

భాగవతకథ వేణువాదనము

భాగవతకథా గ్రంథమాల

వేణు వాదనము

(గోవర్ధనలీల)

గ్రంథకర్త:

శ్రీ గంగా ప్రభుదత్త బ్రహ్మచారిగారు

అనువాదకుఁడు :

శ్రీ రామ్‌శరణ్ కుందుర్తి వేంకట నరసయ్యా

ప్రకాశకులు :

భాగవతకథా గ్రంథమాల,

బుద్దాం P. O. (గుంటూరు జిల్లా)

బ్రాంచీలు: బందరు, తణుకు, లక్కవరం.

 1970 [వెల : 10-00

సోల్ డిస్ట్రిబ్యూటర్సు :

నటరాజ పబ్లికేషన్స్

ఏలూరు రోడ్ * విజయవాడ-2

విషయ సూచిక

వేణువాదనము

౯౩౧

శ్లో॥ బర్హాపీడం నటవర వపుః కర్ణయోః కర్ణికారమ్
బిభ్రద్వాసః కనక కపిశం వైజయంతీంచ మాలామ్।
రంధ్రాన్వేణోరధర సుధయా పూరయన్ గోపబృందై
ర్బృందారణ్యం స్వపదరమణం ప్రావిశద్గీతకీర్తిః॥

శ్రీభాగ. ౧౦ స్కం. ౨౧ అ. ౫ శ్లో.

మ. శ్రవణోదంచిత కర్ణికారకముతో స్వర్ణాభ చేలంబుతో
నవతంసాయిత కేకిపింఛకముతో సంభోద దామంబుతో
స్వవశుండై మధురాధరామృతము చేవంశంబుఁబూరించుచు
న్నవిదా మాధవుఁ డాలవెంట వనముం దాఁ బ్రావేశించెం
జూచితే॥

— శ్రీమదాంధ్రభాగవతము

రూపాకర్షణము జరుగుచునే యున్నది. స్వర, శబ్ద, ధ్వని, సంగీతాదులకును నొక ప్రబలమగు నాకర్షణము కలదు. ఇఁక నా ధ్వనికి ఉద్గమస్థానమైనవాఁడే ఆకర్షకుఁడైనపుడిఁకఁ జెప్పవలసిన దేమున్నది? విషమునిచ్చి అందఱును బంపఁగలరు. అమృతమును ద్రావించి మృతులుగా నొనర్చు

టచే విశేషమున్నది. అస్త్రశస్త్రములచే సందఱను గాయపఱచ వచ్చును, కాని సుఖదశబ్దమును వినిపించి మూర్ఛితుల నొనర్చుటయే నిజమగు శూరత్వము. ఒకానొకప్పుడు భక్తులతోఁ దమతమ ఉపాస్య దేవతల విషయమున వాదవివాదము జరిగెను. అది ముదిరి దెబ్బలాటలవఱకు వచ్చెను. రాజు కడ కభియోగమునకై వచ్చిరి. రాజిట్లనెను:— "నేనిట్లు మీ అభియోగమునకు నిర్ణయమొనర్పఁజాలను. మీరు మీమీ యిష్టమూర్తులను దయారుచేసికొనిరండు." ఆజ్ఞకాఁగా నే అందఱును దమ యిష్టదైవముల నాయుధ వాహనములతోఁ గూడ మూర్తులను జేసి తెచ్చిరి. ఒకఁడెద్దుమీఁద నెక్కి, చేతిలోఁ త్రిశూల, ఖడ్గ, చాపాదులను దీసికొని యుండెను. ఒకతె సింహముపైనను, ఏనుఁగు మీఁదను, గాడిదమీఁదను, కుక్కుటము మీఁద నెక్కి, చేతులలోఁ బదునగు గరవాలమును బట్టుకొని యుండెను. ముండమాలను ధరించియుండెను. ఇంకొకఁ డెలుకపైఁ గూర్చుండి, చేతిలోఁ బరశువును బట్టుకొని యుండెను. మఱియొకనికి నాలుగు చేతులు. నాలుగు చేతులలో శంఖ, చక్ర, గదా, పద్మములను ధరించెను. ఇంకొకఁడు ధనుర్బాణములను ధరించి యుండెను. ఇంకొకఁడు వంకర కాళ్లవాఁడు, మూఁడుచోట్ల వంకరలు కలవాఁడొక బోలుబొంగు కఱ్ఱను, నెనిమిది ఛిద్రములు కలవానిఁ గాం

చెను. రాజు సమస్త ఇష్టదైవములను గాంచి యిట్లనెను:-
'వీరందఱును వివిధాస్త్ర శస్త్రముల నేల గ్రహించిరి?'

భక్తులిట్లనిరి:- 'దుష్టుల నణఁచుటకై మాయిష్టదైవము అస్త్రశస్త్రములను సదా ధరించు చుందురు. దుష్టులను దమన మొనర్పకున్న శిష్టరక్షణ మెట్లు జరుగఁ గలదు?'

రాజు మురళీధరుని మనోహరమూర్తినిఁ జూచి యిట్లడిగెను:- 'ఈతని అస్త్రాయుధము లేవి?'

భక్తులిట్లనిరి:- 'మహారాజా! ఈతని శస్త్రమనుఁడు, ఆయుధ మనుఁడు అదిమురళియే, ఈధ్వని గొప్పగొప్ప సహృదయుల నాకర్షించుచుండును విహ్వలురుగను, వికలురుగను నొనర్చును.'

రాజిట్లనెను:- 'అయితే నాకీ యిష్టదైవమే నచ్చినాఁడు మధుర మధుర మురళిని మ్రోగించుచుండును. ఈతనిఁ గాంచిన భయము లేదు, సంకోచము లేదు. సఖ్యరసము వారికి సఖుఁడగును, వాత్సల్యరసము వారికిఁ గొమకగును. మధుర రసము వారికిఁ శ్రేష్ఠుఁడగును.'

ఇంతకు సారాంశ మేమనఁగా శ్రీకృష్ణుఁడు అస్త్రశస్త్రాయుధములు లేకయే మురళీ ద్వారా అందఱి హృదయములను గదలించివేయును. ఈతని త్రిభువన మోహన రూపమందెంతటి ఆకర్షణము కలదో, అంతటి యాకర్షణ మీతని

వేణునాదమునకు కలదు. అందువలన గోపికలు వేణువునందు సవతి మత్సరమును జూపుచుందురు. దాని సౌభాగ్యము గూర్చి సదా ప్రశంసించుచుందురు.

సూతుఁడిట్లనెను:- 'మునులారా! ప్రాణులకు సుఖము నొసంగు శరదృతువునందు గోపవేషమును ధరించి గోవులను వెంటఁ బెట్టుకొని శ్యామసుందరుఁడు బృందావనమందు ప్రవేశించెను, సాయంకాలమున కాతఁడు తిరిగి వచ్చి, గోష్ఠము దగ్గఱకు వచ్చి వేణువు నూదెను. అది వ్రజాంగనలు వచ్చుట కది శుభసూచనయై యనుచల్లుండును. శ్యామసుందరుఁ డింకను వ్రజమునకు దూరమున నున్నాఁడు. వారి కన్నులాతని రూపసుధ గ్రోలుటకు తపించిపోవుచుండెను; కాని వేణునాద మాధురిచే వారి శరీరములు వికసితము లయ్యెను, ఈ వేణు నాదము కోటికందర్ప దర్ప దళన పటువగు వ్రజవల్లభుఁడని వారి మనస్సులకు తోఁచగానే, వారికిఁ బ్రేమ భావముద్దీప్త మయ్యెను ఈ వేణునాదమును గూర్చి చర్చ జరుగవలయు నని మనములో నొకరికి కోరిక గలిగెను. కలుగఁగానే పలుకుటకుద్యుక్తయై యిట్లనెను:- ' సఖులారా! చూచితిరా శ్యామసుం......'

ఆమె 'శ్యామ' అను వాక్యమును బలికినది కాని 'సుందరు'ఁడను శబ్దమును బూర్ణముగఁ బలుకఁ జాలక పోయి

నది చలన చిత్రములవలెఁ జిత్తరువోయిరి చూచుచుండెను
స్మరణకు రాఁగానే ఆమె చిత్తము చంచలమయ్యెను, స్వర
వేగముచే నామె వాక్కు రుద్ధమయ్యెను. కంఠము గద్గదిక
మయ్యెను. ఆమె యేదో పలుకవలె ననుకొనును, కాని
వాక్కు రాలేదు. స్వరము గద్గదిక మగుటచే నాగిపోయెను.
ఏమియును మాటలాడఁ జాలక పోయెను.

హృదయ భావములు ముఖముమీఁద స్పష్టముగ
గోచరించును. గుర్తింపఁ దగిన భక్తభావుకులు వాని నెఱుఁగఁ
గలరు. గోపికయొక్క యీ ప్రేమోద్రేక దశను గాంచి,
మఱియొక సఖి ఆమె కానందమును గలిగించుటకై శ్రీకృష్ణుని
యొక్క పై వేషమును వర్ణించెను. భావ సమాధి యందు -
ప్రేమ ప్రబలత యందు - ప్రియతముని గుణ శ్రవణమందొక
విధమగు మధుర మధురమగు సుఖము కల్గును. ప్రేమ
తరంగములెగసి హృదయమందెంత తీవ్రముగ లేచునో, ఆమె
కంతటి మూర్ఛ గలుగును. ఇప్పుడు మాటలాడుట కసమర్థ
యైన సఖి సఖులందఱితో పల్క శక్త. అచ్యుతుని యందీమెకు
అనుపమానురాగము మిగిలిన సఖులందఱును నామెకుఁ జెలిక
త్తెలు. తమ స్వామిని ప్రేమలో వికలయగుటను గాంచి అందఱును
వంతులవారిగా నామెకు శ్రీకృష్ణరూపమాధుర్యముతో వేణుమాధురీ
రసమునుగూడ పాన మొనరింపఁ జేయుచుండెను. ఈ వేణుగీతము
రాసలీలకు పృష్ఠభూమిక. రాసోత్సవమునకై ప్రథమమున

రంగభూమిక యెట్లు [illegible]ంపబడునో, అదేవిధముగ వేణువు నూది వనమాలి గోపగోపికల హృదయములను సిద్ధముగ నుండ వలయును. ఒకానొక దినమున వెన్నెల వేణువు వాయింపబడుచు ఆ శబ్దమును వినగానే మీరు మీ మీ గృహములనుండి బయలుదేరి రావలసియుండునని సూచ్యార్థము చేయుచున్న ట్లుండెను. ఇప్పటి గోపికలు వేణు[illegible] తాము [illegible] పడుచుండిరి [illegible] ముగ భ్రాంతిచెంది [illegible]చుండిరి. ఏలనన [illegible] దివ్యసుఖమును సహించు [illegible] ప్రేమ [illegible] క్రమముగ [illegible] జేయును. ఏ అవతారము ప్రవర్తించెనో, [illegible] కేవలము [illegible] లేదు. [illegible] లేదు, అంతులేదు, [illegible] అట్టి [illegible]

ప్రేమ [illegible] భాగవతమునందున్న నాయుఖ్య [illegible] భాగవతము [illegible] సఖులు [illegible] మోహక స్వరములు విని [illegible]. [illegible] కలిగియున్నను [illegible] మోహము [illegible] చుక్కరాన్ని [illegible] [illegible], [illegible] నూని, [illegible] ను [illegible] పల్లెను, గోవుల వెంట [illegible] ప్రవేశించుచున్నవి [illegible],

ఇది వినఁగానే ఆ రాధిక మోహించినదయ్యెను. ఆ గోపికలు శ్రీకృష్ణ స్మృత్యాసక్తలై నిరుపమ భక్తిమగ్నలైరి. ఒకతె యిట్లనెను:- 'శ్యామసుందరుఁడు మురళి నెట్లూది యుండును సఖీ?'

ఆమె యిట్లనెను:- 'సఖీ! శ్యామసుందర గోపదారకుఁడు వేణువు చేతఁబట్టి శోభించును. ఆతఁడు నృత్యమాడుచు మధుర మాధుర్యమొలుకుచుండును: కాని మనకా గోపవేషమే సర్వశ్రేష్ఠముగా నుండును. నెమలి బరిగెల పింఛమును దాల్చెను. కర్ణములందు కర్ణికార కుసుమములు పెట్టఁబడినవి. ప్రకాశమానమగు పీతాంబరమును ధరించినవాఁడు. సుశోభిత వైజయంతీమాల యశోభితమైన [illegible]. గోపకులు గంగడోలు భావించుచు [illegible] పొగడుచున్నారు. ఆతఁడు వేణువునూదుచు మరి మరి నవ్వులు నవ్వుచు, సంభాషణ చేయుచు, ప్రేమరసమును వర్షింపఁ జేయుచు బృందావనము ప్రవేశించుచుండును. ఆ దివ్య ధ్యానమునకే శోభ [illegible] యగుచున్నది. ఆనందించి [illegible] శ్రీకృష్ణుఁడు ఎదుట నున్నాఁడని [illegible]' అని యిట్లు పలుకుచు నామెయు మూర్ఛితయైనది.

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! హృదయమందు ప్రియతముని తీవ్రస్మృతి యున్నచో, ధ్యానమందు ప్రియుని

ప్రత్యక్ష దర్శనమగును. ధ్యానమందు మనసారా వాని మనోమయ మూర్తి నాలింగనము చేసికొనుచున్నట్లున్నది. ఆ మానసిక సమాగమ మెంతటి సుఖదముగ నుండునో, ఎన్నడును నేకాంతమున నేకాగ్రచిత్తులరై తన యిష్టదైవమును ధ్యానింపని వారూహింపజాలరు. ఆ గోపికలు నిత్యసిద్ధలు. వారికి నేర్చుకొనవలసిన దేమియును లేదు, వారన్నిటిని నేర్చినారు. అందువలన వారు తమలోనే దాము శ్రీకృష్ణుని రూపము ధరించి, వేణుమాధురిని గూర్చి చర్చించుచు లోలోన మనమోహనుని మనోహరమూర్తి నాలింగన మొనర్చుకొనసాగిరి. మునులారా! గోపికలు వేణువు నుద్దేశించి, తమ మనోభావముల నెట్లు వ్యక్తపరచిరో, ఆ వర్ణనమును నేను ముందు చేసెదను. ఈ విషయము చాల గంభీరమైనది. సరసమైనది. దానిలో ప్రాకృత భోగబుద్ధి కలిగినా, అంతయును బేడయమై జెల్లమగును. ఇది సాధారణ స్త్రీ పురుషుల విషయము కాదు—ప్రాకృత భావములు కావు. ఇది దివ్యాతి దివ్య మధురాతి మధుర అలౌకిక అప్రాకృత రసము. ఇందులో విషయ వాసనా గంధము కూడ లేదు. విశుద్ధ ప్రేమచర్చ సత్కృష్ణకథ.'

—//—

రూపమాధురీ - వేణుమాధురీ

౯౩౨

శ్లో॥ అక్షణ్వతాం ఫలమిదం న పరం విదామః
సఖ్యః పశూనను వివేశయతోర్వయస్యైః ।
వక్త్రం వ్రజేశ సుతయోరను వేణు జుష్టమ్ ।
యైర్వా నిపీతమనురక్త కటాక్ష మోక్షమ్ ॥

శ్రీ భాగ. ౧౦ స్కం. ౨౧ అ. ౭ శ్లో॥

వ॥ నవ గోష్ఠాంగణ రంగము లందుఁ బరమా
నంద యుతోల్లాస జాత ప
ల్లవ నీలోత్పల పింఛపద్మదళమా
లా వస్త్ర సంపన్నులై
కవలై వేణువు లూఁదుచున్ బహునటా
కారంబులం గేళితాం
డవముల్ సేసెద రీ కుమారయుగము లు వే
డ్కం గామినుల్ గంటిరే ॥

క॥ ఓ చెలువలార వినుఁడీ,
వాచాళతకంబు లేల వర్ణింపంగా
లోచనముల కలిమికి ఫల,
మీ చెలువురఁ జూడఁగలుగు టింతియసుండీ ॥

శ్రీ మదాంధ్ర భాగవతము

ప్రియుని సంసర్గమున నే వస్తువున్నను నది ప్రియముగ నుండును. ప్రియునిఁ బ్రేమించువారును బ్రియముగ నుందురు. పైఁగాఁ బ్రియతమునకుఁ బ్రియమైన వారి ప్రియతను గూర్చి యింకఁ జెప్పవలసినదేముండును. మనకు బ్రియుని చర్చయును, స్మృతియు నేల యానందానుభవమును గలుగఁ జేయుననఁగా, నాతని ప్రతి చేష్టయు సుఖదముగను, రమణీయముగను, ఆపాదాకర్షముగ నుండును. స్వాభావికముగ సుందరవస్తువు వైపునకుఁ జూచినచోఁ జిత్తము దానివైపునకు స్వాభావికముగ నాకర్షింపఁబడును. కాని యెవని అంగములన్నిటినుండి సౌందర్యము వెల్లుబికి వచ్చుచుండునో; ఎవని సుఖకర సరసస్వర వేణు సరసత్వమందు లీనమై సరసతమ మైనదో, దానిని గూర్చి యెవరు విశదముగ వర్ణింపఁ గలరు.!

సూతుఁడిట్లనెను:- 'మునులారా! ఇప్పుడు కన్నులను మూసికొనుఁడు. భావజగత్తునందా మహాభాగ్యశాలినులగు గోపికల మానసిక చిత్రములను లిఖించుకొనుఁడు. అత్యంత సుందరలగు వందలకొలఁది వ్రజాంగనలు షోడశ శృంగారములొనర్చుకొని, వస్త్రాభూషణాదులచే సుసజ్జితలై, పచ్చని లతలతో నావృతములైన నిభృత నికుంజములందు నిత్యమును బోయి కూర్చుందురు. అచ్చటఁ గూర్చుండి కృష్ణకథలను చెప్పుకొన చుఁదర నందనందనుని రూపమాధురిని వర్ణించు

కొనుచుందురు. ఆతని వంశీధ్వనిని గూర్చి మరలమరలఁ ప్రశంసించుకొనుచుందురు. నిత్యనియమానుసారముగ చేయును వారు కూర్చుండిరి. మధ్యలోఁ బరమసుందరియును, అద్భుతానురాగవతియు, నలౌకికమగు యువతి ప్రేమ సమాధియందచేతనయై పడియుండెను. ఆమెకుఁ జైతన్యము గలిగించుటకై కౌషధము శ్రీకృష్ణలీలా మాధురియను రూపమాధురికి సంబంధించిన నద్భుతరసమే, ఆ రసమును వారామె కర్ణరూపములగు పానపాత్రలందు క్రమముగఁ బ్రవేశింపఁ దలఁచుచుండిరి. వారందఱును నా దివ్యాతిదివ్య రసపానము నిచ్చించుచుండిరి. వారత్యంతోత్సుకతతోఁ దమ కర్ణరూపములగు చషకములందు నింపుకొని, రూపరసమానురాగవతియగు యువతితో యథేష్టముగ పానమొనర్చుచుండిరి. ప్రథమమున నొకతె ఆరసమును గ్రుమ్మరించును. అందఱును దాని ననురాగముతోఁ బానమొనర్చుచుందురు. ఆ రసము మిగులనీయదు. ఇంకొకతె గ్రుమ్మరించును. ఈ విధముగ నారసపాన ప్రసంగము చిరకాలము వఱకు జరుగుచునే యుండును. ఈ రసమందు లీలా, రూప, వేణుగానాదుల సమ్మిశ్రణమున్నను, వేణుమాధురియే యుందాధిక్యముగ నుండును. ఈ సమయమున నీరసమే విశేష రుచికరముగ నుండును.

ఒక సఖి రసమును పంచెడు శ్రోత రూపములగు పాన పాత్రలందు తోచునట్లు యిట్లనెను:- ‘సఖులారా! ప్రపంచమున నొక వస్తువుకంటె నింకొక వస్తువు సుందరమైనది. కన్నులు సుందర వస్తువును గాంచి వికసించును. వెలుఁగును, కాని మన నేత్రములొక సర్వశ్రేష్ఠమగు దృశ్యమును గాంచి సర్వసంతుష్టినిఁ జెందుచున్నవి. ఆ దృశ్యమును గాంచిన తరువాత నే కన్నులీ దృశ్యమును గాంచినవో అవియే కన్నులనఁ బడుటకు యోగ్యములైన వన్నియు, ఆ దృశ్యమునకు వంచితములైనవి వృత్తి దేహమునందలి వెళ్ళుకొని వచ్చిన కన్నులో, కన్నుల యాకారమును జెందిన నెమలి కన్నులో, చిత్రములలో వ్రాయఁబడిన విశాల నేత్రములో నగుచుండవలయును గాని యథార్థములగు కన్నులు కావను సిద్ధాంతమునకు వచ్చితిని.’

ఆ సఖులలో నింకొక త్తిక యిట్లనెను:- ‘ఏమమ్మా! నీవు మఱవఁజాలనిదియును, చూడఁగ నే నేత్రములు సఫలములైనవి యునగు నే దృశ్యమును నీ కన్నులు చూచినవో చెప్పిన మేమును విని మా కన్నులను గూడ సఫలమొనర్చుకొందుము.’

ఆ సఖియే యిట్లనెను:- ‘సఖీ! ఆ దృశ్యమును నీవు చూచితివి. ఆ దృశ్యమును గాంచియే మీరెల్ల వాఁకిలిని వదలి అటునిటుఁ బరుగుచున్నారు, ఏడ్చుచున్నారు, వ్యాకుల

తనై జెందుచున్నారు. సాయంకాలమగుసరికి శ్యామసుందరుఁడు గోవులను మేపుకొని యింటికి రాఁగలఁడు. బలరామాది సఖులాతని వెంట నుందురు. ముందుగా నావులు మంద పోవుచుండును. వాని వెనుక మందహాసము లొనర్చుచు, మురళీ గానమొనర్చుచు బలరామకృష్ణులు వచ్చుచుందురు. వారి వెనుక ఆతని లోక విశ్రుత బిరుదావళులను బలుకుచు గోపబాలురు వచ్చుచుందురు. ప్రణయ కటాక్ష యుక్తములై, మురళీ శోభితమై కమలమును, చంద్రునిఁ దిరస్కరించు ముఖామృతము నెవరు తదేక దృష్టితోఁ గన్నులార్పక తనుపునిండఁ బానము చేయుదురో, వారి నేత్రములే సార్థకములు. ఈదృశ్యమును గాంచిన నేత్రములే నేత్రములు. ఇదేలఁగాదు! శ్యామసుందరుఁడు వనమునుండి యెంత వయ్యారముగనో వచ్చును' అని యిట్లు పలుకుచు శ్యామసుందరుని రూపాసవమును నధికముగఁ బానమొనర్చుటచే నా సఖి యున్మత్త యయ్యెను. ఆమె కంఠ మవరుద్ధమయ్యెను. ఆమె యింక మాటలాడఁ జాలక పోయెను.

అప్పుడింకొక సఖి యిట్లనెను:- 'రామకృష్ణుల శోభను గూర్చి చెప్పునదే మున్నది. మాకు వీరు గోపకులు కారనియు, దివ్యనటులనియుఁ గ్రీడించుటకై యీ సరస సుఖద బృందావన భూమి యందవతరించిరనియు భావించుచున్నాము. ఈ వ్రజమండల మంతయును రంగభూమి - నాట్యస్థలి. ఇందు

నిత్య నూతనముగ నభినయ మొనర్చు ప్రధాన నటులు వీరే
ఈ గోపబాలకులు వీరికి సహాయముగ నటన మొనర్చు నితర
పాత్రలు. సాయంకాల సమయమున నీ గోవుల కాపరు
లతో వచ్చువారు గ్రామమునఁ బ్రవేశించు నాటక వేష మెంతో
వినోదముగ నుండును. సుఖకరముగను, ఇద్దరి మస్తకముల
మీఁద నెమలి యీఁకల కిరీటములు శోభాయమానముగ
నుండును. కంఠములందు సుందర సుగంధిత పుష్పహార
లుండును. అందులో నానావర్ణముల తులసీ, కుంద, మం
దార, పారిజాత, కమలాది దేవవృక్షములకు సంబంధించిన
పుష్పములను, స్వచ్ఛ స్వచ్ఛ నూతన మామిడి చిగుళ్లను
గూర్చి చిత్రమునై యున్నవి. ఆ స్థలకమలములచే నామాల
లత్యంత సుందరములుగ నున్నవి, మధులోభమునఁ దుమ్మె
దలు వానిపై గుంజారవ మొనర్చుచుండును. అప్పుడు
మాలలే గీతారవ మొనర్చుచున్నట్లుండును. బలరాముఁడు
నీలపు పట్టు వస్త్రములను కట్టుకొని యుండెను. కృష్ణుఁడు
పీతాంబరమును ధరించెను. ఇద్దరును గీతములను పాడుచు,
వేణువులూదుచు గోష్ఠమునకు మందగతితో వచ్చుచుండును.
అవి అలంకరించుకొని రంగస్థలము మీఁదకు నటనము చేయ
వచ్చుచున్నట్లుండును. అభినయ మొనర్చుచున్నట్లుండును
ఈ గోపకుల అభినయము దర్శనీయము.

అని శౌనకుఁ డిట్లడిగెను:- 'సూతా! శ్రీకృష్ణుని శోభను వర్ణించుచు నందు బలరాముని శోభావర్ణనమును గూడ నేల కలిపినది?'

అప్పుడు సూతుఁడిట్లనెను.- 'స్వామీ! ఈ ప్రేమ యనెడి అల్లె వంకరగ నుండును. అందు పలుకుబడులున్ భావగోపనమునుండును. గోపిక యొక్క ఉద్దేశ్యము శ్రీకృష్ణుని రూపమాధుర్య, వేణుమాధుర్యముల వర్ణించుటయే యనుట సత్యము; కాని భావగోపనము కొఱకు ఆమె యిద్దరి పేర్లను సూచించినది. ప్రేమభావ మొకటి, దానిలోఁ జెప్పుట యొకటిగను, దాని యభిప్రాయము వేఱొకటిగను నుండును. ఆ గోపికలు శ్రీకృష్ణుని వేణువును గూర్చి ప్రశంసించుచుండిరి. ఆమె మరల నిట్లు ప్రారంభించినది:- 'సఖులారా! మనము ప్రపంచమున నిద్దరినే పరమ భాగ్యశాలురుగ నెన్నవలెను, అందులో నొకటి వ్రజరేణువులు, రెండవది, యీ మనస్వతి యగు వేణువు. ఇద్దరును శ్రీకృష్ణుని శరీరమున కంటుకొని పోవుదురు. శ్రీకృష్ణుఁడు వనమునకుఁ బోవునపుడును, తిరిగి వచ్చునపుడును, వ్రజరేణువు లెగిరి ఆతని శరీరము మీఁదను, చంచల నీలకేశముల మీఁదను నంటుకొనును. దాని కంటుకొనును గాని వేణువు మాత్రము. ఆతని యధరామృతమును మనముందే అందఱి

మనసు జూచుచుండగనే నిర్లజ్జయై పానము చేయును. దాని భాగ్యమును నేమనవచ్చును. ఎవని యధరామృతపానము నొకసారి చేసిన నమృతులై పోవుదురు. అట్టి యెడ నది సతతము పానమొనర్చుచు నిసుంగును జెందదు. మదింపదు, దీని సొగసును జూడుడు'

సూతుం డిట్లనెను:- 'మునులారా! శ్రీకృష్ణుని యధరామృతస్మృతి రాంగానే ఆసభ మూర్ఛితయై పడిపోయెను. చైతన్యము లేనట్లయ్యెను. అప్పుడి కొక సభ చెప్పుట కుద్యమించెను.'

—॥—

తపస్విని యగు వేణువు

౯3౦

శ్లో॥ గోప్యః కిమాచరదయం కుశలం స్మ వేణు
ర్దామోదరాధర సుధామపి గోపికానామ్ ।
భుంక్తే స్వయం యదవశిష్టరసం హ్రదిన్యో
హృష్య త్త్వచోఽశ్రు ముముచు స్తరవో యథాఽఽర్యాః ॥

శ్రీభాగ ౧౦, వం, ౨౧ అ, ౯ శ్లో॥

మ. ఒకరన్ బ్రేతల కించుకేని యును లేకండ గోపాలకృ
ష్ణుని కెమ్మోవి సుధారసంబు గొనుచుం జోద్యంబుగా
మ్రోయుచుం
దనపర్వంబులు నేత్రపర్వములుగా దర్పించెం బూర్వంబునన్
వనితా మెట్టి తపంబు సేసె నొకొ యీవంశంబు వంశంబు
లోన్ ॥

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

ఒక సాధువు కాష్ఠంగల చరణ పాదుకలను గాంచి ఒక భక్తుడు మిక్కిలి యేడ్చెను, మిక్కిలి యేడ్చెను. ఎందుల కేడ్చుచుంటివని అడుగఁగా నాతఁ డిట్లనెను:- 'నేను చరణపాదుకల భాగ్యమును గాంచి యేడ్చు చున్నాను. ఆహా! నేను కొయ్యగానైన నుండియుండినచో సాధువున కేదైన పనికి వచ్చెడు వాఁడనుగదా! ఈ శరీరముతో నేవిధమగు సాధుసేవయును జరుగ లేదు, జీవితము తినుట, త్రాగుట, నిద్రించుటలోనే గడచినది చచ్చిన నీ శరీరము క్రుళ్ళిపోవును. పురుగులుపడును. ఈ కఱ్ఱయే ధన్యమైనది. ఎండియును సాధుచరణములకంటుకొనినది. సాధువుల కుప యోగపడినది. 'ఈ శరీరముయొక్క సార్థకత సేవలోనే కలదు. భగవంతునకుఁగాని భక్తులకుగాని వినియోగపడిన వస్తువు యొక్క జన్మము సఫలమైనది. భగవంతునితో

సంబంధము కలిగిన వస్తువులన్నియును దివ్యములు, చిన్మయ ములు. శ్రీకృష్ణుని పీతపటము, ఆతని కఱ్ఱ, నెమలి పింఛము మురళీ ఇవన్నియును జడములు కావు; చిన్మయములు. పూర్వ జన్మములలో ననంతముగఁ దపస్సెవరు చేసిరో వారికే భగవానుని శరీరముతో నిత్యసంసర్గము ప్రాప్తించును. భగవంతుని సాన్నిధ్యమును నాతని నిత్యపార్షదులే యుందురు.

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! శ్రీకృష్ణాను రాగమున నార్ద్రలైన గోపికలు పరస్పరము వేణునాద శ్రవణము గావించి వేణుమాధురిని గూర్చి చర్చ జేసికొను చుండిరి. 'ఒక సఖి యిట్లనెను:- 'సఖులారా! మనము శ్రీకృష్ణుని యధరామృత పానము కొఱకెంతో యువ్విళ్లూరు చున్నాము కదా! ఒక్కనాఁడైనను మన యోష్ఠముల కమర మొనర్చు నారసము తగిలినచో మనము కృతార్థులము కాఁగలము. మనమా దివ్యాతి దివ్య రసముకొఱకు నిరంతర ముత్కంఠితులమగు చుందుము. ఈ వేణువు నిర్భయయై దానిని పాన మొనర్చుచున్నది. సాధారణముగ నధరా మృతపాన మేకాంతమున జనశూన్య స్థానమందు జేయఁ బడును; కాని యీ సిగ్గుమాలినది దేశకాలములను పాటిం చుటలేదు. అన్ని సమయములందు, అందఱయందు శీల సంకోచములను వీడి, నిర్భయయై శ్రీహరి యధరామృతపాన మొనర్చుచుండును దీని తల్లి దండ్రులు ధన్యులు. దీనికులము

ధన్యమైనది. ఏలననఁగా నిది శ్యామసుందరు నీవిధముగ వశమొనర్చుకొనినది. శ్రీకృష్ణుఁడు దీని కమ్ముడు పోయి నట్లున్నది. ఒక్కక్షణమైనను దీనిని వదలి యాతఁడుండఁ జాలఁడు, రాత్రులందు దీనినిపక్కయందుంచుకొనియే నిద్రించును. వనమునకుఁ బోయినచోఁ జంకలోఁ దోపుకొనును. దీనికిష్టమైనపుడు ఆతని యధర శయ్యయందు నిద్రించును. శ్రీకృష్ణుఁడు దీనియెడల నెంతగా సంకోచించు ననఁగా నది యాతని యధరశయ్యపై నున్నంత వఱకును నాతఁడొంటి కాలిపై నిలుచుండును. కోమలాతికోమలములగు వ్రేళ్ళతో మెల్ల మెల్లఁగా దీని పాదములొత్తుచుండును. దీనినిఁ దననోటి గాలిచే నూది గాలివీచుచుండును. ఇట్టిసౌభాగ్యమేశీలవతికిని కులవతికిని లభింపదు. దీనియందు మమకారము కలిగియుండుటచేతనే, దీని కధీనుఁడగుట చేతను—నందనందనునకు 'మురళీధర, వంశీధర, మురళీ మనోహరాది నామములు వచ్చినవి.'

ఒక సఖి యిట్లడిగెను:- 'ఓయమ్మా! సఖి! ఈ మురళియేవంశమున బుట్టినది?'

ఆసఖియే యిట్లనెను.- 'అక్కా! ఈ కులట యొక్క వంశమేమంత గొప్పదికాదు. వెదురు చెట్లను నాటుట అశుభమని తలఁచెదరు. బుద్ధిమంతుఁడగువాఁ డెవఁడును

దమయింట నెఱింగి యెఱింగి వెదురును నాటెను. ఆ వెదురు యొక్క వంశమందే యీ వేణువు పుట్టినది. నేలలో నుండి పుట్టినది కావున దీని తల్లి పృథివి. మేఘములందలి నీరుచేఁ బెరిగినది కావున మేఘమే దీనికి తండ్రి. నదుల నీటిని, సరోవర జలములను పానమొనర్చి పెరుగుటచే దీనికి దాదిగా నైనవి. ముందుగా దీని తల్లి బ్రతుకును గూర్చి వినుఁడు. నిత్యమును జరాచర జీవుల నుత్పన్న మొనర్చుచుండును, కాని యీమె కుమారికగానే యుండును. ఒకసారి యీమెను అసురుఁ డొకఁడు పాతాళమునకు లేవనెత్తుకొనిపోయెను. ఏదో విధముగ నేదుపంది రూపమును ధరించి భగవానుఁడు దీనిని మరలఁ దెచ్చినాఁడు. ఈ భూమికొకఁడు కాఁడు. అనేకులు పతులు. అందఱును దీనిని నాది నాది యనుకొనుచుఁ జచ్చి పోవుచుందురు; కాని యిది యెవ్వరిది కాకుండును, ఎచ్చటనైన బహుభర్తృక ఒక్కరిదగునా ? ఆమె యెన్నఁడు నొక్కనిఁ బ్రేమింపదు. రోజున కొకరినిఁ గోరుచుండును. ఒకరిని వదలి యింకొకనిఁ జేపట్టును. మరల నాతనిని వదలి వేయును. ఇది యీ మురళీమాత విషయము. దీని తండ్రి యగు మేఘముల బ్రతుకును వినుఁడు. ఈతఁడు మిక్కిలి నిష్ఠురుఁడు. శరణాగత ధ్యానమొనర్పఁడు. చాతకమెంతో యాశతో 'పీవూ పీవూ' యనుచుండును. దానికన్యగతి యీ మేఘుఁడే. కాని యీతఁడు దానిమీఁద రాళ్లను

వర్తించును. దప్పికచేనది కొట్టుకొని కొట్టుకొని చచ్చును;
కాని శిష్యుఁడు దానినోట స్వాతి చినుకునొక్క దానినైన
వేయుఁడు. దీని వంశమును గూర్చి వినుఁడు. దీని వంశము
లోనివారు పరస్పరము పోరాడుకొని తగులఁబడి చచ్చు
చుందురు. అవియే తగులఁ బడుటకాదు. వనమునంతను
తగులఁ బెట్టును. జీవజంతువులను దగులఁబెట్టును. గృహ
బంధనములే పాశములచే బంధించును. చచ్చినవానిని స్మశాన
మునకుఁ గొనిపోవునవియే. ఇది దీని వంశమువారి బ్రదుకు,
నదులను గాంచుఁడు. అవి యెల్లపుడును వంకరగ నడుచును
ఎవరిమీఁదను దయచూపవు. పొలములను ముంచును. దీని
లోపలకుఁబోయిన వారలను ముంచును. ఇది యీ మురళి
యొక్క వంశపరిచయము. కావున నిదేమైన నుచ్చవంశ
మునఁ బుట్టినదందువా? అట్టిది కాదు; కాని
దీనినిఁ గృష్ణుఁడు స్వీకరించినాఁడు, దగ్గఱకు తీసినాఁడు. అందు
వలన దీని దోషములన్నియును మాటుపడినవి. గొప్పవారు
చేపట్టినవారికి కులగోత్రముల నడిగెడు వారుండరు.'

ఆ గోపిక యిట్లనెను:- 'ఓయమ్మా! ఈ కృష్ణుఁడు
మాత్రమేమి కులీనుఁడమ్మా! కొందఱాతని నందనందనుఁ డం
దురు, కొందఱు వసుదేవ నందనుఁ డందురు. కొందఱు దేవకీ
నందనుఁ డనియుఁ గొందఱు యశోదా నందనుఁ డనియు
నందురు, కొందఱు గోపాలక గొల్లఁడందురు. కొందఱు యదు

సందురు వార్ష్ణేయుఁ డందురు. ఆభీరజాతి యేమంత గొప్పజాతి కాదనవచ్చును. స్త్రీజాతులకు పాలు, పెరుగు, నేయి మొదలగు రసముల నమ్ముకొనుటకు నిషేధము కలదు ఇదియే మన మనస్మృతి కావుననే భక్తకవి 'కొనుము దొరచే' 'వారికి పాయ్యి లేదు వీఁకి పెరుగు లేదు' అయినను నితని దుర్లభమగు నధరామృతపాన మొనర్చుటది సాధారణ పుణ్యఫలము కాదు నిజము చెప్పవలె నన్నచోఁ గృష్ణుని యధరామృతము మీఁద సంపూర్ణాధికారము గోపకులమునకు మనకుఁ గలదు. మనము యథేష్టముగఁ బానము చేసిన తరువాత మిగిలిన నితరుల కీయవచ్చును. ఇది మన కృపపై నాధారపడియున్నది పరమాత్ములకు బాలు తమ యుచ్ఛిష్టమును మన ఆశ్రితులు గొసరుకు మనము ఇచ్చుట సహజము విపరీతమైనది. మన సవతియగు నీ మురళి, ముందుగా కడుపునిండ నధరామృతమును ద్రాగి, మిగిలిన యుచ్ఛిష్టమును మనకు వదలి యధరముండి తొలఁగిపోవును. ధనమునకు యధార్థముగ యజమానురాండ్రవరో వారి కెంగిలియూ, దానికి ప్రథమోపభోగమూ శ్యామసుందరుని కడ గంగ తలక్రిందులుగఁ బ్రవహించుచున్నది. చూచుట కేమైన సుందరముగను, పచ్చపచ్చగ నిచ్ఛిద్రముగ నున్నదందుమా ఇల్లు కాదు. దీనికొకటి కాదు ఎనిమిది ఛిద్రములు కలవు.

ఇట్లు దోషములున్నచో కీర్తి పదవి ప్రాప్తించుటకును, అట్టి యమూల్యమగు దివ్య సుఖభోగమనుభవించుటకును నేదైన హేతువుండి తీరవలయును. పూర్వజన్మ తపస్సులేక యిట్టి సౌభాగ్యము ప్రాప్తింపదు.'

అంత నా సఖి యిట్లనెను:- 'అక్కా! నీవు చెప్పినది నిజమే. పరమధనమునకు స్వామిని యగుట నీవు చెప్పినట్లది తపఃఫలమే. ఈ వేణువు లెవ్వరును చేయజాలనంతటి తపం బాచరించినది. వెదురు వేలు కఠోరముగ సహించుచు ఆకఠోర జడమునుండి యిది బోలుగా వచ్చినది. అనగా నిది కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద-మత్సర, దంభాహంకారాది సమస్త దోషములను తనలోనుండి తొలగించుకొని, బోలుగనై, యేకాంతవనమునందు వాస మొనర్చుచు చిరకాల మింటియందే యుండి సాధన చేసినది. మొదట దీని సాధన అపక్వముగ నుండెను. వర్షప్రదేశమందు దేహాంతముగ సాధన చేయుచు చేయుచు నిది పక్వమైనది. ఇప్పుడు దీనికి పరీక్ష ఆరంభమైనది. కఠినకరములు తీక్ష్ణశస్త్రముచే దీనినిఁ గోసినవి. తన వంశమునుండి వేరొనర్చెను. అయినను నిది యేడ్వలేక, గోలపెట్టలేదు. తెగి భూమిమీఁదఁ బడినది. ఆ నిర్దయ హస్తములే యీ శరీరముమీఁద వస్త్రరూపమున నున్న ఆకులను దీసి పారవైచెను. దీనిని బొత్తుగా దిగంబరగ నొనర్చెను. ఆ నగ్నావస్థయందును నిదేమియును నక్ష్యం

తపసు పెట్టలేదు. తెగఁగొట్టినవారు దీనిని గన్నులకుఁ బెట్టుకొని, యెంత తపస్సును జేసినదో, దీనిలో నింకేమైన వక్రతకలదో లేదో చూచెను. కావున దీనిలో నేదైన వక్రత యుండెనా, దాని నగ్నిపై గాల్చి-అగ్నిపరీక్ష నొనర్చి-తొలిగించివైచెను. పైనున్న గణుపులను జెక్కివైచెను. మధ్యకుఁ దెగఁగొట్టి యెండలో నెండించెను. దీని ముఖము నుండి 'తూ, తూ,' అను శబ్దమైనను రాలేదు. నగ్నముగఁ దెగఁగొట్టఁబడి యెండలోఁ బడి యుండెను. ఎండినది. అప్పటికినిఁ దెగఁగొట్టినవారికి దయ లేదు. దీని యంగ ప్రత్యంగములను బరమాతో ఛేదించెను. ఒకటియును రెండునుగాదు, దీని కెనిమిది ఛిద్రములు చేయఁబడెను. ఇది తన యెండిన శరీరమును జెక్కించుకొనెను. ఇప్పటికది పరీక్షలో నుత్తీర్ణమైనట్లెన్నఁబడెను. ప్రియుఁడు పరీక్షకొఱకు దీని నధరముపై నుంచుకొని దీనికి నాదము నభివృద్ధి కావించుచు నిట్లనుకొనెను:- 'ఇంతకష్టమును సహించియును నిది దుఃఖపడలేదు దుఃఖ విషయమున నొక్కమాటైన నోటఁబలుకదు. అందువలనఁ బ్రాణవల్లభుఁడు ఛేదించిన దీని శరీరముమీఁద నూఁదెను. ప్రియుఁడూదుటతో నిది నవ్వి, గానమొనర్చుచు మధుర స్వరములను వెలువఱచుచుండెను.' ప్రియుఁడు దీని యీ తపస్సునకే ముగ్ధుఁడయ్యెను. తన తనుమన సర్వస్వమును దీని కర్పించెను. దీనికిఁ గింకరుఁడయ్యెను. కష్టము

సహింపఁగది యింతటి మహాకారము ను. కష్ట సహిష్ణుత వాడా హృదయముకూడ కరిగింపఁగలదు. పైఁగా శ్యామ సుందరుఁడు సహృదయుఁడు. ఈ మురళి కాతఁడు సౌభాగ్య ప్రదానమును గావించెను. ఇంతవఱకట్టిదాని నెవరును బొందలేదు లక్ష్మియును నా సౌభాగ్యముకొఱకు తపించు చుండును. అందువలన దీని కులములోని వారందఱును పరమ ప్రముదితులైరి. తమ వంశములో నెవరైన సౌభాగ్యశాలిను లుండిరా ఆకులములోని వారందఱును ప్రముదితులగుదురు. గర్వపడెదరు, మన వంశములో నింతటివాఁడు పుట్టెనే, వంశ విఖ్యాతిని గలగించెనే యని చెప్పుకొని యుబ్బిపోయెదరు.

ఏ వంశములో నీ వేణువు పుట్టెనదో ఆ వంశము యొక్క జడరూపమగు ముఖములద్వారా అది నదీజలరూప మగు దుగ్ధపాన మొనర్చెను. దాసి తన పాలనిచ్చి పెంచి పెద్దవానిఁ జేయఁగానే అది పట్టపురాణియైన నా దాది యొక్క శరీరమున రోమములు నిక్కబొడుచును. అదే విధ ముగ నీ నదులు తమ పెంపుడుకుమార్తె గోపాలుని యధ రామృతమున కధికారిణియై ప్రాణప్రియమైనదని తెలిసికొని వికసించిన కమలములద్వారా రోమాంచితమైనట్లు గోచ రించుచుండెను. ఇది యే వంశములోఁ బుట్టెనదో, ఆ వంశ వృక్షములు వంశము సౌభాగ్యశాలినియని గ్రహించి ప్రేమా శ్రువులను విడుచునట్లు మదధారలను విడుచుచుండెను. పచ్చ

పచ్చగనున్న గరికరూపమగు రోమములద్వారా పృథివి తన పుత్రికా ప్రభావమునకుఁ బ్రసన్నయై రోమాంచిత యైనట్లుండెను. మేఘములు గర్జించి గర్జించి చిన్నచిన్న పుష్పవర్షమును గురిపించుచుఁ దన పుత్రిక సౌభాగ్యమునకు మురిసిపోవుచున్నట్లుండెను. ఒక్కతె విష్ణుప్రియ యున్నచో నందఱకును సుఖముకలుగును అందఱును బ్రముదితులగుదురు.'

ఇది విని శౌనకుఁ డిట్లనెను:- 'సూతా! నీవు చేయు గోపికలయొక్క అనుపమాను రాగ వర్ణనము కర్ణములకు మిక్కిలి సుఖదముగ నున్నది; కాని దీని యర్థమేమో మాకు తెలియుటలేదు.'

ఇది విని సూతుఁడు పకపక నవ్వి యిట్లనెను:- 'స్వామీ! ప్రేమవాక్కుల కర్థముండదు. ఆ వాక్కులు నిరర్థకములుగ నుండును. ప్రేమాలాపము ప్రేమ ప్రవృద్ధికొఱకే చేయఁబడుచుండును. ఇట్టినరనారీమణులు రాత్రులందేకాదు, ఒకరోజు, రెండురోజులునుగాదు; ఒకవత్సరము రెండు వత్సరములుకాదు జీవితకాలమంతయును మాట్లాడుకొనుచుందురు. ఇంతసేపు మాటలాడినదానికేమి యర్థమని వీరినడుగుము.'

శ్రీకృష్ణ చరిత్రమునకుఁ బ్రాణము రాసలీల రాసలీల ప్రేమకుఁ బరాకాష్ఠలీల. ముందుగా నేనా లీలను వర్ణింపవలెను.

శ్రీకృష్ణుని బాలలీలలిప్పటికి సమాప్తమైనట్లే ఇప్పుడాతని రసమయమగు ప్రేమలీలలను సూత్రపాతముగఁ జెప్పవలెను. వేణుగీతము రాసలీలలకు భూమిక. మధుర రసోపాసకులీ లీలలను సర్వోత్కృష్టముగ నెంచెదరు. అసురోద్ధార లీలలును, బాలలీలలును అవ్యక్తస్ఫుటలీలలును వానికి ప్రసంగానుసారముగఁ జెప్పఁబడిన యుపలీలలంతయు. ఈ లీలలవలన మధుర లీలలకుఁ బోషణము కల్గును స్వామీ! ప్రాణులకిచ్చు ప్రేమప్రాప్తియే. జీవి ప్రేమ లేకయే తిరుగుచున్నాఁడు. ప్రేమ లేకయే ప్రాణి వికలుఁడగుచున్నాఁడు. జీవి యెవరినైనఁ బ్రేమించినచో వాని ప్రేమ స్థిరమైనది కాదు. నేఁడు మనలో నేదియో గుణముండినఁ బ్రేమించుటయు ఆ గుణము లేకున్న ద్వేషించుటయు జరిగినది ప్రేమ కాదు. గుణముల మొదలఁ గల ఆకర్షణము. ప్రేమ యొక్కటికిని నశింపదు, తగ్గదు, దినదిన ప్రవర్ధమానమగును ప్రతిక్షణము ప్రవర్ధమానమగుటయే ప్రేమస్వరూపము. అది సాంసారిక స్త్రీ పురుషులందు గలుగుట అనుభవము మధుర రసోపాసకులిట్లందురు:- ఆ ప్రేమ ఒక్క నందనందనుని మీఁదనే చెల్లును. దానిని గోపికలే చేయఁగలరు. గోపికయనునది శరీరమునకుఁ బేరు కాదు. దానికి స్త్రీపుంనపుంసక భేదము లేదు. గోపీ అనునదొక భావము, అది స్త్రీ లింగ శబ్దము, అందువలన స్త్రీ వాచకముగఁ బ్రయోగింపఁ బడినది. నందనందనుని మీఁదఁగల

ప్రేమకు కారణ ముండదు అది స్వాభావికము, దినదిన ప్రవర్ధమానమగును. ప్రేమ విచిత్ర వస్తువు కాదు మనము నిత్యమును తల్లి, తండ్రి, సోదరులు, తోఁబుట్టువులు దారా పుత్రాదులు, మిత్రులు, బంధు బాంధవులు వీరిపైఁ బెట్టు కొను ప్రేమయే యిది యగును, భేదమేమనఁగా నశ్వర వస్తువులపైఁ బెట్టుకొనిన ప్రేమను మోహమందురు, అవి నాశి యగు నచ్యుతుని యందు బెట్టుకొనిన ప్రేమకుఁ బ్రేమ యందురు. ప్రాకృత స్త్రీ పురుషులందున్న ప్రేమ కామమగును. ఆ ప్రేమనే గోపికలు శ్రీకృష్ణునియందు బెట్టుకొనినఁ బ్రేమ యను సంజ్ఞ కలుగును. గోపికల కామమే ప్రేమ. కావున మధుర రసము నుపాసించువారు గృహస్థుల ప్రేమకు శిక్షణాలయ మందురు. పాఠశాలలో ఫలకము మీఁద సీసుసున్నముతో వ్రాయుట అభ్యసించుట్లు, మాటి మాటికిని వ్రాయుచుఁ జెరుపుచు నట్లభ్యాస మొనర్చిన నలవాటు పడునట్లు, తరువాత మరలఁ గాగితముమీఁద వ్రాయఁగా స్థిరపడును. గృహస్థులు గృహస్థాశ్రమమున నుండి ప్రేమించుట నేర్చుకొనిన, దానిని శ్రీకృష్ణుని మీఁదకుఁ ద్రిప్ప వచ్చును. ఈ రాస, గోపీ ప్రేమములందు ప్రాకృత స్త్రీ పురుషుల కామ భావమున వ్యవహరింపఁ బడినట్లు శబ్దమును భావమును ప్రయోగింపఁ బడును; కాని యీ శ్రీకృష్ణ సంబంధమగు భావ మప్రాకృతము. జీవులకు విషయములందు స్వాభావిక

రుచి యుండును. అందువలన వ్యాసభగవానుఁడీ ప్రేమ ప్రసంగమును నందఱ మనస్సు లాకర్షింపఁ బడునట్లు వర్ణించి యున్నాఁడు. పిల్లలకు చేదు మందుకు బెట్టవలయుననుచో దానిమీఁద బంచదారను బొదుగుదురు అందుఁ బంచదారను బెట్టుట తాత్పర్యముకాదు. అచ్చటఁ జేదు మందును బెట్టుటయే తాత్పర్యము. కాని చేదు వస్తువులు సాధారణముగ నరుచిగనుండును. కావున నీ కథలు ప్రాకృత స్త్రీ పురుషుల ప్రేమవలెఁ గనఁబడునుగాని దీనిలోఁగూడ రహస్య మిమిడియున్నది. దాని వలన జీవి యీ మాయిక జగత్తునుండి లేచి చిన్మయజగత్తులోఁ బ్రవేశించును. ఘట, పట, అహంకార, ప్రకృతి, పంచభూతములు, పంచీకరణము మొదలగు నీ శుష్క విషయము లెవని హృదయమున నిండి యున్నవో, ఆ శుష్కహృదయముల కీ విషయములన్నియును దికమకగనుండును. ఈ విషయములన్నియు ననుసరసతావిప్తములైనవి. మీరు స్పష్టముగఁ జెప్పుఁడు. మీ యాజ్ఞయైనచో గోపికల యీ నిరర్థక ప్రలాపములను జెప్పెదను లేదా వేఱొక కథా ప్రసంగము నొనర్చెదను,"

అంత శౌనకుఁడు శీఘ్రముగ నిట్లనెను:- 'సూతా! నీవేమి మాట మాటలాడుచున్నావు: వేణు గృహస్థులను కాకున్నను మా హృదయములు నీరసములుకావు. మాకిది క్రొత్తకథయును గాదు. నారదుని నోట మేము రాగానుగ

భక్తినిగూర్చి శిక్షణమును బొందితిమి, శ్రీకృష్ణుని రహస్యమయ లీలను మేమనేక సారులు వినియుంటిమి.

ఇది విని చెవులమీఁదఁ జేతులను బెట్టుకొని సూతుఁ డిట్లనెను:- 'స్వామీ! స్వామీ! మీకు శుష్క హృదయము గల విముక్తపురుషులకు జ్ఞానులని నా యభిప్రాయము కాదు. నేనట్లు తలఁచియుండినచో నీ రహస్యమయ ప్రసంగ వదలియుండినచో నీ రహస్యమయ ప్రసంగమును వదలియుండెడువాఁడనే. రాగానుగ భక్తికధికారులు గృహస్థులే యనికాదు నా యభిప్రాయ మేమనఁగా గృహస్థాశ్రమమందు సోదరునెట్లు ప్రేమింపవలయునో, తండ్రి నెట్లు ప్రేమింపవలయునో, భార్యనెట్లు ప్రేమింపవలయునో, భార్య భర్తనెట్లు ప్రేమింపవలయునో బాగుగాఁ దెలియును. ఈ మార్గమునందు పత్ని కావలయునుగదా! కాముకులీ దారికిరారు. హృదయమునఁ గామభావమున్నంతవఱకు శ్రీకృష్ణ ప్రేమ యుండదు. కామభావమునుండి ముక్తులైనవారే యీ మార్గమునకు నిజముగ నధికారులు. మీ లీలలను శ్రవణ మొనర్చుటకు నిజముగ నధికారులు. మా గురుదేవుఁడు శుక మహర్షి బాలబ్రహ్మచారి, అతఁడే యీ రస శాస్త్రమున కధికారుఁడు. ఆ పరమహంస చక్రచూడామణియే యీ దివ్యానిర్వచనీయ రసామృత మొసఁగుటకును, అట్లానందింపఁ జేయుటకును నధికారులు. మా గురుని పరమాచార్యులకు నారద

మహర్షి స్వష్టాదు సంకీర్తనను విరక్తుండు; కాని యీ రస ప్రచార ప్రసారము లీ ప్రపంచమున నాతని ద్వారానే జరిగినది. ఆతని గురువులగు సనక, సనందన, సనత్కు-మార, సనాతనులను నీ వల్లుకొను బాల బ్రహ్మచారులే. సదా ఐదు సంవత్సరములవారై యుందురు. భగవంతుని మధుర లీలల మీఁద నీ కుమారులకున్న యాసక్తి యింకె వరికైన నుండునా? మీ రాచార్యులు. మీకీ రస ప్రసంగ మునకు విరుద్ధ మనుకొనినచో దీనిని వదలివేయఁగల నని యే నా యభిప్రాయము.

శౌనకుఁడిట్లనెను:— 'అట్లుకాదు సూతా! విడువ వలసిన పని యేమున్నది? నాస్తికుఁడును, కుతర్క మొనర్చువాఁడును దీనిని జదువనే చదువఁడు. విషయాభిలాష కలవాఁడు శ్రీ కృష్ణుఁడు ప్రాకృత పురుషుఁడని భావించి, యీ లీలలను ప్రాకృత లీలలని భావించి చదువును. అప్పుడు వానికి మనో రంజన మగును, నానాటికి ప్రేమ వృద్ధిఁ బొందును. ఆతని హృదయము సరసమగును. శ్రీకృష్ణుని సాక్షాత్తుగ భగవం తునిఁగ భావించి, యివి ఆతని లీలలని భావించి చదివినచో నాతని కంతయును కల్యాణమే. ఆతఁడీమాయిక జగత్తునుండి లేచి అప్రాకృత దివ్యలోకమున కధికారియగును. కావున నీ లీలలు ముక్త విషయీముముక్షు, జ్ఞానులందఱకును హిత కరముగను, మనోరంజకముగను నుండును. నీ వెంత విస్తార

ముగ వర్ణనఁ జేయఁ గలుగుదువో అంతటి విస్తారముగ వర్ణింపుము. మాకు దీని శ్రవణముచే బ్రహ్మానంద సుఖానుభవము కలుగును.'

సూతుఁడిట్లనెను:- 'మంచిది, స్వామీ! వేణువు విషయములలో నితర గోపికలేయుత్ప్రేక్షలొనర్చిరో, యిప్పుడు నేను వానిని వర్ణించెదను. మీరు దత్తచిత్తులరై శ్రవణమొనర్పుఁడు.'

—॥—

మహామోహకమగు మురళీధ్వని

౯౩౪

శ్లో॥ ధన్యాః స్మ మూఢమతయోఽపి హరిణ్య ఏతా
యా నంద నందన ముపాత్త విచిత్రవేషమ్ ।
ఆకర్ణ్య వేణురణితం సహకృష్ణ సారాః
పూజాం దధుర్విరచితాం ప్రణయావలోకైః ॥

శ్రీభాగ. ౧౦ స్కం. ౨౧ అ. ౧౧ శ్లో.

ఉ॥ కానల నుండుచున్ సరస గాన వివేక విహీనజాతులై
వీనుల నేఁడు కృష్ణముఖ వేణురవామృతధార సోఁకినన్

మేఁకలు మేఁతలన్ మఱచి మిత్తసి చూచెఁ
మృగావళుల్
మానిని చూడనమ్మ బహుమానము సేసెఁ
గృతార్థ చిత్తలై ।

— శ్రీమదాంధ్రభాగవతము

ప్రేమలోఁ బ్రాణి అస్తవ్యస్తముగఁ బకులాపర్చుటయు, నస్తవ్యస్తముగ నాలోచించును. అతఁడేమి చేయునో, యేమి ఆలోచించునో వానికే తెలియదు. వాని దృష్టిలో జడచేతనములు, అచర సచరముల భేదభావము లేదు. భంగతరంగములందు మానవుఁడు శోభించిన నట్లే యాలోచించును, నవ్విన నదే పనిగ నవ్వును. ఏడ్చిన నట్లే యేడ్చును, ఏధోరణి పట్టిన నాధోరణియే. ఆతని ప్రియుని విషయము స్మరణకు వచ్చినచో, దానిమీఁదనే జాములకొలఁది యాలోచించును. ఉత్ప్రేక్షించును. ఉవ్విళ్లూరుచుండును. ప్రేమమార్గమందు స్మరించుటలోను, చింతించుటలోను, ఆలోచించుటలోను గలదో, అది కలయికలో లేదు. శారీరక సమ్మేళన సుఖము క్షణికము. అస్థిరమైనది. మానసిక సమ్మేళనము నిత్యనిరంతరము జరుగుచునే యుండును. దానినెవరును నాశమొనర్పఁజాలరు. దానిని ధ్యాన, ధారణ, సమాధులను పేర్లతో నే పేరుతోనైన బిలువుము, సమస్త విషయములనుండి చిత్తవృత్తినిఁ దొలిగించి, ప్రియతముని యందే

నిరంతరము విచ్ఛిన్నముగ దైల ధారావతుగా లగ్నమైన ద్భుటయే ప్రేమకు పరాగతి. ఇదియే పరాకాష్ఠ.

సూతుం డిట్లనెను:- 'మునులారా! శ్రీకృష్ణుని మురళీ ధ్వనిని విని మత్తలైన గోపికలు పరస్పరము కథనోపకథనము లొనర్చుకొనుచుండిరి. వారిలో నొక ర్తుక యిట్లనెను:- 'సఖీ! మన మీ బృందావనమందలి అతి సరస పావన భూమిని ప్రపంచమందు ధన్యతమమైనదిగ భావించు చున్నాము. ఆహా! ఈ భూమియొక్క సౌభాగ్యమునుగూర్చి యేమని చెప్పవలయును? ఎంత చెప్పినను నది యత్యల్పమే కాఁగలదు. దేవకీ నందనుఁడు తన అనావృత అరుణ చరణ ముల నీము వక్షఃస్థలమందుంచిదీని నొత్తినపుడు సమస్త వనో పవనములు' పుష్పించును. అది బృందావన ప్రదేశ భూమి యొక్క సమస్తాంగములును రోమాంచమైనట్లుండును. సఖు లారా! ఈతేఁడా పుణ్యమయమగు పావన భూమి మీఁదఁ ద్రిభంగ లలిత గతితో నిలుచుండి మురళిని వాయించినచో, కపోలములను పిచ్చితముగఁ బెట్టి దానిలో నూదినపుడు మన యాహ్వారిణి పాడఁవొడఁగును. అప్పుడిఁకఁ జెప్పవలసిన పని లేదు. వనమందు విచరించు మయూరములు భ్రమను జెంది పోవును. ఏలననఁగా నవి అది నెమ్మదిగ గర్జించు మేఘ గర్జన మనుకొనును మేఘ గర్జనము ను వినఁగానే హృదయమునఁ బ్రేమ తరంగము లెగయును. మనస్సు వశమం దుండదు.

అప్పుడవి యాడకుండఁ జాలవు కావున నవి అప్పుడు తమ
చిత్ర విచిత్రములగు బురులను విప్పి నృత్యమొనర్చును. వాని
నృత్యమును గాంచియు, విచిత్రవేణు రవమును వినియుఁ
జరాచర ప్రాణులన్నియును స్తబ్ధములగును. వాని గతి యాగి
పోవును. ఎచ్చటివచ్చ టనే నిలువఁబడిపోవును. దీనిని వినిన
వారందఱకును నాత్మ విస్మృతినిఁ జెందించు శక్తి యా
వైణవయగు వేణువునకుఁ గలదు. ఈ మురళి బ్రహ్మకంటె
నన్ని విషయము లందును మించిపోయినది.'

అంత నొక సఖి యిట్లనెను:- 'ఓసీ! నీవి వీణను బ్రహ్మా
కెటు పోల్చితివి? బ్రహ్మకు నాల్గు ముఖములు కలవు. ఆతని
నలు ముఖములతో నాల్గు వేదముల నుప దేశించును.'

ఇది విని యా సఖి యిట్లనెను:-'సఖీ! బ్రహ్మకు నాలుగు
ముఖములు కలవు ఈ రండకు నాల్గింటికి బదులుగా నెనిమిది
ఛిద్రములు కలవు. ఇవియే ముఖములు. ఈ యెనిమిది ముఖ
ములతో నిది కులుకుచుఁ గర్జించు నపు డీ విశ్వమంతయును
విమోహిత మగును.'

ఆసఖి యిట్లనియెను:- 'నాభికమలమునఁ గూర్చుండి
బ్రహ్మకు సృష్ట్యాదియందు భగవానుఁ డుపదేశించెను. ఈ
మురళికింతటి మోహాకోప దేశము నొసంగిన దెవరు ?'

అంతనిదివఱకు మాటలాడుచుండినగోపికయిట్లనెను - 'ఆసీ! నలువకు నాభికమలమందొక నారియే నారాయణుఁ డుపదేశించెను. అప్పుడాతఁడెంతో జ్ఞానియయ్యెను. ఈచొంగ నోటిదానికి శ్యామసుందరుఁడు సదా ముఖకమలమునఁ బెట్టుకొని నిరంతర ముపదేశించుచుండును. ఇఁక దీనిజ్ఞానమునకు లోటెక్కడిది ?

అడుగుచుండిన సఖియిట్లడిగెను:- 'సఖీ! ఇది చెప్పుమమ్మా! బ్రహ్మ కమలముపైఁ గూర్చుండి యీ చరాచర సృష్టిని రచించెను. ఈ మురళి యేకమలము మీఁదఁ గూర్చుండి సృష్టిఁ జేయుచున్నది ?'

సమాధానము నుచెప్పుచుండినది యిట్లనెను:- 'ఓసీ పిచ్చిదానా! నీకీమాత్రము తెలియదఁటే. కమలాసనుఁ డొక్క కమలమీఁదనే కూర్చుండును. ఇది శ్రీకృష్ణుని కరముల ద్వయమందు సదా కూర్చుండి యుండును. ముఖ కమలమును శయ్యగా నొనర్చుకొనును.'

ప్రశ్నించునది యిట్లనెను:- 'బ్రహ్మ వాహనము హంస. దానిపై నాతఁడెక్కి యెగురును. ఈ వంశముయొక్క వాహన మేహంస ?'

గోపిక యిట్లనెను:- 'ఆసీ! బ్రహ్మ ఒక్క హంస మీఁదనే యెక్కును. ఈ స్వైరిణి సమస్త గోపికల మానస

హంసలను దనకు వాహనముగాఁ జేసికొనినది దానిపై నెక్కి దాని యిష్టము వచ్చిన చోట్లకుఁ దిరుగును.'

ప్రశ్నించునది యిట్లనెను:- 'బ్రహ్మ తన పుత్రికయగు సరస్వతీ విషయమునఁ దన వరుసవారియలను వదలినట్లు వినుచున్నాము.'

కసరి సఖి యిట్లనెను:- 'ఇదిమాత్ర మేమి వ్రతనిష్ఠ కలదిలే. ఇది యధరామృత లోభముచేఁ దన కులవ్రతమును ద్యజించినది. ఇది తన, శిఖా, సూత్ర, వస్త్రాదులన్నిటినిఁద్యజించినది. దిగంబరయై అధరామృత పానమును సంపాదిం చుచుఁ జక్కఁగాఁ బానముచేయును. ఈ కారణము లన్నిటిచే నేసి వేణువును బ్రహ్మకు పినతల్లి యనుకొనుచున్నాను.'

ప్రశ్నించునది యిట్లడిగెను:- 'సఖీ! దీనికి వంశమను పేరెట్లు వచ్చినది?'

గోపిక యిట్లనెను:- 'వాసములలోఁ బుట్టుటచే దీనికి వంశమందురు. నిజమునకు వంశమను పేరు చేపలను బట్టు యంత్రమునకుఁ బేరు.'

ఒక వాసమునకు దారమును గట్టి దానికి గాలమును దగిలించెదరు ఆ గాలమునకైదైనఁ దినువస్తువును బిండినో, మాంసపు ముక్కనో, ఎఱ్ఱనో గ్రుచ్చి దానిని జలాశయమున విడిచెదరు చేప లోభముచే నావస్తువును గాలముతో

ప్రియుడను వానికి నెళ్ళిన దానను ప్రియుచ్చుకొనుడు. చే
పట్టుకు బట్టుదాంట వానిని లాగి వశపరచుకొనును.
ఈ నిరుపమానమైన బృందావన విహారి యొక్క వంశమును
.... మధుర స్వరూపసుధాభోజ్య
.... జీవులను బట్టును, ఈ శబ్దము చెవులలో
.... వశపరచుకొనును. కావున యిది గాలముచంటిది.

ఆ గోపిక యిట్లనెను:— 'సఖీ! ఈ వంశమందఱను
బట్టునా! స్త్రీ జాతి కేనా!'

గోపిక యిట్లనెను — 'ఈ మాయ అందఱ మీందను
....; కాని స్త్రీ హృదయము మిక్కిలి కోమలముగ నుండును.
.... స్త్రీ ఝాతి మిక్కిలి బలయనిరి. వీరామోదక ధ్వనిని
విని శీఘ్రముగా .... మాధురీజాలమునం బడుదురు.
ఒకసారి పడినా నందుల బయటపడుట అసంభవము. పట్టిన
.... వంశీధారియగు వనమాలి యెఱుంగండు.
ఈవిధమ పట్టుకొనుటను గాని విడుచుట యెఱుంగండు.
ఏడ్పించుట తెలియును గాని ఏడ్పించుటెఱుగండు. ఏడ్పించుట
.... కలదు సఖీ! బ్రహ్మ మనల నేల
స్త్రీ .... ? పురుషులను స్త్రీ గా నేలచేసినాండు!
.... స్త్రీ .... హృదయమున లోక
లజ్జ, కులలజ్జ, పెద్దలజ్జ మొదలగు అనేక వ్యర్థపులజ్జల నేల

నించినాఁడు. మనకంటె మృగములే శ్రేష్ఠములు. వంశీధ్వ
నిని విని నిశ్చేష్టలై నిలుచుండి యామాధుర్యమును బాన
మొనర్చును పెద్ద పెద్ద కొమ్ములుగల నీనిపతులు కృష్ణసార
మృగములును వీని ప్రక్కన నిలుచుండెనవి. వీనికి వానికిఁ
గాంచిన శీలసంకోచములేదు. వీనికి వాని పైన విశ్వాసము
గాని, ఈర్ష్యగాని లేదు. భార్యాభర్తలిద్దరును వెంట వెంట
నిలుచుండి వేణుమాధురిని మత్తులై పానము చేయుచుందురు.
ఇవియును స్త్రీలే. మనమసమయమున వనమునకుఁ బోయిన
నూఱు ప్రశ్నలనడిగెదరు. ఏలఁ బోయితిరి ? అచ్చట నే
మున్నది ? ఈ సమయమునఁ బోవలసిన పనియేమున్నది?'
ఈ యభాగ్యుల నిట్లనుగువారెవరు ?'—'శ్యామసుందరుని
వేణునాదమును వినుట పనికాదా ? విధ జెందుచున్న హృద
యములందు సరసవేణు ధ్వనిని ధరించుట అనుచిత
కార్యమా ? ఏ రూప మాధురి మనలను దన
వశమొనర్చుకొనినదో, యే వంశీకటకము మనలను మోహ
మొనర్చుచున్నదో ఆ వైపునకు మన మనసులమై పరువిడిన
నపరాధమేమి చేయుచున్నాము? మూఢమతి కలిగి పశు
జాతిలో పుట్టిన నాటవిక హరిణములు, తమ దమ ప్రణయ
కటాక్షముల ద్వారా తమ పతుల సమక్షమున కప
పాలుఁడగు ప్రభువునకుఁ బ్రేమ పూర్వకముగఁ బూజింపు
చుండ, నా నంద నందనునకుఁ దమ ప్రణయోప హారములను

సమర్పింపఁ గలిగియుండఁగా, మనము మనుష్య జాతిలోఁ బుట్టియును, నాతని చర్చను జేయఁజాలకున్నను, ఆతని యెడలఁ గృతజ్ఞతను బ్రకటింపకున్న నిదెట్టి విడంబనము? ఎట్టి వివశత! ఈలోక లజ్జకును కుల మర్యాదకును హద్దు కలదా! మురళీ శబ్దమును విని, దాని గానమునకు వశపడి మనము పోయినా మనుకొనుము. దానికి మన యపరాధ మేమియును లేదు. మురళియొక్క యపరాధము, దానిని విరిచివేయవచ్చును. దానిని వ్రజమునుండి తొలఁగింప వచ్చును లేదా దొంగను గొట్టక, దొంగ తల్లిని కొట్టవల యును. ఒక్క వేణువును విరిచివేయక వ్రజమందుండిన వెదురు వేణువుల నన్నిటిని నాశనము చేయుఁడు. ఇఁక వాస ములు నుండవు. వేణువు నుండదు. లోకులు చేయవలసిన యథార్థోపాయమును జేయరు. మన కపవాదములను బెట్టు దురు. ఇంతటి మోహకమగు వేణునాదమును వినిన నెవరి హృదయము కరఁగదు. ఎవఁడు నీకు నీరు కారు!!

సూతుఁడిట్లనెను:- 'మునులారా! ఇట్లు చెప్పుచుండఁగా నా సఖికి శ్యామసుందరుని త్రిభువన మోహన రూపము స్మృతికి వచ్చెను ఆ సమయమున నామె మూర్ఛితయై క్రిందఁ బడెను. ఇప్పుడింకొక సఖి మాటలాడుట కుద్యమించెను.'

— // —

తన్మయత్వమును జెందించు వేణువు

౯౩౫

శ్లో॥ గావశ్చ కృష్ణ ముఖ నిర్గత వేణుగీత
పీయూషముత్తభిత కర్ణపుటైః పిబంత్యః
శాబాః స్నుత స్తన పయఃకవలాః స్మ తస్థు
ర్గోవిందమాత్మని దృశాశ్రుకలాః స్పృశంత్యః ।

శ్రీభాగ ౧౦, స్కం, ౨౧ అ, ౧౩ శ్లో॥

ఉ॥ తల్లుల చన్నుఁబాలు మును ద్రావు తఱిం దమకర్ణవీథులన్
వల్లభమైన మాధవుని వంశరవామృతధార సొచ్చి సం
ద్రుల్లక పాలు రాఁదివక ద్రూట్రక మానక కృష్ణుమీఁద దృ
గ్వల్లులు సేర్చి నిల్చె నదె వత్సము లంగనలార కంటిరే॥

శ్రీ మదాంధ్ర భాగవతము

ప్రేమను బశుపక్షులును గుర్తించునను సామెత కలదు, పశుపక్షులే కాదు, పాదపపాషాణములును ప్రేమకు వశీభూతములగును. భరతుని యలౌకిక ప్రేమనుగాంచి కామద చిత్రకూట పర్వతపాషాణములును కరిగినవని చెప్పుదురు. మదనమోహన మురళీధరుని వేణునాదమును విని గోవర్ధనగిరి శిలలు కోమలములై పోయినవఁట, నేఁటికిని వానిమీఁద గోపబాలురయొక్కయు, శ్రీకృష్ణునియొక్కయు

గోవులయొక్కయూ చరణచిహ్నములుకలవు. గోవర్ధన పర్వత ప్రదక్షిణ మొనర్చు మహాభాగులగు యాత్రికులకా సౌభాగ్య శాలినులగు శిలలు గోచరించును. శ్రీకృష్ణుని వేణునాదము నాదాంతరధ్వని కాదు. అది విశ్వమును విమోహింపఁ జేయు మధురాతి మధుర ధ్వని.

సూతుఁడిట్లనెను:– 'మునులారా, ఆ వంశీనినాదముచే మన్మత్తలై నా వ్రజాంగనలు పరస్పర మొకరి కొకరు శ్రీకృష్ణుని రూపమాధురిని, వేణుమాధురిని, లీలామాధురిని గూర్చి వర్ణించుకొను చుండిరి. వారిలో నొకర్తుక యిట్లనెను:– 'సఖీ! భగవానుఁడు స్త్రీ జాతికి ఏటి మచ్చరము నేలఁ బెట్టినాఁడు వీరి మనస్సునకు క్షణములో సవతి మచ్చరము వచ్చుచుండును. వీరు తమ ప్రతిస్పర్ధిని హీనమొనర్చుటకై సిద్ధపడుచుందురు. స్త్రీలకే యని చెప్పనేల? ప్రాణిమాత్రునకే ఒక్కని ననేకులు కోరుచుండిన మన ప్రేష్ఠుఁడు ఫలాని వాని నధికముగఁ బ్రేమించుచున్నాఁడను భావముత్పన్నమగును. కొందఱు తమ యాధ్యాత్మ్యమునను, చపలత్వమునను, వాక్పటుత్వమునను, సేవా శుశ్రూషల చేతను, ఇతర అనుకూలాచరణముల చేతను దమ స్వామిని మొగమోటము పెట్టుదురు. ముఖమోటస్థులకు శీల సంకోచములు లేవు. వారెప్పుడేమి మాటలాడఁ దలఁచిన మాటలాడుదురు ఎవరినైన నవమానించెదరు. స్వామియును వారికి లొంగిపోవును.

వారికి మొగమోటము పడుచుందురు. మొగమోటస్థులు వారిని సర్వథా తమ యధీనము కావించుకొందురు. స్వామి మనస్సుతో నెవరైనఁ బ్రేమింపఁ దలఁచినచో నీ మొగమోటస్థులట్లు చేయుదురు. ఈ మురళి శ్రీకృష్ణుని మొగమోటము కలది, ఈ బొంగు ముఖమిది శ్యామసుందరునిఁ దనకు వశ మొనర్చుకొనినది. బుద్ధిమంతులగువారు నీతిశాస్త్రములందు సమస్త విషయములను జక్కఁగ నాలోచించి వ్రాసిరి. తన కల్పాతి అల్ప ప్రతిస్పర్ధి యైనను దుర్బలాతి దుర్బల శత్రువైనను నెన్నఁడును స్వల్పముగ భావింపరాదు. అనేక ఛిద్రములు కలిగిన యీ బొంగు ముక్కయగు వేణువు మనల నేమి చేయఁగలుగునని యిదివఱకు తలఁచెడువారము మన మెక్కడ? ఈ చిన్న కఱ్ఱముక్క యెక్కడ! కాని యిది మన యందఱ చెవులకు గోసినది కృష్ణుని యధరామృతమును ద్రావి యిది బలిసినది. చిన్నదయ్యుఁ బోఁకిరిదైనది. బక్కదై యుండి బలిసినది దీనిలో నేదో మాయయున్నది. ఇదివఱలోఁ గృష్ణుని రూపమాధురియే మనలను వికలలుఁగ నొనర్చెడిది ఇప్పుడీ రూపమాధురికితోడుగా వేణుమాధురియును గలిసినది! ఈ సవతు లిద్దఱును గలసి దిగ్విజయ మొనర్ప సంకల్పించిరి. వీరీ ప్రపంచము నంతను తమ వశమొనర్చుకొనుటకు సిద్ధపడినారు మేమందఱమును మర్త్యలోక స్త్రీలము. మాలో నిట్టి సౌందర్య మేదియును లేదు. కాని యీ శ్యామ

సుందరుని స్వభావము సుఖకరమైనది. ఏ స్త్రీ యీతనిఁ గాం
చినను వశపడిపోవు నంతగాను, ఆనందితముగను, ప్రఫుల్లిత
ముగను, తన సర్వస్వమును సమర్పించునట్లుగను నీతని
యనూపరూపము మోహకముగను, ఆకర్షముగను నున్నది,
ఇది యిట్లుండగా నీ నిష్ఠురమగు వేణువు పుడమిపై నుపద్ది
నల్లు చేయుచున్నది. చూడుము, ఎదురుగ విమానముల
మీఁద సురసుందరులు తమ భర్తలతోఁ గూడ కూర్చుండి
యున్నారు. మనపతి మన యెదుట నుండినచో మననోటి
నుండి ఒక్క శబ్దమునైనను వెలువరించు వారముకాము.
ముసుఁగు తీసి కన్నుల నెత్తియైనను జూచు వారముకాము.
కాని యీ దేవాంగనల సౌభాగ్యము నెంతగాఁ బ్రశంసించి
నను జాలదు. వీరు శ్యామసుందరుని రూపసుధను నయన
ముల ద్వారా గను జెప్పలార్పక పానము చేయుచున్నారు.
కర్ణరూపములగు పానపాత్రములందు వేణుధ్వని రూపమగు
నాసవమును బోసి, దానినిఁ గంఠములోనికిఁ బోయుచున్నారు.
ఈ రెండు దివ్యరసములను పానమొనర్చుటచే వీరి హృదయ
ములు ద్రవించుచున్నవి. శరీరము రోమాంచమగుచున్నది.
మన్మథుఁడు వీరి యంగ ప్రత్యంగములందు ప్రవేశించి వీరిని
లతలవలెను గదలించి వైచినాఁడు. దీనికిఁ బరిణామ స్వరూ
పముగ వీరి కొప్పులు తమకు దామే యూడిపోయెను. ముఖ
మండలమందు స్వేద బిందువులు ముత్యములవలె మెఱయు

చుండెను. కొప్పులలోఁ దుఱిమిన పుష్పములు స్వతఃరాలిపోవు చుండెను. వీరి కటి వస్త్రములు జారిపోయెను. శిరస్సున నుండిన చీరె భుజముమీఁదకు వచ్చెను. ఇదంతయును జరుగుచుండినది తమ తమ పతుల ముందటనే. కాని వీరి కేమియును దెలియదు. వీరు మదన మోహనుని మధురాతి మధుర మాధురికి మోహితలైరి' ఇట్లు పలుకుచుండగా సఖయొక్క హృదయమును గొట్టుకొననాగెను. శరీరమందు కంపముదయించెను. ఆమె తనకుఁదానే తన శరీరమును జుట్టుకొని మూర్ఛితయై నేలపైఁ బడిపోయెను. ఆమెకు తన శరీరస్పృహ లేదు.

ఆమె యొక్క యీ స్థితినిఁగాంచి యింకొక సఖ యిట్లనెను:- 'అయ్యో! నా సఖకెట్టి దశకలిగినది! అట్లే కలుగవలెను. ఈమె సహృదయగు స్త్రీ, బుద్ధిమంతురాలు మనుష్య స్త్రీగాఁ బుట్టినది. ఈ పశుజాతిలో నున్న గోవులను జూడుఁడు. ఇవి మదన మోహన ముఖనిస్సృత వేణు గీతరూపమగు నమృతమును నిక్కబొడుచుకొనిన శ్రవణపుటములద్వారా పానమొనర్చి ఆత్మ విస్మృతిని జెందియున్నవి. వీనికిఁ దమ శరీర స్పృహ లేదు. నయనముల నుండి నిరంతరము ప్రేమాశ్రువులను స్రవించుచు నీరవముగను నిస్తబ్ధముగను నిలుచుండినవి. వీని రోమములన్నియును ముండ్లవలె నిక్కఁబొడుచుకొనినవి: దీనివలన నివి శ్యామసుందరుని మధు

[illegible] ద్వారా అంతఃకరణము
[illegible] నాలింగనము చేసికొని
[illegible] అంతఃకరణములో
[illegible] రోమములు నిక్కి
[illegible] జరుగజాలదు. ఈ దూడలు తమ నోటి
[illegible] నోటియందుంచుకొని మొదలకె నిలిచి
[illegible] శ్వేతపుష్పములు రాలినట్లే వత్స
ము [illegible] లు రాలుచుండెను. మన
[illegible] శ్రీకృష్ణు [illegible] నీ గోవులును
[illegible] భగవానుని ఆ లింగన స్మర
ణము [illegible] పులకరింపసాగెను.
[illegible] మొక్క
[illegible].

అప్పుడు [illegible] ఈ పితామహుడగు
విధాత సమస్త [illegible] సృజించెనాయేమి!
[illegible] మా
కన్నియును తెలియుడు. [illegible] జూచుటయును
[illegible] ఈ శ్రీకృష్ణుడును [illegible] దీసివైచిన గో
[illegible] జేయబడి
నవో కాని [illegible] కరగను గరగదు.
ఇప్పుడు [illegible] వేణువును వాయించు

చున్నారు. ఈ ప్రపంచమునందే నిమగ్నులైనారు. అది కీ ప్రపంచపు గోడే లేదు. ఇంక [illegible] మేము బాగుగా నీ మోహక మురళీరవమును వినఁజాలము. సమాజమందలి అనేక ప్రతిబంధములు మాపైఁ బడినవి. మాకంటె నీ బృందావనము నందలి చెట్లయందు నివసించు పక్షులే ధన్యులు. చూడుఁడు– ఇవి చెట్లనెక్కి కొమ్మలకు కూతలఁ బాపి శ్రీకృష్ణుని వేణునాదమును ఏకాగ్ర చిత్తముతో శ్రవణము చేయుచున్నవో! అటువైపు నిర్నిమేష దృష్టితోఁ జూచుచున్నవి. శాంతత, దాంతత, ఏకాగ్రత, తన్మయత, నిర్నిమేషతను గాంచిన నివి పూర్వజన్మమునందు మునీశ్వరులని మాకుఁ దోఁచుచున్నది. ఎంతో సౌభాగ్యశాలినులు గాఁబట్టియే బృందావన పాదపములందలి జన్మించుట సంభవించినది. నిత్యమును యమునా జలమును పానము చేయు భాగ్యము గలిగినది. శ్రీ శ్యామసుందరుఁ డచ్చటఁ గూర్చుండినఁ జక్కఁగ దర్శింప వీలగునో అట్టియున్నత ఫల పుష్ప సమన్వితములగు శాఖపైఁ గూర్చుండి శ్రీకృష్ణుని రూపమాధురిని యథేష్టముగఁ బానమొనర్చుచుండును. ఇదియే వానికి ముఖ్యాహారము. వీని సౌభాగ్యమును గూర్చి యేమని వర్ణింపఁగలము. మేము వికలతా కారణమున బాగుగా శ్యామసుందరుని మురళీధ్వనిని వినఁజాలకున్నాము. అతని యనుపమ సౌందర్యమును సావధానముగ నిర్నిమేష

స్తుతి జేయఁజాలకున్నాము.' ఇట్లు పలుకు చుండ నామెకొను భావసమాధి కలిగినది.

దీనిని గాంచి యింకొక సఖి యిట్లనెను:- 'శ్యామసుందరుని రూప మాధుర్య కారణమున నీ బృందావన మందలి పక్షులకెట్టి సమాధి కలిగినదో అది ఆశ్చర్యకరమగు విషయము కాదు ఏమైనఁ గాని యవి పక్షులైనను నివి ప్రాణములు గలిగిన జీవులే. సచేతన ప్రాణులకుఁ బ్రేమకలుగుట స్వభావికమే. ఈ అచేతన నదులను గూడ గాంచుఁడు. శ్రీకృష్ణుని రూపమాధురి, వేణుమాధురిచే నివియును గాఢ విశాలముచేఁ బీడితులైనట్లున్నవి.'

ఇంకొక తె యిట్లనెను:- 'సఖి ! నీకెట్లు తెలిసినది?'

ఆమె యిట్లనెను:- 'ఓసీ! పిచ్చిదానా! స్త్రీవయ్యును నీవి విషయమును గుర్తింపఁ జాలవా! ఇవి తరంగ రూపములగు దీర్ఘ భుజములచేఁ గమల కుసుమములను గానుకలుగ సమర్పించుచున్నవి. మానసికాలింగనముచే నిప్పుడు నిస్తబ్ధము గనుండి ప్రాణనాథుని పాదపద్మముల స్పర్శ నివి తమతరంగములచేఁ జేయుచున్నవి. అవి అతని యుగళ చరణములను బ్రకాశిన మొనర్చుచున్నట్లుండెను. వికసించిన కమలరూపములగు నేత్రములచే నాతనిఁ గాంచు చున్నట్లుండెను, భ్రమర రూపమగు నాభిని సలజ్జాభావముతో నుపాయాంతర

మునుఁ జూపించుచున్నట్లుండెను. ఈ విధముగఁ బలుకుచు బలుకుచు నా సఖి యొక్క స్థితియును విచిత్రమయ్యెను. ఇంక నామె పలుకఁ జాలక పోయెను.'

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! మీకు విసుగు పుట్టలేదు కదా! సరే, ఇంక నొక్క ప్రసంగమును జెప్పి, యీ మధురాతిమధుర వేణుమాధుర్య రసము ప్రవహించుచుండఁగే విడి, దీనికంటెను నధిక స్వాదిష్టమగు నింకొక రసమును మీకు రుచిచూపించెదను.'

అచరములను సచరములుగ నొనరించు వేణువు

౼౮౼

శ్లో॥ హంతాయ మద్రి రబలా హరిదాసవర్యో
యద్రామకృష్ణ చరణస్పర్శ ప్రమోదః ।
మానంతనోతి సహగోగణయో స్తయోర్యత్
పానీయ సూయవసకందర కందమూలైః ॥

శ్రీ భాగ. ౧౦ స్కం. ౨౧ అ, ౧౮ శ్లో

మ॥ జలకృష్ణాంఘ్రి సరోజ సంగమమునఁ జే
భాసిల్లుచున్ ధన్యమై
ఫలపుష్పంబులఁ గానికల్ గురిసి
సంభావించి మిన్నందు నీ
జలఘాసంబుల గోవులం దనిపి
చంచద్భూజరోమాంచమై
వెలసెం జూడఁగదమ్మ యీగిరి
పురోవీక్షన్ సరోజాననా ॥

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

జీవునకు శ్యామసుందరునితో స్వయముగ సంబంధ మున్నను, పరంపరగ సంబంధమున్నను వాని జీవితము సఫల మగును. సాధకునకుఁ దన సత్యాగు పతియొక్క పూర్ణ ప్రేమ ప్రాప్తించినపుడును, ఆతనిఁ బ్రేమించు వారి సాంగత్యము లభించినను వాని జీవితము సఫలమగును. గొప్ప గొప్ప మహాపురుషులయొక్క చరణపాదుకలను మనమేల శిరముపై నుంచుకొనుచున్నాము? వారినిఁ గన్నులలో నేలఁ బెట్టుకొనుచున్నాము. ఎందువల్లననఁగా వీరికన్నడైనను నాటిని చరణ స్పర్శ కలిగినందువలనే. ఈ యదృష్టవంతుల పై మహాపురుషుల పాదములు పడినవి. ఏ వస్తువులతో నాహాత్ముని దివ్యదేహము సంసర్గము కలిగినదో ఆ వస్తువు

లను గూర్చి యేమని చెప్పవలయును. ఒకానొక భక్తుండుం డెనువాఁడు. శ్రీకృష్ణ ప్రేమవ్యాకులుండై మాటి మాటికిని గోదన మొనర్చు చుండెడువాఁడు. రోదన మొనర్చుచు నాతఁడు మాటిమాటికిట్లను చుండెను:- 'నేను బృందావన మునకుఁ బోయెదను. బృందావనమునకుఁ బోయెదను.' ఒకా నొకఁడిట్లనెను:- 'బృందావనము నిప్పుడేమున్నది ? నంద నందనుఁడు తన ప్రకటలీల నుపసంహరించినాఁడు. అచ్చట నిప్పుడు సాక్షాత్తుగ శ్రీకృష్ణ దర్శన మగుట కఠినము.' ఆతఁడేడ్చుచు నేడ్చుచు నిట్లనెను:- 'భగవంతుని లీల నిత్యము. అది నిరంతరము జరుగుచుండును. నాకు శ్యామ సుందరుని దర్శనము ప్రత్యక్షముగఁ గలుగకున్నను, నే గోవ ర్ధన పర్వతము మీఁద నందనందనుఁడు తన చరణములతో బోయి గోవులను గాచెనో ఆ ప్రదేశమును దర్శింపవచ్చును గదా ! శ్యామసుందరుఁడు నిత్యమును స్నానము చేసినట్టియు, ఆవులకు నీరును బట్టి నట్టియు యమునానది దర్శన మగును గదా ! అచ్యుతుఁడు తన యరుణ చరణ కమలములచే సంచరించుచుండెడు పరమపావనమగు బృందావన భూమిని దర్శింపవచ్చును గదా ! నాకిది మాత్రము తీసివేసినదా ? ఇట్టి సౌభాగ్య మందజాలను లభింపదు.'

సూతుఁ డిట్లనెను:-' మునులారా ! మహాభాగ్యవతు లగు నీ గోపికల అనురాగవర్ణమును నే నెంతని చేయఁ

[illegible] ? వారు [illegible] కృష్ణుని ముఖవీక్షణము [illegible] ఏది యెంతో [illegible]యులైరి వా[illegible] చెప్పుటకు లేచి మరలం దమ పుత్రి యుని [illegible] [illegible] [illegible] జెందెదరు. [illegible] [illegible] [illegible] మముఖ్య [illegible] మ [illegible] జూచుటచే. [illegible] [illegible] [illegible] నామె [illegible] [illegible] [illegible] విమగ్న యగుచు. అది [illegible] [illegible] [illegible] బూ[illegible]ను వు. మొ[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] యామె యిట్లనెను.- '[illegible] చూ[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ము[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]ని ?'

ఒ[illegible] యిట్లనెను:- '[illegible] సఖి ! మా కేమి యును [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] చెప్పెదను.'

[illegible] యిట్లనెను:- '[illegible] బాలుర[illegible]కను, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] పాద [illegible] [illegible] [illegible] చేయుచుండుటను మేఘములు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ఘోరము[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] గ్లబడిపోవును. [illegible] [illegible] [illegible] '[illegible]ను [illegible] పాదర[illegible]లు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] గూడ [illegible] [illegible] వేణు [illegible] మొ[illegible]టచే నాతని మస్తక

గాన స్వేదబిందువులు వెలువడుచున్నవి ఒకవైపు చిట చిట
యెండియున్న, ఆ జాతియొక్క ప్రక్క వైపు శ్రీకృష్ణుడు
మనకు సజాతీయుడగు ఇద్దరునకు వస్త్రమును. మన యిం
టి శాస్త్రములందు నందనందనుడును భగవంతుడే! మన
ము చేయగా మన జాతికి వానికి గర్వము కలిగిన మన వారికి
[illegible]
యొక్క విశాల జేసి ... శ్రీకృష్ణుడు నొన
ర్చుచు, బోవుచు జెను పైన నుండి ... పూలవా
నలు కురియుచు వానిపై నున్న దృష్టి నుడిచించు
చున్నట్లుండెను, అహా! ఏమి జీవితము ధన్యమైనది, కను
తినువులచేతను, జలములచేతను శ్రీకృష్ణ సేవ్యమొనర్చు
చు నీవ సదుపదేశమొనర్చుచున్న వీ జలధరనామము
సార్థకమైనది పూర్వభాగిముండెను మనము శేషించి బ్రతి
నాకే పోతిమి గదా! మనకు మోహనమనకు మనోరంజక
మొనర్చు నీ మురళి ధన్యమైనది, ఇట్లు పలుకుచుం బలుకుచు
సఖియొక్క కంఠము రుద్ధమయ్యెను, శరీరము రోమాంచిత
మయ్యెను. కనుగొలుకులు చెమ్మగిలెను.'

అప్పుడింకొక గోపిక యిట్లనెను:— 'సఖులారా!
మనమీ వనవాసులైన భిల్ల స్త్రీల సౌభాగ్యమును గూర్చి
పొగడుచున్నారు. మనమేమి పొగడగలము వీరి సౌభాగ్య
మునకు స్వర్గమందలి సుందరులును చెప్పుకొనుచుందురు.'

ఒకసఖి యిట్లనెను:- 'ఓసీ! ఈ భిల్ల స్త్రీ లేమివిధిని [illegible]

ఆ సఖి యిట్లనెను:- 'సఖి! వీరు యమున్పుష్టమును గూర్చి [illegible] లను. [illegible] ప్రధానయగు రాధ [illegible] ము [illegible] పడియున్నది ఈమె హృదయమునిందు [illegible] పుడు, దాపైన శ్యామ [illegible] పాలించు [illegible] పడును, శ్యామసుందరుని [illegible] కిసలయములవలె [illegible] ములుగ [illegible] రంజితము [illegible] పొందునట్లు ఆచరణార [illegible] యొక్క [illegible] తేఁబచ్చి [illegible] కుంకుమ తేఁబచ్చి [illegible] ఆ [illegible] చూడఁగనే ఆ [illegible] స్త్రీలు కామ [illegible] గుదురు. ఆ కుంకుమను [illegible] ల్లాసముగ [illegible] లోఁ దడిపి [illegible] మాటిమాటికి వక్షఃస్థలమునకు [illegible] ఈ విధముగ వారు తమ కామవ్యథను [illegible] కొందురు. ఆ కుంకుమలో రాధాకృష్ణుల [illegible] స్పర్శ [illegible] ది. ఒకపరి అది కామ సంతప్తయగు [illegible] యొక్క హృదయము [illegible] పడినది. తర్వాత నది శ్యామసుందరుని చరణారవిందమున కంటుకొనినది. దాని

నందమొసంగు నొక వాసు ప్రసాద సుభాషణ ప్రవచనము జేసెను మునులకు శ్యామసుందరుని అరుణకోమల చరణముల స్మృతి కలుగగానే సఖికి బాహ్యజ్ఞాన శూన్యత కల్గెను.'

అప్పుడింకొక సఖి యిట్లనెను:- 'సఖులారా! శ్యామసుందరునితో నెవని కేవిధమగు సంబంధము కలదో వారెంతు ధన్యులే. కాని మేమీ గోవర్ధన నగరాజమును ధన్యమైన దనుకొనుచున్నాము. దీని సౌభాగ్య మింకెవరికిని లభింపదు. నారదాదులందఱును హరిదాసులే కాని యీ పర్వతము హరిదాస వర్యము.'

ఒకతె యిట్లనెను:- 'సఖి! ఈ పర్వతమున కట్టి విశేష మేమున్నది? ఇది పర్వతములలో నొక పర్వతము, పర్వత మేమి! ఒక మిట్ట, దీనికింతటి మహిమ గలదని యేల చెప్పుచుంటివి?'

ఇది విని ఆ సఖి యిట్లనెను:- 'అక్కా! ఈ పర్వతము విషయమున నందఱు జరుగుదానిని జెప్పుచుంటికిని, నాయభిప్రాయమున యథార్థముగా చైతన్య లాభమిదియే పొందినదని నాయభిప్రాయము. దీనిపై నెలి మీాందను బలరామునితో కూడ శ్యామసుందరుడు వనములో దిరిగిన పద పద్మచిహ్నములు గలవు శ్రీకృష్ణు చరణారవిందములచే

[illegible] ప్రత్యక్షమైనది. ఇంటికి అతిథి వచ్చినచో గృహికి
శక్తి [illegible] అదే విధముగ నా పర్వత శరీరము
శ్రీకృష్ణ పాద స్పర్శచేతను, వారి దర్శనము చేతను
రోమాంచితమగుచుండును, ఇది భగవానుని సఖులను,
గోవులను [illegible]గా స్వాగత సత్కారములను
గావించును. గోవులు మేయుటకు కమ్మని పచ్చిగడ్డిని [illegible]
చేయును, గోపాలుర కొఱకు మధుర స్వాదిష్ట కందమూల
ఫలముల నొసంగును. అందఱును [illegible]కై సుందర స్వచ్ఛ
[illegible]వాగులలోని అమృతమును బోలు జలముల నొసంగును,
కూర్చుండుటకు దవ కందరముల నొసంగును. అతిథికి విశ్రాం
తిని కలిగించుటకై స్నాన, భోజన, జలములే స్వాగత మందా
వశ్యకములు. [illegible] సమర్పించునది.
ఇ[illegible] సౌభాగ్య
శాలి [illegible]?'

ఇది విని శౌనకుడిట్లనెను:- 'సూతా ! మహాభాగుఁ
డవు నీ గోవర్ధనుని చెప్పుచు [illegible] కిట్టటి సౌభాగ్యమెట్లు
ప్రాప్తించి[illegible] కృష్ణ బుద్ధితోఁ బూజించు
చు[illegible] నాలగ్రామ బుద్ధితోఁ
బూజ[illegible] గోవర్ధన శిలకును భే
[illegible] దండప్ర
ణామములతోఁ బ్రదక్షిణ మొనర్చెదను, పిదప శ్రీకృష్ణ

తా కాశ్చర్యములు కలిగినది? దయతో మాకీ విషయమును జెప్పవలయును.'

అంత సూతుం డిట్లనెను:- 'నిత్య గోలోక విహారియగు శ్రీకృష్ణ సంసర్గమున నెవనుండినను జిన్మయుడే. అచ్చట జడత్వమను నదియే లేదు. ఇచ్చట బృందావన మున్నట్లే గోలోకమందును నిత్యబృందావనము కలదు. ఇచ్చటవలె నచ్చటను గాళింది కలదు. గిరిరాజమగు గోవర్ధన పర్వతమును గలదు. అనంతకోటి బ్రహ్మాండ నాయకుండగు శ్రీకృష్ణ చంద్రుడు గోలోకమునుండి తమసమస్త పరివారముతో భూమిమీంద నవతరింపంగా నీ గోవర్ధన పర్వతమును వచ్చెను. ఇది భగవానునకు నిత్య సహచరము. ఇది లేక భగవంతుం డుండం జాలడు. శతరూపా స్వాయంభువ మనువులు భగవంతుడు తమకుం బుత్రుండు కావలయునని తపస్సును జేసిరని గదా. అట్లే ద్రోణుండును, ధరయును భగవంతుడు తమకుం బుత్రుండు కావలయునని కోరుకొనిరి ఈ పర్వతము వ్రజమునకు వచ్చుటకుం గారణము దీనినింగాం జెప్పుచుందురు. ఈ కారణములన్నియును గౌణములే. ఇవి లీలా విస్తారము కొఱకును, సందర్భము కుదురుటకై యున్నవి. వాస్తవమైన దిది యంతయును లీలాధారియొక్క లీలలు. గోలోక విహారి యొక్క ఖేలనములు ప్రేమ శ్రుతి మధుర మధుర లీలలు భక్తుల కల్యాణార్థమై భూమిపైం నవతరించినపుడే యుపకర

ణము లన్నియును సిద్ధముగ నుండును. చేయువాఁడును,
చేయించు వాఁడును నా బృందావన మహిమయే.

గోవర్ధన పర్వతము వ్రజమున నవతరించిన కారణ
మిది. వింధ్య పర్వతము చిరకాలము తపస్సును జేసి. తనకొక
పరమ భగవద్భక్తుఁడును, భక్తియందు భగవత్సదృశుఁడును
భగవంతుఁ డాతనిఁ బ్రాణాధికముగఁ బ్రేమించునట్లుగను
నుండవలయునని కోరెను. ఇప్పుడు వింధ్యుఁడు పర్వతము.
పర్వతి పుత్రుఁడు పర్వతమే కావలెను. శ్రీకృష్ణునకు
గోవర్ధనమునకు మించిన పర్వతము లేదు. అందువలన భక్తికి
వశుఁడై గోవర్ధనమే నీకుఁ గొడుకు కాఁగలఁడని వరమొసం
గెను. భగవంతుఁడు వ్రజమున లీలలొనర్ప వలసియుండుటచే,
శ్రీకృష్ణ లీలోపకరణములలో గిరిరాజగు గోవర్ధనము కూడ
కలదు. గోవర్ధనము లేకుండినచో గోచారణలీల సాంగో
పాంగముగ జరుగదు. అందువలన గోవర్ధన భూమి యందవ
తరించుట అత్యంతావశ్యకమై యుండెను. ఈతఁడు వింధ్య
పర్వతపుత్రి రూపమున నుదయించెను.

భగవంతుఁడు లీలలొనర్చునది వ్రజమందు, గోవర్ధనుఁ
డుదయించినది వింధ్యప్రదేశమున, ఇప్పుడు పనియెట్లు జరుగఁ
గలదు? ఆ తెరయు నడిపించువాఁడు భగవంతుఁడు. ఎప్పుడేది
చేయఁదలఁచుకొనునో అప్పుడట్టి లీలను రచించును. అట్లే

జీవులకు బుద్ధిని గలిగించును. కాశీపురి యందొక శాంతుఁ
డును, తేజస్వియును తపస్వియునగు బ్రాహ్మణుఁ డుండెను.
ఆతని తపస్సు చాల యుగ్రముగ నుండెను. ఆతఁడు బాలబ్రహ్మ
చారి. నందనందనుని యనన్యోపాసకుఁడు ఆతఁ డెల్లు కూర్చుండి
యుండఁగాఁ బావనమగు నా కాశీపురి కొక పర్వతమును
దేవలయునను సంకల్పము కలిగెను. దానిమీఁద సుఖముగఁ
గూర్చుండి తపస్సు చేసికొనఁ దలఁచెను. దీని కొఱకై ఆతఁడు
భగవానుని గూర్చి ఘోర తపస్సు నొనర్చెను. 'ఆతనిని
వింధ్యపర్వత సమీపమునకుఁ బొమ్మని ఆకాశవాణి పలికెను.
తపస్వియగు నా బ్రాహ్మణుఁడు వింధ్యపర్వతము కడకుఁబోయి
ప్రార్థించెను. వింధ్యుఁడు మిగుల ధర్మసంకటమునఁ బడెను.
ఆతని కొక ప్రక్క ప్రాణాధికుఁడగు పుత్రుఁడు. ఇటు నతిథుల
కాతిథ్యమిచ్చు వ్రతము కలదు. ఇట్టి యోగ్యుఁడగు నతిథి నా
ద్వారమునకు వచ్చి నిరాశుఁడై తిరిగిపోయినచో నాజీవితము
వృథా; కాని నాకు ప్రాణాధికుఁడగు పుత్రుని నే నెట్లీయఁ
గలను. ఈ ధర్మసంకటమునఁ బడి వింధ్యుఁ డేడ్వ నారంభిం
చెను. సెలయేటి ధారల రూపమున నాతని నేత్రబిందువులు
క్రిందకుఁ జారెను.

అప్పుడు గోవర్ధనుఁడు తన తండ్రితో నిట్లనెను:-
'తండ్రీ! మీరింతగా దుఃఖమును జెందరాదు. ఇట్టి వికలత
మీవంటి గొప్ప వ్యక్తులకు శోభింపదు. తండ్రీ! సేవలోనే

ము శరీరమంతయు నాశనమగును. పంచ భూతాత్మకమై, నశ్వరమైన యీ శరీరము [illegible]ము. సజ్జన, అతిథి సేవలను విని [illegible] ది స్వర్గమే కాంగలదు. చూచుచుండు, అతిథి కొఱకు కపోతము దాని శరీరము నొసంగినదికదా! రాజును విశ్వసించక బ్రాహ్మణ రూపమును ధరించి వచ్చిన [illegible] భావించి, తన ప్రాణముల నొసగెను. అతిథి సేవకై ధన, జన, మిత్ర, పుత్రాదులను వేయేల [illegible] ప్రాణములనైన నొసగవలయును. ఈ విషయము నేను బాగుగ నెఱుగుదును. నీవు నా కొసంగి [illegible] సత్యవ్రతమును త్యజించుకొనుము.'

ఇది వినంగానే బ్రాహ్మణుని ధైర్యము కలిగెను. ఆతండు [illegible] చూచి ఆనందము మిక్కిలి సంతసముతో బ్రాహ్మణుడిట్లనెను:— 'నాయనా! మంచిది. [illegible] నా ప్రియ పుత్రుని. [illegible] మిక్కిలి సంతోషముతో గొనిపోయెదను.'

అప్పుడు గోవర్ధన పర్వత మిట్లనెను:— 'బ్రాహ్మణోత్తమా! నేను నీవెంట వచ్చెదను, కాని మీరొక ప్రతిజ్ఞ నొసగవలయును.'

'అదేమి?' అని బ్రాహ్మణుండనెను.

గోవర్ధనుడిట్లనెను:— 'మీరు కాశీకి వెళ్లువఱకు నన్ను మధ్య మార్గములో నెచ్చటను బెట్టంగూడదు. ఈ మధ్యలో

న నెక్కడ నుంచిన నచ్చటినుండి మఱి కదలనేకదలదు'
బ్రాహ్మణునకుఁ దన తపస్సునందు గర్వము కలదు. ఆతఁ
డిట్లనెను:- 'సరియే, నేను నిన్నిమధ్యలో నచ్చటను బెట్టనే
పెట్టను.'

ఈవిషయము నిశ్చయమయ్యెను. వింధ్యుఁ డిచ్ఛమఁ
దన ప్రాణ ప్రియుఁడగు పుత్రుని బ్రాహ్మణున కిచ్చివైచెను.
గోవర్ధనుఁడును బుష్పమువలెఁ దేలిక యయ్యెను. బ్రాహ్మ
ణుఁడాతనిఁ దీసుకొని బయలుదేరెను. అతఁడు వ్రజమునకుఁ
బోవునప్పటికి పర్వతము చాల బరువుగఁ దోఁచెను. చేతులు
నొప్పులు పుట్టెను. ఇప్పుడాతఁ డొక్క యడుగైనను నావల
బెట్టుటకు శక్తిలేకుండెను. చివర కలసి పోయి ఆతఁడా
పర్వతము నచ్చటనే యుంచెను. గోవర్ధన పర్వతము నవ్వి
యిట్లనెను:- 'బ్రాహ్మణోత్తమా! ఇఁక నేను ముందుకు
రాను. మనకిద్దరికిని జరిగిన ప్రతిజ్ఞ తెలియును గదా!'

తపస్వియగు నా బ్రాహ్మణుఁడు భగవద్భక్తుఁడు.
ఆతఁడు తనధ్యానముచే నిట్లు తెలిసికొనెను:- 'ఈతఁడు
శ్రీకృష్ణ భగవానుని లీలోపకరణము. ఈతఁడు దివ్యచిన్మయ
గోలోకమందలి గోవర్ధన పర్వతము. ఈతఁడు భగవానున
కభిన్న శరీరుఁడు.' అందువలన నాతఁడు గోవర్ధను నింక
బలవంత మొనర్పలేదు. అచ్చటనే, దానిమీఁదనే యుండి

తపంబొనర్చి ఆతఁడు పరమ పదమును బొందెను. అప్పటి నుండి యీగోవర్ధనుఁడు వ్రజమందుండియే భగవదవతారము నకై ప్రతీక్షించుచు నుండెను. వ్రజమం దుద్భవించి భగవానుఁ డీగిరిపై [illegible]. ఆతఁడు తన చిటికెన వ్రేలి గోటిపై [illegible], గో[illegible]నా! యను నామములను సార్థక మొనర్చు [illegible]. ఈ [illegible] తన ముఖాబ్జమునఁ జెప్పెను. [illegible] యీతనికిఁ దన స్వరూపమును [illegible] పర్వత [illegible] మొనర్చుట [illegible] సమానమే నిష్ఠావంతు [illegible]. భగవ [illegible] అనురాలన [illegible] గిరిరాజనఁబడుచు [illegible] లెక్కయును [illegible] ప్రపంచమున మిక్కిలి భాగ్యశాలి. గోపిక [illegible] యింతటి మహిమా[illegible]ము నొనర్చ టిం[illegible]లకే.'

అంత శౌనకుఁ డిట్లనెను:— 'సూతా! మేము గిరి రాజగు గోవర్ధనుని లీలలను వింటిమి. ఈ వేళ మాధురి మొక్క [illegible] ప్రవాహమునందు వహింప ప్రవహింపఁ జేయఁగలవో చెప్పుము. ముందు కథ నేమైనఁ జెప్పెదవా? లేక యీ కథను [illegible] వినిపించెదవా?'

సూతుఁడు శ్రీభ్రుమునకు నిట్లనెను:- 'స్వామీ! ఈ మాధురీరసమునకు నాదియును లేదు, అంతమును లేదు. ఇది అనంత రసార్ణవము. దీని నెవరు వర్ణింపఁగలరు. ఇఁక నిప్పుడే నని ప్రసంగవశమున సమాప్తము గావించి అద్భుతరసమగు గోపికా వస్త్రాపహరణ లీలా ప్రసంగమును జెప్పెదను.'

ఈ సఖులందఱును దమలోఁ దాము క్రమముగ వేణుమాధురిని వర్ణించుచు వర్ణించుచు మూర్ఛితలగుచుండిరి. వారి మూర్ఛకు మందును నీ మాధురియే. కావున నుపచార దృష్టిచే మేల్కొన్న యితర గోపిక లేమియో చెప్పుచుండిరి. అట్లు చెప్పకున్నచో నందఱును మూర్ఛితులై పడియుండవలసినదే. మూర్ఛయందును వారందఱును వినుచుందురు. అందుచే వారి సంతప్త హృదయము శీతలత్వమును జెందుచుండెను. అందులో నొక సఖ గోవర్ధన మహిమను గానము చేసి మూర్ఛితకాఁగా నింకొకతె యిట్లనెను:- 'సఖీ! ఈ వేణువుయొక్క మహిమను మన మధికముగఁ జెప్పఁజాలము, ఈతఁడు బ్రహ్మయొక్క విధానమును గూడ విపరీతము గావించినాఁడు. శ్యామసుందరుఁడు తన యన్నయగు బలరామునితోడను, సమస్త గోపబాలకులతోడను గోవులను దోలుకొనుచు నొకవనమునుండి మఱియొక వనమునకుఁ బోవునప్పుడు సుందర పదావళి యుక్తమగు నుదార వంశీధ్వనిని వినఁగానే అచరములు సచరములగును, సమస్త

[illegible] భావముఁ జెందినవి. అచరములు సచరము లవలె [illegible] చుండెను. సచరములు అచరములుగ నయ్యెను. మానవులు, పశువులు, పక్షులు మొదలగు సచర ప్రాణులన్నియును వేణునాదమును వినఁగానే స్తబ్ధములై స్థిరములై పోయెను, వృక్షాది అచరములకు రోమాంచ మయ్యెడిది.' ఇట్లు చెప్పుచుఁ జెప్పుచు నామెయును మూర్ఛ పడిపోయెను.

కొంతసేపటికి కందళితకును మూర్ఛాభంగమయ్యెను. ఇంతలోనే యెదుట గోవులను గట్టివేయుచుఁ బాలు పితుకుట కుద్యుక్తుఁడగు శ్యామసుందరుని అందఱును గాంచిరి. అతనిఁ గాంచి అందఱును దన్మయులైరి. కొందఱు పాలను పితుక నారంభించిరి. కొందఱు దూడలను గట్టివేయుచుండిరి. కొందఱు శ్యామసుందరుని వ్యర్థములగు నాయా మాటల నడుగుచుండిరి. శ్యామసుందరుఁడు సఖులతో మాటలాడుచుఁ బకపక నవ్వుచు మధ్యమధ్య కోణచూపులతో ననురాగవతులగు నాగోపికలవైపు చూచుచుండెను. అతని యా ప్రేమభరితమగు స్వరూపమే ఆ వ్రజాంగనలకు జీవనాధారము. ఆ స్వరూపము నాధారమొనర్చుకొనియే వారు జీవించుచున్నారు.

శ్రీకృష్ణుఁడు పాలు పితుకువారితో నిట్లనెను:- దూడలను గుంపులుగఁ బాలు త్రాగనీయకుఁడు. తర్వాతనే పాలను పితుకవలయును. దూడలను గట్టివేసి ఆవుల పొదుగులను శీతల జలములచే పరిశుభ్రము చేయవలయును, పాల బిందెను మోకాళ్ల మధ్య నిరికి పాలధారలు దానిలోఁ బడునట్లు పెట్టుకొనవలయును. పాలు భూమిమీఁద బడకుండ చూడవలయును. తాళ్లతోఁ దన్ను గోవులకు దూడపలుపులతో బంధము కట్టుఁడు.'

నవ్వి గోపకుఁడిట్లనెను:- 'కృష్ణా, నీవిప్పుడే పంతులుఁడవైనావే, అందఱకును నేర్పుచున్నావు. నీవు మాయందు మొండి మొలతోఁ బారాడినావు.'

అప్పుడు శ్రీకృష్ణుఁడిట్లనెను:- 'ఓ హో ఎంత! ఇదియును నాక గొప్పయా! కావలెనన్న నే నిప్పుడైనను మొండి మొలతో నుండఁగలను.'

అందఱును నవ్వుచు నిట్లనిరి:- 'నీవు కొంచెము దయయుంచుము బాబు. నీకు సిగ్గెగ్గులు, శీల సంకోచములు లేవు. నీవు మహాదిగంబరివి. నవ్వులాట గాడవు, నీ మనస్సునకేది వచ్చిన దానిని వెంటనే అనుచుందువు, మాటను దాఁచుకొనుట నీ వెఱుఁగనే యెఱుఁగవు మనస్సునకు వచ్చినది వెంటనే చేసితీరెదవు. నీవెప్పుడైన వస్త్రములను ధరించినావు.

తెగించినవానికెవరేమి చేయఁగలరు. మొండిమొలవాఁడు పురహరుని కంటె గొప్ప' యను సామెత కలదు.

శ్రీకృష్ణుఁ డిట్లనెను:- 'ఓయీ! నేనెవరి నావారిఁగా నొనర్చుకొందునో వారిని దిగంబరులుగఁ జేయుదును. ఎంత వఱకు తన సర్వస్వమును త్యజించి ధనహీనుఁడును. దిగంబరి యగుఁగాఁడో, అంతవఱకు నేను వాని నెట్లు స్వీకరించెదను! మధ్యలో నంతరమున్నంత వఱకు-వ్యవధానమున్నంత వఱకు ఐక్య మెక్కడిది!'

సూతుఁడిట్లనెను.-'మునులారా! ఈవిధముగ నవ్వుచు, నాడుచు శ్యామసుందరుఁడు గోవులతో బాలుపిలికి యింటికిఁ బోయెను. గోపికలు నిరంతరమును శ్యామసుందరుని మనస్సులోఁ జింతించుచు గృహకార్యములలో సంలగ్నలై యుండిరి.

—॥—

వ్రజవనితల కాత్యాయనీ వ్రతము

శ్లో॥ హేమంతే ప్రథమే మాసి నందవ్రజ కుమారికాః ।
చేరుర్హవిష్యం భుంజానాః కాత్యాయన్యర్చన వ్రతమ్॥

శ్రీభాగ. స్కం. ౧౦, అ.౨౨ శ్లో. ౧

వ. ఇట్లు నిశాంతంబగు హేమంతంబున మొదలి నెల తొలిదినంబునందు నందుని మందం గల గోపకుమారికలు కేవకజ లేచి చని కాళిందీ జలంబులం గ్రుంకి జలతీరంబున నిసుమున గాత్యాయనీ రూపంబు జేసి సురభి కుసుమ గంధంబు లిడి ధూపదీపంబు లిచ్చి బహువిధోప హారంబులు సమర్పించి.

— శ్రీమదాంధ్రభాగవతము

రస శాస్త్రమునందు కృష్ణ ప్రియులను గూర్చి అనేక భేదవర్ణములు చేయఁబడినవి. వ్రజమునందు శ్రీకృష్ణ ప్రేమ వతులగు గోపికలందఱకును వేఱు వేఱుగ విలక్షణములగు భావములు కలవు. సాధారణముగ ననురాగ వతులగు గోపి కలలో సిద్ధలనియు, నిత్యసిద్ధలనియు రెండు భేదములు కలవు. సహచరులగు గోపికలు సదా శ్యామసుందరునితో నుందురు. వారికి కృష్ణ ప్రాప్తికి ప్రయాస మేమియు నుండదు. ఎవరి మనస్సులలో నతిశయములగు మనోరథములు కలవో, ఎవరు వివిధములగు నుపాసనలో నిమగ్నలై యుండిరో వారు శ్రీకృష్ణ ప్రసాదమును బొందియే యుండిరి. వారు సిద్ధలు, వీరిలో ఊఢలు, అనూఢలు, ముగ్ధలు, ప్రముగ్ధలు మొదలగు ననేక భేదములు కలవు. ఇంతవఱకును బతిసంగమము గావిం చని వారు ముగ్ధలనఁబడుదురు వారు కన్యకలు. ప్రముగ్ధలు పతిప్రేమను బొందిన వారు. గోపికలలోఁ గొందఱు వేద

[illegible] వారు శ్రీకృష్ణునిఁ బతిగాఁ బొంద వలెనను
కోరిక, [illegible] కొందఱు దేవాంగనలు కలరు.
వారు భగవదాజ్ఞచే వ్రజమునం దవతరించిరి. కొందఱు ముని
[illegible] కన్యకలుగ వారు స్వరూప సిద్ధలు.
శ్రీకృష్ణ లీలావిలాసమునందు వేచుటకై వీరు సాధికలవలె
[illegible]. శ్రీకృష్ణుఁడు పతి కావలెనని వారు ఘోర
సాధనలు చేసిరి. పూర్వ్యము రాగవతులగు నీ కన్యకలే జప,
తప, వ్రతానుష్ఠానము లొనర్చెను వ్రజవల్లభుఁడగు నంద
నందనుని పరస్నేహతో [illegible] చేయుచుండిరి. ఏ దేవతాపూజ
లొనర్చినను వారట్లు ఆ దేవతలను ప్రార్థించుచుండిరి:-
'మాకు శ్రీకృష్ణ ప్రేమ ప్రాప్తింప వలయును.' వీరికి
సాధ్య [illegible] శ్యామసుందరుఁడే ఇతర దేవతా పూజలు
సాధ్య [illegible] సాధన మాత్రములే. శ్రీకృష్ణ ప్రీత్యర్థ
[illegible] లొనర్చినవి ప్రారబ్ధములుగ [illegible]డవు.
అవి సమస్త సంచిత శుభాశుభకర్మలను నాశ మొనర్చి ప్రభు
ప్రాప్తిని [illegible]గించును. ప్రభువు ప్రసన్నుఁడై వారిని
[illegible]ంచును.

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! నే నిదివరలో
[illegible] ప్రసంగమును మహా అనురాగవతులగు గోపికల
ప్రేమను గూర్చియు, వారు వర్ణించిన వేణుమాధురిని గుఱిం
చి [illegible] చేసిన ప్రసంగము నత్యంత సంక్షేపముగఁ జేసితిని.

మీరు దానిని వినియున్నారు. ఇప్పుడు నేను గ్రాహ్యానురాగ
వతులగు కుమారికా కన్యల ప్రేమ ప్రసంగమును గూర్చి
చెప్పెదను. వారి హృదయములు నిరంతరము నందనందనుని
యందే ఆసక్తములయి యున్నవి. శ్రీకృష్ణుఁడు తమ్ముఁ బతి
రూపమున నెట్లు లభించుననియే వారియొక్క ఉత్కటాభి
లాష. దీని కొఱకే వారి సమస్త వ్రతానుష్ఠానములు.
మునులారా! నేనీ విషయమును ఇదివరలోను ననేక మార్లు
చెప్పితిని; ఇప్పుడును చెప్పుచున్నాను. ముందును నట్లే చెప్పు
చుందును. శ్రీకృష్ణ లీలలను ప్రాకృత పురుష లీలలవలె
నట్లే భావించి చదువుటచే నేమియును పారమార్థిక లాభ
మేమియును నుండఁబోదు. లౌకిక ప్రేమలో నాధర్మ్య హీ
నమగు సంఘటన కలుగును. దీనివలన విషయాసక్తియు మనో
రంజనము కలిగినఁ గలుగు నేమో కాని జీవితమునకుఁ జరమ
లక్ష్యమగు శ్రీకృష్ణ ప్రేమప్రాప్తి కలుగఁ జాలదు. శ్రీకృ
ష్ణు సర్వాంతర్యామిగను, ఘటఘట వాసిగను, పరాత్పర
ప్రభువుగా భావించి, గోపికలాతని కభిన్న స్వరూపులని
భావించి శ్రద్ధాభక్తులతో నత్యంత సరస మధుర భావపోష
కములగు లీలలను జదివినచోఁ జాల మేలు కలుగఁ గలదు.
కావున గోపస్త్రీలయొక్క పావనమయ ప్రభు ప్రణయ కథను
కాముకదృష్టిచేఁ గాక ఉపాసక దృష్టిచే శ్రవణ మననములు,
పఠన పాఠనము లొనర్పవలయును.

[illegible] కన్యకలుండిరి. వారు శ్రీకృష్ణుని మాహాత్మ్యము [illegible] వినిరి. శ్రీహరియొక్క గుణశ్రవణ మాత్రముచే వారి మనస్సులందు మదనమోహనుని మనోహరమూర్తి ప్రతిష్ఠితమాయెను. అందఱకును నా[illegible] ఒకే సంకల్పము కలిగెను. శ్యామసుందరుడు మాకు పతి కావలెను. ఆతడు మమ్ము అనుచరలగను, [illegible] స్వీకరింపవలె [illegible] జాలునని వారను కొనుచుండిరి. ఎంతటి గొప్పవాడైనను ప్రాకృత పురుషునియందు అనేక మంది కన్యకలకు అనురాగము కలిగి, వారాతని గోరినచో వానికి వారికి నాథత్వ భారము వహించుటకు సామర్థ్యము కలుగుట కవకాశము కలదు; కాని సర్వేశ్వరుని విషయమున నిది యూహింపను రాదు. ఇంతే కాదు, అందఱకును సమానముగ నుద్దేశ్యమైనట్టి వారందఱకును పరస్పర మత్సర[illegible] [illegible]లను. వారందఱును దమతమ యిష్టసిద్ధి కొఱకు ప్రయత్నశీలురై [illegible] సాధనలందు వారు [illegible]లై యుండిరి. వారు నిత్యనూతన ప్రతిష్ఠా[illegible] గూడి. వారా యనుష్ఠానమునకు ఫలముగ శ్రీకృష్ణుడు తమకు పతి కావలయునని కోరుకొనుచుండిరి.

శ్రీ [illegible] కార్తీకమాసస్నానము మిక్కిలి మాహాత్మ్యము కలది. ఆ కార్తీక స్నానము స్త్రీ పురుషులందఱకును పరమ

పుణ్య దాయకమైనది; కాని స్త్రీ [illegible]
నొనర్చుచుందురు. ఏ దేశములందు (వింధ్యోత్తర దేశము-
లందు) పూర్ణిమ తరువాత మాస మారంభించును, ఆ దేశ
ములందు ఆశ్వీజ మాసమునందలి శరత్పూర్ణిమ నుండి యీ
స్నాన మారంభమై కార్తీక పూర్ణిమతో సమాప్తి కాగలదు
ఏ దేశములందు (వింధ్యకు దక్షిణమున నున్న దేశములందు)
అమావాస్య తరువాత నెల ఆరంభమగునో, ఆ దేశములందు
దీపావళితో నారంభమై కార్తీక బహుళ అమావాస్యతో
అంతమగును. ఈ వ్రతమందు సూర్యోదయమునకు నాల్గు గడి
యలకు పూర్వము. అరుణోదయ మందవశ్యము స్నానము చేయ
వలయును. కొందరు చాల ప్రొద్దుండగనే స్నానము చేయు
చుందురు. అది శాస్త్రవిరుద్ధము. వరుణ శాపము కలుగును.

శ్లో॥ పంచ పంచ ఉషఃకాలః సప్తపంచారుణోదయః
సప్త పంచభవేత్ప్రాతః —

అని చెప్పియుండుటచే 55 గడియలకు అనగా నింకను
5 గడియలకు సూర్యోదయమగు ననగా నది ఉషఃకాల
మగును. 56 గడియలకు అరుణోదయమని పేరు. 57 గడియ
లకు ప్రాతః కాలమని పేరు తమకు దగ్గరలో ఏదైన నది
గాని జలాశయముగాని యున్నచో దానిలో స్నానమొనర్ప
వలయును. ఈ రెండును లేకున్నచో కూపమందే స్నాన

[illegible] హవిష్యాన్నము నొక్కసారి భోజన ము [illegible] నిద్రపోరాదు. నియమముగ బ్రహ్మ ముహూర్తమున లేవవలెను. ప్రతిదినమందలి సమస్త నిత్య కర్మలను జరుపవలయును బృందాదేవిని, పార్వతీదేవిని భక్తిశ్రద్ధలతో పూజించుకొనవలయును. గీతములను గాన మొనర్పవలయును గ్రామ ప్రదక్షిణమును, దేవమందిర ప్రదక్షిణము నొనర్పవలయును ఇంకను ఇట్టి నియమముల తోడనే యుండవలయును. ఇట్టి నియమములు చాలగలవు.

నందవ్రజమందలి కుమారీ కన్యక లిట్లనుకొనిరి:- 'కాత్యాయనీదేవి మన ప్రార్థనము లన్నిటిని వినును. సమస్తాభీష్టములను నెఱవేర్చును. కుమారీకన్యకలొకే ఒకకోరిక ఉండును. అది తమకు సకల సద్గుణ సంపన్నుడగు భర్త లభింపవలయుననియే వారు కోరుకొనుచుందురు. శ్యామసుందరుని మించిన సద్గుణ సంపన్నుడగు పతి వారికెచట లభింపగలడు? కావున వాని బ్రాప్తించుటకై మనము విధ్యుక్తముగా కాత్యాయనీ వ్రతము నొనర్పవలయును. ఈ విధముగ నిశ్చయించి, పరస్పర మాలోచించుకొని వారందఱు నొక [illegible] వ్రత మొనర్చుటకై సిద్ధమయిరి. దీపావళీ దినమును వెలిగించి వారీ వ్రతము నారంభించిరి. వారు ప్రాతఃకాలమున సూర్యోదయమున లేచి, అందఱును నుప్ప [illegible] చేయి చేయి కలిపి [illegible] పాటలతో

బిలుచుచుండిరి. 'ఓసుశీలా! లేవమ్మా లే ఓ శశికళా! ఓచంద్రముఖి! మాధవీ! కదంబమాలీ! కుంతీ యమునా! పద్మముఖి! సావిత్రీ! పారిజాతమా! గంగమ్మా! సుధాముఖీ! పద్మా! గౌరీ! స్వయంప్రభా! కాళికమ్మా! కమలమ్మా! దుర్గమ్మా! లెండు, లెంకు. యమునా స్నానమునకు బయలుదేరుడు. అరుణోదయమున స్నానమును జేయకున్న మన వ్రతము భంగమగును. దుర్గా! సరస్వతీ! భారతీ! గంగా! అంబికా! సతీ! సుందరీ! కృష్ణప్రియా! మధుమతీ! చంపా! చందననందనా! మీరందఱును మీ చెలికత్తెలను బిలువుడు. ఇంకను నిద్రపోవువారి లేపండి.'

'ఈ విధముగ నరుణోదయమున వ్రజమంతయును గోలగనుండెను. మాతలు దధిమంథన మొనర్చుచుండిరి. తమ కుమారీ కన్యకలను లేపి యిట్లనిరి:- 'అమ్మాయీ! నీ చెలికత్తెలు కనిపెట్టుకొని నిలిచియున్నారు. త్వరగా వస్త్రములను దీసికొని యమునా స్నానమునకుం బొండు. పట్టు బట్టను దీసికొనిపోయి కట్టుకొనుము.'

కన్యకలందఱును శ్రీకృష్ణుని ధ్యానించుచు, నాతని సుఖద సంగమ లీలలను రోమాంచ శరీరములతో నాతని నామ గుణగానము నొనర్చుచు యమునకుం బోయి, అందఱును గలసి, నవ్వుచు నాడుచుం బాడుచుం స్నానమొనర్చుచుండిరి. వస్త్రములను ధరించి, మరల నొడ్డునకు వచ్చి.

అంతటను కాత్యాయనీ దేవియొక్క వాలుకా మూర్తిని గావించిరి. అందులకు దమ మూర్తిని ముంచుకొని విధి పూర్వకముగ నావాహనించి, అంత నర్ఘ్యపాద్యాచమనీయ, స్నానాదుల కొఱకు సుగంధజలముల నర్పించిరి. వస్త్ర, యజ్ఞోపవీత, చందనాక్షత, పుష్ప, హార, ధూప, దీప, వివిధభక్ష్య భోజ్యములతో నైవేద్య మొసంగి, ఋతువు నందలి ఫలములను, పూగీఫల తాంబూల, జల దక్షిణలను, ఇంకను నధికాలోపహారములచే నామెను బూజించిరి. చివరకు అత్యంత భక్తిభావముతో రెండు చేతులను జోడించుకొని వినతులొసంగిరి: కాత్యాయనీ! మహామాయా! మహాయోగినీ! అధీశ్వరీ! నందగోపకుమారుడగు శ్యామ సుందరుడు మాకు పతి కావలయును. అతడు మమ్ముల ననుచరలగ నొనర్చుకొని స్వీకరింపవలయును. ఇట్టివరము నను మాకీయవలయును. మేము నీపాదపద్మములకు బునః పునః ప్రణామము లొనర్చుచున్నాము. ఇట్టి భావయుక్తములగు మంత్రములతోఁ బ్రార్థన మొనర్చి భావ మంత్రములను జపించిరి.

చివరకు దేవి ప్రతిమను విసర్జించిరి. ఆ వనమునకు అధిష్ఠాతృదేవియగు బృందయొక్క పూజను గావించిరి. ఆమెకు పరిక్రమమును గావించిరి. ఆమె యెదుట దీపమాలల నుంచిరి. సూర్యోదయమునకుఁ బూర్వమే కృష్ణ కీర్తన

మొనర్చుచు నింటికిఁ దిరిగి వచ్చుచుండురు. ఇంటికి వచ్చి వారు శరీరముతో గృహకార్యముల నొనర్చుచున్నను వారి మనసులు మాత్రము సదా నందన మోహనుని రూపమాధురియందే నిమగ్నమై యుండురు. ఇంటికి వచ్చిన తరువాత వారుప్పులేని హవిష్యాన్నమును నేకాంతమునఁ గూర్చుండి భగవానునకు నివేదించి యా ప్రసాదమును గొనుచుండిరి ఈ విధముగ వారు నిత్యమును గొప్పభావముతో నందనందనుఁడు తమకు పతి కావలయునను సంకల్పమున స్నానమొనర్చి భద్రకాళికాదేవికి పూజ నొనర్చుచుండిరి. ఈవిధముగఁ జేయుచుండ వారికొక నెల గడిచెను.

సూతుఁడు చెప్పెను:- 'మునులారా! శ్రీకృష్ణుని నిమిత్తమై యెవరేని చేసినను, ఆతని సేవను ప్రేమించినను ఆతనికడ దాపరికము లేదు. సమస్త దేహములందు నివసించు ఘనశ్యాముఁడందఱ మనస్సులలోని విషయములను దెలిసికొనఁగలఁడు. ఉత్కంఠత యెక్కువైనపుడు దానిని నెఱవేర్చును. ఈ కుమారికలు మిక్కిలి కష్టముతోఁ జలిలో వణఁకుచు నిత్యస్నానమునకు వెడలుచుండురు. శ్రీకృష్ణుఁడు వారి ఆంతరంగిక ప్రేమను దెలిసికొనెను. శ్రీకృష్ణుఁడు వారి కోరికను నెఱవేర్చుటకు నిశ్చయించుకొనెను. ఆతఁడెట్టి నటనలీలల నొనర్చెనో దాని వర్ణనము నేను ముందు చేసెదను.

వస్త్రాపహరణ లీల

౯౩౮

శ్లో॥ ఏవం మాసం వ్రతం చేరుః కుమార్యః కృష్ణ చేతసః।
భద్రకాలీం సమానర్చుర్భూయాన్నంద సుతః పతిః॥

క॥ ఓ కాత్యాయని భగవతి,
నీకున్ మ్రొక్కెదము నేము నేఁడను కంపన్
మాకిడఁజాలును వైశమ,
శ్రీకృష్ణుఁడు మగఁడుగాఁగఁ జేయుముతల్లీ।

క॥ ఓ తల్లి మాకుఁ గృష్ణుఁడు.
చేతోవిభుఁడైనవాఁడు చెలువల మెల్లన్।
నీతి నసంతము లాడుచు,
జాతిన సేవసము భక్తిచాతుర్తోడన్॥

వ. అని నమస్కరించి హవిష్యంబులు గుడుచుచు నివ్విధంబున మాసవ్రతంబు సలిపిరి.'

శ్రీ మదాంధ్ర భాగవతము

జీవి యున్నతినిఁ బొందఁ గోరును గాని జీవత్వమును వదలుటకు సమ్మతింపఁడు. మానవుఁడు కులీనుఁడును, ప్రతిష్ఠితుఁడు నగుటకుఁ గోరుకొనును; కాని యీ శరీరమును వదలి యింకొక శరీరమున నీనినిఁ బొందఁ గాంక్షింపఁడు. ఏ శరీరము

ప్రాప్తించినదో అదియే శ్రేష్ఠమైనదని చెప్పఁబడినది. దానినే ప్రశంసించుకొనవలెను. ఇదేవిధముగ సాధకుఁడాత్మ సమర్పణ మొనర్ప దలఁచును కాని తన 'అహం' మును దన కడనే యుంచుకొనును. దాత ధనమును దాన మొనర్చును కాని దాతృత్వాభిమానమును-సర్వస్వ దాన మొనర్చి నప్పటికిని-దానుంచుకొనును. ఆతనికి దానమెట్లు చేయవలయునో తెలియును. ఆతని కధికారి విషయమును దెలియదు. దాతృత్వాభిమానమును బ్రతిగృహీతయే వదిలించును. ఆతఁడే సర్వస్వమును గ్రహించి అనావృతునిఁగ నగ్నునిగను నొనర్పఁ గలఁడు. మధ్యలో వస్త్రపటమును వద్దున్నంత వఱకు, ఆత్మ సమర్పణ మెక్కడిది. ప్రేమ వ్యవధానమును కాంక్షింపదు. ప్రేమికిని బ్రియతమునకును మధ్యనొక పుష్పమాలయొక్క అంతరాయమైనను బ్రేమ సహింపదు. మనల నెవని చరణములకు సమర్పించుకొనఁ దలఁచితిమో తను, మన ధనములను సర్వస్వమును నాతని చరణములందు సమర్పించుకొన వలెను. ఆతనికడ నేకాంతమునైనను ముసుఁగులో నుంచిన నది ఆత్మ సమర్పణముయొక్క స్వరూపము కాదు. కాని యీ ముసుఁగును, తెఱను దొలఁగించుట సాధకుని సామర్థ్యము న కతీతమగు విషయము. అది బుద్ధి పూర్వకముగ నిరావృతము కాఁజాలదు. శ్యామసుందరుడేఁ వారి వస్త్రములను దీసివైచి, వారిని వాసనా విహీనులుగ జేయును, అప్పుడే సర్వాత్మ

[illegible] శ్రీకృష్ణుని [illegible] నొనర్చుకొనియు తాను [illegible] యథార్థమగు పతిగా [illegible] యథార్థమగు సహచరి కాం [illegible] శ్రీకృష్ణుని [illegible] నొనర్చుకొనునో [illegible] వస్త్రములుగ నొనర్చును. మరల వారి వస్త్రములను ప్రసాదముగ వారి కొసంగును. అట్లొసగబడిన వస్త్రములు శ్రీపీతపటధారియొక్క ప్రసాద వస్త్రములగును. అట్టి ప్రసాదమును బొందిన జీవుడు కృతార్థుడగును.

సూతుడిట్లనెను:— "మునులారా! ఆ కన్నెలు శరదృతువు [illegible] వనితారియొక్క వేణు [illegible] వినిరి. [illegible] పుట్టినప్పటినుండి నిరంతరము [illegible] వారికన్నులు తృప్తిని [illegible] వేణు [illegible] వారి [illegible] మాధవ [illegible] శ్రీకృష్ణ ప్రాప్తికొఱకు వ్రతాను ష్ఠానము చేసిరి. హేమంత ఋతువునందు వారందఱొకదిన [illegible] అందఱును మాతుకలగు బాలికలు. వారికి [illegible] ప్రేమ వాత్సల్యదయను లందొక విధమగు [illegible] వారికి సాంసారిక విషయములు తెలియకయే తెలియవు తల్లిదండ్రులు:— 'అమ్మా! పట్టు

చీరను ధరించి పోదురు. ఉన్న ఉత్తరీయముతో కప్పు
కొనుదురు. ఉన్నవస్త్రములేను, స్నాన వస్త్రములుగాని స్నానా
స్పర్శదోషమంటదు నూలు వస్త్రము ఒకసారి ధరించి,
దానిని విడిచినచో మరల దానిని శుభ్రపరచి గాని ధరింప
వీలు లేదు. కాని పట్టుబట్టలు గాని ఉన్నిబట్టలు గాని
ఎన్నిసార్లు కట్టి విడిచినను మడికరయే కట్టుకొనవచ్చును.
దోషములేదు. వానిని ధరించి భోజనమునుగూడ చేయ
వచ్చును. వానితో శౌచమునకు గూడ పోవచ్చును. చలి
కాలమునందు గొంగళులు పట్టుచీరెలను ధరించి పోవుదురు. పైన
ఉన్న ఉత్తరీయములను గప్పుకొందురు. వట్టి కాళ్ళతో
శ్రీకృష్ణకీర్తన మొనర్చుకొనుచు యమునాతీరమునకుఁ జేరు
కొందురు. అందరును సమాన వయస్కులే. బ్రాహ్మణ,
క్షత్రియ, వైశ్య శూద్రాది సమస్త వర్ణములవారును గలరు,
ఈ వ్రతకన్యకలలో నధికాంశము అందరును గోపికలే
ఇతరులలో నామమాత్రమునకు ఒకరిద్దరు కలరు. వారంద
ఱును యమున ఒడ్డునఁ దమ వస్త్రములనుంచి, దిగంబరులై
జలమునఁ బ్రవేశించి స్నానమొనర్చుచుండిరి. పరస్పరమొకరి
భుజమును బట్టుకొని, గీతములను బాడుకొనుచు, జలక్రీడ
లాడుచు జలవిహారమొనర్చిరి. ఇట్లు చాలసేపటి వఱకిదే విధ
ముగ నొకరిపై నొకరు నీటిని జల్లుకొనుచు నానందమునఁ
దన్మయులైరి. చలి తగులఁగానే జలము నుండి బయటకువచ్చి,

వస్త్రములను ధరించి దేవిని బూజించి, సూర్యోదయము నకుఁ బూర్వమే తమ తమ గృహములకు జేరుకొందురు.

స్త్రీలు స్నానముచేయుటకు ప్రత్యేకముగ రేవుండెడిది కావున నచ్చటికి పురుషులెవరును బోరు. ఇంత చీకటిలోఁ బెద్ద పెద్ద గోపికలును రారు. అందువలన వారు నిస్సంకో చముగఁ గ్రీడించుచుందురు. కౌమారమున బాలురలోఁ బరిస్ఫుటము కొంచెముగ శీలసంకోచముండును, సిగ్గుండును. కాని బాలికల కట్లుండదు. వారు దమ మనోగత భావము ములను దమలోఁ దాము వ్యక్తపరచుకొందురు. ఈవిధముగ వారు విధి విధానముగ వ్రతమును బూర్తి చేసికొనుటకు నెల దినములు పట్టెను. వారి వ్రతములో నొక పెద్దలోపము మాత్రము కలదు. వారిరుణోదయముననే పోయి వరుణ దేవు నవమానించుచుండిరి. స్నానముచేయుటకు ముందు వరుణదేవుని స్తుతించి, యాతని యనుమతినిఁ గొనుట ముఖ్య మగు నియమము. సచేలముగ జలమునఁ బ్రవేశించి, మునిఁగి యావలకు రావలయును, తర్వాత జలమును బూజింపవల యును, యథాధికారముగ సంధ్యాతర్పణమొనర్చి బయటకు రావలయును. వీరు దిసమొలలలో నీటిలోఁ బ్రవేశించిరి. ఇది వరుణదేవు నవమానించుటయే. అనుష్ఠానమునఁ జాల లోటు కలదు.

ఇది విని శౌనకుఁడు చింతితుఁడై యిట్లడిగెను:- "సూతా! విధిహీన కర్మ నిష్ఫలమగును. విధిహీనమగు యజ్ఞము కర్తను శీఘ్రముగ నశింపఁజేయును. విధిహీనమగు వ్రతానుష్ఠానములన్నియును వ్యర్థములగును కదా! వీరి వ్రతమంతయును నిష్ఫలమైనదా?"

అంత సూతుఁడిట్లనెను:- "స్వామీ! స్త్రీ, ధన, పుత్రాది సాంసారిక వస్తుప్రాప్తికై చేయు సకామ కర్మలు విధివిహితములు కావలయును. కాని శ్రీకృష్ణ ప్రాప్తికొరకు శ్రీకృష్ణ ప్రీత్యర్థమై చేయు నిష్కామ కర్మ నెట్లొనర్చినను నెన్నటికిని నిష్ఫలము కాదు, శ్రీకృష్ణుని ప్రేమ యాచనము నొనర్చుటయు, నాతనిఁ బతిరూపమున వరించుటకు నిశ్చయించుకొనుటయు నివి సాంసారిక కర్మలు కావు వీనిలో నేదైన విధిలోఁ బొరపాట్లు సంభవించినను శ్యామసుందరుఁడు వానిని స్వయముగఁ బూర్తి కావించును. చిన్న పిల్లలు తమ తండ్రికి పూలమాలను వేయఁబోవ వారికందదు. అప్పుడు తండ్రియే తలను వంచి మాలను వేయించుకొనును. శ్రీకృష్ణుని కొరకు చేసినది సదోషమైనను నిర్దోషమైనను, వక్రమైనను జీవనికు శ్రీకృష్ణుఁడు దానిని స్వీకరించును.

ఆ కన్యకలు స్వచ్ఛ హృదయముతో, నిజమగు లక్ష్యముతో నొకమాసము వఱకు స్నాన పూజనములను గావించిరి. శ్రీకృష్ణునకు వారి మనస్సులోని విష

యము తెలియును. ఆతఁడు తలఁచుకొనిన వారిసంకల్పముల
నాదినముననే పూర్తి చేయఁగలుగును. కాని దానిలో నంత
సుఖముండదు. ఎంతో ప్రతీక్ష చేసిన మీఁదట, ఉత్కంఠా
నంతరము లభించిన దానిలో నానంద మెక్కుడుగ నుండును.
పూర్వానురాగమం దెంతగాఁ దన ప్రియతముని యందుత్క-
టానురాగము కల్గునో హృదయమంత సరసముగను కోమల
ముగను కాఁగలదు. ప్రియతముని నిరంతరము స్మరించుటచే
సమస్తాశుభములు నశించి, మనస్సునందలి మలిన వాసనలను
పోఁద్రోలును. ఆకన్యకలు రాత్రింబవళ్ళు నిద్రించినను మేల్కొ
న్నను తలఁచినను గూర్చుండినను వారికి సదా శ్రీకృష్ణస్మృతి
యుండును. ఇంతటి సాధనచేసిన మీఁదట శ్రీకృష్ణుడు
సాధన సిద్ధలగు నా వ్రజ బాలికల మీఁదఁ గృపజూప నిశ్చ
యించెను. ఏదినమున వ్రత సమాప్తిఁ గావించిరో ఆదిన
మున నరుణోదయకాలము దన అంతరంగ సఖులతోఁ గూడిన
శ్యామసుందరుఁడు సేవనకు వచ్చెను. గోపికల మనస్సు
లలో మిక్కిలి యుల్లాసముగ నుండెను నేఁటితోఁ దమ
వ్రతము సమాప్తి యగుననుకొనుచుండిరి రేపటి నుండి
మరల నద్దైన నింకొక వ్రతము ప్రారంభింపఁ దలఁచిరి.
శ్యామసుందరుఁడు తమ్ము స్వీకరించునంతకు నిదే విధముగ
[illegible] వ్రతము చేయుచుండఁ దలంచిరి. నిత్య
నియమానుసారముగ వారు తమ వస్త్రములను నొడ్డున

నుంచి దిగంబరులై యమునలోఁ బ్రవేశించి, అత్యంతోల్లాస ముతో నవ్వుచుఁ బాడుచు నాడుచుఁ గ్రీడలొనర్ప సాగిరి.

శ్రీకృష్ణుఁడు మెదలకుండపోయి, వారి వస్త్రముల నన్నిటిని దొంగిలించి ఒక కదంబ వృక్షముపై నెక్కెను. గోపికలానందమున మునిఁగియుండిరి. వారు వ్రతసమాప్తి యైనదను నుల్లాసమున నేఁ డొకరిపై నొకరు నీటినిఁ జల్లు కొనుచుండిరి. నానావిధముల కిలకిలారవము లొనర్చుచుండిరి శ్రీకృష్ణుఁ డెప్పుడు వారి వస్త్రములను హరించుకొని పోయెనో వారికి తెలియనే తెలియదు. భగవానుఁడా పెద్ద కదంబ వృక్షముపైఁ గొమ్మలయందా చీరలను వ్రేలాడ వైచెను. వివిధ రంగులు కలిగిన నా చీరలా వృక్షమున నందముగఁ గనఁబడుచుండెను

గోపబాలులందఱు గ్రిందనిలుచుండి నవ్వ నారంభించిరి. శ్రీకృష్ణునకు వేలకొలంది సఖులు కలరు. కాని వారిలో బండ్రెండుగురు ముఖ్యులు. వారు శ్రీదాముఁడు, సుదాముఁడు వసుదాముఁడు. సుబలుఁడు, సుపార్శ్వుఁడు, శుభాగుఁడు, సుందరుఁడు, చంద్రభానుఁడు, వీరభానుఁడు. సూర్యభానుఁడు వసుభానుఁడు, రత్నభానుఁడు. వీరివద్ద భగవానునకు దాపరికము లేదు వీరందఱును ఛాయలవలె శ్యామసుందరుని వెంట నుందురు.

క్రింద నిలుచుండి శ్రీదాముఁ డిట్లనెను:- 'ఆహా! ఈ బృందావనశోభ యెంతటి అనుపమానముగ నున్నది! ఇచ్చట నొక దానికంటె నొకటి విచిత్ర ఘటనములు ఘటించినవి.'

అంత వసుదాముఁ డిట్లనెను - 'నీవిచ్చట నేమి విచిత్ర ఘటనమును గాంచితివి?'

శ్రీదాముఁ డిట్లనెను - 'ఓయీ! నీవు ప్రత్యక్షముగ జూచుటలేదా? కదంబమున ఫల పుష్పములు సర్వత్ర ఉండును; కాని యిచ్చటఁ గదంబమున వస్త్రములు ఫలించినవి కొమ్మ కొమ్మకును, ఆకు యాకునకును బట్టు చీరెలు ఫలించినవి. ఇప్పుడిఁక సాలెవానికడకుఁ బోవలసిన పనిలేదు. కాని యీ కదంబమంతయును స్త్రీ పక్షపాతమును వహించినది. దీనిమీఁద వ్రేలాడు వస్త్రములన్నియును స్త్రీలకు సంబంధించినవే. ఇట్లే పురుషులకును వ్రేలాడునవైనచో నానందముగ నుండును. నేను రోజునకొక ధోవతిని గట్టుకొందును.'

అంతఁ జంద్రభానుఁ డిట్లనెను:- 'అరేరే! నీవు పిచ్చివాఁడవు వలెనున్నావే. ఎచ్చటనైనను గదంబముపై వస్త్రములు ఫలించునా? ఎవఁడైన చాకలివాఁడు బట్టలనుదికి ఆరవైచి యుండవచ్చును. చూడుము, దీనిపై నొకనల్లని వాఁడు కూర్చుండి యున్నాఁడు.'

ఇది విని యాదవులును జప్పట్లు గొట్టి నవ్వ నారంభించిరి:- 'చాఁకలికోచాఁకలి శ్రీకృష్ణుఁడును బొట్ట చెక్కలగు నట్లు నవ్వనారంభించెను. అంత వేణువు నూదెను. గోప బాలుర నవ్వులను, మధుర మురళీధ్వనిని వినఁగానే గోపికల ధ్యానమిటుల నాకర్షింపఁబడెను. వారు కదంబముపైఁ దమ వస్త్రములుంటను గాంచిరి. తీరమున దృష్టిని సారించిరి. వారెచ్చట వస్త్రముల నుంచి పోయిరో అచ్చట నొక్క వస్త్రమైనను లేదు. కదంబము మీఁద మందహాస మొనర్చుచు మాధవుఁడు మధురస్వరమున మురళిని వాయించుచుండెను. గోపబాలురు నవ్వుచుండిరి ఇప్పుడు వారతని మధురహాస్యమును గనుఁగొనిరి. శ్యామసుందరుఁడు మన యొతల వినోదమును గావించుచున్నాఁడు. మనలను మోసగించినాఁడు, శ్యామసుందరుఁడు మన మనోగతి భావములను దెలిసికొననా యేమి! ఆతఁడు మనల నంతగాఁ బ్రేమించుచున్నాఁడు ప్రేమింపక యెవఁడైన నిట్టి మధుర క్రీడల నొనర్చునా? 'ఈ భావము రాఁగానే వారందఱకు సంకోచమయ్యెను. కాని యీతఁడు గొప్ప పరిహాస మొనర్చినాఁడు, మనలను వివస్త్రలగాఁ జేసినాఁడే.

లోపల వారి కానందము పొంగుచుండెను, కాని పైకి ప్రేమకోపమును బ్రకటించుచు వారిట్లనిరి:- 'శ్యామసుందరా! ఈ పని బాగుండలేదు ఇట్టి హాసపరిహాసము శోభింపదు.

మా వస్త్రములు ఎచ్చట నుండి తెచ్చితివో అచ్చటనే ఉంచుము.'

శ్రీకృష్ణుడు నవ్వుచు నిట్లనెను - మీకు వెట్టిచాకిరి చేయుటకు నేను మీ నౌకరుడను గాను. మీకు వస్త్రములు కావలసిన యెడల చెట్టెక్కి తీసికొనిపోవలెను.

గోపికలు:- 'నౌకరువు కాకున్న దొంగవు మాత్రము అగుదువు. మేము లేనిసమయమునందు మా వస్త్రములను దొంగిలించితివి. ఇది న్యాయమేనా?

శ్రీకృష్ణుడిట్లనెను:- 'విధి విపరీతముగ నుండును. ఎంతవారైనను అపకారము చేయకపోయినను విధి విపరీతముచే నపకారులమే యగుచుందుము. ఒకవేళ నేను దొంగిలించకపోయిన యెడల గాలికి కొట్టుకొని పోయియుండును; ఇప్పుడు కూర్చుండి వేణువు చేత నూదుదును? మీరు నన్ను తప్పుపట్టితిరి. ఇంతటి సుందర వస్త్రములు మాసిపోవునని నేను విదిలించి బాగుగా కొమ్మలపైన ఆరవేయ సన్నద్ధుడనై యుంటిని. అట్టి మేలునకు ధన్యవాదము లొసగుటకు బదులుగా దొంగవని పలుకుచున్నారా!'

గోపికలు:- 'నీకు ధూళిలో నుండిననే బాగుండును. ఎచ్చటినుండి తెచ్చితివో అచ్చటనే ఉంచుము.'

శ్రీకృష్ణుఁ డిట్లనెను – 'నేను దైవికమైన వస్తువును [illegible] నామాపము నచ్చుట ఉంచుట నాకు ఇష్టములేదు. అందుకే మీ కోరిక ప్రకారము నా వద్దకు వచ్చెదను. మీరు ప్రత్యేకముగా [illegible] కలిసి నాకడకు వచ్చి మీ మీ వస్త్రములను గొనిపొండు.'

గోపిక లిట్లనిరి – 'శ్యామసుందరా! మాకు మిము, పరిహాసమునకు నీకు పనికిరాదు [illegible] వలనే చక్కగా [illegible] చాల పరిహాసమైనది ఇంక మా వస్త్రము లిమ్ము.'

శ్రీకృష్ణ భగవానుఁడు గంభీరుఁడై యిట్లనెను:– 'ఏమి పరిహాసమున్నది? నాకు పరిహాసములాడుట తెలియనే తెలియదు. నేను పరిహాసమాడుట లేదు. మీతో సత్యమునే పలుకుచున్నాను. మీరు వ్రతమును చేయుచున్నారు. చలి కాలము. ఎక్కువ సేపు నీటిలో నుండుట ఉచితము కాదు. మీరందరును వణకుచున్నారు. అందఱును వణకుచే పండ్లను గొట్టుకొనుచున్నారు. వచ్చి మీ మీ వస్త్రములను దీసి కొనిపొండు.'

కోపముగ గోపికలిట్లనిరి:– 'గొప్ప సత్యసంధుఁడవై వెలసినావు నీ బుద్ధికి ఏమి తెలియును! ఇప్పుడిక మా కెక్కువగా కోపము తెప్పింపవలదు ముందుగ మా వస్త్రములను మాకొసంగుము.'

శ్రీకృష్ణుఁ డిట్లనెను:- 'వ్రజబాలికలారా! మీకు నా మాటపై నేమి విశ్వాసము లేకున్నచో నీయీ సఖుల నడుగుఁడు, నేనన్నయిన నెగతాళి కైనను, బొంకపాటున నైనను నసత్యమాడి తినేమో! నేనిది వఱకెన్నఁడును నసత్యమాడ లేదు; ఇప్పుడును నసత్యమాడుటలేదు. మీరొక్కరొక్కరుగ వచ్చి, మీ మీ వస్త్రములను దీసికొని పొండు. ఒక్కొక్కరుగ వచ్చుట మీ కింతగా నను కూలింపకుండిన నందఱును గలిసివచ్చి వస్త్రములను గొని పొండు. నేనిచ్చటఁ గూర్చుండియే వస్త్రముల నిచ్చెదను; కాని జలమునుండి వచ్చి నాకడకు రావలసి యుండును.'

సూతుఁడిట్లనెను:- 'మునులారా! శ్రీకృష్ణుఁడు పరిహాసముగ ననుట లేదు. తన మాటమీఁదనే నిలువఁబడి యున్నాఁడని గోపికలు గ్రహించిరి. అతఁడు దృఢముగ నున్నాఁడు కావునఁ దన మాటను వినఁడని గ్రహించిరి, మఱియు నిరంబరముగ నుండఁ జూడఁ దలంచుచున్నాఁడు [illegible] మనము స్త్రీలమై పురుషునికడకు అనావృతముగ నెట్లు పోఁగలము? అయ్యో! ఇతని ముందుకు వస్త్రము లేక పోవలసి వచ్చెనే!' అను నీ ఆలోచనము రాఁగానే వారి [illegible]ములు ప్రకంపించెను, శరీరమునకు సిగ్గు విడియనులు [illegible]. ఈ రకమైన వినోదస్మరణము చేతనే అతఁడు ప్రేమలో నిమగ్నుఁడయ్యెను. వారు లజ్జావశమున నొకరి

నొకరు రహస్యమయ దృష్టితోఁ జూచుకొనుచు ముసిముసి నవ్వులు నవ్వసాగిరి. కాని జలమునుండి నగ్నలై బయలు వెడలుటకు సాహసము కలుగలేదు. భగవానుఁడు కోపమును జెందలేదు. గంభీరుఁడై పలుకుటలేదు. నవ్వుచు నవ్వుచు, సరసత్వముగ ముసిఁగి. ప్రేమ పూర్వకముగ సంభాషణ మొనర్చుచుఁ గృపాకటాక్షమును బఱపుచుఁ బలుకుచుండెను. దీనివలన వారందఱి హృదయము సాతిశయముగ నధిక ముగ నాకర్షింపఁబడెను. రెండువైపులనుండియును ప్రేమా కర్షణము కలిగినపుడు దానితో నొకయద్భుత వివశత్వము అనుభవమునకు వచ్చును. చలికాలము. వారు గొంతులో తున నీటిలో నిలిచియుండిరి. ఒొమ్మును నీటినుండి బయటకుఁ దీయఁ జాలకుండిరి. కేవలము వారి కేశపాశములును, కమల ముల వలె వికసించిన వారి ముఖములును గనఁబడుచుండెను. అది తామరపైన నల్లని చామరమున్నట్లుండెను. వారు వణఁకుచు శ్రీకృష్ణునితో మరలనేమో పలుకుట కుద్యుక్తులై యుండిరి,

—//—

వ్రజ బాలికల వ్రత సాఫల్యము

- ౩ -

శ్లో॥ దృఢం ప్రలబ్ధాస్త్రపయా చ హాపితాః
ప్రస్తోభితాః క్రీడనవచ్చ కారితాః।
వస్త్రాణి చైవాపహృతాన్యథాప్యముమ్
తా నాభ్యసూయన్ప్రియ సంగనిర్వృతాః॥

శ్రీభాగ. ౧౦, స్కం. ౨౨ అ. ౧౯ శ్లో.

ఆ. చీరలపహరించి సిగ్గులు విడిపించి
పరిహసించియైనఁ బరఁగ మనకు
ఘనుఁడు నోముకొలఁత గాకుండ మ్రొక్కించె
ననుచు హరినుతించి రబలలెల్ల॥

— శ్రీమదాంధ్రభాగవతము

భగవత్ప్రాప్తికి లజ్జా, సంకోచ, భయములే అంతరాయములు. జీవునకు లోకలజ్జయును, సాంసారిక సంకోచమున్నంత వఱకును, ఎవరేమనుకొందురో యను చింత మనస్సులో భగవత్ప్రాప్తి విషయమున నున్నంతవఱకు వానికి భగవత్ప్రాప్తి కలుగదు. కొంచెము శేషముంచుకొని భగవచ్ఛరణాగతి నొనర్చినచో వానిని భగవంతుఁడు పూర్ణరీతిగ ననుగ్రహింపఁడు. ఎవని మనస్సులో నింకను గొంచెముగ

దాఁపరికముండఁగో అచ్చట భగవానుఁ డెట్లుండఁగలఁడు ? నిర్వ్యలీకభావముతో సర్వాత్మనా శ్యామసుందరుని శరణు వేఁడినచో, తన స్వత్వమును సంపూర్ణముగ భగవంతునకు నప్పగించినచో నాతని కోరికను భగవంతుఁడు తప్పక పూర్ణము గావించును. వారికభీష్టమగు వరము నాతఁడొసంగును. తనవానిఁగాఁ జేసికొనును. తనయొక్క మధురాతి మధుర లీలలలో నాతనిఁ జేర్చుకొనును.

సూతుఁ డిట్లనెను :- మునులారా! శ్రీకృష్ణలీలా ప్రసంగమున నేను మాటిమాటికి నొకేవిషయమును జెప్పుచుందును. మీరిది పునరుక్తిదోషముగ భావింపరాదు. శ్రీకృష్ణలీలలు గోపికాసంగమున నత్యంతమధురసములు. వీనిలో ప్రాకృత కామగంధమును జేరనీయరాదు. అందువలన నేను మాటిమాటికినిఁ జెప్పి హెచ్చరికను జేయవలసి వచ్చుచున్నది. పైకి చూచిన నీ ప్రసంగము సాధారణ స్త్రీ పురుషుల ప్రేమ ప్రసంగముగ గోచరించుచుండును, కాని యివి భగవానుని యొక్క ప్రకృతికిఁ బరమైన దివ్య చిన్మయ లీలలు. ఇవి ఆత్మకును వృత్తులకును జరుగు క్రీడలు. ఆత్మ స్వరూపుఁడగు శ్రీకృష్ణుఁడు తనలోఁదాను క్రీడించినపుడది ఆత్మక్రీడయని పిలువఁబడును. ఎప్పుడాతఁడు తనకభిన్న స్వరూపమందు రమించునో దాని నాత్మరతి యందురు. సాధకుఁడాతనిఁ దనయందు సంస్పర్శను బొందినచో

[illegible] కుఁడగును. కావున యిది అనన్య సాధనా స్వామి ప్రాప్తి కొరకు అతి రహస్యమగు లీల.

శ్రీకృష్ణుఁడు వారి వస్త్రములు నపహరించి కదంబ వృక్షముపైఁ గూర్చుండెను. గోపికలు నీటిలోనుండి ఆకంఠమువరకు మునిఁగి యుండిరి. వారి రోమ రోమమునుండి ప్రేమరసము స్రవించుచుండెను. కాని లజ్జా వశమున వారు జలమునుండి బయటికి రాఁజాలుచుట లేదు. శ్రీకృష్ణుఁడు వారి మొదటి యా లజ్జను బాపి నాశమొనర్చుటకై పట్టుదలతో నుండెను. వారి మధ్యలో వ్యవధానమును గోరుట లేదు గోపకన్యకలు సాధనలు కాలేదు. సంతోషముగ నుండిరి, కోపించుట లేదు, ప్రేమలో మునిఁగి యుండిరి. వారు దీన స్వరముతో నిట్లనిరి:– 'ప్రాణవల్లభా! ఇట్టి యన్యాయము నొనర్పకుము. నీవు మమ్ములను దిగంబరలగ నొనర్చిన నీకేమి లభింపఁగలదు. ఈ విషయము నీకు శోభించుట లేదు. నీ వెంతో గొప్పవాఁడవు వ్రజరాజగు నందుని ప్రియపుత్రుఁడవు ఇంతేకాదు సర్వత్ర నీ గుణముల ఖ్యాతికలదు. అందఱును నిన్ను గూర్చి పెద్దగ భావించెదరు. నీకు దయ కలుగుట లేదే! మేమెల్లరు చలికి గడగడ వణఁకుచుంటిమో చూడుము.'

శ్రీకృష్ణుఁ డిట్లనెను:– 'మీ అంతట మీరే వణఁకుచున్నారు. నేను ఏ స్త్రీయు లేయకుండిన మీరేమైన నన

వచ్చెదను. నేను మీ కిచ్చుటకు సిద్ధముగ నున్నాను. మీరు నాకడకు వచ్చుటకే అంగీకరించుటలేదే ఎచ్చటనైనను దప్పిక గొనినవాఁడు బావికడకు వచ్చునుగాని బావి దప్పిగొన్నవానికడకు వచ్చి నీరు త్రాగుమని అనఁబోదు'

ఆ కన్యకలలో నాలుగు వర్ణములవారును గలరు. శూద్రులెవరైనను వశపఱచుకొనఁ దలఁచినచో సేవ ద్వారా - వినయము ద్వారా - దాసవృత్తి నొసంగి వశ మొనర్చుకొనఁ గలుగుదురు. అందువలన వారిలో శూద్ర కన్యకలు శ్రీకృష్ణునితో వస్త్రప్రాప్తికొఱకిట్లు ప్రార్థించిరి 'శ్యామసుందరా! మేమందఱము నీకు దాసీలము, మమ్ములను కృప జూడుము మా వస్త్రములను మాకొసఁగుము ఎక్కువగ నేడ్పింపకుము.'

ఇది విని శ్యామసుందరుఁ డేమియును మాటలాడలేదు. ఆతఁడు నిషేధాత్మకముగ శిరస్సు నూగించెను అప్పుడు వారిలోఁగల వైశ్యకన్యకలు ప్రార్థించిరి. వర్ణాశ్రమాచార ప్రజలలో వైశ్యులుసర్వశ్రేష్ఠులుగ నెన్నఁబడిరి. అందువలననే వీరికి శ్రేష్ఠులనియు శెట్టియను సంజ్ఞ కలదు వర్ణాశ్రమ ధర్మమందు క్షత్రియులవలెనే శూరక జాతిగ నెన్నఁబడిరి. పూజ్యులగుటచే బ్రాహ్మణులు ప్రజలలోనికి లెక్కకురారైరి. ఇప్పుడు ప్రజలని పిలువఁబడువారు వైశ్య శూద్రులేయైరి.

[illegible] క్షత్రియ వైశ్యులు వీరికి ముఖ్యమైన వృత్తి వ్యాపా
రము వ్యాపారము లోభముచేఁ జెడిపోఁగలదు. కావున వ్యాపారి
లోభమును విడవరాదు. అతఁడెంత సంపాదించిన దనపనిని నెఱ
వేర్చుకొనవలయునో, వాని మొదలఁబైకి అనుకూలముగ
నే పెంచవలయును. శిష్యుని మాటలను చెప్పి వాని వలనఁ
[illegible] నెఱవేర్చుకొనవలయును అందువలననే ఒక
సామెతయున్నది 'చేసిన బెల్లము తీయరాదు, బెల్లమునకు
[illegible] చెప్పదగును' అని పలికిన వైశ్యజాతి
లోని కన్యకలిట్లనిరి:- 'ప్రపంచమునకు నీవు మావ స్త్రీము
లకు సామాన్యమైనదే నీవేమి చెప్పిన దానిని చేయఁగలము.'

శ్రీకృష్ణునకు వింత నవ్వెను. ఆతఁ డేమియును బలుక
లేదు. అతని నవ్వునకు అర్థమేమనఁగా మీరు నామాటలను
వినునట్టి భాగ్యవంతులైనచో మీరు [illegible] బయట [illegible]
రారు ?'

ఆ కన్యకలలోని క్షత్రియ కన్యకలను కన్ను లెత్తి
నవ్వెను. క్షత్రియులయొక్క స్వభావమేమనఁగా వారు
తమ [illegible] లోఁగిపోవఁజాలరు. అందు
[illegible] ఇది బాగు వలెను, నీవు
[illegible] స్త్రీలు [illegible] అప్పట సూచుము
మేమిప్పుడింతవు నీకు సరిగా వినయ పూర్వకముగఁ జెప్పెద

న్నాము. నీవు సరిగా వినవా మేము పోయి మీ నాయన గారితోఁ జెప్పెదము. ఆతఁడును వినకుండెనా, అతఁడెవని కధీనుఁడై యుండెనో ఆ కంసుని కడకుఁబోయి చెప్పెదము. అప్పుడు నీ గర్వమంతయు నణఁగును.

నల్లని శ్యామసుందరుఁ డిట్లనెను:- 'ఈ జలములోనికి మిమ్ముల నగ్నలుగ మా బాబును రాఁడు కంసుఁడును రాఁడు వెడల వలసి వచ్చిన మీరే వారి కడకు వెడల వలయును. అంతేదూరము పోవుటచే లాభ మేమున్నది! నేను మీకు వస్త్రముల నీయఁజాలలేదు. మీరు నాకత్యంత సమీపమునకు రానంత వఱకు మీకు ప్రసాద వస్త్రములు ప్రాప్తింపవు.'

అందులో నుండిన బ్రాహ్మణ కన్యకలు ధర్మభయ మును జూపించుచు నిట్లనిరి. బ్రాహ్మణు లెవరితో నైన నేదైనఁ జెప్పఁదలఁచినచో ధర్మభయమును జూపించెదరు. ఎవఁడైన నన్యాయమును జేయుచుండినచో వారికి ధర్మము నెదుట నొట్టిపెట్టి అన్యాయము నకుఁ బోకుండజేయుదురు. వారి జీవనము ధర్మము వలననే. కావున వారిట్లనిరి:- 'నంద నందనా! నీకు ధర్మమర్మములు తెలియును. నీ వధర్మ మొన ర్చుచున్నావు. నగ్న స్త్రీని జూడరాదు. కావున నీవు ధర్మ మర్యాదను భిన్న భిన్న మొనర్పకుము. మా వస్త్రములను

[illegible] మేము నీకు కింకరీల [illegible] ప్రార్థించుటకే మేమిది యంతయును [illegible]'

[illegible] నందనందనుం డిట్లనెను:- 'సరే, మీరు నా [illegible] నాయాజ్ఞలను మన్నించు [illegible] మీరు నా [illegible] మీ మీ వస్త్రములను [illegible] పొందుడని నేనాజ్ఞాపించుచున్నాను.

[illegible] యేమి చేయఁగలరు. ఇచ్చటఁ జలి [illegible] గడగడ వణఁకుచున్నవి. అచ్చట [illegible] తన ప్రియురాలగు ప్రాతఃకాలీనసంధ్యా [illegible] చాటునుండి బయలు వెడ [illegible] కన్యక లిట్లనుకొనిరి:- 'ఆలస్య [illegible] కాఁగూడదు ఇప్పుడు శ్రీకృష్ణు మాటలను వినవలసిందేనుకొని, వారు లజ్జించుచుఁ జేతులచేఁ దమ గుహ్యావయవములను గప్పుకొనుచు [illegible] బయటకువచ్చి కదంబము క్రింద నిలుచుండి [illegible]:- 'శ్యామసుందరా! ఇప్పటికి చాలసేపైనది. ఇంక మా వస్త్రములను [illegible]. మేము మీ యాజ్ఞను పాలించితిమి,'

దగ్గఱగా నిలుచుండిన సఖులతో శ్రీకృష్ణుండిట్లనెను:- 'ఓటీ! మీరు పెట్టిన నైవేద్యమును దీసికొనిపోయి ఏకాంతమున బాగుగాఁ దినుఁడు.'

గోపకులిట్లనిరి:- 'సరేనయ్యా! మేము పోవుచున్నాములే. నీవు నిరజాన్యాలలో నివ్వుండుము.' అనిపలికి గోపకులందఱును దూరముగఁబోయిరి.

భగవానుఁడు వారిశుద్ధ భావమునుగాంచి అత్యంతానందమును జెంది, వృక్షశాఖలనుండి అనేక వస్త్రములను దీసి తన భుజముపైన నుంచుకొనెను.

బాలిక లిట్లనిరి:- 'శ్యామసుందరా! నీవెట్టి యన్యాయమొనర్చుచున్నావు. ఆడవారు ధరించిన వస్త్రముల నీవు శిరమునఁ బెట్టుకొనుచున్నావు.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'నా వారెవరున్నారో నేను స్త్రీ పురుష భేదమునుఁ జూడను. ఇవి వస్త్రములు. నేను వారి పాదధూళిని నాకన్నులకు కాటుకగాఁ బెట్టుకొందును.'

గోపబాలికలు ప్రేమార్ద్రములును, నత్యంత మధురములునగు వచనములనువిని యుబ్బిపోయిరి. వారు గద్గదకంఠముతో నిట్లనిరి:- 'ప్రాణవల్లభా! ఇకను మమ్ము లజ్జితల నొనర్పకుము. మా వస్త్రములను మాకొసంగుము.'

భగవానుఁడు మందహాస మొనర్చుచు నిట్లనెను:- 'ఇచ్చుట కిచ్చెదను. కాని ఒక త్రుటికలదు.' 'అదేమి' టని గోపబాలికలనిరి.

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'అదేమనఁగా, మీరన్నిటి కంటె గొప్ప యపరాధ మొనర్చితిరి, మీ రిన్నాళ్లనుండి నుండి చేసిన వ్రతము పాడైపోయినది. జలములో వరుణుఁ డుండును. కావున నగ్నలై స్నానమొనర్చుట తగదు. నగ్నలై స్నానమొనర్ప కూడదనుట ఒకటిఁ మీరు నెలరోజు లనుష్ఠానములో నుండిరి. వ్రత మొనర్చు చుంటిరి. మీరు నెలరోజులు దిగంబరలై స్నానమొనర్చితిరి. దీనివలన వరుణునకు గొప్పయపరాధము జరిగినది. దానికి మీ రేమి యును ప్రాయశ్చిత్త మొనర్చుకొన లేదు.'

ఇది విని కన్యకలు భయపడిరి. వారందఱును ధర్మ భీరులు. వారి కీవిషయము గుర్తులేదు. వారు చింతితలై యిట్లనిరి:- 'ప్రాణవల్లభా! ఈ యపరాధము మావలన జరిగినది; కాని మేము తెలిసి తెలిసి యీ యపరాధము నొనర్పలేదు అజ్ఞానమున, నీ యపరాధము జరిగినది. దీని కేమి ప్రాయశ్చిత్త మొనర్చుకొనవలయునో? నీవు సర్వజ్ఞుఁ డవు. మాకు దీనికిఁ బ్రాయశ్చిత్తమును జెప్పుఁడు.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'పాపము రెండు విధముల సంభవించును. ఒకటి శుష్కము. రెండవది ఆర్ద్రము.

తెలిసి తెలిసి కావలెనని వాసనాప్రాప్తి కొఱకు చేయుపాప ములు అప్రాప్తిపాపములు. వానిలోను చిన్న పెద్ద భేదము కలదు. పెద్దపాపములకు కరగిన సీసమును త్రావిచచ్చుట యును, పర్వతమునుండి పడుటయును, అగ్నిలో దుముకియును, ఉపవాసము లొనర్చి ప్రాణములను విడుచుట ప్రాయశ్చి త్తము వానికంటె తక్కువ పాపములకు కృచ్ఛ్రచాంద్రాయ ణములు, జపతపానుష్ఠానములును జెప్పఁబడినవి. అజ్ఞానము చేఁ దెలియక చేసినపాపములు శుష్కపాపములు. వానికిఁ ప్రాయశ్చిత్తమును దక్కువయే. చూడరాని వస్తువును జూచుటచేతను, తాకరాని వస్తువులను దాఁకిన సచేలస్నాన మొనర్చుటయును, సూర్యునిఁగాంచి ప్రణామమొనర్చుట ప్రాయశ్చిత్తములు. ముఖ్యప్రాయశ్చిత్తము పశ్చాత్తాపము పాపముచేసి పశ్చాత్తాపమును జెందకుండినచో సర్వప్రాయ శ్చిత్తములును వ్యర్థములే. పాపముచేసిన తరువాత మన స్సులో నెవఁడు పశ్చాత్తాప (పశ్చాత్ సంతాప)మును జెందునో దానిని బశ్చాత్తాపమందురు పాపముచేయు స్వభావము కలిగి, పురుషుఁడు కాముకుఁడై, స్త్రీ స్వైరిణీ వ్యభిచారిణియునై యిట్లు నిత్యమును పాపమొనర్చుచుండి నచోఁ బశ్చాత్తాపము కలుగదు. వారికి ప్రాయశ్చిత్తము యమధర్మరాజు చేయును. నరకకుండములలో వండి వండి చిరకాలము వారికి యమయాతనల నొసంగును. ఘోరపాటున

ఉభయ లోకములకుఁ బ్రత్యక్ష రూపమున మిగుల భక్తి భావముతో సూర్యదేవునకు నమస్కార మొనర్చుఁడు.

శ్లో॥ నమో వివస్వతే బ్రహ్మన్ భాస్వతే విష్ణుతేజసే
జగత్సవిత్రే శుచయే నమస్తే కర్మసాక్షిణే ॥

ఈ మంత్రమును జపించి ఆతనిఁ బవిత్రత కొఱకు ప్రార్థింపుఁడు.

కుమారికలు శ్రద్ధాభక్తులతోఁ దూర్పునకు దిరిగి శిరస్సుపై చేతు లుంచి ప్రణామ మొనర్చిరి. నవ్వుచు భగవానుఁడిట్లనెను:— "ఇంకను లోపమున్నది"

'ఇంకేమి లోపమున్నది' అని వారందఱు వినయముగఁ బలికిరి.

భగవానుఁడిట్లనెను.— 'ఒకచేతి నొకచోటఁ బెట్టుకొని వేఱొక చేతితోఁ బ్రణామ మొనర్చు ప్రణామ విధి కాదు. భారతీయ సంస్కృతిలోఁ బెద్దలకుఁ బ్రణామ మొనర్చునపుడు రెండు చేతులతో నంజలిని బంధించి, ఆ యంజలిని శిరస్సునఁ బెట్టుకొని, తన నామ గోత్రములను జెప్పుకొని, ఆతని చరణములమీఁద శిరస్సునుంచి అభివాదన మొనర్పవలయును. మీ ప్రణామము పూర్తి కాలేదు.'

ఇది వినఁగానే వారికి జ్ఞానము కలిగెను. వారిట్లనుకొనిరి.— 'మన మీతనిఁ బతిరూపమున వరించుటకు వ్రతము బూనియుంటిము, ఈతఁడు మనల ననుగ్రహింపఁ దలఁచినపుడేక

మనకు లజ్జ యెందుకు! 'అంటుకొనిన యింక సిగ్గేమున్నది?
వారి హృదయములలోని అంధకారము తొలఁగెను. పిదప
సమస్తమును శ్యామసుందరున కర్పించిరి. వారిట్లనుకొనిరి:-
'మనము మన సర్వస్వమును నీకని కర్పించినపుడు సుఖ
ముగా జూచి, వేఱొక యంగమును దాఁచుకొనుటయును
నీ భేదభావమును మనలోనికి రానీయఁగూడదు. మనము
నగ్నలమైనపుడు మనకు మనకు సిగ్గు లేదు కదా! ఈశుఁడు మన
యాత్మకు స్వామి.' ఈ యాలోచనము రాగానే వారి
సంకోచము తొలఁగెను, భగవానుని వాక్యములందు శ్రద్ధా
భక్తిపూర్వకముగ విశ్వాసము కలిగెను. వస్త్రహీనలమై
స్నానమొనర్చుటచే వారి వ్రతము ఖండితమైనదని వారు
తెలిసికొనిరి. వ్రతభంగమైనచో నాన మనోరథము నెఱవేఱుట
అసాధ్యము గనుక అందువలన వ్రతము నిర్విఘ్నముగ బూర్తి
యగుటకై వారు సమస్త విఘ్నహారియగు నందనందనునకుఁ
బ్రణామమొనర్చిన తరువాత అతని ఆజ్ఞచే సూర్యునకుఁ
బ్రణామముల గావించిరి.

వీరి మనస్సులలో నేవిధమగు భేదభావమును లేద
నియు, వీరు లేన లజ్జల నన్నిటిని సర్వస్వమును జేయుట
కాన్వృత్తులైరని తెలిసికొని, భగవంతుఁడు వారికి ప్రేమపూర్వక
ముగ వస్త్రముల నొసంగెను. వస్త్రములను ధరించి వారు

లజ్జావనతా శిరస్కలై అంజలిని బంధించుకొని శ్యామసుంద
రుని సమ్ముఖమున నిలువఁబడిరి.

సూతుఁడిట్లనెను:- "మునులారా! మీరీ గోపకన్య
కల ప్రేమను గాంచుఁడు. వీరిడుత్కట సాధనవైపున కొక్క-
సారి దృష్టి పాతము గావింపుఁడు. ప్రపంచములో నెన
రైనఁ బ్రేమించిన, నాప్రేమి తన కనుకూల వ్యవహార
మొనర్పకుండిన నాప్రేమ ద్వేషరూపమునఁ బరిణమించును.
ఇది ప్రేమ కాదు. స్వార్థము, వాసనా పూర్తికై లాలసయే.
శ్రీకృష్ణుఁడు వారి యెడల నెంతో కఠినపట మొనర్చెను.
వారి నాదరింపఁ జేయలేదు. మొదలక వారి వస్త్రములను
దొంగిలించెను. వారితో నెంతోసేపు పరిహాసములాడెను.
స్త్రీలు సాధారణముగ సిగ్గును వీడలేరు. ఆ లజ్జను వదలిం
చెను. నగ్నావస్థలో వారినంజలులను ఘటియుటకు రప్పించెను.
నటకుఁడు కొయ్యబొమ్మల నెట్లాడించునో వారి నట్లాడించెను.
ఇది చేయుము, అది చేయుము, అట్లు ప్రణామమొనర్పుము,
పాపము వారన్నియును జేయుచుండిరి. ఈ పనులకు వారు
రోషమును జెందుట అట్లుంచి, ప్రతి విషయములోను వారి
హృదయము ప్రేమచేఁ బరిపూర్ణమగుచుండెను. వారు
ప్రియతముని ప్రతి చేష్టయును దివ్యరసముగ భావించిరి.
వారి హృదయకమల దళములు వికసించెను. ప్రేమమగ్నలై
శ్యామసుందరుని ప్రతి చేష్టను వారు సర్వసమర్పణ

మొనర్చుచుండిరి. ఇట్టి ప్రేమ యొక్క అలౌకికోదాహరణ మెచ్చటను లభింపదు. వారు నిత్య సిద్ధలు. అట్టివారు కాకున్న నిట్టి ప్రగాఢ ప్రేమ నెవరు నెఱపఁగలరు ?

—//—

వ్రజ బాలికలకు వరప్రాప్తి

శ్లో॥ యాతాబలా వ్రజం సిద్ధా మయేమా రంస్యథక్షపాః ।
యదుద్దిశ్య వ్రతమిదం చేరురార్యార్చనం సతీః ॥

శ్రీ భాగ. ౧౦ స్కం. ౨౨ అ. ౨౭ శ్లో.

సీ॥ లక్షణవతులార లజ్జించి చెప్పరు, గాని
మీ మర్మముల్ గానఁబడియె
ననుఁగొల్వఁ జింతించినారు నాచేతను,
సత్యంబు మీనోము సఫలమగునుఁ
గామితార్థంబుల కలిమి చెప్పఁగనేల,
ననుఁగొల్వ ముక్తికి నడువ వచ్చు
గడమ కూడఁగ నంబికాదేవి నోమనంగ,
నటమీఁద రాత్రులయందు మీకు

[illegible] [illegible] [illegible] బ్రహ్మ [illegible],
[illegible] [illegible] బెల్ల [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
మానసించుకొనుచు నుందకడకు ॥

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

ఒక కథ కలదు. ఇద్దరు తపస్వులు తపస్సును జేయుచుండిరి. ఒకఁడు అపక్వమైనవాఁడు, రెండవవాఁడు పక్వమైన వాఁడు. అపక్వ తపస్వి తపస్సును బెల్లపు లడ్డుగా భావించి నాఁడు. పది పదునైదు దినములు తపస్సుచేసిన భగవానుఁడు ప్రత్యక్షమగునని అతఁడనుకొనెను. అప్పుడు సుఖసామగ్రిని గూర్చి [illegible] అలంకరింపవచ్చును భోగము లనుభవింపవచ్చు ననుకొనెను. అందువలన బాగుగాఁగనఁబడుచుండు నొక రావిచెట్టుక్రింద వాఁడు కూర్చుండెను. నిజమైన సాధువగు [illegible] [illegible] ద్వైతము [illegible] భగవంతుని బొందుటయే. అతని [illegible] ప్రభు ప్రాప్తి కలుగవలయునని ఉత్కంఠ పెచ్చు పెరిగెను. ఆ [illegible] సుఖములను నెట్టివేసి వదలి ఒక చింత చెట్టు క్రిందఁ గూర్చుండి తపస్సును జేయుచుండిరి. చింతచెట్టు క్రిందఁ గూర్చుండినవాఁడు ముందుగాఁ దపస్సు నారంభించెను. ఆతఁడు [illegible]ంచి రావిచెట్టు క్రిందఁ గూర్చుండిన వాఁడు తపస్సు ప్రారంభించెను. కొంతకాలమైన తరువాత

వీణాగాన మొనర్చుచు హరిగుణ గానముచేయుచు నారదుఁ
డావైపునకు వచ్చెను. నిజమైన సాధకుఁడు లేచి ప్రణామ
మును గావించి యిట్లు వినతు లొనర్చెను:- 'స్వామీ!
మీరు భగవంతుని లోకమునకు వచ్చుచుఁ బోవుచుందురు.
మీరు భగవంతుని నాకెప్పుడు దర్శన మొసంగునో అడుగ
వలయును.'

ఇంతలోనే రెండవవాఁడిట్లనెను:- 'స్వామీ! నావిష
యముకూడ అడుగుఁడు.'

నారదుఁ డిట్లనెను:- 'మంచిది, నేను విష్ణులోకము
నకే పోవుచున్నాను. అడిగి మీద్దరకును జెప్పెదను.' అనిపలికి
ఆతఁడు వైకుంఠమునకుఁ బోయెను. వైకుంఠమునకుబోయి
యాతఁడు ప్రభుపాదపద్మములకుఁ బ్రణామము గావించెను.
అంతఁ బ్రసంగానుసారముగ వారిద్దరి ప్రశ్నలనడిగెను. భగ
వానుఁడునవ్వి యిట్లనెను:- 'ఏవృక్షము క్రింద కూర్చుండి
మీరు తపస్సును జేయుచున్నారో, ఆ చెట్ల కెన్ని యాకులు
కలవో అన్ని జన్మములకు వారికి నాప్రాప్తి కలుగునని
చెప్పుము.'

ఇది విని నారదుఁడు మొట్టమొదట రావిచెట్టు క్రింద
తపస్సును జేయువాని కడకువచ్చి యిట్లనెను:- 'నాయనా!
ఈ రావిచెట్టున కెన్నియాకులు కలవో అన్నిజన్మముల తరు

వాని నీకు భగవత్సాక్షాత్కారము కాఁగలదు.' ఇది వినఁగానే ఆతనికి మిక్కిలి సంతాపము కలిగెను. ఆతఁడిట్లనుకొనెను.- 'ఇన్నాళ్లెవరు ప్రతీక్షించెదను! ఇంతవఱకు కుటిలోనేయుండి పోయిఁగ నానాటికి సుఖభోగములనుభవించుట తర్వాత, జూచుకొన వచ్చును.' ఇట్లనుకొని ఆతఁడు తపస్సును వదలి వెడలి పోయెను.

అప్పుడు నారదుఁడు చింతచెట్టుక్రిందనున్న సాధకుని కడకుఁబోయి యిట్లనెను:- 'చింతచెట్టున కెన్ని యాకులు కలవో అన్ని జన్మముల తరువాత నీకు భగవత్ప్రాప్తి కలుగు నని భగవంతుఁడు చెప్పినాఁడు.' ఇదివినఁగానే సాధకుని హర్షమునకు మేఱలేకపోయెను. అతఁడు మాటి మాటికిట్ల నఁగసాగెను:- 'నిజము చెప్పుఁడు. భగవానుఁడు స్వయముగ దన నోటఁ జెప్పినాఁడా ? నారదుఁడాశ్వాసింపఁగా నాతఁడు తపస్సును వీడి నర్తనారంభించెను. గంతులు వేయసాగెను. దుముకి నారంభించెను ఆనంద మగ్నుడై వెఱ్ఱివానివలెఁ జేష్టలొనర్పసాగెను.

నారదుఁ డిట్లనెను:- 'నాయనా! నీవింతటి యానంద మును జెందెదవేల ?'

ఆతఁ డిట్లనెను:- 'స్వామీ! ఇప్పుడొక యవధి నిశ్చితమైనది. భగవంతుఁడు తప్పక దర్శన మొసంగును

విశ్వాసము కలిగినని, ఎంతమాత్రము కాక లెన్ని కలవో అన్ని జన్మములు గడుపుట యేమంతకష్టము. ఈజన్మల యనంత రమున నైనను భగవంతుడు లభించునను నాశతోఁ గాల మంతయును నాతని ప్రతీక్షలోఁ జక్కఁగ గడుపును ఆతని దృఢ విశ్వాసమును, అత్యుత్కట శ్రద్ధను గాంచి భగవం తుఁడు వెంటనే ప్రత్యక్షమయ్యెను, ఇచ్చట నీకొకటి చెప్పుట కలదు. సాధకుండనేక సాధనలు జప, తపోనుష్ఠాన, భజన, పూజనాది అనేక సాధనలచే భగవత్ప్రాప్తి కలుగునను నాశ్వాసనము కలుగునంతవఱకు చేయును. అవధియొక్క జ్ఞానముండదు. దృఢవిశ్వాసము కలిగి తరువాత నవధి జ్ఞానము కలిగిన తర్వాత నాతని సమస్తసాధనములు వదలి పోవును. ఆతఁడొక్కొక దినములనే లెక్కించుకొనుచుఁ బ్రియ తముని ప్రతీక్షించుటలోఁ గాలమును గడుపును ప్రియత ముని ప్రతీక్షలో క్షణక్షణము నెంతో సుఖముగఁ దోఁచును. దినములను లెక్కించుకొనుచు ననేకాశలను బెట్టుకొని సమ యమును గడిపిన నాక్షణములు వ్యర్థమగుచు. భక్తునకుఁ దన ప్రియతముని యుత్కంఠస్మృతిలో దినదినాభివృద్ధిని జెంది క్షణక్షణమట్టి సద్విరహయోగముచే గావించును. పూర్వాను రాగానంతరము కలుగుదానియొక్క అవధి తెలిసిన తరువాతఁ గలుగు నుత్కంఠతలో నెంతటి మాధుర్యము కలదో,

ఎంతటి సన్మానిత కలదో, దీనిననుభవించని వాఁడెవఁడును తెలిసికొనఁజాలఁడు.

సూతుఁ డిట్లనెను :- మునులారా! భగవానుఁడు గోపికల వస్త్రముల నిచ్చివైచెను. వస్త్రములనిచ్చి మదన మోహనుఁడు వారి మనస్సులను హరించెను వారు తలలను వంచుకొని శ్యామసుందరునివైపు లజ్జా సంకోచములతో వారికవైపు చూచుచుండిరి. వారు మిక్కిలి వివశత్వమును జెందుచుండిరి. వారి రోమ రోమములనుండి అనురాగము వెల్లుబుకుచుండెను. ప్రియుని దర్శనముచే వికచకమల సదృశములగు వారి ముఖములు రక్తవర్ణములయ్యెను. ప్రియుని అతికోమలములగు నరుణచరణములను దమ తమ హృదయ ములందు హత్తుకొనవలయునని వారికి మాటిమాటికిని కోరిక కలుగుచుండెను. ప్రియుఁడు తన చరణములను మాహృదయ పీఠములపై దాకించిన దృప్తినందఁజాలును. మే మాతని చరణములను గట్టిగాఁ గౌఁగిలించుకొని కూర్చుండి, ఆతని విధ్యుక్తముగఁ బూజించినఁ జాలును. కాని యిట్లు చేయుటకు వారికి సాహసము కలుగుటలేదు. వారబలలు కావున పురుషుని యంగీకారము లేక స్త్రీ యాతని స్పర్శించుటకు సాహసింపదు. ఏలననఁగా దైవము పురుషునికంటె నాలుగు రెట్లు లజ్జను స్త్రీ హృదయమున నింపినాఁడు ఆకుమారిక లందరును వస్త్రములను ధరించి అచ్చటినుండిపోలేదు వారు

పోదలంచుచుండిరి; కాని తన మధురవచనములచేఁ బ్రేమ పూర్వకమగు వైఖరిచేతను వారిచిత్తములను శ్యామసుంద రుఁడు హరించుటచే బ్రియుని వీడి ఆవలకుఁ బోవుటకై వారి కడుగులు పడుటయే లేదు. వారచ్చటినుండి ఒక్క అడుగు నైనను నావలఁ బెట్టఁజాలకుండు నంతగా వారి చిత్తము ప్రియతమ సమాగమాసక్తమై అనురక్తమయ్యెను. లజ్జా దృష్టితో నాతని వైపునకే చూచుచు వారచ్చటనే నిలిచిపోయిరి.

భగవానుఁ డింకను బ్రతీక్షింపఁదలఁచెను. వారి మనస్సులలో నింకను గామభావముండెను. భగవానుఁడు తన వారినిఁగా స్వీకరించిన వారికి మనస్సులోఁ గామభావ మున్నట్లు తెలిసికొనినా అతఁడు స్వయముగఁ గాముకులవలె వర్తించి వారి కామము నింకను బెంచును. వారి కామ భావన ఉత్కటమైనపుడు. ప్రతీక్ష చేయగాఁ జేయఁగా హృదయమందు మలినవాసనలు పోయి, అంతఃకరణము విశుద్ధమగును. కామస్థానమున హృదయమునఁ బ్రేమ పరి పూర్ణమగును. అప్పుడు భగవానుఁడు శాశ్వతముగ వారినిఁ దనవారిగా స్వీకరించును. కామ విరహముచే సమస్తాశుభ వాసనలు నశించునట్లుగ ముందుగాఁ గామమును గలిగించును ఈ వ్రతశీలురగు కుమారికలు కాత్యాయనీ పూజనమొనర్చు సంకల్పము తన చరణస్పర్శాపేక్షచేతనే యని భగవానుఁడు

[illegible] ఆకా స్వరూపుడగు వాసు దేవుడే [illegible] అబల (అ + బల)(ఆకారేణోచ్యతే విష్ణుః) [illegible] నిట్లనెను.

భగవానుడిట్లనెను:- 'సాధ్వులారా! కుమారిక లారా! [illegible] నాకు మీ సంకల్పములు తెలియును నాకై [illegible] మనోభావములను తెలియుగాని మీ రనుకొనరాదు. [illegible] నయ్యది బహిరంగ బోధ [illegible] కాదా? ఇది చెడ్డకోరిక [illegible] మీ సంకల్పమును [illegible] మీ సంకల్ప మవశ్యము సత్యము కాగలదు. మీకు నా ప్రాప్తి కలుగగలదు.'

'ఎప్పుడు కలుగును ప్రాణవల్లభా: మేము చచ్చి పోవుచున్నాము ఈ విధముగ వివశత్వము బాగుండదు.' అని నిరాశా దుఃఖస్వరముతో నాగోపబాలికలనిరి.

భగవానుడిట్లనెను- 'నిరాశను జెందవలసినపని లేదు, శరీరమున్నంతవరకు దీనిలో గామము నుండును, క్రోధము నుండును. కామము సంసారబద్ధ జీవులందు నుండును. [illegible] హృదయమందును గామ ముత్పన్నమగుచుండును. ఈ [illegible] భేదమిదియే. సాంసారికుల హృదయమునం గామముత్పన్నమగుచో నాతడు సాంసారిక విషయ భోగ

మనుటయు గాంక్షించును. భక్తుల హృదయములోని కామము నకు లక్ష్యము నేనగుదును. వారు తమ కామభావమును నావైపునకుఁ ద్రిప్పెదరు. ఎవరు కామభావమునుఁ నావైపు నకుఁ ద్రిప్పెదరో వారి కామము నశించును. నేను నా [illegible] ప్రభావముచే భస్మమొనర్తును.'

గోపికలిట్లనిరి:— 'శ్యామసుందరా! నీవు చాల గొప్ప గూఢ విషయమును తెలిపితివి. ఈ విషయము అంత మాకు బాగా బుద్ధిలో సరిగా [illegible]టలేదు.'

భగవానుఁడిట్లనెను:— 'సరే కాని. కామమెచ్చట పుట్టునో చెప్పుఁడు.'

గోపికలిట్లనిరి:— 'స్వామీ, అది సంకల్పముద్వారా అంతఃకరణలోఁ గలుగును.'

భగవానుఁడిట్లనెను:— 'అవును, యథార్థమే. కామము సంకల్పముచేఁ గలుగును. మానవుఁడు చేయు పాపపుణ్యముల ఫలము సంచితములోఁ గలియును. దానివలనఁ బ్రారబ్ధ మేర్పడును. దానిచే జననమరణ చక్రము తిరుగును. కాని నా నిమిత్తముగఁ జేసిన కర్మలయొక్క ఫలమునఁ గర్మ బంధరూపమగు బీజ ముత్పన్నముకాదు.'

గోపికలిట్లనిరి:— 'స్వామీ! ఇదెట్లు జరుగును. బీజ మును మనము భూమిలో నాటి, దాని కనుకూలమగు నీరు

వును, నీటిని బోసినను అంకురము రాకుండునా? కర్మను జేసినచో దానికేదో ఫలమవశ్యము లభించి తీరును.'

భగవానుఁడిట్లనెను:- 'అట్లుకాదు. బీజమును నీవు వేయించికాని, ఉడికించిగాని నాటిన దానికెంత యెరువు వేసినను నెంత నీరు పోసినను నాబీజ మంకురించదు. అదే విధముగ నా నిమిత్తముగఁ జేసిన కర్మములవలన బంధనముండదు. అవి మరలఁ బ్రారబ్ధము నుత్పత్తిచేయ నవిగా నుండవు. నిరంతరము నన్నుఁ జింతించుటవలన సమస్తములగు నశుభవృత్తులు నాశనమగును. ముందుగా నా భక్తుని హృదయమునఁ గామమే ఉత్పన్నము కాదు. ఒక వేళఁ గలిగినను నది నశించుటకే పుట్టును. ఎట్లనఁగా నారిపోవు దీపమొక్కసారి బాగుగా వెలిగి ఆరిపోవునుగదా!'

గోపకుమారికలిట్లనిరి:- 'అయితే మేమిప్పుడేమి చేయవలయును. మేము వ్యాకులమును జెందుచున్నాము. ఎంతవఱకని ప్రతీక్షింతుము?'

భగవానుఁడిట్లనెను:- 'ఇప్పటికి మీరు మీ మీ యిండ్లకుఁబొండు. మీ వ్రతము పూర్తి అయినది. ఇంక మీ కేమియును వ్రతానుష్ఠానములను జేయవలసిన పని లేదు. ఇప్పుడింక నా సంగమము కొఱకు ప్రతీక్షింపుఁడు.'

నిరాశావేదనా స్వరముతో గోపకన్యలిట్లనిరి:- 'ఎంత వఱకని ప్రతీక్షింతుము, ప్రాణవల్లభా!'

భగవానుఁడిట్లనెను:- 'ఎంతో కాలము కాదు. పది నెలలు ప్రతీక్షింపుఁడు. ఆశ్వీజపూర్ణిమ రాఁగానే ఆ యానంద మైన శరత్పూర్ణిమా రాత్రియందు మీకు నాతో రమించుట గాక!'

సూతుఁడిట్లనెను:- 'ఈవిధముగ వారు భగవదాజ్ఞను బొందిన తరువాత నా వ్రజవాసుల దశ సుఖదుఃఖములకును, ఆశానిరాశలకును మధ్య విచిత్రముగ నయ్యెను, పది నెలలకు తరువాత శ్యామసుందరునితో సంగము కలుగునను నాశ యును, నేఁడు తమ వక్షఃస్థలమందు శ్యామసుందరుని చర ణారవిందములనుంచి, తమ కామ సంతాపమును శాంతింపఁ జేయఁ దలచుకొనఁగా దానిని శ్యామసుందరుఁ డంగీకరింప లేదను నిరాశయునుండెను. శ్యామసుందరుని స్వీకృతికి సుఖ మును, అతని వియోగమునకు దుఃఖమును, వెడలిపోవుట వారికిష్టము లేదు. కాని యేమి చేయఁగలరు? శ్యామసుందరుఁడు పొమ్మని తొందఱ చేయుచున్నాఁడు. వారి మనోరథములు సఫలములయ్యెను. ప్రియ సంగమోత్కంఠత యింకను నధిక మయ్యెను. అందువలన వారు చిత్తచోరుఁడగు శ్రీకృష్ణుని చరణారవిందములను జింతించుచు వ్రజమునకుఁ దిరిగివచ్చి,

ఆ గోపికలు పూర్ణిమా రాత్రి కొఱకు ప్రతీక్షించుచుండిరి. ఒక్కొక్క దినమును లెక్కించుకొనుచు శ్యామసుందరుని చింతనమందే కాలయాపన మొనర్చుచుండిరి.

అంత శౌనకుఁడిట్లనెను:- 'సూతా! ఈ లీల కావలసిన [illegible] కొంచెము సరస మెక్కువైనది. ఇందులోఁ గొంచెము నశ్లీలత వచ్చినది. భగవానుఁ డిట్లు చేయుట ఉచితముకాదు.'

గంభీరుఁడై సూతుఁడిట్లనెను:- ఏమి స్వామీ! అశ్లీలత యందేమియును లేదు. శ్రీకృష్ణుఁడు సర్వాంతర్యామి పరాత్పర ప్రభువైనప్పుడాతనికడ దాపరిక మేమున్నది? తన కడఁ దానెన్నఁడైన సంకోచించునా? ఈ శరీరము పంచభూతాత్మకమైనది. ఇందు సర్వత్ర పంచభూతములే వ్యాపించియున్నవి-మన ముఖమున పృథివి, జలాగ్ని వాయు రాకాశములతో నేర్పడినది కాని మలమూత్రములందు వానినిఁ జూడనని పలికినచో నదియెట్లు సంభవమగును? పంచభూతములు లేక శరీర స్థితియే లేదు. భగవానుఁ డందఱి యందును సమానరూపమున వ్యాపించియున్నాఁడు; అతని కడ దాపరిక మేమున్నది! ఏ జలములలో వారు నగ్నముగ నుండిరో ఆజలములలో శ్యామసుందరుఁడు లేఁడా? ఇఁక నేమి! జలమునుండి బయలు దేరి వారాకాశములోనికి వచ్చిరి. ఇందులో నశ్లీలత యేమున్నది?

ఇంకొక విషయ మేమనఁగా నాను శ్రీకృష్ణునిఁ బతిగాఁ జేసికొనఁ దలఁచితి. అట్టియెడలఁ బతికి దాపరికమగు విషయ మేమి యుండును ?'

మూఁడవది. భగవంతుని లీలలన్నియును భక్తుల కానందము కలిగించుటకే చేయును. భగవానునకు వెన్నకు గొదువలేదు. తమయింట్లకు వచ్చి భగవంతుఁడు వెన్నను దొంగిలింపవలయునని గోపికలు కోరుకొనిరి. అందువలన నాతఁడు వారి సుఖము కొఱకు దొంగిలింపఁబోయెడువాఁడు. గోపికలయొక్క ఆంతరికమగు కోరిక నందనందనుఁడు తమ లజ్జగల ఆవరణమును దొంగిలింపవలయుననియుండెను. భగవానుఁడా కోరికను దీర్చివైచెను.

నాల్గవది ఆతఁడు లోకమర్యాదను గూడ స్థాపింప వలసియుండెను. దిగంబరులై స్నానమాడఁ గూడదని యుపదేశింపవలసియుండెను. అందువలన నాతఁడు లలిత లీలను రచించెను. అట్లుఁ జేయఁగూడదని చెప్పినచో వారికంతగా నచ్చదు. ప్రత్యక్షముగఁ జేసి చూపించినచోఁ బ్రభావ మధిక ముగఁబడును.

అయిదవది—వ్రజ బాలలకు తమ ప్రగాఢ ప్రేమను స్వీకరించినట్లు [illegible] వారి హృదయములందు సరసతా సంచారమును గావింపవలయును. లౌకిక కాము

[illegible] నాఁటి [illegible] వారికి ప్రేమ ప్రదానము గావింప [illegible], ఈ [illegible] లీలలోనర్పవలసియుండెను. భగవానుని క్రీడలన్నియును లలితములుగ నుండును. అతఁ డేది చేసినను మనోహరముగఁ జేయును.

భగవానుఁడీశ్వరుఁడు కాఁడనువారికి శంకకు స్థానము లేదు లేదు. ఆ సమయమున భగవానుని వయస్సు ఎనిమిది సంవత్సరములో, లేక యెనిమిదిన్నర సంవత్సరములోనై యుండును. ఇప్పటికీ వికారము వదలివేయుఁడు. పూర్వము పెండ్లికాని బాలబాలికలు దిగంబరులై ఆడుకొనుచుందురు. దిగంబరులై స్నానమాడుచుండెడువారు. ఈ యీడులో నే దూషిత భావమును గలుగదు. ఈ విధముగఁ జూచినను గ్లానికి తావేలేదు. సంకోచము స్వామీ! ద్వైతీభావము లోపించును. హృదయమొక్కటే నాఁడు ఇది నాది యని యను కొనఁగానే, అచ్చట సంకోచము వీడిపోవును.

శౌనకుఁడిట్లనెను:- 'సూతా! నీవు చెప్పునదియథార్థమే; కాని లోకదృష్టిచే బాగుండలేదు.'

సూతుఁడిట్లనెను:- 'స్వామీ! ఇవి లౌకిక లీలలు కావు. దివ్యమైన అప్రాకృతలీలలు. ఇవి ప్రేమకు పరాకాష్ఠ. జీవుఁడెట్లు ప్రేమకొఱకై కొట్టుకొనునో, ప్రేమనన్వేషించునో, అట్లే భగవానుఁడును గొట్టుకొనును. జీవుఁడాతని

వైష్ణవ కోర్కె అనుగ్రహించినఁ బాలించు త్రివక్ర వైష్ణవుఁ
దొంబది తొమ్మిది అంగుళములు పెరిగి ఆతనిఁ గౌఁగిలించు
కొనెను. భగవానుఁడు వనములందును, గోష్టములందును,
గోవులందును, గ్రామములందును, గోపికలలోను వారి వెంట
వెంటఁ దిరుగుట కేవలము తనను ప్రేమించువారి సన్తోషిం
చుటకే. తనను ప్రేమించువాఁ డెంత దూరమున నున్నను
వానికిఁ దన సమీపమునకుఁ బిలిచి తనవానిఁగా స్వీకరిం
చును. దర్శన మొసఁగి కృతార్థు నొనర్చును. మూఁడవది,
మథురలోఁ బ్రాహ్మణ పత్నుల మనోరథముల నాతఁ డెట్లు
పూర్ణము గావించినాఁడో.'

శౌనకుఁ డిట్లనియెను:- 'సూతా! మథురలోని విప్ర
పత్నుల మనోరథ మేమి? భగవానుఁ డేవిధముగఁ బూర్తి
గావించెను. దయతో నీ కథను గూడ మాకవశ్యము చెప్ప
వలయును. భగవంతుని ప్రేమ కథలలోఁ జాల ఆనందము
కలుగును.

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మంచిది, స్వామీ! ఏవిధముగ
భగవానుఁడు మథుర యందలి విప్రపత్నుల ననుగ్రహించెనో
ఆ ప్రేమ ప్రసంగమును గూడ నేను మీకు వినిపింతును
మీరు దత్తచిత్తులై శ్రవణము సేయుఁడు.'

—॥—

దేహమున్నంత వఱకు దేహధర్మములుండి తీరును. కనుక మనవంటి భక్తీయులును; ప్రసన్నులును, అనన్య భక్తులును, శరణాగతులును, ఆశ్రితులును వీరికార్యము లన్నియును శ్రీకృష్ణ ప్రీత్యర్థముగనే యుండును. భక్తి మార్గమునందు పురుషార్థము విషయమునంతగా ప్రాధాన్యత యీయబడుటలేదు, పురుషార్థమున కేమైన నర్థముండినచో అది పరమాత్మధ్యానముతో మనము కూడిని మన సర్వస్వమని భావించుటయే. ఇదియే అన్నిటికంటె గొప్ప పురుషార్థము. భగవద్భక్తుడు ఆఁకలి, దప్పిక, చలి, వేడి. ఆధి, వ్యాధి, ఇత్యాదిగ ఇంకేవిధమగు బాధ కలిగినను దానిని భగవంతుని సంకల్పముగ నివేదించుచు, చలి సాంసారికులకును వేయును, భక్తునకు వేయును. సాంసారికులు రాత్రింబవళ్ళు చింతించు చుందురు ప్రయత్నము లొనర్చుచుందురు. బొంతయో, కంబళియో లభించినా ఆనందముతో నిట్లుచెప్పుకొనును:- 'చలిని నేను మిక్కిలి శ్రమచేసి నేయించితిని. ఈ విధముగ నేను దీని విషయమునం బ్రయత్నము చేయవలసి వచ్చినది.

[illegible]

ప్రభు ప్రసాదముగ దానిని మాటిమాటికి శిరస్సున వైచు

కొని, భగవంతుని కృపాళుత్వను స్మరించి శరీరమున రోమాంచమును జెందును. నేత్రములనుండి అశ్రువులు ప్రవహించును. ఒక వేళ రాకున్నను మనస్సునకు సంతోషమును జెంది యిట్లనుకొనును:- 'ప్రభువు నన్నుఁ దిరస్కరించుటలోను నాకు హితమున్నది నా హితము నకుఁ గాకున్న నాలసికపడఁ గంబళ్ళకును, బొంతలకును గిరువా? నాకే కాదు, అతఁడు సమస్తభూతములకును సుహృదుఁడు. అతనికి నాకవసరమగునను సంగతి తెలియుననుకొన్న నదియునుగాదు అతఁడు సర్వాంతర్యామి, అతను నా కనిష్టము చేయఁబూనినాఁడనుకొందమన్న నదియునుసరికాదు. అతఁడు మంగళమయుఁడు. కల్యాణనిధానుఁడగు శంకరుఁడు. సుఖస్వరూపుఁడు. అందఱకును జుట్టము.

తన సర్వవిషయములను నిష్కపటముగ నమాయకపు బాలకునివలె నాతనికిఁ జెప్పుకొనుటయే జీవునియొక్కయేకైక కర్తవ్యము. అతఁడేది చెప్పిన దానినిఁ జేయుటే అతఁడేమివిన దాని నంగీకరించుటయే. అతనిఁ గలిసికొనుటకు తహతహలాడ వలయును. చివరకాతని మావానిగాఁ జేసికొనవలెను.

సూతుఁడిట్లనెను:- 'మునులారా! వ్రజబాలకుల వ... లోసంగి వనమాలి తన సఖులతో గోష్ఠమునకు వచ్చి, గోవు

ఒకనాఁడు శ్రీకృష్ణుఁడు బలరామునితోడను, సఖులతోడను గూడి బృందావనమునకుఁ జాల దూరముపోయెను. వనములలోనికిఁ బోయి చూడఁగా వనమంతటను సర్వత్ర నిశ్శబ్దముగ నుండెను. ప్రకృతి స్వచ్ఛముగ నుండెను. వృక్షములపైఁ నాశ్రయించిన పక్షులు కలకలము లొనర్చుచుండెను. కొన్ని ఆకాశమున నెగురుచుండెను. కొన్ని భూమిమీఁద కణము లను నేరుకొని తినుచుండెను. కొన్ని వృక్షములకుండిన ఫల ములను గొరుకుచుండెను. తుమ్మెదలు మకరందముమీఁద నాశచే పుష్పములమీఁద వ్రాలి మకరందము నుస్వీకరించు చున్నవి. కమలములు వికసించి కదలుచుండుటను గాంచిన నవి ఒక దానితో నొకటి ఆలోచించుకొనుచున్నవా అను నట్లుండెను. లేక తుమ్మెదలను దిరస్కరించుచున్నట్లుండెను. శ్రీకృష్ణుఁడీ ప్రకృతి దృశ్యములను గాంచెను. అచ్చటచ్చట విస్తృతమైన పొదరిండ్లు [illegible] ప్రియుని ఆలింగనమువలన వానివలె లతలు వృక్షములను జుట్టుకొని పుష్పించుచుండెను. ఇట్టి పొదరిండ్లలోని మాలతీ, మాధవీ, మల్లికా, యూధికా, [illegible], సంపెంగ మొదలగు ననేక పుష్ప ములయొక్క సుఖకరమగు పరిమళము నలువైపులను వ్యాపించుచుండెను. వాని నీడ చాల నానందదాయకముగ నుండెను. చాల వృక్షములయందు కోమలములగు జిగురు టాకులు పుట్టుచున్నవి. వాని పూర్వపుటాకులు పండి శిధి

ణములై రాలిపోవుచున్నవి. అట్లు రాలి మొలచిన ఆకులను పొయ్యిలో గింజలను వేయించుటకై ప్రోగుచేయుచు బడు చుండెను. చాల వృక్షములయందు అందమగు పుష్పముల వికసించి యుండెను. ఆ పుష్పములందలి మకరందమును తుమ్మెదలు కడుపార త్రాగుచుండెను. మాలాకారులా పుష్పములను మాలలు గ్రుచ్చుటకై కోసికొని పోవుచుండిరి. వ్రజబాలురు గుంపులుగవచ్చి పూజా నిమిత్తమై వానిని ప్రోవుచేయుచుండిరి. పారిజాత పుష్పములచే భూమి కప్పం బడియుండెను. వాని గొట్టము లెర్రగ నుండెను. వాని దళ ములు తెల్లగ నుండెను. వాని శోభ అనుపమానముగ నుండెను.

చాల వృక్షములు ఫలభారముచే నవనతములై యుండెను. ఆ పండ్లను పక్షులు తినుచుండెను. నల్లని శరీర ఛాయ గలిగి అరణ్యములో నివసించు భిల్లు తమ జీవనము నకై ఆ పండ్లను ప్రోవుచేసికొను చుండిరి. ఋషులును, మునులును కేవలము పండ్ల మీదనే ఆధారపడుటచే నా పండ్లను, కందమూలములను ప్రోవుచేసికొను చుండిరి. శ్రీకృష్ణుడు పెద్దపెద్ద వటవృక్షములను, అశ్వత్థ వృక్షము లను గాంచెను. వాని నీడలో వేలకొలది మనుష్యులు కూర్చుండవచ్చును వర్షము కురిసినను తడియరు. ఆ చెట్ల నీడలయందు వనచర జంతువులును, పాంథులును విశ్రాంతిని

కొసికొనుచుండిరి. చాలమంది ఋషీశ్వరులు చిన్నచిన్న అంటు కొమ్మలను, కందమూలములను త్రవ్వి తీయుచుండిరి. రంగులను దయారు చేయువారును, ఔషధములను దయారుచేయు వారును వృక్షములపై బెరడులను దీయుచుండిరి. వ్రజ వాసులలో నధికులు ఎండిన వృక్షములను గొట్టి వంట చెఱకుగాఁ దీసికొని పోవుచుండిరి. కొందఱు బ్రదికి యుండిన పచ్చిచెట్లనే కొట్టుచుండిరి, అగరు వత్తులను దయారు చేయువారు చిన్న చిన్న మొక్కలను గొట్టి అగరు వత్తులను దయారు చేయు చుండిరి. కొన్ని చెట్లనుండి జిగురును దీయుచుండిరి. కొందఱు చెట్లను గాల్చి బొగ్గులను దయారుచేయు చుండిరి. కొందఱు వాత బూడిదను బ్రోవుచేసి పొలముల కెరువుగాఁ గొనిపోవుచుండిరి. కొందఱు స్త్రీ పురుషులు కూరను దయారు చేసికొనుటకు అంకురములను గోసి తీసికొని వెళ్లుచుండిరి.

శ్రీకృష్ణుఁడు పైనఁ జెప్పఁబడిన దృశ్యములన్నిటినిఁ గాంచి తన స్నేహితులందఱును ప్రేమతో పేరుపేరునఁ బిలిచి యిట్లు చెప్పెను 'స్తోక కృష్ణా! సోదరా! చూడుము. ఈ వృక్షము లెంతటి తపస్సులో వీని జీవితము లే ధన్యులని నేనను కొనుచున్నాను.'

స్తోక కృష్ణుఁడిట్లనెను:- కృష్ణా! నీవు తమః ప్రధానములగు నీ యచర వృక్షములను దపస్సులుగఁ జెప్పెదవేల?'

భగవానుఁడిట్లనెను:- 'అచరములైన చోఁ జెట్లనుముండ మరా! చూడుమిది యెల్లప్పుడు కాళ్ళపై నిలుచుండి యున్నవి. ఎండ కానిండు, వాన కానిండు చలి కానిండు, మఱియే ఋతువైనను గానిండు మొత్తము మన్నిటిని దన శిరస్సుపై సహించును. ఘోరప్రశస్త తపస్వి వారము. వర్షము, ఎండ మొదలగు వానిని సహించుచుఁ దపస్సును జేయవలయునను నిధానము కలదు. వీని కీ విషయములను బోధింపకయే, జన్మచేతనే తపమును జేయుచున్నవి. కావున నివి జన్మ జాత తపస్వులు.'

అంత మువల స్తోక కృష్ణుఁడిట్లనెను:- 'మంచిది. నీవు వీనిని సాధు, సంత, పరోపకారులని యేల సనుచున్నావు! ఇవి యుపన్యాసము లిచ్చుటకును, పరోపకార మొనర్చుటకును నడచుటకును వెడలుట లేదే.'

నవ్వి భగవానుఁడిట్లనెను:- 'వెడలుట చేతను, ఉపన్యాసము లిచ్చుట చేతను పరోపకారము కలుగునది లేదు. మనుష్యుఁడు నెచ్చటనుండినను నచ్చటనుండియే పరోపకార మొనర్ప వచ్చును. సర్వదా పరోపకార పరాయణుఁడగు వానిని సాధువందురు. పరోపకారమే వాని వ్రతము. అతని కార్యము లన్నియును పరోపకారము కొఱకే యుండును. చూడుఁడీ వృక్షములు తమ కొఱకేమియుచు సంగ్రహింపవు కదా! వీరి

వస్త్రప్రాప్తియును జనులకే పనికి వచ్చుచుండును. ఇవి వర్షించుచుండిన వర్షాకాలపు జలములనే త్రాగుచుండును. త్రొక్కి, నులిగిన మద్గంధ యుక్తములగు పదార్థములను దమ వ్రేళ్లతోఁ ద్రావి శరీరమును బోషించుకొనును. నిరంతర ముపకారకమందే లగ్నమును జెందియుండును. వీనిలో నే వస్తువును బనికి రాదనునది లేదు.'

ఇది విని ఆ శూద్రుడు గోపకుఁ డిట్లనెను:- 'కృష్ణా! ఈ చెట్లకుఁ గాలుచున్న జెముడుటాకులు దేనికైనను బనికి వచ్చునా?'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'నీకింతమాత్రము తెలియదా? ఈ జెముడుటాకు లెంతగనో పనికి వచ్చును. త్రొక్కి వీని కెరువగుచుండును. వేయించెదరు వారు వీనితో గుగ్గిళ్లను వేసెదరు. వైద్యులగువారు వానిని దినతిని కాలమును గడుపుకొనుచుందురు. చాలరకములగు నాకులెండి ఓషధులుగఁ బనికి వచ్చును. పచ్చిఆకులను మేఁకలు, గేదెలు, ఆవులు మొదలగు పశువులు తినును. ఈ జెముడుటాకుల వలననే కాగితములు చేయుచుందురు. ఇండ్లను గప్పుకొనవచ్చును. పచ్చియాకులతోడను, జెముడుటాకులతోడను ననేక కార్యములను జరుగును. గడ్డిని మొదలగు వాటినెండించి పెట్టుకొని పశువులకు వేయుదురు. పశువులు వానిని దినును.'

అంత శ్రీదాముఁ డిట్లనెను.- 'కృష్ణా! నీవు చెప్పిన మాట లన్నియు గోపాలురు గ్రహించుచున్నారు. వృక్షములలో నే వస్తు వైనను బనికిరానిదేదియును లేదు. వీని యొక్క ఫలపుష్పము లను మిక్కిలి యుపయోగకరములే.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'ఇది యెంత యుపయోగకరమైన విష యమే. పుష్పములు దేవతా పూజనమునకుఁ బనికివచ్చును. వానిచే మాలలగును. దేవతల యొక్కయు, రాజుల యొక్కయు ప్రాణప్రియుల యొక్కయు కంఠములు మాలల చే శోభించును. పూలతో శయ్యలను వేయవచ్చును. సుకుమారీమణులగు కామినులు వీనిచే వివిధాభరణములను జేసికొని శరీరముల నలంకరించుకొందురు. ఇప్పపూలు మొద లగునవి తినుటకుఁ బనికివచ్చును. క్యాబేజి (గోభీ) మొద లగు పూలు కూరవండుకొనుటకుఁ బనికివచ్చును. ఇంకను కొన్ని ఔషధములకుఁ బనికివచ్చును. ఇదేవిధముగ ఫలములను దినుటకుఁ బనికివచ్చును. వనవాసులు వనమందలి ఫలముల చేతనే తమ జీవితములను గడపుకొందురు. ఫలములచేఁ గూరలను వండుకొనవచ్చును. ఊరగాయలు, మురబ్బాలు చేయనగును. ఎండించిగాని, పచ్చిదిగాని సమస్త విధములుగ నౌషధములకును వాడవచ్చును. ఇందులో మనకు బనికిరాని వస్తువేమున్నది?'

అంత నర్జునుండను సఖుండిట్లనెను:- 'కొన్ని వృక్షములు వస్తువులకన్నను మానవులకు మిక్కిలి యుపయోగకరములై యుండును. అందులో కొన్ని మాత్రము భూమి మీఁద వ్యాపించి నిలిచియుండును. ఫలములును జాల చిన్నవిగనుండును. అవి మానవులకు దేనికిని బనికిరావు. వీనిచే మానవులకు విశేష లాభమేమియు లేదు.'

అపుడు [illegible] నిట్లనెను:- 'కాదయ్యా! ఇట్లు [illegible] మానవులకు గొప్పగాని వృక్షమొకటియును నుండఁబోదు. ఈ యశ్వత్థవటములకును వనస్పతి సంజ్ఞ గలదు. వీని ఫలములను పక్షులు తినును. వీని పంచపల్లవములు దేవపూజాకార్యములకుఁ బనికివచ్చును. వీనిపాలచే ననేకములగు [illegible] గలుగును. [illegible] ఏనుఁగు మొదలగు గొప్ప గొప్ప జంతువులు వీని యాకులచేత [illegible] వీని ఛాయ మిక్కిలి చల్లనైయుండును. శ్రమింత పథికులు వీని నీడను గూర్చుండి విశ్రాంతిఁ గైకొందురు. ఋషులును, మునులును వీని మూలమున నుండే జపతపములాచరింతురు. ఎట్టి వృక్షమైనను [illegible] దాని ఛాయవలన [illegible] సుఖము కలుగును.'

అంత విశాలుండను సఖుండిట్లనెను:- 'చాలగ నెండిన వృక్షములను నిలిచియుండును. ఎండిన చెట్లవలన ఛాయ గాదు కదా!'

భ[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
నాఁడిన చెట్లబెరడు [illegible] [illegible] ఎం[illegible] చెట్లె
లేకున్నచో [illegible] [illegible] [illegible]
చలికాలములో శీత[illegible] [illegible] పనికి సు చెట్లు
మీ కట్టెలను, వేణువులను [illegible] కట్టెలే [illegible] చెట్లె
ఎండిన కట్టెలవలెనె తెప్పలను [illegible] [illegible], వాచము
గొడ్డలి, పెట్టె, నౌక, ఇంకెన్ని చెప్పగలము ? [illegible]
శ్యక వస్తువులన్నియును వృక్షముల [illegible] [illegible]
చేయఁబడును. వీని వల్కలములను లోకులు ధరించుచుం
దురు. భోజపత్రములను ఆకులుగఁ జేసికొని వానిమీఁది
భోజన మొనర్చెదరు. వివిధ విధములగు రంగులు వల్కల
ములనుండి వచ్చును. త్రాళ్లు పేనుదురు. ఎండిన ధూపాదు
లను వేయు వస్తువులను చేయుదురు

ఇది విని తేజస్వియగు దేవప్రస్థుఁ డిట్లనెను:- 'సోదరా ! నీవు చెప్పినది యథార్థమే. వృక్షములలో నే వస్తువును వ్యర్థము కాదు. ఎండినగానే ఇంధనముగ నుపయోగించును. తాము భస్మమయ్యెను [illegible] గూర్చును.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'ఎండి యుపయోగించుటే కాదు. భస్మమయ్యెను బలికించ్చును. ఒక నామెటకలదు:-

[illegible] చెప్పిన యేఁడుగులతుం బాతిక.'
కొన్ని స్థలముల నాల్చి బొగ్గులను జేసినచోఁ గట్టెలకంటె
నల్లనై [illegible] నిలువ కలవి. భస్మమైన తరువాతను
[illegible] కావు. అవి యెండినపై అనేక వస్తువుల నుత్పత్తి
గావించును.'

ఇది విని [illegible] వృక్షముఁడిట్లనెను:-'చెట్లనుండి కారు రసమును జనించుచున్నను. వీని బంకయును మంచిదే వీని రోగమును లోకులకుపకారమే.'

భగవానుఁడిట్లనెను:- 'స్త్రీలయొక్క మాసిక స్రావము (రజస్సు) నీటిమీఁద నురుగును, చవిటి భూమియందలి చవుడును, వృక్షములకుండు బంకయును బ్రహ్మహత్యకు చిహ్నములు. పై మూఁడు వస్తువులు పనికిరానున్న దాకపోవునేమో కాని వృక్షముల జిగురు బ్రహ్మహత్య అయినను జనించుచున్నది. వస్తువులన్నిటి నంటించునది జిగురులోనే. ధూపసాంబ్రాణియును నొక జిగురే అది ధూపమునకుఁ జనించుచున్నది. వీణాది వాద్యముల తీఁగలను కట్టుటకు మైనమును జిగురే పప్పుపులుసులలో రుచికొఱకు వేసికొను నింగువ జిగురు.'

భగవానుఁడిట్లనెను:- 'సోదరులారా! ఎంతవఱకని చెప్పుదును! ఈ వృక్షము లంకురములు మొదలు బీజముల

నన్నియును బరోపకారమునకుఁ బనికి వచ్చునవే. ఈ వృక్షములు ఫలములను దాము తినవు. రాళ్ళతోఁ గొట్టువారికే ఫలముల నొసంగును.'

అందులో దేవ ప్రస్థుఁ డిట్లనెను:- 'కృష్ణా! ఆఁకలగుచున్నది. చాల ప్రొద్దెక్కినది. మన కన్నపు మూఁటలు రాలేదు.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'రండు. ఈ దగ్గఱలో నే యజ్ఞము జరుగుచున్నట్లున్నది. చూడుఁడు హోమధూమము కనఁబడుటలేదా! అచ్చట బ్రాహ్మణులు వంటలు చేసికొని యుందురు. అచ్చటికి బోవుదము.'

సరేయని అందఱును బయలుదేరిరి.

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! తర్వాత నేమి జరిగినదో చెప్పెద శ్రద్ధతో నాలకింపుఁడు.'

—//—

విప్రపత్నుల నన్నమును యాచించుట

౯౮-౭

మన మెవరినిగూర్చి యెల్లప్పుడును స్మరించుచుందుమో అట్టివారి రాకనుగూర్చి యెవరైనఁ దెలియఁ జేయుచో మన హృదయము చాల యానందమును జెందును. వారినిగూర్చిన కథలు చెప్పుచున్నపుడు చెవులకుఁ గృతార్థత కలిగినదని వేడుకతో వారి కథలను వినుచుందుము. నేత్రములు వారి దర్శనము కొఱకు వ్యాకులము చెందుచుండును. శరీరము వారి స్పర్శకై ఆసక్తి కలదగును, ప్రేమ యందడుగడుగునకును గోపనముండును. సర్వసాధారణులు దానిని వ్యాపకముగ సామాన్యముగ భావించుచుందురు కాని అది అతని యెడలనే యుండును.

సూతుఁడిట్లనెను:- 'మునులారా! భగవంతుఁడు కృపఁ జూపవలెనా యజ్ఞ మొనర్చు విప్రపత్నులందు, కాని నూటిగా నడుగుటెట్లు? అచ్చట బలరాముఁడున్నాఁడు. ఇంకను ఇతర గోపికలుండిరి. మొదటనే మీరు స్త్రీలకడకు వెళ్లఁదలఁచినచో ప్రజలందఱును నిట్లనఁగలరు:- 'కృష్ణా! నీకును వారికిని సంబంధమెప్పటిది? నీవు వారి నెట్లెఱుఁగుదువు?'

భగవంతుఁడు సర్వజ్ఞుఁడును, సర్వాంతర్యామియునైనను నరలీల లొనర్చుచున్నాఁడు. గోపబాలురతో గ్రామీణుని

వలె నటించు[illegible] హింసలను [illegible] నట్లు చూచుకొనుచుండెను. [illegible] గోప బాలురతో యజ్ఞ మొనర్చుచున్న విప్రపత్నుల వద్దకుపోయి అన్నము నడుగుఁడని చెప్పెను.

భగవంతుని ఆజ్ఞానుసారముగ గోపబాలురు బ్రాహ్మణులకు సాష్టాంగ నమస్కార మొనర్చిరి. బ్రాహ్మణులు వీరిని భావుక భక్తులుగ భావించి శిష్టాచారముగఁ గుశలము నడిగిరి. అప్పుడు గోపబాలురు నమ్రతతో బ్రాహ్మణులతో నిట్లనిరి:- 'ద్విజోత్తములారా! మేము మీకడకొక అత్యావశ్యకముగ పనిమీఁద వచ్చితిమి.'

బ్రాహ్మణులిట్లనిరి:- 'అదేమియో చెప్పుఁడు.'

గోపికలిట్లనిరి:- 'మేము బృందావనమునుండు గోపబాలురము, నందనందనుఁడు భగవ[illegible] శ్రీకృష్ణుఁడు మే మెల్లప్పుడాతని యాజ్ఞను పాలించుచుందుము. ఆతని యాజ్ఞచే మేము మీకడకు వచ్చితిమి. ఆతఁడును, ఆతని అన్నయగు బలరాముఁడును మమ్ము మీకడకుఁ బంపినారు.'

బ్రాహ్మణులిట్లనిరి:-'ఆ రామకృష్ణు లెచ్చటనున్నారు! వా[illegible]కు మిమ్ము నాకేలఁబంపిరి?'

గోపకులిట్లనిరి:- 'ఇచ్చటికి సమీపముననే, అవిగో ఆ వృక్షములు కనఁబడుచున్నవే, అచ్చటనే ఆవులను మేపు

చున్నారు. వారికి మిక్కిలి యాఁకలి యగుచున్నది, వారు వారి భోజనము కొఱకన్నమును యాచించుచున్నారు. మీరు పెట్టఁగలిగిన వండిన యన్నమును మాకీయుఁడు.'

బ్రాహ్మణులిట్లనిరి:-'వారిని మేమెఱుఁగము. గుర్తును లేము. అట్టియెడ మాకడకు మిమ్ముల నేలఁ బంపినారు?'

గోపకులిట్లనిరి:- 'భూదేవతలారా! సజ్జన పురుషులు గుణముల చేతనే పరిచితులగుచుందురు. సత్కర్మ లొనర్చు వారి నడతను నాశ్రయించెదరు. పరోపకారు లందఱును నాత్మీయత యుండును. మీరింతటి యజ్ఞము నొనర్చుచున్నారు. మీ కార్యములను గాంచియే మీరు ధర్మాత్ములలో శ్రేష్ఠులని వారనుమానించి యుందురు. ధర్మాత్ముల యందందఱును నాశపెట్టుకొని యుందురు. పండ్లు పండి చెట్లకడకే ఫలాపేక్షచే నందఱును బోవుచుందురు. కాని యెండి మోడైన చెట్టుమీద పిట్టలైనను వ్రాలవు. మీ ధర్మకర్మలను గాంచియే మేము రామకృష్ణుల యాజ్ఞచే మేము మీకడకు వచ్చితిమి. మీకు శ్రద్ధా భక్తులున్నచో భోజనార్థులగు వారి కొఱకు కొంచెమన్నమును బెట్టుఁడు.'

అంత బ్రాహ్మణు లిట్లనిరి:- 'ఓయీ గోపకులారా! మీరు పల్లెటూరివారు. మీకు శాస్త్రీయ విధులు తెలియవు. మేము యజ్ఞములో దీక్షనుగొన్న వ్యక్తులము. దీక్షితాన్న

ముచే దినఁగూడదు? శాస్త్రోక్త దీక్షయొసఁగ మీరు మా యన్నము నెట్లు తినఁగలరు?'

అంత నొక వాచాలుఁడగు గోపకుఁడిట్లనెను:-'బ్రాహ్మణులారా! మేము తప్పక పల్లెటూరివారమే; కాని మా చెలికాఁడగు కృష్ణునకివి యన్నియును బాగుగాఁ దెలియును. యజ్ఞములలోఁ బశు యజ్ఞము, సోమయజ్ఞము అను రెండు రకములు యజ్ఞములున్నట్లాతని నోట విని యున్నాము. పశుయజ్ఞమందు దీక్ష మొదలుగొని అగ్నీషోమీయపు పశుబలియగువఱకును ఆ యన్నము దినఁగూడదను విధానము కలదు. పశుబలియైనమీఁదట ఆ యన్నము భుజించిన నేదోషమును లేదు. మీరు పశుబలిని నిన్ననే చేసినట్లు వినియున్నాము. కావున మీ యన్నము దినుటలో మాకు శాస్త్రీయమగు దోషమేమియుఁ గనఁబడదు. ఒకవేళ మీరు సోమయాగము నొనర్చుచు సౌత్రామణి యజ్ఞదీక్షను గొనియుండినచో మీ యన్నము దీక్షావర్జ్యంబని బాహ్యులు గ్రహింపరాము. మీరు సౌత్రామణి యజ్ఞము నొనర్చుటలేదు. సాంగిరసముగ బశు యజ్ఞము నొనర్చియున్నారు. కావున మీరిప్పుడన్నము నీయవచ్చును, మేము తినవచ్చును!'

కూడ. వీళ్లెవరు – [illegible] వారు ఫలాకాం
క్షచేః [illegible] క్షుద్ర ప్రకృతికలవారు. వారు కర్మా
సక్తులై [illegible] ఫలమును [illegible] కర్మల నొనర్చుఁ గర్మ
[illegible] వా [illegible] సంకీర్ణ విచారము లొనర్చు
[illegible] గొప్పవారమని భావించుచుందురు.
ఆ [illegible] గోపకుల వాక్యములను వినియు విననివారివలెఁ
[illegible] వారియొక్క యుక్తియుక్తములగు వాక్యము
[illegible] వారు గోపకులకొనవియును
జెప్పలేదు; [illegible] కాదనియును జెప్పలేదు. వారు
[illegible] వారు చూచుకొనుచుండిరి కాని
ఒక్క పలుకైనను బదులు లేదు

కావున నిట [illegible] నానావిధములు కలవు మొదటిది స్పష్ట
[illegible] నెఱవేరని అసంభవ విష
[illegible] నెత్తి [illegible].
[illegible] మొదలుపెట్టుట అనఁగా నౌనని యుఁ జెప్పఁ గాద
నియుఁ జెప్పకుండుట. అయిదవది అసలు విషయమును
[illegible] అప్రాసంగిక విషయములను టంకించుట. ఈ
బ్రాహ్మణులు [illegible] గోపకుల మాటకు [illegible] లేదను
[illegible] వెనలి
[illegible]
[illegible] పరితివయ్యా [illegible] వారు

నోట మిడిప్పకొనియు [illegible]
రించుగ వాగ్యాల నైవేద్య [illegible]

అంతలోనే గోపకుల ముఖములు వాడి, నిరాశను జెందు చున్నారను సంగతిని శ్రీకృష్ణుడు తెలిసికొని వారితో నిట్లనెను:- 'ఓహో! మీరు నిరాశను జెందినారా యేమి?'

గోపకులిట్లనిరి:- 'ఔనయ్యా! నిరాశను జెందియే వచ్చితిమి. జన్మలో ఎన్నడును పొందని అవమానము పొంది వచ్చితిమి. వట్టి చేతులతో వచ్చితిమి. ఏమియు మాకు దొరకలేదు. మా అంతరాత్మ మండిపోవుచున్నది.'

గోపకులు దుఃఖితులును క్రోధితులైనప్పటికిని శ్రీకృష్ణుడు దుఃఖితుడును గాలేదు; ఆ బ్రాహ్మణులపై కోపమును జెందలేదు. ఆ బ్రాహ్మణులనుచిత వ్యవహారమునే భావించినారు. భగవదాజ్ఞను ఉల్లంఘించినారు. భగవంతుడు యజ్ఞమునకు భిన్నుడు కాడు. దేశ, కాల, వస్తు, యజ్ఞద్రవ్య, మంత్ర, తంత్ర, ఋత్విజాగ్ని, దేవతా, యజమాన, యజ్ఞధర్మములన్నియును భగవత్స్వరూపములే. ఇట్టి భగవంతుని అంగములే. వీరికన్నిటికి [illegible], సాక్షాత్తుగా బిడమ బ్రహ్మ అధోక్షజుడగు తానె సాధారణ వ్యక్తి యని భావించి, ఆతని సన్మానింపకున్నను భగవంతుడు వారి అజ్ఞతను క్షమించెను. ఆతడు గోపకుల నాశ్వాసించుచు నిట్ల

కృ:- 'బాలకులారా! నిరాశను జెందవలసిన పనిలేదు. భిక్షమెత్తుకొనుట కెప్పుడు బయలుదేరితిమో అప్పుడే మన మానావమానములను కట్టెలోని వంకెకు దగిలింపవలయును, భిక్షమెత్తఁబోయినపు డెవనికడకుఁ బోవలయునో ముందుగా నాలోచించుకొనియే వెడలవలయును. ఎవని కడకుఁ బోయితిమో అతఁడు లేదనుట కాతనికి హక్కు కలదు. అడుగుకొనువాని కెవనికిఁ దిరస్కారము కలుగలేదు! వామన భగవానుఁడు బలిచక్రవర్తి కడకు యాచింపఁబోయినపుడు చిన్నవాఁడై, పొట్టి పడుగై పోయెను. మనస్వియును, గార్యార్థియునగువాఁడు, దుఃఖింపఁడుగను, మానావమానములను పాటించువాఁడుగను నుండరాదు. నేను జెప్పినట్లు మీరు మరల నొక్కసారి పొండు. ఈసారి బ్రాహ్మణులకడకుఁ బోక వారి పత్నుల కడకుబొండు.'

గోపకులాఁకలిచే దీనతాస్వరమున నిట్లనిరి:-'ఓయీ! కృష్ణా! మమ్ముల నాడు వాండ్రకడ కేలఁ బంపెదవు? ఈ స్త్రీలు చాలలోభులుగనుందురు. వారికి మమత్వమున్నచోట మంచి మంచి పదార్థములను బెట్టెదరు. అట్టిట్టివారి కెగురఁ గొట్టెదరు. భర్త, పుత్త్రుఁడు, తన తోఁబుట్టువైనచో మిద లేక మంచి మంచిపదార్థములను జాటుగాఁ బెట్టుకొందురు. మిగిలిన బాలకను, పఱుదలకును, సత్తమామలకును

ఆకుబిడ్డలకును నేవో సామాన్య వస్తువుల నొసంగి మ్రొక్కు దీర్చుకొందురు.'

ఇది విని భగవానుఁడు నవ్వి, వారిలో నేగోపకుఁడు మాటలాడుచున్నాఁడో ఆతనితో నిట్లనెను:- 'మీ వదినె నీకు చలిది; పాసిన, ఎండిన యన్నమును బెట్టుచున్నట్లున్నదే. నాయనా! స్త్రీలందరును బిసినారులుగ నుండరు. కొందరు గృహిణిత్వములును గలరు. కృపణులు స్త్రీలలోను ఋషులలోను నుందురు; ఈ స్త్రీలు కృపణులనియే కొంచెము సేపనుకొనుము. అయినను నడుగవలసినదే పాలిచ్చిన నావీయవలయునుగాని యెద్దీయదుకదా! భోజనము కావలసియుండిన స్త్రీలనే అడుగవలసియుండును. ఆ విప్రపత్నులట్టివారు కారు. వారికి నాయందత్యంత ప్రీతికలదు, వారి తనువు లచ్చటనున్నను వారి మనస్సులు మాత్రము వారికి నాయందే యుండును. మీరు చింతింపకుఁడు. మీరు బలరామునియొక్కయు నా యొక్కయుఁ బేరులను జెప్పుఁడు. వారు తప్పక అన్నమును బెట్టఁగలరు.'

తమ కృష్ణునకా విప్రపత్నులతోఁ బరిచయమున్నదను సంగతినిఁ దెలిసికొని గోపకులాశ్చర్యపడిరి. వారుల్లాస స్వరమున నిట్లనిరి - 'వారికిని నీకును బరిచయ మున్నదా యేమి? వారికిని నీకును నెప్పటినుండి పరిచయము?'

భగవానుఁడు ప్రేమతోషమున వారిం గనుచు నిట్లనెను:- 'మీరు ఆరాలు తీయుచున్నారే. మీరు మామిడి పళ్లను దిగఁదలంచితిరా, మొక్కలను బీకఁదలఁచితిరా! నా కెప్పటినుండి పరిచయమున్నదో, దాని వలన మీ కేమి ప్రయోజనము! మీరు నా పేరును బలరాముని పేరును జెప్పినచో మీ కవశ్యమన్నము లభింపఁగలదు.'

గోపకులిట్లనిరి:- 'కృష్ణా! మేము నీ మాటను జవ దాటము. పోయెదము కాని మరల నిరాశులమై తిరిగి రాఁగూడదు. వారు మీ యిద్దరినే యెఱిఁగి మీ యిద్దరికి మాత్రము రెండాకులలోఁ గొంచెమన్నమును వ్యంజనములను బెట్టి పంపినచో మీరిద్దరును దాని నెగుర వైచిన మేముపవాస ముండవలసినదే.

ఇది విని భగవానుఁడు పకపక నవ్వుచు నిట్లనెను:- 'ఓరీ! మీరేల భయపడెదరు! మీరు సంవత్సరముల కొలఁది తృప్తిపడు వస్తువు లభింపఁగలదు. మంచి కమ్మని పదార్థములు చిక్కును. పొందాలన్నమును జేయకుఁడు.'

భగవానుని పలుకులను విని వారు సంతోషముగ మరల యజ్ఞమంటపమునకుఁ బోయెను. ఈసారి వారు మఱి యొక మార్గమున బ్రాహ్మణులు జూడకుండునట్లు వెడలిరి. యజ్ఞమంటపమునకు వెనుక ద్విజపత్నులకై ప్రత్యేకముగ

పేరుఁబడిన భాండము చేయఁబోయెను, వారు కలవరపడి ద్విజప
త్నులకుఁ బ్రణామము చేసి అభిప్రాయ మడిగినారు.

ఆ సమయమున ద్విజపత్నులు: దేవరా, ఇంటిలోనుండు
పనులన్నిటిని బూర్తిచేసికొని, షోడశ శృంగారము
లొనర్చి, స్వస్థచిత్తముతో సుఖముగఁ గూర్చుండియుండి
పరస్పరము శ్రీకృష్ణకథలను జెప్పుకొనుచుండిరి ఆనంద
ములో మునిఁగియుండెడు సమయము, పరిస్థితుల ననుస
రించి యాచనమునందు జాల ప్రభావము పడును. చిత్తము
వ్యగ్రమై, యేదైనఁ జింతలో నిమగ్నుఁడై యుండు వేళలను,
తన కత్యంత ప్రేమతోఁ బ్రేమ ప్రసంగమొనర్చుకొను
చున్నప్పుడును, శౌచాదులకు వెడలుచున్నపుడును, సాధా
రణ వస్త్రములతోఁగాని లేక దిగంబరిగాఁ గూర్చున్నప్పుడో,
ఏదైన సాధారణ కార్యములలో నిమగ్నుడై యున్నపుడు
యాచనకుఁ బోయినచో నిరాశను జెంది రావలసినదే.
దాత అవ్యగ్రచిత్తముతో సుఖముగఁ గూర్చుండి నపుడు
బాగుగా నలంకరించుకొని తన యర్హత ననురూపముగ
వస్త్రభూషణాదుల నలంకరించుకొని, ఏదైన ధర్మ సదాచార
కార్యములను బాగుగా జేయుచున్నపుడును, యాచకుఁడు
యాచింపఁబోయినచో నాశయమున విఫలుఁడై తిరిగి
రాఁడు. గోపాలకులట్టి సమయమునకే పోయిరి.
పైఁగా వారు భగవానునిచేఁ బంపఁబడి వెళ్ళిరి. ఎప్పుడు

వెళ్లినచో భగవద్భక్తులు భగవదాజ్ఞలను పాలించుట సర్వదా చేయుటకు సిద్ధముగ నుందురు.

గోపకులను గాంచి లజ్జతో ద్విజపత్నులిట్లనిరి:-'నాయనలారా! ఏమి విశేషము?'

అంత గోపకులిట్లనిరి:- 'అమ్మలారా! మేము నివేదించునది మీరు శ్రద్ధతో వినవలయును. మమ్ములను శ్రీకృష్ణ భగవానుడు పంపినాడు.'

శౌనకుం డిట్లనెను:- 'సూతా! భగవానుడు గోపకులతోం దన పేరును, బలరాముని పేరును జెప్పుండనెను గదా, గోపకులుపోయి శ్రీకృష్ణుని పేరును మాత్రమే చెప్పిరేల?'

ఇది విని నవ్వుచు సూతుండిట్లనెను:- 'అయ్యా! ఇది యెంతయును మాటలలోని మర్మము. ఆదర సమ్మానములకొఱకు బలరాముని పేరును భగవానుడు చెప్పినాడని గోపకులకుం దెలియును. బలరామునకును దెలియును, తనను వారు బొత్తుగా నెఱుంగరని, వారేదైన నొసంగినచో శ్రీకృష్ణుని పేరు మీందనే యొసంగును. ఒక్కొక్కప్పుడు పైకి శిష్టాచారము ననుసరించి మర్యాదాగా పలుకుచుందురు. పనులు చేయుటలో ఇంకొక విధముగం జేయుచుందురు.'

ఇది వినినవ్వుచు శౌనకుండిట్లనెను:- 'సూతా! ఈ తిరుగు మఱుగు వాక్యములను మీరే యెఱుంగుదురు. ప్రేమ మార్గము

చాలా కష్టమైనది, పడుట లేచుట, కూర్చుండుట, మాట లాడుట, వైఖరి, భాష వీనిలో నన్నిటియందును రహస్య మిమిడియున్నది. అయితే, తర్వాత నేమైనది?'

సూతుం డిట్లనెను:- 'స్వామీ! ఆనందకందుండును, నందనందనుండును, వ్రజచంద్రుండును నగు శ్రీకృష్ణ చంద్రుని నామమును వినఁగానే ద్విజపత్ను లందఱును నులికిపడి యిట్లనిరి:- 'గోపబాలులారా! ఏమంటిరి! శ్యామసుందరుండీ దగ్గఱ కెచ్చటికైనను వచ్చినాడా? ఎచ్చటనున్నాడు? ఏమిచేయు చున్నాఁడు? ఎంతవఱకుండును? ఎంతదూరమునను న్నాఁడు?'

ద్విజపత్ను లీ విధముగ శ్యామసుందరుని గూర్చి ప్రశ్నించుటను గాంచి గోపకుల హృదయము లుప్పొంగసాగెను. వారిట్లనిరి:- ఈ సమీపముననే, అదిగో, నాకుఁ జూపట్టు వృక్షముల దాని సమీపముననే శ్యామసుందరుఁడు తన యన్నయగు బలభద్రునితోఁ గూడి గోవులను మేపుచున్నాఁడు. నేఁడు యే మఱపునఁ జాలదూరము వచ్చివైచిరి. రెండు జాములు దాటినది. నేఁడు వారికి అన్నము మూఁటయును రాలేదు, ఆతనికిఁ జాల ఆకలియైనది! మీరు పెట్టఁగలిగినచో నాతని కొఱకై అన్నమును మా కొసంగుఁడు.'

'శ్యామసుందరుండు సమీపమునకు వచ్చినాఁ డనియు, ఆతఁడాఁకలి చెందినాఁడను సంగతిని వినఁగానే ద్విజపత్ను

... కలిగెను. శ్యామసుందరుఁడు మన కడకాఁ
... అదృష్టము, ధన్యులము, నేఁడు మన
... తయారుచేసిన పదార్థములను మన చేతుల
తోడనే పెట్టెదము. మన యీ చేతులు సఫలములు
కాఁగలవు, ఇన్నిదినముల నుండి వంటచేయుటలో నీ చేతు
లకు గలిగిన శ్రమ సార్థకము కాఁగలదు. శ్యామసుందరుఁడు
సఖులతోఁగూడి తాను సిద్ధమొనర్చిన భోజనము జేయఁ
గ... ననే భావము మనస్సులోనికి రాఁగానే వారి శరీరము
పులకితమై ... వారు వస్త్రభూషణముల
... యుండిరి. భగవద్భావా
వేశ... చిత్తము ... చంచలము లయ్యెను. నిత్య
... కీర్తి వినఁగా వినఁగా
... మనస్సు ... గలిసి పోయెను.

ఇన్నాళ్ళనుండి వారొనర్చిన తపమునకు ఫలమును
బొందు దినమాసన్నమయ్యెను. వారు పరస్పర మిట్లనుకొను
చుండిరి. ఆహా! నేఁడు మన జీవితము సఫలము కాఁగలదు.
శ్రీకృష్ణుఁడు మన చేతులతోఁ జేసిన పదార్థమును స్వీక
రింపఁగలఁడు.'

... శ్యామసుందరుని నామమును
... తెలిసికొని, ఏమి శ్యామసుంద

[illegible] కోరి [illegible] చేయుమని యడిగెను:- 'బ్రాహ్మణులారా! శ్రీకృష్ణుడు [illegible] వచ్చి గోపబాలురతో [illegible] శ్యామసుందరుడు [illegible] సఖులతో ప్రక్కనే [illegible] యెదురు చూచుచుండును.'

ద్విజపత్నులిట్లనిరి:- 'నాయనలారా! [illegible] కుడు. ఆతడు [illegible] నీవే [illegible] కలవు. మేమిప్పుడే దీసికొని స్వయముగా రాగలము, వీరు శ్రీకృష్ణునకు తావునకు [illegible].'

సూతుడిట్లనెను:- 'మునులారా! ఈమాటను వినగానే గోపకుల సంతోషమునకు మేర లేకుండెను. ఆకలిచే వారు వ్యాకులమై యుండిరి. భోజనమిప్పుడే [illegible] గదా! మార్గమునందు నోటినుండి చొంగ కారుచున్నది నోరూరుచున్నది. దారిలోనే [illegible] శ్రీకృష్ణ [illegible] నూరక చూచుచుండవలసినదే.' అని యాలోచించుచు వారికిట్లనిరి:- 'అమ్మలారా! మీరు భోజనపు పళ్ళెరములను సిద్ధము చేసికొనుడు. అంతవరకు మేము నిలుచుండెదము.'

ఇది విని వారు త్వరత్వరగా దమవద్దనుండిన యన్నమును, పప్పు, పులుసు, పచ్చళ్ళు, పరమాన్నములు, పిండి

ండలు మొదలగు భక్ష్య, భోజ్య, లేహ్య, చోష్య పదా
ర్థముల నన్నిటిని జక్కఁగఁ జేర్చుకొని శ్రీకృష్ణుని సమీ
పమునకుఁ బోవనుద్యుక్తులైరి.

—//—

ద్విజ పత్నులకు దామోదరుని దర్శనము
(౯౮3)

జీవులయొక్క సమస్త పురుషార్థములు భగవంతుని
దర్శనము కొఱకే. నందనందనుని దర్శనమయ్యెనా జీవనము
సఫలమైనట్లే. కాని ఆదర్శన మెచ్చటికిఁబోయిన దొఱకును.
ఏమి చేసిన లభింపఁగలదు. ఎప్పుడు లభించును, ఎట్లు లభిం
చును; దీనికి నిశ్చయమేమియును లేదు. ఆతఁడొక్క స్థాన
మున నుండఁడు. ఒక వనమునుండి యింకొక వనమునకును,
అచ్చటినుండి వేఱొక వనమునకును బోవుచుండును. పోనిం
డొక సాధనచే లభించుట కాతఁడు సాధనసాధ్యుఁడు కాఁడు.
అతఁ డుండుచోటునకుఁబోయి చూచుట కాతఁడొక్క స్థాన
ము నంటి పెట్టుకొని యుండఁడు. ఆతఁ డొక్క తీవ్ర భక్తి
చేతనే లభింపఁగలఁడు. నీవెచ్చటికిని పోకుము. ఎచ్చట
నుంటివో అచ్చటనే యుండుము. నిరంతరము మనస్సుతోడనే
ఆతనిఁ జింతింపుము. కర్ణములతో నాతని గుణశ్రవణ మొనర్చు
చుండుము. పరస్పరము మాటలాడుకొనినచో నాతనిఁ

కూర్చిచేఁ పాటలాడుకొనుచు. ఈ విధముగ [illegible] ల [illegible]
వలనను, సుస్త చిత్ర వృత్తులను నాడి [illegible]
మొనర్చుటచేతను వారియొక్క తనువు [illegible]
లంచు. వచ్చి తన రాకను దన కన్యాలకు [illegible]
సూచన చేయును. ఆతనికి ఏదీయుండు, తన [illegible] వాడు
ముందుపోవుచు నాతని సమీపమునకు జేర్చెదను. ప్రభుపు
రొకడు ఆగమన శుభ సమాచారమును జెప్పె. వైదేయులు
మనలను దీసికొని ముందు నడచుచుండ నింక శ్రీకృష్ణ
దర్శనమున కాలస్యమేమియుండును.

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! కృష్ణాగమన
వృత్తాంతమును వినఁగానే ద్విజపత్నులు సువర్ణ రజత పాత్ర
లందు సుందర స్వాదిష్టములును; గుణయుక్తములును;
చతుర్విధము లైన భక్ష్య భోజ్య పదార్థములను జేర్చికొని
ఉత్సాహముతో వెడలిరి. వారు ప్రియతముని జూచ నుత్క
ణ్ఠ్యాను చుండిరి. అత్యంత తృష్ణను జెందిన చాతకము స్వాతి
బిందువులకొఱకై వర్షాకాలమందెటు లెటుఁ బరుగిడునో, రాత్రి
యంతయును వియోగమును జెందిన చక్రవాకము తెల్లవా
రఁగనే ఆవలనుండిన దాని పతికడ కెట్లు పరుగిడునో, నదులు
మిక్కిలి వేగముతో వంకరటింకరలుగఁ బోవుచుఁ దన
ప్రాణవల్లభుఁడగు సముద్రుని వైపునకు సంగమింపఁ బరువెత్తు
నట్లు వారు స్వయముగ నలంకరించుకొని, భోజనపదార్థము

లను చేసుకొని శ్యామసుందరుని సమీపమునకు శీఘ్రముగఁ బోవుచుండిరి.

వీరందఱును గుంపులు గుంపులుగ నింతగా నలంక రించుకొని వ్యగ్రతతో వనమునకై పునకుఁ బోవుచుండుటను గాంచి, వారి పతి, పుత్రసోదర, సంబంధులును నితరులు వారి సమీపమునకు వచ్చి వారిమార్గము నడ్డగించి యెచ్చటికి వెళ్ళుచున్నారని యడిగిరి.

వీరందఱిట్లనిరి:- 'శ్యామసుందరుఁడు ఆవులను మేఁపు కొనుచు నీసమీప ప్రాంతమునకు వచ్చినాఁడు. మేమందఱ మును భోజనమును బెట్టి నాతని కడకుఁ బోవుచున్నాము.'

వారి సంబంధులిట్లనిరి:- 'ఇచ్చట నెంతో కార్యము పడియున్నది, రేపు యజ్ఞమునకుఁ బూర్ణాహుతి. ఎంతో సామాను సిద్ధము చేయవలయున్నది. మీరటు నిటు వెళ్ళు టలో వ్యర్థముగఁ గాలమును గడుపుచున్నారు.'

వారిట్లనిరి:- 'వ్యర్థము కాదు. ఇదియే సార్థక సమ యము, మా సర్వస్వమును శ్యామసుందరుని కొఱకే.'

వారు క్రోధముతో నిట్లనిరి:- 'శ్యామసుందరుఁడే సర్వస్వమునైనాఁ లేదా ?'

ఆ ద్విజపత్నులిట్లనిరి:- 'మీయెడల మాకుగల కర్తవ్య మాలని సంబంధము చేతనే, అతఁడే అందఱకును బూజ

నీయందే సర్వస్వము నారి-ద్దే అతని ప్రేమించువారలాతని ప్రేమించువారిని ప్రేమించెదరు వీరు నాకెట్లలో మకరము, మఱియది, మొదలగు సంబంధములు సాంసారిక సంబంధములు. నిజమునకు సంబధము నందనందనుని సంబంధమునే గలదు.'

వారిలోఁ జాలమంది క్రోధించి యిట్లనిరి – 'సరే, మీకు సమస్తము నాతఁడే యగుచో నిఁక నాతఁడకనే యుండవచ్చును. ఇచ్చటికి రాపలసిన పనియేమున్నది ?'

సంబంధులందఱు నీవిధముగ గద్దించి పలికినను వారు తమ సంకల్పము నుండి విచలితులు కాలేదు. వారు గోపీజన వల్లభుండును, వ్రజజీవన ధనమునగు శ్యామసుందరుని సన్నిధానమునకుఁ బోవుట కించుకైనను శిథిలింపను లేదు వారు వారి వాక్యములను లక్ష్యపెట్టక శ్యామసుందరుని కడకుఁబోయిరి. వెళ్ళునపుడు వారిపాదములను ధరించిన కడియములు, అందెలు, నూపురములు, పట్టాగొలుసులు మొదలగునవి గలగల మ్రోగుచుండెను, మడిమల వఱకును వ్రేలాడుచుండిన జడలల్లాడుచుండెను. చేతులందు స్వచ్ఛ శ్వేత వస్త్రములచేఁ గప్పఁబడిన పళ్లెరము లుండెను. వా[illegible] [illegible] వస్త్ర[illegible] [illegible] ధము వ్యాపించుచుండెను. వారి శరీరము నుండియును, వస్త్రములనుండియును మధురసోపేతములగు వ్యంజనముల

[illegible] ను సుగంధములు వెడలుచుండెను, వారి ఆలో
చనల నుండియు నసుగంధము బయలు వెడలుచుండెను. వారి
ఆలోచనల నుండియు జక్కని సుగంధము వెడలి నలుదె
వులను, వ్యాపించుచుండెను.

ఇచ్చట శ్యామసుందరుండును ప్రతీక్షలో నుండెను.
అతండును దన కనురక్త భక్తులగు యజ్ఞపత్నులను కలిసి
కొనుట కువ్విళ్ళూరుచుండెను భగవంతుండు భక్తులను కలిసి
కొనుట కెంతటి యుత్సాహమును జూపునో అంతటి
యుత్సాహమును భక్తులు భగవంతునికొఱకు జూపరు.
భగవానుం డిట్లనుకొనెను:- 'గోపకులు పోయి చాలసేపైనది.
వారింతవఱ కేలఁ దిరిగి రాలేదు? అన్నము లేకుండ యుండ
వచ్చునా? [illegible] దయారగుచున్నదేమో! వారు వినవచ్చో
[illegible] రాకుండుటఁ జాలదు. భగవానుండును వికలతను
జెందుచుండెను. అతండును సఖుని భుజముపైఁ జేతిని వైచి
అటునిటుఁ దిరుగుచుండెను. మాటిమాటికి నటువైపునకుఁ
జూచుచుండెను వారిరాకకై అప్పుడప్పుడు తిన్నగ నిక్కి
చూచుచుండెను. చాల దూరమునకును దృష్టిని సారించి
చూచుచుండెను. సరిగా నాసమయమునకు గల గల లాడు
ధ్వని వినిపించెను. భగవానుని హృదయము ఉప్పొంగసాగెను.
[illegible] సమానము గల భక్తులను గలిసి కొనుటలో నిట్టి
సుఖ మీ యుండును.

ద్విజపత్నులను చూచి ...సుండి సఖుని భుజముపైఁ చేయిని వైచుకొని తిరుగుచుండిన శ్రీకృష్ణునిఁ గాంచిరి, నేఁటివఱకు వారు శ్యామసుందరుని ప్రశంసను చెవులను కర్ణములతో వినిరేకాని నేఁటివఱకు కననేలేదు. ఆహా! ఆ శ్యామల మోహనమూర్తిని గాంచఁగనే అప్పుడు సఫలలైరి, వారి నేత్రములకుఁ దృప్తి కలిగెను. వారు తదేక దృష్టితోఁ గన్నులార్పక మనమోహనుని మధుర మాధురీ ముఖమును మత్తులై మాధుర్యము నాస్వాదించుచుండిరి. శ్రీకృష్ణుని శరీరము నవీన జలధరమువలె నీలముగనుండెను. తళతళలాడు కనకచేల మాతని శరీరమున నలరారుచుండెను. అది శ్యామజలధరమునందున్న మెఱుపు తీఁగవలె నుండెను. ఆతని శిరమున శిఖిపింఛము కులము శోభ నినుమడించుచుండెను, ఆతని శరీరమున గైరికము, గంధము, ...యముసారజము, అరుగదీసిన కంకరరాళ్ళ గంధము నందమునకై యలంకరించి దీనివలన నాతని శోభ విచిత్రముగ నుండెను. ఆతని భుజకాళ్ళు యడుచేతులు కమలనాళ వలెఁ గోమలములై యొఱ్ఱగను నందముగ నుండెను. ఆతఁడు కమలముల మాలికను ధరించెను. కర్ణములందు దామరను దురిమెను. చేతులలోఁ గూడ క్రీడాకమలములను ధరించి త్రిప్పుచుండెను. కపోలములందు కేశావళి వ్రేలఁబడియుండెను అవి కమలములమీఁద పంక్తిబద్ధముగఁ గూర్చుండి మకరంద

గా. మొగస్సు సుగంధముండెను, మనోహరమగు ముఖాన వింద
మునందు మందహాస చంద్రికలు వెల్లివిరియుచుండెను.

భువనమోహన కరమగు నా శ్యామసుందర మూర్తి
నంతయును నంతఃకరణములోనికిఁ దీసికొని, చాలసేపటివఱకు
దన్మయులై లోలోన నాలింగన మొనర్చుకొనిరి. ఈవిధ
ముగ వారు తమ హృదయ సంతాపమును శాంతమొనర్చు
కొనిరి.

అంత శౌనకుఁడిట్లడిగెను:- 'సూతా! మనస్సున నా
లింగన మొనర్చుకొనిన హృదయ సంతాపమెట్లుచల్లారునో'

సూతుఁడిట్లనెను:- 'స్వామీ! ఇదంతయును మనో
విలాసము. మనము దేనిని మనస్సుతో నాలోచించెదమో
దానినే కర్మేంద్రియములచేఁ జేయుచుందుము, యథార్థమగు
కలయిక మనస్సుదే. శారీరక సంసర్గ మత్యంత హేయమై
నది; అది మనస్స్మృతిని జాగృతి కలిగించుటకే. మనస్సు
కలియకుండినఁ గేవలము శారీరక సంయోగమువలన లాభము
లేనేలేదు. మనస్సు కలిసెనా శరీరమెచ్చట పడియుండినను
మనస్సు సదా ఒక్కచోటనే [illegible]
సుషుప్తి [illegible] అవస్థ [illegible] ఈ మూఁడవస్థల
దాటిపోవుటకై నాల్గవ (తురీయ) అవస్థను గల్పించిరి. ఈ
మూఁడవస్థలకు నభిమానులు క్రమముగా విశ్వ, తైజస,

ప్రాజ్ఞులు, జాగ్రదవస్థయందు వారు [illegible] విశ్వుఁబొందెడి అహం వృత్తులు విశ్వమును గాంచును, వాని మనసు మొదలగునవి. కాని స్వప్నావస్థయందు తైజసుఁడై స్వప్న మందే జాగ్రతలోవలె సుఖ దుఃఖానుభవము సలుపును. ఇంక సుషుప్త్యవస్థయందో అహం వృత్తులు దానిలోఁ దన్మయమైపోవును. గాఢ నిద్రయందు స్వప్నమును గాంచ లేదు. ఇంకనే స్మృతియు నుండదు. ఒకవిధమగు అపూర్వ సుఖ మనుభవమునకు వచ్చును. నిద్ర లేవఁగానే 'నేఁడు నేను హాయిగ నిద్రించితిని. మంచి కమ్మని నిద్రపట్టినది. ఏ భావమును లేకుండె, ననును,

ఏ భావమును లేకుండె నంటిరిగదా, మంచి ఆనందము కలిగినదని యెఱిఁగిరి. వాస్తవమునకు దుఃఖము ప్రాజ్ఞుఁడు పొందక అటునిటుఁ దిరుగుచుండును. అహంవృత్తులు అనిత్య దార్థములందును, సంసారిక సంబంధములందును దిరుగుచుఁ జర్మాస్థి మాంసయుక్తమగు శరీరాలింగనమునకై ప్రాకు లాడుచున్నంత వఱకు చైతన్య ఘనుఁడగు శ్యామ సుందరుని ప్రాప్తి యెన్నఁడు లభింపఁగలదు. జీవుఁడు సంబంధములన్నిటికి యొక్కయు, భౌతిక పదార్థముల భోగవాసనను వీడి శ్యామసుందరుని వైపునకుఁ బోయినచో వానికి మాత్రమే బ్రహ్మసంస్పర్శ ప్రాప్తించును. శ్యామ సుందరుఁడు దివ్యుఁడు, చిన్మయుఁడు. ఆతనియొక్క మానసిక

సంతృప్తిమై సమస్త సంతాపములను నాశన మొనర్చును. వికసిత వృద్ధి చెందినచో నది ప్రేమవృద్ధి నిమిత్తమే జరుగు చుండును. జీవునకు ధనమునందును, విషయ భోగములందును నాసక్తి యుండినంతవఱకు శ్యామసుందరుఁడు వానినిఁ బిలువఁడు. కామనల నన్నిటిని వీడి తన దర్శనమునకు మాత్రమే ఉత్కంఠ్యాయుచున్నాఁడని తెలియఁగనే అతఁడు నవ్వుచు అతనిని స్వీకరించును. అతనికి స్వాగతమును జెప్పి స్వాగత మొసంగును.

శౌనకుఁడిట్లనెను:- 'సరియే, సూతా! బాగుగనే యున్నది. కథను జెప్పుఁడు.'

సూతుఁడిట్లనెను:- 'సరియే, ప్రశ్నరములతో మెఱుగు తీఁగలవలె మెఱయుచు నా చంద్రవదనలు వచ్చుటను భగవానుఁడు చూచి, మందహాస మొనర్చుచు, నిట్లనెను:- 'స్వాగతమ్, మంగళమ్, మంగళమ్ సాధు సాధు మీరందఱును వచ్చుటచే శుభము కలిగినది. మేము మీకందఱకును స్వాగత మొసంగుచున్నాము. ప్రశ్నరములను నా పచ్చికి మీరుఁదెచ్చిరి. ఇచ్చటికి మా కడకు వచ్చి కూర్చుండుఁడు. మా కేదైన యోగ్యకార్య ముండినఁ జెప్పుడు. మేము మీ కేమి ప్రియకార్యము నొనర్పవలయును? చెప్పఁ డెంత శ్రమపడినారు!'

అమృత సిక్తములను మధురాతి మధురములు గు శ్యామసుందరుని హాస్యయుక్తములగు వచనములను వినగానే ద్విజపత్నుల శరీరములు పులకరించి రోమములు నిక్కబొడిచెను. ఆహా! ఇవి యెంత సరసములుగ నున్నవి! ఎంతటి ఆకర్షణీయములుగ నున్నవి! ఎటువంటి నవ్వుముఖము ఎంతటి వినోది! ఎంతటి ఆత్మీయముగ బ్రశ్నించుచున్నాడు! ఈతడు మన మనస్సులను మథించినాడు. ప్రతి క్షణమును నీతడే మాకు వ్యాకులతను గలిగించుచున్నాడు. ఈతని మధురస్మృతి మా హృదయములను జీల్చుకొని, ఒకానొక మధుమయ వేదనను గలిగించుచున్నది. ఎందులకు వచ్చితిరని యీతడడుగుచున్నాడు. ఈతని కేమి ప్రత్యుత్తర మీయ వలయునో చెప్పుడు. ఈతడే మనల నాకర్షించినాడు. ఇచ్చటికి పోవలదని మనవారు మాటిమాటికి నిషేధించి నారు. కాని పాదములు తమకుదామే ఇచ్చటికి వచ్చినవి ఈతనికేదో ప్రత్యుత్తర మీయవలయును. కావున లజ్జించుచు వారు క్రిందజూచుచు నిట్లనిరి:- 'మీ దర్శనము కొఱకు వచ్చితిమి.'

ఇది విని దామోదరుడు దశదిశలు తన అట్టహాసముచే బ్రతిధ్వనింపజేయుచు నిట్లనెను:- 'సరే, నా దర్శనము కొఱకు వచ్చితిరి. చాల సంతోషము. ఇంక గడుపునిండ నాదర్శనము జేయుడు. నా దర్శన మొనర్చు

టయే జీవునకుఁ బరమ పురుషార్థము. అజ్ఞానులు, మూర్ఖులు నగు వారి విషయమును వదలివేయుఁడు. జ్ఞానులగు వివేక పురుషులు నన్నే తమయొక్క నిజమైన స్వార్థముగ భావింతురు. కావున వారు నన్నుఁ దమ కత్యంత సుహృదునిగ భావించి, ప్రియజనునివలె నిజ సుహృదునివలె, నా యందు నిష్కపట భావముతో నిరంతరమును నహైతుకభక్తినిఁ జేయుచుందురు. ఈతఁడు మనకుఁ బ్రాణసమానుఁడని లోకు లనుచుందురు. నేను ప్రాణములకును బ్రాణమును. మన, బుద్ధి, దేహ, స్త్రీ, పుత్ర, పతి, ధనాదులన్నియును నా సన్నిధి చేతనే ప్రియము లగుచున్నవి. ఏలననఁగా నేనాత్మ లకును నాత్మయగుఁ బరమాత్మను. నాకంటెఁ బ్రియమైనదీ ప్రపంచమున నింకెవరుండఁగలరు? ప్రియుని దర్శన మొన ర్చుట యుచితమే. దర్శనమును మీరు కడుపునిండఁ జేయుఁడు. అంత మీ త్రోవను మీరు పొండు. దర్శించి తిరిగి పొండు.'

ఇది వినఁగానే ద్విజపత్నులపై వజ్రము పడినట్లుం డెను. ఈ పురుషులెంతటి వజ్రహృదయులు, ఇంతటి సౌంద ర్యమున నింతటి సౌకుమార్యమున నింతటి కాఠిన్యము దాగి యున్నదా! ఇచ్చటినుండి వెడలిపొండని యీతఁడను చున్నాడు.' అని యనుకొని వారు మిక్కిలి దుఃఖ ముతో నిట్లనిరి:- 'శ్యామసుందరా! ఎచ్చటికిఁ దిరిగిపోవ

లెను! ఇంక మా కింకరులకు వెళ్ళుటకు వేఱొక స్థానము కలదా యేమి?'

భగవానుడు సరళముగ నిట్లనెను:- 'మీరెచ్చటి నుండి వచ్చితిరో యజ్ఞశాలలోనున్న మీ మీ భర్తల కడకుబొండు.'

'ప్రాణవల్లభా! అచ్చటికిబోయి మేమేమి చేయుదుము' అని గద్గదకంఠముతో విప్ర పత్నులనిరి.

భగవానుడిట్లనెను:- 'ఏ స్త్రీ కొంగులతో కొంగును ముడివైచుకొని యజ్ఞమును భర్త చేయునో ఆ స్త్రీయందే పత్నీత్వముండును. పత్నిలేక పురుషుడు యజ్ఞమొనర్ప వీలులేదు. పత్నిలేకుండిన యజ్ఞము పూర్తి కానేకాదు' మీ పతులు యజ్ఞమొనర్చుచున్నారు. యజ్ఞ పూర్ణాహుతికి మీరుండవలసిన అవసరము వారికి కలదు. పత్నిలేక గృహస్థ ధర్మము నెఱవేరదు. మీ పతులు మీ కొఱకు నిరీక్షించుచుందురు.

ద్విజపత్నులత్యంత దుఃఖముతో నశ్రువిమోచనము కావించుచు [illegible] నిట్లనిరి:- 'శ్యామసుందరా! నీవింత సుందరుడవై యుండియు నింత [illegible] వాక్కులు నీ వాక్కుల నుండి యెట్లు వచ్చుచున్నవి! అయ్యో! మేము సర్వమును త్యజించి నీచరణ సాన్నిధ్యమునకు శరణువేడ వచ్చితిమి.

నీవు మమ్ములను దిరస్కరించుచున్నావు. ఇచ్చటినుండి వెడలి పొమ్మనుచున్నావు. ఇది మంచిదేనా ? ఇదియేనా స్వీకరించుట ? సజ్జనులగు వారొక్కసారి స్వీకరించిన మరల జీవిత పర్యంతము వదలరు. మాకింకేమియు నక్కఱలేదు. నీయుచ్ఛిష్ట ప్రసాదమును గాంక్షించుచున్నాము. నీ పాదముల కర్పించిన తులసీమాలను మా కొప్పులలోఁ దురుముకొనఁ గోరుచున్నాము.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'మీరింకను గృహస్థాశ్రమ మందే యుండవలయును. మీకింకను పతి, పుత్ర, బంధువు లవసరము.'

ద్విజపత్నులేడ్చుచు నిట్లనిరి:- 'వారికవసరమేమో కాని వారితో మాకు పని లేదు. యథార్థమగు పతివి నీవు లభింపఁగా నింక వారితో మాకేమిపని ? ఎచ్చటికి పోయి మరల నిచ్చటికిఁ దిరిగిరామో నీస్థానమది. అట్టియెడ నీవు మమ్ము త్రిప్పిపంపి మీ వేదవాక్యములను నసత్య మొనర్చు చున్నారేల ? ఇఁకఁ బతి, పుత్ర, స్వజనులయొక్క ఆవశ్యకతను గూర్చి యందుమా వారి యావశ్యకత మాకు లేదు. మేము వారి యిచ్ఛకు విరుద్ధముగా—వారి యాజ్ఞల నవహేళనము గావించి, యిచ్చటకు వచ్చితిమి. ఇప్పుడు నీవు బలవంతముగ మమ్ముల వారి కడకుఁ బంపినను, వారు మమ్ములను

స్వీకరింపరు. ఈ సంగతిని వారు స్పష్టముగఁ జెప్పిరి; మీరిచ్చటికి రానక్కఱలేదు, అచ్చటనే యుండవలెననిరి. కావున నిప్పుడు నీవే నీచరణ శరణమును మాకొసంగుడు. నీవు నిరాశ్రితులమగు మా కాశ్రయ ప్రదాన మొసఁగుఁడు.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'అట్లు కాదు, వారు యథార్థమగు విషయమును దెలిసికొనఁజాలక రోషముతో నట్లని యుందురు ఇప్పుడు నామాటను విని మీరు మరలఁ దిరిగి పోయినచో మీ పతులును, భ్రాతలును, తండ్రులును, సోదరులును, బుత్రాదులును, అన్యస్వజనములును, కుటుంబములలోనివారును నవజ్ఞను గావింపరు. పైఁగా నాదరించెదరు,

ద్విజపత్నులు చాల చింతించిరి. వారేమియును మాట్లాడలేరు. ఉరల కన్నుల నీరును గార్చుచుఁ గ్రిందకుఁ జూచుచుండిరి. అప్పుడు భగవానుఁడు సమస్త కర్మలకును నాథులగు స్వర్గదేవతల నాహ్వానించెను వారినిఁ జూపి భగవానుఁ డిట్లనెను:- ' చూడుఁడు, దేవగణమును నామాటను మన్నించెదరు. ఇంటికిఁ బోయినమిమ్ముల నెవరును నిందింపరు మీరు నిర్భయులరై తిరిగిపొండు.'

మిక్కిలిగ లజ్జించుచు ద్విజపత్నులిట్లనిరి:- 'ఇంటిలోని వారు ప్రసన్నులరగుటయే కాదు మేము కోరునది. మేము నీ ప్రియసంగమును గోరుచున్నాము.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'చూడుండు, అనురాగమును, ప్రేమయును సంగసంగముచేతనే కలుగునను కొనుట గొప్ప భ్రమ. అంగసంగమత్యంత నికృష్టమైనది. క్షణకాలముండునది. చివరకు దుఃఖముమాత్రమే సంభవించును. నా యంగసంగము సాంసారిక పురుషుల యంగసంగము వంటిది కాదు నాది దివ్య చిన్మయ శరీరము. నా యంగసంగముచే నత్యధికానురాగము వృద్ధిఁబొందును; కాని కేవల మంగసంగమే ప్రీత్యనురాగములకు ప్రధాన కారణమాయినిన నట్లుకాదు. మనసుతో నాయందనురాగముంచుండు, మీ మనస్సులను నాలో నైక్యము కావింపుఁడు. సదా చిత్తముతో నా చింతనము నొనర్చుచు నాధ్యానమందు నిమగ్నులుకండు. నా యందు చిత్తము లగ్నమొనర్చినచో నవిలంబముగ నా ప్రాప్తి కలుగును.'

ద్విజపత్న్యు లిట్లనిరి.- 'నీ యాజ్ఞను శిరసావహింపవలసినదే; కాని మేమునిశ్చయముగ మా చేతులతో నీకన్నమును వడ్డించి అన్నమును దినిపించి వెడలవలయునని మా కోరిక.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'సరియైనది చేసిరి. కాని మీ పతులు మీరాక కెదురు చూచుచున్నారు. మీరు లేకున్న వారికి జరుగదు. కావున మీరు పోయి వారి యజ్ఞము సమాప్తి కావింపుఁడు.'

ద్విజ పత్నులిట్లనిరి:- 'ప్రభూ! శ్రీ పాదాబ్జ పూర్వకముగఁ బోఁజాలము. ఇక నీశరీరము నా మిాయిష్టము వచ్చినచోటుకుఁ బంపుఁడు,

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! భగవదాజ్ఞను శిరసావహించి, ఆ ద్విజపత్నులు వారికిష్టము లేకున్నను తిరిగి యింటికి వచ్చి, తమ సంబంధులుండిన యజ్ఞశాలకు వచ్చిరి. తమ పత్నుల రాకను గాంచి వేదపాఠులగు ద్విజులు పరమ ప్రముదితులైరి. వారు వారిని నిరాదరణమును నొనర్ప లేదు. వారినొక్క యప్రియవాక్యమునైనను బలుక లేదు, మిక్కిలి ప్రేమతో వారిని స్వీకరించి యజ్ఞమండలి పూర్ణాహుతినిఁ గావించిరి, మిక్కిలి వైభవముగ యజ్ఞము పరిసమాప్తి చేయ్యెను,'

అంత శౌనకుఁడిట్లడిగెను:- 'సూతా! ద్విజపత్నులు సమస్తమును త్యజించి భగవంతుని శరణు వేఁడిరి కదా! అట్టియెడల భగవానుఁడు వారినేల త్రిప్పివైచినాఁడు? శరణాగత వత్సలుఁడు ఆతనిని శరణు వేఁడిన వారిని స్వీకరించును. వారి నెప్పుడును నిరాశ గావింపఁడు,'

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'స్వామీ! నిరాశను భగవానుఁడు కలిగింపలేదు. ఆతఁడు వారిని స్వీకరించెను. ఇంకొక చోట ద్విజపత్నులు మిక్కిలి పట్టుబట్టఁగా స సమయమున

కొఱకై దివ్య విమానములు రాఁగా, వానిపై వారి దివ్య దేహములనుంచి గోలోకమునకుఁ బంపి తనకు సహచారిణులుగఁ జేసికొనినట్లు చెప్పబడినది. వారి ఛాయలనే ద్విజుల యజ్ఞమునకుఁ బంపెను. కర్మిష్ఠులగు ద్విజులీ రహస్యము నెట్లు తెలిసికొనఁగలరు. వారు వారినే తమ పత్నులనుకొనిరి. భగవానుఁడగు రామచంద్రుఁడు ఛాయాసీతనుంచఁగా రావణుఁడా ఛాయాసీతనే యథార్థమగు సీతయని భావించి హరించినట్లే సమయమునను జరిగెను.

శౌనకుఁ డిట్లడిగెను:- 'సూతా! భగవానుఁడీ ఛాయలను జేయనేలనో?'

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'స్వామీ! భగవానుని వినోద మేదియో విధముగ జరుగవలసియున్నది. ప్రపంచము కర్మవాసనల తోడనే జరుగుచున్నది. కర్మవాసన లేకున్నచో ప్రపంచ ఖేలనలన మొక్కదినమైనను సాగదు, ప్రపంచములోని జీవులందఱును కర్మాధీనులై బద్ధులైనచో నీ ప్రపంచమంతయును రౌరవ నరకమగును. బద్ధజీవులీ ప్రాపంచిక భోగములనే తమ సర్వస్వముగ భావించెదరు. పైసా కొఱకెంతటి పాపములనైనను జేయుచుందురు, ధనమును గూర్చుకొనుట కెన్నియసత్యములైనను బలుకుదురు. కామవాసనా పూర్తికొఱకు జనులనేక వేషములను వేయుచుందురు.

మోసమును, దగాను జేయుచుందురు, కామిని, కాంచన, కీర్తికాంతిచే నెన్నిపాపములను జేయుటకైనను వెఱువరు. అందఱును స్వార్థులైనచోఁ బ్రపంచమున దయా, ధర్మ, పరోపకార, ప్రేమ, భక్తి మొదలగు సద్గుణములు లోపించి పోవును. అట్టియెడ బుద్ధిపూర్వకముగ నతిథి సత్కారము చేయువారెవరు ? భగవన్నామమును జేయువారెవరు ? భగవత్కథలు చెప్పువారెవరు ! అందువలన బద్ధజీవులతోఁ బాటుగా ముక్తజీవులును భగవదాజ్ఞచే నీభూమిపైఁ బుట్టుచుందురు. రాజుయొక్క గుప్తచారులు సాధారణవేషమునుండి సాధారణులతోఁ గలిసియుందురు. బందిఖానాకుఁ బోయి బందీలగుచుందురు. వీరు రాజుయొక్క కర్మచారులని యెవరును గుర్తింపఁజాలరు; కాని ప్రభుత్వము వారికిఁ దెలియును. ఇదే విధముగ భగవానుని కనుష్యులైన వారి హృదయములందును భగవానుఁడు బుద్ధిపూర్వకముగఁ గొన్ని వాసనలను నింపివేయును. వారు తమ యథార్థరూపములతో భగవంతునితో విహరించుచుందురు. వారు ఛాయా రూపముతో నిచ్చట మానవులలో నుండి మానవులవలె నాచరించుచుందురు, జనులకు సేవాపాఠమును జెప్పుచుందురు పరోపకారమును నేర్పుచుందురు. తాము కష్టపడి యితరుల పనులను జేయుచుందురు. భగవత్సేవా పూజలను జేయుచుందురు, జయ విజయుల మనస్సున యుద్ధవాసనను భగవానుఁడు

కలిగించెను. కావున వారి ఛాయా శరీరమున రావణ కుంభ కర్ణులు జన్మించిరి. ఒక గోపిక మనస్సునఁ బ్రేమవాసన నొసంగెను. ఆమె మీరాబాయియై యీ భూమిపైఁ బ్రేమ ప్రసారమును గావించెను. ఇదే విధముగ నాయజ్ఞ పత్నులకును గొన్ని వాసనలు శేషించియుండెను. అందువలన వారిలోఁ జాలమంది పృథ్విపై నుత్పన్నము జెంది, భగవత్సేవా పరోపకారములొనర్చి, మరలఁ దమ ప్రతిబింబములకబింబములోఁ గలుపుదురు. భగవానునకు పదునారు వేలమంది భార్యలుం కలరు. భగవానుఁడు వారిని స్వీకరించెను. పాణిగ్రహణమును జేసికొనెను. అయినను గోపకులు వారి నెత్తుకొని పోయిరి వారందఱును వేశ్యలై వేశ్యావృత్తిని స్వీకరించిరని వేఱొకచోటఁ గలదు. ఒకానొక ముని వారికుపదేశింపఁగా నా వేశ్యావృత్తి నొనర్చుచునే అతఁడు చెప్పిన సాధనచేఁ దమ బింబములోఁ గలిసిరఁట. ఇదంతయును భగవంతుని క్రీడ. భగవానుఁ డెట్లుంచిన నట్లుండవలయును. అతని యిచ్ఛలోఁ దన యిచ్ఛను మేళనమొనర్పవలయును భగవానుఁడు వారినిఛాయారూపముతో ఎట్లుంచెనో అట్లుండిరి. ఒక బ్రాహ్మణుఁడు తన భార్యను రానీయలేదు. కట్టియుంచెను. దీనివలన నామె యీ పాంచభౌతిక శరీరమును వదలివైచెను.'

అంత శౌనకుఁ డిట్లనెను:- 'సూతా! ఈ విషయమును మాకు విస్తారముగఁ జెప్పవలయును.'

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మంచిది, స్వామీ! ఇఁక నిప్పుడు తరువాత కథను దత్తచిత్తులరై వినుఁడు.'

—//—

ద్విజ పత్నుల అనుపమ ప్రేమ

(౯౮౮)

శరీరము బంధనములోఁబడినను హృదయము బంధనమునఁ బడదు. జీవి యజ్ఞానవశమున శరీరమునే ఆత్మగా భావించి, దాని సుఖమున సుఖించి, దాని దుఃఖమున దుఃఖపడుచున్నంతవఱకే శరీరచింత యుండును. శరీరస్థితిని దాఁటినపుడును, దాను దేహమునకు వేఱని తెలిసికొనునప్పుడును శరీరముపైనున్న వస్త్రమును వలె నెప్పుడైనను విసర్జింపఁగలుగును. ప్రేమసంబంధము శరీరసంబంధము కాదు. మనస్సు చేతనే మనస్సు దేనితో రమించునో దానికి సంబంధించినదగును. దానికిని దీనికిని అంతరమిదియే. అనిత్యవస్తువులందు మనస్సు స్థిరముగా నుండదు. ఒక దానినుండి యింకొక చోటునకుఁ బరువిడుచుండును. కాని నిత్యునిఁ బ్రేమించినచో శాశ్వతముగ [illegible]

నిజలోకవాసులు శ్రీకృష్ణునితోడను ప్రేమక్రీడనే యొనర్చుచుం
దురు. ఇచ్చటి సంస్థాపకరణములును, సమస్త లీలలును
నిత్యములు. చిన్మయములు, నాశరహితములు. శ్రీకృష్ణు
డాతఁడు తన నిత్యపరికరములతో నవనిపై నవతరించి,
యిచ్చటను నాలీలానుకరణమునే గావించును. ఆతని
లోఁగలిగినవారలకై యెన్నాళ్ళనుండియో తత్తత్పాలానుచా
ముండి సాధన సిద్ధభక్తులను తనలోఁ గలుపుకొనును. సర్వ
రసములగు నా ప్రాకృత శరీరములను దివ్య చిన్మయములుగ
నొనర్చి, తన పరికరములందు జేర్చుకొనును. వారికిఁక
రాకపోకలు శాశ్వతముగ నాగిపోవును. వారి నిత్యలీలలోఁ
ప్రవేశము కలుగును.

సూతుఁ డిట్లనెను :– 'శౌనకులారా! ఈ యాజ్ఞిక
విప్రపత్నుల ప్రేమ అలౌకికమైనది. పరిపుష్టపరిపూర్ణమైనది
ఏ సుందరరూపము జూచినను లోఁబడి పోవుటకు వీరట్టిట్టు
దిరుగు స్వైరిణీ స్త్రీలు కారు. వీరు కులవతులగు సతీసాధ్వీలు
ధర్మపత్నులు. పూర్వజన్మ సంస్కారముచేతను, అనేక
జన్మ సుకృతముచేతను వీరికి నందనందనుని చరణారవిందము
లం దనురాగము కలిగెను. సాక్షాత్తుగఁ బరబ్రహ్మ పర
మాత్మ శ్రీకృష్ణుండు వ్రజరాజగు నందునికడ నవతరించి
నాఁడని ఒకానొక సాధువువలన విని యుండిరి. వినఁగానే
వారికి దృఢ విశ్వాసము కలిగెను. అనంతకోటి బ్రహ్మాండ

నాయకుండఁడహీర జనములలో నవతరించునా యని తర్కించు నవసరము లభింపలేదు. ఇట్టి సత్తర్కము పూర్వజన్మములందలి గల అంతరాయముల వలనఁ గలుగును. వీరియంతఃకరణము జన్మశుద్ధమైనది. కాని ప్రారబ్ధవశమున వారికి పతులు కర్మలనే సర్వస్వముగ భావించువారు లభించిరి. వారికింకను హృదయమున భక్త్యంకుర ముత్పన్నము కాలేదు. కాని వారి యంతఃకరణమున భక్తి బీజములు కలవు.

భక్తి సంబంధము హృదయముతోఁ గలదు. ఒకని అంతఃకరణమున భక్తియుండి, రెండవవారిలో లేకున్నప్పుడు వారు విరోధింపకుండినఁ గలహముండదు. ఒకానొక వ్యక్తి యింకొక తన యధీన పురుషుని తన మార్గము ననుసరింపుమని విశదముఁ గావించుచోఁ గలహము సంభవించును. ఒక్కొక్కప్పుడు ప్రాణాంతము గూడ వచ్చుచుండును. హిరణ్యకశిపుఁడు ప్రహ్లాదుని బలవంతముగఁ దన మతమునకు మరల్పఁ దలఁచెను. దీనివలన గలహము సంభవించెను. హిరణ్యకశిపునకు మృత్యువు సంభవించినది. మనస్సులో నంగీకారము లేక పైపైన విషయోపాధి అంగీకరింపఁ జేసిన నది జరుగదు. ఎవని మనస్సు మహామోహనుని మాధురిలో లగ్నమైనదో వారికి శారీరక బంధమేమియును జేయఁజాలదు

యజ్ఞ మొనర్చు బ్రాహ్మణుల పత్నులు లోకైకసారి శ్యామసుందరుని రూపమును గూర్చిన చర్చను వినిరి. వినఁగానే వారి మనస్సులటు ఆకర్షింపబడెను. ఇప్పుడు కూర్చుండినను, నిలుచుండినను, నడుచుచుండినను, దిరుగుచుండినను ఆహార పానీయములను గొనుచున్నను అతని గూర్చియే చింతించుచుండిరి. అతని రూపమును గూర్చియే ధ్యానించుచుండిరి. కూర్చుండి యప్పుడెల్లప్పుడును నాతని గూర్చిన విషయములనే చెప్పుకొనుచుండిరి. అతని గుణగానము చేయుచుండిరి. యజ్ఞ సమయమునకు వారిసాధన పూర్తి యయ్యెను. శ్యామసుందరుఁడు వారికి దర్శన మొసంగుటకు స్వయముగ విచ్చేసెను. తాను వారినిఁ గృతార్థుల నొనర్చుటకై ఆఁకలితోఁ వచ్చి, తన కన్యాశ్రిత ఆత్మీయ సఖుల ద్వారా పిలిపించెను. స్త్రీ లెచ్చటికైనను వచ్చుటకు గాని, పోవుటకుగాని ధర్మశాస్త్రాను సారముగ స్వతంత్రులుగారు. బాల్యకాలమున వారు తండ్రి నడిగి పనులు చేయవలసియుండును. యువావస్థలో భర్తకధీనులై యుండవలయును. వృద్ధావస్థలోఁ బుత్రుల కధీనమై యుండవలయును. ఇట్లుగాక వారు స్వతంత్రులై యిష్టము వచ్చినట్లు చేసినచో ధర్మభ్రష్టు లగుదురు. సాంసారిక కార్యములన్నింటిలో వారందఱు యిష్టము ననుసరించి కార్యము నొనర్పవలయును; కాని

భగవత్కార్యములలో నింటిలోని వారెవ్వరైనను [illegible] పెట్టి ఆపినచో వివశులు కావలసిందే.

భగవదాగమనమును విని యా ద్విజపత్నులాతని సాన్నిధ్యమునకు వెడలుటకు వివశులైరి. ఇంటిలోని వారు వారి నాపిరి కాని వారాగలేదు. వారెక్కువగ పశ్చ్యంతరము పెట్టలేకుకూడ నుండిరి. వారు గృహపములనే అభ్యంతరం పెట్టిరి, శారీరక బలమును ప్రయోగింపలేదు. వారందఱును పెద్ద వారు. తెలిసినవారు. పుత్రవతులు. ఈ సమయమున బల ప్రయోగ మొనర్చుట ఉచితముగనుండదు.

వారిలో నొక బ్రాహ్మణుడు కోపిష్ఠివాడై యుండెను ఆతని భార్య సతీ, సాధ్వి, భగవద్భక్త. ఆమె నిరంతరము శ్రీకృష్ణుని రూపమును జింతించుచుండెడిది. ఇంటి పనులను గూడ చక్కగా జేయుచుండెడిది.

భగవానుడు విచ్చేసినప్పుడు, తన తోడిద్విజపత్నుల లంకార మొనర్చుకొని, పళ్ళెరములలో నన్నమును మిగిలిన పదార్థములను బెట్టుకొని శ్రీకృష్ణుని కడకు బోవుచున్నప్పు డామెయును శ్రీకృష్ణుని సమీపమునకుబోవ నుద్యుక్త యయ్యెను. ఆమె పళ్ళెరమందు సమస్త వస్తువులను బెట్టు కొని, పైన స్వచ్ఛమగు దెల్లని వస్త్రమునుగప్పెను. షోడశ శృంగారముల నొనర్చుకొని, వస్త్రాభూషణముల నలంక

రించుకొని, పళ్ళెము నెత్తుకొని ఆమె పోఁబోవుసమయములో నామె భర్త వచ్చెను. ఆతఁ డింతవఱకును భోజన మొనర్పలేదు. ఆతఁడు స్వభావముచేఁ గోపిష్ఠి. పైఁగా నాఁకలిలోఁ గ్రోధ మధికమగుచుండును. ఆతఁ డిట్లడిగెను:– 'నేఁడు బాగుగా నలంకార మొనర్చుకొని యెచ్చటికి పోవుటకు సిద్ధపడినావు?'

ఆమె సరళముగ నిట్లనెను:– 'దగ్గఱలో శ్రీ శ్యామ సుందరుఁడు సఖులతోఁ గూడి వచ్చినాఁడు. నా సఖులందఱును నచ్చటికిఁ బోవుచున్నారు. నేనును నాతని దర్శన మొనర్చి వచ్చెదను.'

క్రోధోద్రిక్తుఁడై యిట్లనెను :– 'ఏమి శ్యామసుంద రుఁడు? ఆతఁడు నందగోపుని కుమారుఁడు, అందఱును నాతని భగవానుఁడు భగవానుఁడనుచున్నారు. కాని అది నేనొప్పు కొనను.'

సరళముగ నాతని ధర్మపత్ని యిట్లనెను – 'మీ రంగీక రింపకుండిన నది వేఱువిషయము; కాని నేను దర్శించుచుం డిన మీ రభ్యంతరము పెట్టనేల? నేనందఱితోఁ గలిసి పోయెదను. అందఱితోఁ బాటుగా దర్శించి మరలిరాఁగలను.'

ఆ బ్రాహ్మణుఁ డిట్లనెను :– 'స్త్రీలు పరపురుషుని గాంచుట పాపము. పైఁగా నేనింకను భోజనము చేయలేదు. నాకన్నమును బెట్టక నీవెటు పోయెదవు!'

ఆమె యిట్లనెను:- 'శ్రీకృష్ణుఁడు పరపురుషుఁడు కాఁడు. అతఁడు పరాత్పర పురుషుఁడు. అందఱకాత్మ. అందఱకును బతి. నేను భోజనమును బడ్డించెదను. మీరు భోజనమును జేయుఁడు. నా చెలులు సిద్ధముగ బయట నిలువఁబడి యున్నారు. నేను వెనుకనే పోయెదను? మీరు దయఁజూపి, నాకు వెడలుట కాజ్ఞ నొసంగుఁడు.'

క్రోధియగు నా బ్రాహ్మణుఁడు కోపముతో నిట్లనెను:- 'లేదు. నేనెన్నటికి నాజ్ఞ నొసంగను. నేను నిన్నెచటికిని బోనీయను. అందఱును వెడలిన వెడలనిండు, నీవు వెడల రాదు.'

ఆమె దృఢతాస్వరమున నిట్లనెను:- 'శ్యామసుందరుని దర్శనము కొఱకు నేనవశ్యము పోయెదను. తప్పక పోయె దను. ఎవ్వరాపినను నే నాగఁబోను.'

బ్రాహ్మణుఁ డిట్లనెను - 'నా శరీరమునఁ బ్రాణ మున్నతవఱకు నీ వేవిధముగను బోఁజాలవు నేఁతెరుఁలవలెఁ జెప్పి యూరకుండెడు వాఁడను గాను. నేను చేసి చూపించె దను నిన్ను బంధించెదను.'

అతని భార్య గంభీరముగ నిట్లనెను:- 'స్వామీ! సంయోగమాత్మతోఁ గలుగును. ఆత్మ యీ గోలుసులకును బ్రాప్యకాను బరమైనది. మీరు నా శరీరమును బంధింప

వచ్చును. ఈ రాత్రిని గట్టఁజాలరు. దానితో నేను బోయి గలిసికొందును.'

ఆతఁడు క్రోధోద్రిక్తుఁడై యిట్లనెను:- 'మంచిది, చూతము, నీవెట్లుపోయి కలిసికొందువో.' అని పలికి ఆతఁడు బలవంతముగఁ దన పత్నినిఁ బట్టుకొని ఒక త్రాటి తోఁ గాళ్ళు చేతులనుగట్టి, ఒక కుటీర స్తంభమునకుఁ గట్టి బయట తాళము వైచెను.'

శరీరము బంధింపఁబడిన తరువాత నామె ఆత్మ శ్రీకృష్ణునందే లగ్నమయ్యెను. ఆమె మాటిమాటికి నిట్లను కొనుచుండెను. 'అయ్యో! నందనందనుని పాదారవిందము లను స్పర్శించు నా సఖురాండ్రు మిక్కిలి భాగ్య శాలినులు, అభాగిని నగు నేనాతని కడకుఁ బోఁజాలక పోయితినిగదా!' అని యీ విధముగ నామె హృదయము పశ్చాత్తాపమను నగ్ని తీవ్రమయ్యెను. భగవద్రూపమునుగూర్చి ఆమె యే విధముగ వినినదో; హృదయమున నట్టి రూపమును ధరించి ధ్యాననిమగ్న యయ్యెను. ఈ శరీరము ప్రారబ్ధ వశమునఁ బ్రాప్తించును. శ్రీకృష్ణధ్యానముచే నామె యొక్క సమస్త సంచిత, ప్రారబ్ధ, ఆగామి కర్మలు సమాప్తము లయ్యెను. శరీరము కర్మ పరిణామము కావునఁ గర్మబంధనములు సమాప్తములు కాఁగానే యింక నీ శరీరము నిలువఁజాలదు.

వెంటనే ఆమె ప్రాణము శరీరము వీడి, అందరికంటె
ముందుగా బోయి శ్రీకృష్ణునిఁ గలిసికొనెను. ఆమె పాంచ
భౌతిక మృతశరీరమచ్చటనే పడిపోయెను. శ్రీకృష్ణునకును
నాతని సఖులకును దన చేతులతో భోజనమును బెట్టు కోరిక
అట్లే నిలిచిపోయెను. ఆ కోరికను భగవానుఁడు ఆమె ప్రతి
బింబముచే నెప్పుడో ఆ కోరికను బూర్తి గావించి యుండ
వచ్చును. ఆమె బింబము శ్యామసుందరుని నిత్యపరికరమునఁ
గలిసిపోయెను. ఆమె ఆతనికిఁ గింకరియయ్యెను. అందరికం
టెను ముందుగా ఆమెయే తన సూక్ష్మమగు నాత్మచే శ్యామ
సుందరుని గలిసెను. తదనంతరము మిగిలిన ద్విజ పత్నులు
భోజనములను గైకొని అచ్చటికిఁ జేరిరి.

శ్రీకృష్ణుఁడు భోజనమును గైకొని ద్విజపత్నుల నందఱ
ను మిత్రుల కృతజ్ఞశాలుఁ బిలిచి, ఆతఁడిట్లనెను:- 'రండు!
సోదరులారా! ఇప్పుడు మీ యిష్టము వచ్చినట్లు మెక్కుఁడు.
మీ రెంతసేపటినుండియో ఆకలి యాఁకలని కొట్టుకొను
చున్నారు.'

గోపబాలురిట్లనిరి:- 'కృష్ణా! నిజము మేము నీ భయ
మునచే నింతవఱకును బలుకలేదు. నీవీ ద్విజపత్నులతో
మాట్లాడుచుండిన మా హృదయమున ధుమధుమ మను
చున్నది. స్వామీ! వీరెప్పుడిచ్చటనుండి పోవుదురా,

యొక్కయు మనసు పొట్టనిండ భోజనమును వైచి, లడ్డులను మెక్కి, కూర్యాదు గ్రుక్కి, పాయసమును బొట్టనిండఁ ద్రావి త్రేపుచున్నా యనియున్నది.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'నా కీవిషయము తెలియదా యేమి! నేను మీ మనస్సులోని విషయమును దెలిసికొంటిని గనుకనే వారిని ద్వారమునఁ బంపివైచితిని. ఇఁక నాలస్యము చేయవలసిన పనిలేదు. రండు, గుండ్రముగఁ గూర్చుండుడు.'

గోపకులు దీనికొఱకు ఎప్పుడెప్పుడాయని కూర్చుండిరి. కావున వెంటనే కూర్చుండిరి. భగవానుఁడు వడ్డింపసాగెను. ఇంకను నాతఁడు పూర్తిగ వడ్డింపనే లేదు, ఇంతలో గోపకు లిట్లనిరి:- 'ఇఁక మేము నిలువఁజాలము. నీవు అట్లే వడ్డించుచుండుము. ఎవరికేది లభించిన దానిని తిని మాయము చేయుచుండిరి ఇట్లు దఱువు దినుచుండిరి భగవానుఁడు మిక్కిలి ప్రేమతోడను, ఉదారముగను వడ్డించువాఁడయ్యెను. ఆతని కడ కొదువేమి యుండఁగలదు. ఈ విధముగ నందసుతు నత్యంతిష్టములగు భక్ష్య, భోజ్య, లేహ్య, చోష్యాది చతుర్విధ పదార్థములను బొట్టనిండఁ దినిరి, వారు కంఠము వఱకు దిని, లేచుటకైనను సామర్థ్యము లేకపోఁగా వారిట్లనిరి.- కృష్ణా! ఇప్పుడు కడుపునిండినది. ఆఁకలను దగువాతఁ బాఱవైచెదము. ఇఁక మేమిచ్చటనే పరుండెదము' అని పలికి గోపకుల దఱును నచ్చటనే పరుండిరి.'

భగవానుఁడు నవ్వి యిట్లనెను.– 'ఓరీ ! సఖులారా ! అన్నము పరాయివారిది పొట్టయు మనది అనువు తెమ్మందురా ! ఇంతెందులకు తిన్నారురా !' అని యిట్లు పలికి, మిగిలిన యన్నమును శ్రీకృష్ణుఁడు పెట్టుకొని తినెను. భక్తుఁడు ముందుగా భగవంతునకుఁ బెట్టి ప్రసాదమును గైకొనును. భగవంతుఁడో భక్తులకుఁ బెట్టి, మిగిలిన ప్రసాదమును గైకొనును. భక్తులయొక్కయు భగవంతునియొక్కయు లీలలనాది కాలమునుండి వచ్చుచున్నవి, అనంతకాలము వఱకును జరుగును.'

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! ఈ విధముగ నానందకందుఁడగు వ్రజనంద జీవనుఁడగు ఘనశ్యామసుందరుఁడు మాయచే మానవరూపమును ధరించి బృందావనమున మానవునివలె వర్తించుచుండెను. ఆయన చూచుటకు మానవబాలకుని వలెఁ గనఁబడుచున్నాఁడే కాని అతని చరిత్రలన్నియును నద్భుతములును, నలౌకికములును నైయున్నవి. చరాచరములన్నియును నాతని రూపమును జూడఁగానే విముగ్ధులగునట్లు మిక్కిలి ఆకర్షణముగ నుండును, ఒక్కసారి ఆతని గూర్చి వినఁగానే అతనికిఁ క్రీతదాసులై పోవుదురు. శాశ్వతముగ నాతని కమ్ముడువోయెదరు. ఆతని కర్మములు సనాతనములును ననుపమానములునై యున్నవి. వానికిఁ గాంచిన నెన్నటికిని నేత్రములకుఁ దృప్తి జనింపదు.

వినఁగా వినఁగాఁ గర్ణములు తృప్తిపడవు. వ్రజములోనుండి ఆతఁడు నిరంతరము గోపులను సంతోషపెట్టుచుండును. ఆతఁడు తన లీలలచే ద్విజపత్నులను గూడ కృతార్థులం గావించెను. వారికి తన దర్శనము నొసంగెను. వారి సంబంధుల వలన నే బాధయును లేకుండ నొనర్చెను.'

శౌనకుఁడిట్లడిగెను:- 'సూతా! ఆ స్త్రీల పతులు గాని, యితర బంధువులు గాని యేలఁ గోపమును జెందలేదు? వారందఱును వారి యాజ్ఞల నుల్లంఘించిరి కదా!'

సూతుఁడిట్లనెను:- 'స్వామీ! శ్యామసుందరుని కృపను బొందినవారి నందఱును గృపఁజూపెదరు. నందనందనుఁడు తనకనుకూలుఁడైనచో నింకఁ బ్రతికూలురెవరుండఁగలరు? ఈ స్త్రీల విశ్వాసముచే వీరు వారిపైఁ బ్రసన్నులగుటయే కాదు. వారందఱును భక్తులైరి. వారికి వారు చేసినపనికి పశ్చాత్తాపము కలిగెను.'

శౌనకుఁడిట్లనెను:- 'సూతా! పాపమునకుఁ బ్రాయశ్చిత్తమునకు మించిన మార్గమొకటి లేదు. తాము చేసిన దుష్కృత్యమునకు నిజముగ పశ్చాత్తాపము కలిగెనా పాపముల నుండి గట్టెక్కినట్లే. ఆ యాజ్ఞిక విప్రులకెల్ల పశ్చాత్తాపము కలిగినది. పశ్చాత్తాపమంతయు వారి హృదయముల

నుండి యెట్టి పలుకులు వెలువడినవి? దయతో మాకీ ప్రసం
గమును జెప్పవలయును.'

సూతుండిట్లనెను:- 'మంచిది, స్వామీ! ఇప్పుడింక
నేనా యాజ్ఞిక విప్రులయొక్క పశ్చాత్తాపకథను జెప్ప
దను. మీరీ ప్రసంగమును సమాహిత చిత్తులరై వినుండు.

—//—

యాజ్ఞిక విప్రుల పశ్చాత్తాపము
(945)

అపరాధమును లోనర్చుటయును, పొరపాట్లొనర్చుట
యును జీవులకు స్వభావము. కపట స్వభావముతోఁ బైకి
తన చాకచక్యముచేఁ దాను బాలతోఁ గడిగిన వానివలె
నటించుచుండిన పాపములను గప్పిపుచ్చుటకై బొంకి పాప
ములకై మరలఁ బాపములొనర్చుచుఁ, దన తప్పునుగూడ
నటునటుఁ ద్రిప్పి సత్యమొనర్చుటకుఁ బ్రయత్నించు వాఁడు
ధరింపఁబడుట అత్యంత కఠినము. బాగుపడుట కారంభము
పాపవిస్మృతిలోనే కలదు. ప్రపంచములోఁ బాపమును జేయని
వాఁడెవఁడు? పాపపుణ్య రహితుఁడగు ప్రభువు విషయమును
వదలివేయుఁడు. అతఁడేవియును జేయఁడు, కాని కర్మను

నాంముగ శరీరమును ధరించిన వానికి పాపములుండితీరును, పాపములొనర్చిఁ వాని ననేక విధముల దంభముతో దాఁచిన యెడల నాతఁడు పాపమును కృపణుఁడు ధనమునువలెఁ బ్రోవుచేసికొనిన వాఁడగుచున్నాఁడు. తర్వాత సర్వమై పాపములను గాపాడుచు నరకయాతనల ననుభవించును. పొరబాటునను, ప్రమాదమునను బాపములొనర్చి, చేసిన తరువాత హృదయము పశ్చాత్తాపమును జెందినచోఁ బశ్చాత్తాపాగ్నిచేఁ బాపపుంజము లవశ్యము భస్మమగునని ఆశింపవచ్చును.

పశ్చాత్తాపముచే లోపలఁగల క్రుళ్లంతయును గాలి భస్మమై పోవును. హృదయము విశుద్ధమగును. కావునఁ సంభవించుట యేమంత చెడ్డదికాదు. అన్నిటికంటె జెడ్డ యేమఁనగాఁ బాపమును దాచియుంచి, పైకిఁ దామేమి జేయనివానివలె నుండుట ఇట్టి వానికిఁ బాపమందాసక్తి కలదని నమ్ముఁడు. కావున హృదయమునఁ బశ్చాత్తాపము కలుగుట భగవంతునియొక్క విశేష కృపయునవలయును. ఇది భక్తుల సంపర్కమునఁగాక, సత్సంగమునఁగాక లభింపదు.

సూతుఁడిట్లనెను:- 'మునులారా! ఆ విప్రస్త్రీలు తిరిగి మరల యజ్ఞశాలకు వచ్చిరి. పతులతోఁగలిసి సమస్త కార్యములొనర్చిరి. వారు భగవదర్శనమొనర్చి కృతార్థ

లైరి. కృతార్థుఁడైనవానితో సంబంధము పెట్టుకొనిన వాఁడును కృతార్థుఁడగును. వారి సంపర్కముచే బ్రాహ్మణులకును జ్ఞానము కలిగెను. ఇప్పుడు వారికి తమ తప్పు తెలిసెను. వారిట్లనుకొనిరి :- అయ్యో ! ఎంత మోటటి పాపమును గావించితిమి ! రామకృష్ణు లిద్దరును సాక్షాజ్జగదీశ్వరులు. మనుష్య రూపమును ధరించి భూమిపై లీలలొనర్చుచున్నారు. అయ్యో! మేము వారు యాచింపఁగా నొక్క పిడికెడన్నము నైనను బెట్టఁ జాలకపోయితిమి. వారి యాజ్ఞల నవహేళన మొనర్చితిమి. వారి యాచన నాచరించితిమి. 'కటకట మోసపోయితిమి కాంతలపాలిటి బుద్ధి లేకపోయినది. మా యీ స్త్రీలే ధన్యలు. భగవానుని యందిట్టి యలౌకిక భక్తి యుత్పన్నమగుటకు వీరేమిపుణ్యకార్యము లొనర్చిరో. మేము మూఢులమై పోతిమి. ఈ మా స్త్రీలు జగత్పూజ్యులైరి.'

అంత శౌనకుఁడిట్లడిగెను:- 'ఈ యాజ్ఞిక విప్రుల భార్యలు పూర్వజన్మములో నెవరు! వీరు పరమాత్మ యందు అత్యధిక ప్రీతి కలిగియుండుటకు పూర్వజన్మమున వీరు చేసిన పుణ్యమేమి ?'

సూతుఁ డిట్లనెను.- 'స్వామీ! సత్సంగమునందు ప్రేమయును సాధు సజ్జనుల చరణములం దనురాగమును, శుభకర్మల యందుఁ బ్రవృత్తియు, భగవంతునియందు భక్తి

కలిగియుండుటయును ఇవి కోటిజన్మములనుండి పుణ్యకర్మలు చేసిన యనంతరము శుద్ధాంతః కరణులు కలవారియొక్క హృదయమందే యివన్నియుఁ గలుగును. దీనికైదైన సంతరాయము కలుగుట, పూర్వజన్మములో నేదైనఁ బాప కర్మలు చేసియుండిననే. దీనికంటెఁ బశ్చాత్తాప మధికముగఁ గలిగినచో భగవంతునియందు భక్తి అధికమగును. ఈ విప్రపత్నులు పూర్వజన్మమునఁ దపస్వినులు. సప్తర్షుల భార్యలు ఒకానొక యపరాధముచే వీరు జన్మింపవలసి వచ్చినది.

శౌనకుఁ డిట్లడిగెను:- 'సూతా! వారి వలన జరిగిన యపరాధమేమియో అదియును మాకు జెప్పవలయును.''

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'స్వామీ! ఒకసారి సప్తర్షులందఱును గలిసి యజ్ఞమొనర్చుచుండిరి. వారి ప్రక్క గుణవతులునా, సుశీలురును, ధర్మపరాయణులగు పత్నులు వస్త్రాద్యలంకారములతో నలంకృతలై కూర్చుండియుండిరి. వారందఱును నమిత సుందర స్త్రీలు. వారి శరీరవర్ణము తప్తస్వర్ణము వలె నుండెను అత్యంత సుందరములగు పట్టువస్త్రములను వారు ధరించియుండిరి, వారి ముఖకాంతి వందలకొలఁది శారదీయచంద్రికలను దిరస్కరించునట్లుండెను. వారు సువర్ణాభరణములను ధరించి, ప్రసన్నచిత్తములతోఁ దమ తమ భర్తల ప్రక్కనఁ గూర్చుండిరి. వారియొక్క యా దివ్య

రూపమును గాంచి అగ్నిదేవుడు వారిని మోహించెను. అతఁడు మాటిమాటికిఁ దన జ్వాలాశిఖలచే వారి శరీరమును స్పృశించుచుండెను. ఆ దేవునియొక్క స్పర్శచే నా స్త్రీల చిత్తములందు చంచలత్వము కలుగుట స్వాభావికమే. వారి ముఖములు నెఱ్ఱనయ్యెను. కన్నులు మూతఁబడఁ దొడఁగెను శరీరము కంపింపఁ దొడఁగెను అంగములు శిథిలములుకాఁ జొచ్చెను; కాని వారికిట్టి దశయేలఁగలుగుచున్నదో వారికేమియును దెలియలేదు.

ఆ కల్పమున నంగిరమునియును సప్తమహర్షులలో నుండెను. ఏలననఁగాఁ బ్రతికల్పమందును సప్తర్షులు మారుచుందురు. అంగిరముని దీనిని గ్రహించెను. ఆతని కామభావమును గ్రహించి, ఆతనికి శాపమునొసంగెను:- 'అగ్నిదేవా! నీవింతటి గొప్ప దేవుఁడవయ్యు యజ్ఞసమయమున నీయిట్టి దుశ్చేష్ట నొనర్చితివి. కావున నీవు సర్వభక్షివి కమ్ము."

అగ్నికి శాపమునొసంగి వారు పత్నులను గాంచి యిట్లనిరి:- 'యజ్ఞము జరుగుసమయమున మీకిట్టి కామయుక్తమగు చేష్ట సంభవించినది. కావున మీరు పోయి పృథివియందు మనుష్యులయందు జన్మింపుఁడు. మా వంశమువారగు యాజ్ఞిక బ్రాహ్మణులు మిమ్ము గ్రహించెదరు వారికి మీరు పత్నులగుదురు.'

మునుల కోపమును జెందుటకు గ్రహించి, యామునిపత్నులు భూమి మీఁద శిరస్సుంచి వారికిఁ బ్రణామములను గావించుచు నేడ్చుచు నిట్లనిరి:- 'మునివరులారా! ఇందులో మా యపరాధ మేమియును లేదు. అగ్నికి మాయెడల నిట్టి భావము కలదని మాకు తెలియుటయే తెలియదు. అట్టి యెడ మాకిట్టి దారుణశాపము నేల నొసంగితిరి? స్త్రీలకుఁ బ్రాణపతి వియోగము మృత్యువుకంటె నధికమైనది. స్త్రీలితరుల భయమువలన భర్తను శరణు వేఁడుచుందురు. అట్టి యెడలఁ దమభర్తయే క్రుద్ధుఁడైనచో నెవ్వని శరణు వేఁడవలయును? కావున మీరు మాపైఁ గృపచూపవలయును.'

ఇది విని అంగిర మహాముని యిట్లనెను:- 'స్త్రీలత్యంత కామపీడితులైనచో వారి శరీరమశుద్ధముగును. వారప్పుడు దేవ పితృకార్యములకు అధికారిణులు కారు, కావున మీ కిప్పుడు మాతోఁగూడి యజ్ఞమొనర్చుట కధికారము లేదు.'

మునిపత్నులిట్లనిరి:- 'మేము బుద్ధిపూర్వకముగ నీపనిఁ జేయలేదు. బుద్ధిపూర్వకముగ నే స్త్రీ పరపురుష సంపర్కమొనర్చునో ఆమె నరకమునకుఁ బోవును. మాకు తెలియకుండఁగనే అగ్ని యిట్టి కుచేష్టను జేసియున్నాఁడు. స్వామీ! గౌతమ మహాముని పత్నిని దేవేంద్రుఁడు కపటమొనర్చినాఁడు ఆమెకును మరల నామెపతి లభించినాఁడు.

మీవచన మసత్యము కారాదు. మాకు మరల మీప్రాప్తి యెప్పుడు కలుగఁగలదు ?

దీనిని విని, అందఱకును బతియందు ప్రేమకలదని తెలిసికొని మునులకును దయకలిగెను. వారును నేడ్వనారంభించిరి వారిట్లనిరి:- 'మునిపత్నులారా! ప్రపంచమునం దెవరెవరి ననుగ్రహింపఁ గలరు; అనుగ్రహింపను లేరు, శాపము నొసఁగఁజాలరు. ఇవన్నియును బూర్వజన్మ సంస్కారముల చేతను, ప్రారబ్ధవశమున జరుగును. మనకెంతవఱకే సంస్కారము కలదు సంస్కారము సమాప్తము కాఁగానే యెవ్వరును నెవ్వరిపద్ద నుండఁ జాలరు. చేసినకర్మ ననుభవింపక తీరదు. ఏలనసఁగా భోగములు భోగించుటకే యేర్పడు చుండును. ఇప్పుడిఁక మీతో సంబంధమును బెట్టుకొనుట మాకు ధర్మముకాదు.'

దీనతాస్వరమున మునిపత్ను లిట్లనిరి:- 'మే మేపాపమును జేయలేదు.'

మునియిట్లనెను:- 'మీరు చేయకపోవచ్చును. మీప్రారబ్ధమున జరిగియుండవచ్చును. ఇతరునిచే ననుభవింపఁబడిన స్త్రీనిఁ దనకడ నెవఁడుంచుకొనునో అతఁడు నరకగామి కాఁగలఁడు. ఇట్టి స్త్రీ చేతి హవ్యమును దేవతలు గ్రహింపరు. కవ్యమును బితరులు గ్రహింపరు. అందువలన

శాస్త్రకారులు చెప్పినట్లు వండిన పాకము, యజ్ఞమునం బ్రక్కను గూర్చుండిన ధర్మపత్నిని మిక్కిలి యత్నముతో రక్షించవలెను. ఈ రెండు వస్తువులు ఇతరులచేఁ దాఁకఁబడినచో నశుద్ధములగును, తాను దాఁకిన విశుద్ధములగును. కావున మా యత్నము స్వామిపై జక్కఁగ పడవలెనని యుండును.'

అంతఁ జింతాక్రాంతలై మునిపత్నులిట్లనిరి:- 'అయితే స్వామీ! మా యుద్ధారమున కుపాయమును జెప్పుఁడు.'

అంత నాంగిరసముని యిట్లనెను!- 'మీరుపోయి వ్రజమునఁ బుట్టుదరు, మీరచ్చట యాజ్ఞిక విప్రులకు పత్నులయ్యెదరు. అచ్చట శ్రీకృష్ణుని దర్శనమాత్రము చేతనే మీరు గోలోకమున కధికారిణులు కాఁగలరు.'

ముని పత్నులిట్లనిరి:- 'స్వామీ! వాసనలు భోగముల చేతనే పోవును. మీరనుగ్రహించి మా మనస్సులలో నిప్పుడింకను మిమ్ములను బొందవలెనను వాసనయే యున్నది అది యెప్పుడు నెఱవేరఁగలదు?'

ముని యిట్లనెను:- 'మీరు మీ బింబరూపములచే గోలోకమున కధికారిణులయ్యెదరు; కాని భగవానుఁడు మీ ఛాయారూపముల నొసఁగి బ్రాహ్మణుల కడకు బంపును. కావున మీరు వారికి పత్నులయ్యెదరు. వాని యంశలచే వచ్చు మూలమున మీరు పత్నులయ్యెదరు.'

ఇట్టి విధముగాన వారు దుఃఖితులైరి. వారే వచ్చి యీ యజ్ఞపత్నులైరి.

అంత శౌనకుఁ డిట్లడిగెను :– 'సూతా! ఆ ఋషి పత్నులకేమియును దోషములేదుకదా! అట్టి యెడ ముని వారికేల శాపము నొసంగినాఁడు?'

అంత శీఘ్రముగా సూతుఁ డిట్లనెను:– 'స్వామీ! ఇది శాపమెందులకైనది. ఇది అనుగ్రహమే. అచ్చట యజ్ఞ ధూమమును బీల్చి పీల్చి చచ్చుచున్నారు. భగవత్ప్రాప్తి లేదు. ఇచ్చట వారికి భగవద్దర్శనము చేతనే గోలోకమున కధికారిణులైరి. భగవంతుఁడేది చేసినను శుభమునే యొనర్చును దీనిని గ్రహించి, చేతనైనంత వఱకు మనము విషయములకు దూరముగ నుండి నిరంతరము కథాకీర్తనము లందే కాలమును గడుపవలయును. తన్ను దాను శ్రీకృష్ణునకు సమర్పించుకొనినా భగవానుఁడట్టివాని నెప్పుడో ఒకప్పు డనుగ్రహించి తీరును. భక్తులతోడి సాంగత్య మెన్నటికిని వ్యర్థము కాదు. వానికెప్పుడో యొకప్పుడు సుపరిణామము కలుగును, చూడుఁడీ విప్రపత్ను లెన్నిదినములనుండి యీ బ్రాహ్మణులతో నుండిరో! వీరితో నుండఁగా వీరికెందరో పిల్లలు పుట్టిరి, వారితోఁగూడి యెన్నో యజ్ఞముల నొన ర్చిరి. అయినను వీరు శుష్కకర్మ్మఠులుగనే నిలిచిపోయిరి. ఇంకెవరో నిరంతరము శ్రీకృష్ణలీలా చింతనమునందే వారు

విన్న రూపమును జింతించుచు ధ్యాన నిమగ్నులైరి చివరకు వీరికి భగవద్దర్శనము కలిగెను. భగవద్దర్శనమును బొంది యెప్పుడు వీరెప్పుడు కృతార్థులైరో, వారి సంసర్గముచే వీరి పతులకును దమ పూర్వాపరాధములకుఁ బశ్చాత్తాపము కలిగెను.

శౌనకుఁడిట్లడిగెను:- 'అయితే సూతా! ఏమి పశ్చాత్తాపము కలిగినది? దీనినే చెప్పుము. ఈ కథ మధ్యలోఁ బ్రాసంగికముగ వచ్చినది.'

సూతుఁడిట్లనెను:- 'స్వామీ! ఆ యాజ్ఞిక బ్రాహ్మణులు యజ్ఞమును సమాప్తము కావించిన తరువాతఁ దీరికగాఁ గూర్చుండి పరస్పర మిట్లనుకొనిరి:- 'కటకటా! మనము సమస్తవర్ణములలో శ్రేష్ఠుల మనుకొనుచున్నాము, యుద్దేశ్యమున మనము ద్విజన్ములము కాము, త్రిజన్ములము. తల్లి గర్భమునుండి జన్మించుటయు, గాయత్రీ మంత్రోపదేశమును బొందుట అను నీ రెండు జన్మములును ద్విజులకుఁ బ్రసిద్ధములు. గొప్ప గొప్ప యజ్ఞముల దీక్షను గైకొనుటకై, అనేక యజ్ఞములను జేయుటకై మూఁడవ జన్మయగు దైక్ష జన్మకలదు. మనకు మూఁడుజన్మలున్నను భగవద్భక్తి శూన్యమగుటచే యివి యన్నియును వ్యర్థమై పోయినవి. ఏ విద్య నందనందన చరణారవిందములందు భక్తిని బుట్టింపదో అది విద్యకాదు, అవిద్య. కావున భక్తి శూన్యమగు

టచే మన విద్యయునువ్యర్థమైనది. మన మిన్ని దినములనుండి బ్రహ్మచర్య వ్రతపాలన మొనర్చితిమి. అది భక్తిహీనమగు టచేఁ గేవలము దంభమాత్రమని తెలిసిపోయినది. మన మెన్నో కృచ్ఛ్రచాంద్రాయణాది వ్రతము లొనర్చితిమి. అవి యును భక్తిహీనములుగఁ జేయఁబడుటచేఁ గేవలము శరీరమును శుష్కింపఁజేయుటకు మాత్రమే వినియోగ పడినవి. మనము జ్ఞానులమనుకొంటిమి; కాని మనము జ్ఞానులము కాక జ్ఞానమానులమని తేలిపోయినది. మనయాచరణ మజ్ఞానుల వలె నైనది.'

అంతనొక వృద్ధవిప్రుఁడిట్లనెను:- 'అయ్యలారా! ఇందులో మన యపరాధమువూత్ర మేమున్నది? చేయు వాఁడును, జేయించువాఁడును నా శ్రీహరియే. అతఁడెవ్వ డెవనిచే నేమి చేయింపఁదలఁచునో, దానిని వివశులమై చేసి తీరవలసినదే. ఇంకెవరి వశమునను నది యుండదు. గొప్ప గొప్ప జ్ఞానులును నంతయును మఱచి మాయలోఁబడి పోవు చుందురు. చిరకాలము వఱకు జపానుష్ఠాన, మౌన, బ్రహ్మ చర్య సాధన. భజనలొనర్చినప్పటికిని జాలమంది జారి పోవుచుందురు, వారి భావము దూషితమగుచుండును. భగ వానుని యొక్క గుణమయమగు దైవమాయ అత్యంతప్రబల మైనది. ఇది గొప్ప గొప్ప యోగుల మనస్సులను గూడ మథించి వేయుచుండును. కాకున్నను జూడుఁడు. మన జన్మ

విశుద్ధ బ్రాహ్మణకులమునఁ గలిగినది. సదాచారాచారపాలన మొనర్చుచు వచ్చితిమి. యథాశక్తిగ వేదాధ్యయనమును, జప, యజ్ఞ పరోపకారములను జేసియుంటిమి. అన్నివర్ణము లకును గురులము. అందఱును మనలను విద్వాంసులని ఆద రించుచుందురు, ఇన్ని యున్నప్పటికిని మనము భగవన్మా యకు మోహితులమైతిమి. మనము అభిమానమునకు వశీ భూతులమై మన పరమ స్వార్థమును మఱచిపోతిమి. భగ వంతుఁడు మన సమీపమునకు వచ్చినను నాతని యందు మన కనురాగము కలుగలేదు."

అంత నింకొక బ్రాహ్మణుఁ డిట్లనెను :- 'అయ్యా! మనము అభిమానములోనే మరణించితిమి. పదిమంది పండితు లవారు, పండితులవారని, పాదముల మీఁదఁ బడఁగానే ఉబ్బి తబ్బిబ్బులైతిమి అప్పుడు మనమే అందఱికంటె గొప్పవారమనుకొంటిమి. ఏ స్త్రీలు మన కధీనురాండ్రని అనుకొనుచున్నామో వారు మనకంటె లక్షగుణములు మేలు, వీరికి యజ్ఞోపవీత సంస్కారము జరుగలేదు, వీరు గురుకుల మున వసించి శ్రావణ, వేదాధ్యయన, గురు శుశ్రూషాది శుభకర్మల నైన నొనర్పలేదు వీరు కృచ్ఛ్ర చాంద్రాయ ణాది తపములను జేయలేదు. శరీరమును శుష్కింపఁ జేయ లేదు. వీరు ఆత్మ తత్త్వాన్వేషణమునకై శాస్త్ర చర్చలను, తర్కమును నొనర్పలేదు. వీ.కే.ంకఁ బవిత్రత యున్నదసి.న

నదియును లేదు. స్త్రీలకు శాస్త్రములందు పురుషులకు వలె శౌచమునందు సగము నియమములే చెప్పఁబడినవి, వాని నైనను వీరు పాలింపలేదు. వీరు శౌచమును సరిగాఁ పాటింపకుండు నట్లుగ వీరి శరీర మేర్పడినది. అపవిత్ర జలాదులచే వీరి శరీరము తడియుండును. భర్తలతోఁ గూడి చేయు శుభ కర్మలందే వీరికిఁ బ్రవృత్తియుండును లేకున్న వీరి ప్రవృత్తి సాంసారిక కార్యములందే అధికముగనుండును, అన్నియు నిట్లుండినను వీరికి జగద్గురు పరాత్పర ప్రభువగు శ్రీకృష్ణ చంద్రుని చరణారవిందములం దింతటి యనుపమానురాగము కలిగినది వీరు ధన్యులు, మన మీ మాన ప్రతిష్ఠలకును, స్వర్గలోకమునందే దిగఁబడితిమి. జీవితమునకుఁ జరమలక్ష్యము భగవత్ప్రాప్తి. దానికి మనము వంచితుల మైతిమి. మనము బుద్ధి పూర్వకముగ మృత్యుముఖమునఁ బ్రవేశించి నట్లున్నది. ఎవఁడు నందనందనుని చరణార విందములందుఁ జిత్తమును లగ్న మొనర్చినాఁడో అట్టి వాఁడు మృత్యుపాశ రూపమగు గార్హస్థ్య సంబంధమును ద్రెంచుకొని సంసార బంధనము నుండి విముక్తిఁ జెందినవాఁడే యగుచున్నాఁడు. సంస్కార హీనములగు మన భార్యలకు యోగేశ్వరేశ్వరులకును నీశ్వరుఁడును బుణ్య శ్లోకుఁడునగు వాసుదేవ భగవానుని యందిట్టి సుదృఢ భక్తి కలుగుటయును, సంస్కారాదులచేఁ గూడుకొన్నను మనమిట్లు హీనముగ నుండుటయు

నత్యంత దుఃఖకరమును, ఆశ్చర్యకరమును, ఖేదకరమును లజ్జాకరమునగు విషయము మన హృదయము ప్రభు ప్రేమ శూన్యమైనది. మనము భగవద్భక్తికి వంచితులమైతిమి. చూడుఁడు మనలను భగవంతుఁడు ఆఁకలిచేఁ బిడికెడన్నమును యాచించినాఁడు. అదియును మనము లోభవశమున నీయఁజాలక పోయితిమి,'

అంత నొక్క అత్యంత భావుక విప్రుఁ డేడ్చుచు నిట్లనెను :- 'ఓయీ! భగవానుఁడు యాచింపలేదు, ఆప్తకాముఁడగు ప్రభువునకు యాచింపవలసిన పని యేమున్నది! విశ్వమున కంతకును నన్నమును బెట్టు వాని కాఁకలేమి చేయఁగలదు! ఈ విషయమున భగవానుఁడు మనలను కృపఁజూచెను. మనకు బుద్ధి చెప్పుటకే లీల నొనర్చెను. మనము మన యథార్థస్వార్థమును మఱచి, నాశవంతములును నగు నీ దేవతలతోఁ గూడి స్వర్గసుఖములే సరస్వమును గొని వానికొఱకు సంతతము ప్రయత్న మొనర్చుచుంటిమి. గృహస్థసుఖములం దున్మత్తులమై, అవియే మనకు స్వర్గమందును ప్రాప్తింపవలయునని చింతించి యజ్ఞ, దానాదులొనర్చుచుంటిమి. సజ్జనుల కేకైక గతియగు నందనందనుఁడు గోపకులను బంపి మన మోహనిద్రను భంగము కావించెను. మనకు గృహస్థసుఖముకంటె గొప్ప వస్తువు కలదను నాలోచనమును జేయు నవకాశమును గావించెను.

కాకున్న స్వయముగఁ బూర్ణకాముఁడును, చరాచరజీవులకు
కైవల్యాది కోరికలను గూడ నొసంగువాఁడును, వాంఛా
కల్ప తరువనఁబడువాఁడను, ఈశ్వరులకును నీశ్వరుఁడును,
బృందావన విహారియగు శ్రీకృష్ణునకు మనవలనఁ గైకొన
వలసిన దేముండును. ఈ మిషతో నాతఁడు మనలను
మేల్కొలుపుటకై యిదంతయుఁ జేసెను.

అంత నాశ్చర్య చకితుఁడై యజ్ఞమున కాచార్యుఁ
డైన వృద్ధబ్రాహ్మణుఁ డిట్లనెను :- 'నాయనా! యథార్థ
మంతే. ఈ లక్ష్మి అత్యంత చంచల యని చెప్పఁబడినది
ఏ లక్ష్మీదేవి యొక్క యామత్ప్రాప్తికొఱకై బ్రహ్మాది దేవత
లును సాభిలషించుచుందురో అట్టి మూర్తీభవించిన లక్ష్మి
దేవి తన చంచలతను వీడి, అహంకారాది అవగుణములను
త్యజించి నిరంతర మెవని పాదములకడ పొరలాడుచుండునో
అట్టి పూర్ణకాముఁడగు ప్రభువు అన్నమును యాచించుట
మనల మోహితుల నొనర్చుట కొఱకే. మన మనస్సుల
నటు ఆకర్షించుట కొఱకై యిట్టి లీల నొనర్చినాఁడు.
నందనందనుఁడే యజ్ఞము, దేశము, కాలము, సమస్త ద్రవ్య
ములు, మంత్రములు, తంత్రములు, ఋత్విజులు, అగ్ని, దేవ
తలు, యజమానుఁడు, ధర్మము వీని స్వరూప మని
మనము వేదములలో వినియుంటిమికదా. అతఁడు చరాచర
విశ్వమునకుఁ బ్రభువు. అతఁడు ధర్మ సంస్థాపనార్థము అవని

యందవతరించినాఁడు, నేఁడీ యదుకులమందు అవతరించి నాఁడు. ఇవన్నియును నెఱిఁగియుండియును నెఱుంగనివారివలె నైతిమి, భ్రమచేఁ బిడికెడన్నమును యాచించువాఁడు భగవానుఁడగునా యని యనుకొంటిమి. అయ్యో! మన కెంతటి కుబుద్ధి కలిగినది!'

ఇవివిని ఒక యాజ్ఞికుఁ డిట్లనును:- 'అయ్యా! అయిన దేమో అయినది. మనమందఱమును భగవంతుని మాయలో దిరుగుచున్నాము. అతఁడే మనయీబుద్ధి నిట్లొనర్చినాఁడు. అందువలన మనకిట్టి అపరాధము సంభవించినది. అయినను మనము మిక్కిలి అదృష్టవంతులము. మనము భక్తులము కాకున్నను మన అర్ధాంగినులు భగవద్భక్తులు. వారి సంసర్గము చేతనే తరింపఁగలము. వారి యనుగ్రహముయొక్క ఫలముచేతనే, మనబుద్ధియును వారి భక్తి ప్రభావముచేతనే నందనందనుని యందు నిశ్చలమైనది.'

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! ఈ విధముగ నా యాజ్ఞికు లందఱును హృదయపూర్వకముగఁ దమ యపరాధమునకుఁ బశ్చాత్తాపమును జెందుచు నందఱును గలిసి మాటిమాటికి భగవంతుని పాదపద్మములకుఁ బ్రణామములు గావించుచుఁ దమ యపరాధములను క్షమింప వేఁడుకొనుచు నందఱును గలిసి యిట్లనిరి:- "ఎవని యొక్క మోహినీ మాయచే మోహితులమై మందమతులమై కర్మ మార్గమం

డిటునిటుఁ దిరుగుచుంటిమి. ఇట్టి అకుంఠబుద్ధిగల నంద నంద
నుని చరణారవిందములకు మా నమస్కారముల నర్పించు
చున్నాము' అతని మాయచే మోహితులమై నామమునకు
బ్రాహ్మణులమైన మాయెడల భగవానుఁడు ప్రసన్నుఁడగుఁ
గాక! అజ్ఞానులమగు మా యపరాధములను క్షమించుఁ
గాక! మేమాతని చరణములకుఁ బ్రణామ మొనర్చెదము.'
ఈ విధముగ నందఱును గలిసి భగవానుని క్షమింప వేఁడు
కొనిరి.

అంత నొక్కఁ డిట్లనెను:- 'అయ్యా! అందఱమును
గలిసి భగవానుని దర్శనమును జేయుదము. ఆతని కడకు
బోయి క్షమాపణమును జెప్పుకొందము.'

అంతనొక్క వృద్ధ బ్రాహ్మణుఁ డిట్లనెను:- 'భగ
వానుఁ డంతర్యామి. అతఁడు ఘట ఘటములందు గలవిషయ
ము లన్నిటినిఁ దెలిసికొనఁ గలఁడు. ఈకంసుఁడతి దుష్టుఁడు
మన మాతని నగరమున నివసించుచున్నాము. ఈ దుష్టుఁడు
భగవానునిఁ జంపుటకుఁ బ్రయత్న మొనర్చుచున్నాడు. ఆతఁ
డేమి చంపఁగలఁడు. తానే చావఁగలఁడు. కాని యీ సమ
యమున పోవుట ఉచితము కాదు, లోకులు నానారకములుగ
శంకించెదరు. ఎవ్వరైనను బోయి యా దుష్టునకుఁ జెప్పిరా,
క్రొత్తచిక్కు వచ్చిపడును. స్త్రీల విషయము వేఱె. ఈ సమ

యమునఁ బోవుట ఉచితముకాదు. తర్వాత నెప్పుడైనను భగత్కృప కలిగిన దర్శింప వచ్చును.'

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! ఈ విధముగ భగవద్దర్శనేచ్ఛయున్నను, వారు కంస భయముచే నచ్చటికిఁ బోఁజాలక పోయిరి. యజ్ఞమును సమాప్తి మొనర్చి వారు మథురకుఁ బోయిరి. భగవానుఁడును గోపబాలురను వెంటఁ బెట్టుకొని సాయంకాల మగుటను దెలిసికొని బృందావనమునకుఁ బోయెను. ఇఁక నిప్పుడింద్రునకు గర్వభంగము నెట్లొనర్చెనో ఆలీల నభివర్ణించెదను.'

—//—

గోపకు లింద్రయాగమున కుద్యమించుట

946

మానవుఁడు సామాజిక ప్రాణి, సామాజిక శోభ ఉత్సవముచేఁ గలుగును. మానవులకు ఉత్సవములందు స్వాభావిక రుచియుండును. ఒక్కొక్క పరిస్థితిలోఁ బశువుఁగానైన నుండవచ్చును లేకా అతి ఉచ్చకోటికిఁ జెందిన మహాపురుషుఁడగు జ్ఞానిగానైన నుండవచ్చును. సాధారణులకుఁ గొంచెము మాత్సర్యమ వలయును, కొంచెముగ నుత్సవము,

వైభవము, నృత్యగానములు, పై మెఱుపులుండ వలయును. ఉత్సవములందు బంధువులందఱును, ఇష్ట మిత్రులును, ప్రియులును సమావేశమయ్యెదరు. అందఱితోఁ గలిసి మెలసి తిరుగుట జరుగును. అందఱును గలిసి దేవపూజ నొనర్చెదరు. అందఱును గలిసి భోజన మొనర్చెదరు. గృహముల నలంకరించెదరు. శుభకర్మానుష్ఠానము జరుగును. మంచి రుచికరములగు వివిధ పదార్థములు తినుటకు దొఱకును గొప్ప విచిత్రానందము కలుగును. అందఱి మనస్సులందు నుత్సాహముండుటచే దాని నుత్సవ మందురు. భారతీయ సదాచారమందు నిత్యోత్సవము కలదు. పర్వతముగాని ఉత్సవముగాని లేని మాసముగాని, పక్షముగాని, దినముగాని మన సంస్కృతిలో లేదు. ఆర్యులకు పుట్టినది మొదలు చచ్చు వఱకు ఉత్సవములే ఉత్సవములు. ఈ ప్రాణియొక్క జన్మ ఆనందమునుండి కలిగినది ఆనందములోనే ఉండఁగోరు కొనుచున్నది. అందు వలనఁ బర్వములను, ఉత్సవములను జనులు మిక్కిలి యుత్సాహముతోఁ జేయుచుందురు గొప్ప గొప్ప ప్రయత్నము లొనర్చుచుందురు.

సూతుఁడిట్లనెను:- 'మునులారా! భగవానుఁ డగు శ్రీకృష్ణ చంద్రుఁడు వ్రజములోనుండి గోపబాలురతో నిత్యమును వివిధములగు క్రీడలను జేయుచు గోపకులను, గోపికలను సంతోషపెట్టుచుండెను! అతని చరిత్ర లక్ష్యము నలౌకిక

ములు. ఖేలనములన్నియును ప్రాకృత బాలకుల వలెనే యుండును. కాని అతని వైపున కందఱి నాకర్షించు నొక విలక్షణత కలదు.

ఒక దినమున నందుఁడు వ్యగ్రుఁడై యుండుటయును, శ్రీకృష్ణుఁడు కాంచెను. గోపకులందఱును సావడియందు కూర్చుండి యుండిరి. ప్రాత ప్రాత పుస్తకములను దెఱచి చూచుచుండిరి. 'ఇన్ని బియ్యపు బస్తాలు కావలెను బియ్యము తునుకఁ గూడదు. అక్షతలుగ నుండవలెను. ఇన్ని బస్తాలు యవలు కావలెను. వానిని నీటిలోఁ గడిగి బాగుగా నెండింపవలెను. దానిని బాగుగా దంప వలయును దానిపైఁ బొట్టుండ రాదు. నువ్వులిన్ని బస్తాలను దేవలయును. అవన్నియును నల్లవివిగనుండ వలయును. వానిలో జీవజంతువులుండరాదు. అన్నిటిని విదిలింపుఁడు, పేరుఁడు తిర్యాతిఁ జివరకు కడుగుఁడు. చక్కెరనిఁత తేవలెను. ఆవునేయియే కావలయును. గేదెలు మొదలగువాని నేయి దానిలోఁ గలపరాదు. ఫలాని వస్తువులిన్ని కావలయును. ఫలాని సమిధలు కావలయును. ఫలాని వస్తువు లచ్చట దొఱకను. వస్తువులన్నిటిని శీఘ్రముగ సేకూర్చుఁడు.' అని పురోహితుఁడు చెప్పుచుండెను. పురోహితుని వాక్యములను విని గోపకులటునిటుఁ బరువెత్తుచుఁడిరి. ఒక్కొక్క రేదేదియో తెచ్చుచుండెను. ఇంకఁ గొందఱు కావియో వస్తువుల నిటునుండి అటుఁ బెట్టుచుండిరి.

గోప గోపిక లందొకవిధమగు గలవరము బయలు దేరెను. అది సముద్రపు పోటువచ్చి నట్లుండెను.

ఈ ప్రయత్నమంతయును దేనికొఱకోయని శ్రీకృష్ణుఁడాలోచించి, యాతఁడు కుతూహలవశమునఁ బోయి వ్రజేశ్వరుని సమీపమునకుఁ బోయి కూర్చుండెను. మెల్లగా నిట్లనెను:- "నాయనా! నేఁడేమున్నది. ఈ ప్రయత్నమంతయును దేనికొఱకు! నేఁడేమి యుత్సవము! ఆ యుత్సవము పేరేమి! దానిలో నేమి చేయఁబడును!'

నందుఁ డిట్లనుకొనెను:- 'ఈ కృష్ణప్ప చాల కుతర్కి. నాకును సమాధానము చెప్పుటకుఁ గుదురని ప్రశ్నల నడుగుచుండును. నేనేమి, గొప్ప గొప్ప ఋషులును మునులును మొదలకిండ వలసినదే. కావున దీనికి నేను దాఁట వేయవలయును.' అని యాలోచించి యాతఁడిట్లనెను:- 'నాయనా! ఇది పెద్దవారిపనిలే. దీనితో నీకేమిపని. నీవుపోయి గోపబాలురతో నాడుకొనుము రా! నాయనా!'

ఇది విని భగవంతుఁడు పట్టుదలతో నిట్లనెను :- 'లేదు నాయనా! నేనివ్వేళ నీవిషయమును దెలిసికొనసదే పోయెదను. అది వృద్ధులపని యని మీరు చెప్పుచున్నారు. ఇప్పుడు మీరు వృద్ధులైతిరి. భగవానుఁడు మీ కన్నులను మాయఁ జేసినచో నంతయు నేనే చేయవలసి యుండును. అందువలన నేనిప్పటినుండియే తెలిసికొనుట మంచిది.'

ఈతఁ డంగీకరించెదు వాఁడు కాఁడని నందుఁడు గ్రహించి యిట్లనెను :- "వత్సా! ఇది యింద్రభగవాను నకుఁ జేయు వార్షిక పూజాత్సవము."

'ఉత్సాహముతో శ్యామసుందరుఁ డిట్లనెను:- 'ఈ ఉత్సవమున నేమి జరుగును నాయనా!'

ప్రేమతో నందుఁ డిట్లనెను :- 'నాయనా! ఇందు యాగము జరుగును. సామగ్రినంతయును సేకూర్పవలయును. నిరుడు గ జరిగినది. నీవు గుర్తుండదు ఆటలలోఁ బడిపోయితివి పెద్ద యజ్ఞమంటపము కట్టఁబడును. దాని నలంకరింపవల యును; దానిలోఁదిలలు, బియ్యము, యవలు, పెరుగు, నేయి, మజ్జిగ, వెన్న, బెల్లము, తేనె మొదలగు ద్రవ్యముల నన్నిటిఁ దేవలయును, మండపము నలంకరింపవలయును. గొప్ప వైభవముగ యజ్ఞము జరుగును,'

శ్రీకృష్ణుఁ డిట్లడిగెను :- 'నాయనా! దానిని జేయిం చున దెవరు?

నందుఁ డిట్లనెను :- 'ఓరీ తండ్రీ! గొప్ప గొప్ప మునులు వచ్చెదరురా. గర్గ, గాలవ, శాకల్య, శాకటాయన, గౌతమ, కణ్వ, కణ్వ, వాత్స్య, కాత్యాయన, సౌభరి, వామదేవ, యాజ్ఞవల్క్య, పాణిని, ఋష్యశృంగ, గాగముఖ భరద్వాజ, వామన, వ్యాస, శృంగి, సుమంతు, జైమిని కచ, పరాశర, మైత్రేయ, వైశంపాయనాది సమస్త

ఋషులును మునులును విచ్చేయుదురు వీరే విధ్యుక్తముగ నింద్రయాగమును జేయించెదరు.'

భగవానుఁ డిట్లడిగెను:- 'నాయనా! ఇది యే యుద్దేశ్యముచేఁ జేయఁబడుచుండును?'

నందుఁడు కసరి యిట్లనెను.- 'అరే. ఉద్దేశమును గిద్దేశము నడిగి యేమిచేయుదువు? యజ్ఞము జరుగుచని తెలిసికొనినఁ జాలదా?'

నమ్రతతో భగవంతుఁ డిట్లనెను :- 'చూడుఁడు, నాయనగారు! మీరు వృద్ధులైతిరి. ఏ విషయమును దాఁచవలదు. చూడుఁడు, ప్రపంచమున మూఁడు రకముల వారుందురు. శత్రువులు, మిత్రులు, ఉదాసీనులు. సుఖదుఃఖములలోఁ బాల్గొనుచు, సదా మేలునే కోరువారు మిత్రులు, ద్వేషించుచు ననిష్టమును గోరువారు శత్రువులనఁబడుదురు. అట్టుల నిష్టమును గోరక, అనిష్టమును గోరకుండువారుదాసీనులనఁబడుదురు. అహంకార మమకార శూన్యులగు సాధువు లందఱితోడను సమాన వ్యవహారము నొనర్చెదరు. వారికడ నేవిషయమును దాఁచఁ గూడదు. అట్టియంటి వారికడ తమ మనోగతభావములను జెప్పుచుందురు,

అంత నందుఁ డిట్లనెను :- 'నాయనా! కొన్ని కొన్ని విషయము లందఱకును జెప్పఁదగియుండును, కొన్ని కొన్ని చెప్పఁగూడదు.'

అంత భగవానుఁ డిట్లనెను:- నాయనగారూ! వీలైనంతవఱకు తమ మనోగతభావములను శత్రువుకడ సదా దాఁచి యుంచవలయును ఏదైన నింకెక్కువగ దాఁచఁ దగినచో శత్రువులకడను, ఉదాసీనుల కడను దాఁచవచ్చును తన కంతరంగులు, సుహృత్తులు, పుత్రాదులు తమ కాత్మ సదృశులు. అట్టివారి కేవిషయమును దాఁచఁ గూడదు.'

నందుఁ డిట్లనెను:- 'ఇందు దాఁచుటకును, ప్రకటించుటకును నేమియును లేదు. కాని మనము వంశపరంపరాగతముగ ఇంద్రయాగోత్సవము జరుగుచుండును. ఇది యెల్లప్పుడును జరుగుచుండును. ఆ సమయము వచ్చినది, ఇప్పుడు చేయుద మనుకొనుచున్నాము.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'ఎప్పుడును జరుగుచున్నదని చెప్పినఁ జాలును మానవుఁ డేదైనను గార్యము చేయఁ దలచినచోఁ గొంచెముగనో గొప్పగనో తెలిసికొని చేయవలసియుండును. కొన్ని కార్యములు వాని విషయమేమియును తెలిసికొనకయే శ్రద్ధగాఁ జేయఁబడుచుండును. పాపకర్మలు కానిండు, పుణ్యకర్మలు కానిండు తెలిసిచేసినను, తెలియకఁ జేసినను వాని ఫలమును గొంచెముగనో గొప్పగనో అనుభవింపవలసి యుండును. కాని తెలిసికొని చేసిన కర్మల కంతగా నుండదు. కావున మీరీ యజ్ఞోత్సవమును జేయుచున్నారుకదా దానికి సంబంధించిన ఫలము విషయమున

మీ కేదైనఁ దెలిసియుండిన నాకును జెప్పుఁడు. మీరిప్పుడు చేయఁబోవు యాగము శాస్త్రసమ్మతమైనదా లేక లోక పరంపరగా వచ్చుచుండిన లౌకిక కర్మయా? ఈవిషయముసఁ దెలిసి కొనుటకు నాకు మిక్కిలి కుతూహలముగ నున్నది దీనికిసంబంధిచిన విషయము మీకు తెలిసినదంతయును నాకును స్పష్టముగను, వివరముగను జెప్పవలయును. నేను మీ యాజ్ఞను బాలించు పుత్రుఁడను. అడుగకున్నను బుత్రున కుపదేశింపవలెను. అట్టియెడ శ్రద్ధగా నడుగుచుండ నిఁక జెప్పవలసిన పనియేమున్నది ?'

నమ్రతతోడను, ప్రేమతోడను బలికిన శ్రీకృష్ణభగ వానుని వాక్యములను విని నందుఁ డిట్లనెను:- 'సరే, నేనీ విషయమును జెప్పెదను. వత్సా ! ఈ యజ్ఞము పేరు ఇంద్ర యాగము. ఈ ఆకాశమునఁ గనఁబడు మేఘములకు కీయింద్ర భగవానుఁడు అధిష్ఠాతృ దేవుఁడు. మేఘములాతని యాత్మ మూర్తియే. జలములను గురిపించునది ఇంద్రుఁడే. అవియే ప్రాణులకు జీవనము. వర్షము వలనఁ బ్రాణులానందమును జెందెదరు. మేఘముల కధీశ్వరుఁడగు నింద్రుఁడు కురిపించు జలములచే నన్నాదులుత్పన్నమగును. ఆ యన్నము చేతనే మనము ప్రతివర్షమును జలమును వర్షించు నమరాధిపతి యగు నింద్రునిఁ బూజించు చుందుము. యజ్ఞ మొనర్చఁగా మిగిలిన యన్నమునే మనము ధర్మార్థ కామములకు

సంబంధించిన సమస్త వ్యవహారములను నెఱవేర్చుచుందుము మన మూరక శ్రమపడుచున్నాము. ఆ శ్రమకు ఫలమును మేఘాధిపతియగు నింద్రుఁ డిచ్చుచుండును. ఈ యజ్ఞమును మన పూర్వులును జేయుచు వచ్చుచుండిరి. మనమును జేయుదము. పరంపరాగతమగు నీధర్మము నెవఁ డేదైన భయము చేఁ గానిండు, ధనాధికలోభముచేఁ గానిండు, దేవతలను ద్వేషించుటచే గానిండు త్యజించినచో నట్టి వాని కెన్నటికిని మేలు సేకూరదు. నాయనా! ఇదియే మేము తెలిసికొనినదియును, వినినదియును.'

సూతుఁ డిట్లనెను:_ 'మునులారా! భగవానుఁడు సర్వజ్ఞుఁడు. అతని కన్నియును దెలియును. అతఁ డింద్రుని గర్వము నణఁప వలసియుండెను బ్రహ్మ యెట్లు భగవానుఁ డగు శ్రీకృష్ణుని మహిమమును దెలిసికొనఁ జాలక పోయెనో అట్లే ఇంద్రుఁడును నాతని మహిమమును దెలిసికొనఁ జాలక పోయెను. త్రిలోకములన్నిటికిని దానొక్కఁడే యేకైక ప్రభువని అతనికి గర్వము కావున నాతని యీ గర్వము నణఁచి, అతనికిఁ గోపమును దెప్పించుటకై భగవానుఁ డొక విచిత్రమగు తర్కమును బ్రారంభించెను. అతఁడే యే యుక్తుల ద్వారా తర్కమును జేసినదియును, ఇంద్రయాగమునొనర్చుటలోఁ దన యసమ్మతి నెట్లు ప్రకటించినదియును ముందుమీాకు వర్ణించి చెప్పెదను.'

శ్రీకృష్ణుఁడు కర్మవాదము నుపదేశించుట

ప్రపంచమున నెన్ని వాదములు కలవో, అవన్నియును భగవంతుని లక్ష్యముగఁ బెట్టుకొనియే యుత్పన్నమైనవి. కొందఱు భగవంతుఁ డున్నాఁడందురు. కొందఱు భగవంతుఁడు లేఁడందురు. భగవంతుఁడున్నాఁడను వాఁడును భగవద్గుణములనే గానమొనర్చుచున్నాఁడు. భగవంతుఁడు లేఁడను వాఁడును భగవంతుని విషయమును గూర్చియే చర్చించుచున్నాఁడు. ఒకఁడ స్తి రూపమున నొప్పుకొనుచున్నాఁడు. ఇంకొకఁడు నాస్తిరూపమున నొప్పుకొనుచున్నాఁడు, అతని సత్తాను అంగీకరింపక ఆస్తియనిగాని నాస్తియని గాని చెప్పుట కుదురదు. 'అస్తి' యను చెప్పఁబడు దాని లోను జాల వాదములు కలవు కొందఱాతఁడు శివరూపుఁడందురు. కొందఱు విష్ణురూపుఁడని యందురు. కొందఱు దుర్గయనియు, సూర్యుఁడనియు, గణపతియనియు, కర్మయనియు, నీశ్వరుఁడనియు, బరమాత్మయనియు, బ్రహ్మయనియు, ద్వైతమనియు, అద్వైతమనియు విశిష్టాద్వైతమనియు, ద్వైతాద్వైతమనియు, శుద్ధాద్వైతమనియు, నిట్లనేక విధములుగ నాతనిఁ గూర్చి మీమాంస చేయుచుందురు. ఈ విధముగ నెన్ని వాద వివాదములు కలవో అవన్నియును నాతని నాశ్రయించుకొనియే. పక్షి ఆకాశము

లోపలనే మెగురును, ఈయాకాశము తనను బంధనమున
బంధించినదని అదియనుకొని నేను దీనికి లొంగననుకొనును.
పక్షి అంగీకరించినను అంగీకరింపకున్నను సది ఆకాశమందే
యెగురవలసియుండును. ఆకాశమును వదలి అది యెచ్చట
కను బోఁజాలదు. అదేవిధముగఁ గొందఱిట్లందురు:- 'ప్రపం
చమునందు గల తగాదాలు, గోలలన్నియును నీశ్వరుని
గూఱించియే వచ్చుచున్నవి, కావున నీశ్వరుని బహిష్కరింప
వలయును. ఈశ్వరు నంగీకరించుటను విడిచివేయుఁడు. బాగు
గానే వదలవచ్చును కాని యీశ్వరుఁడు లేక నిలువఁజాలము
దేన్నైనను నూహించుము; ఏవాదమ్మైనను లేవఁదీయుము
దాని కాధారము ఈశ్వరుఁడే, మీమాంసకులు కర్మనే
యీశ్వరుఁ డందురు. ఎవఁడెట్టి కర్మ నొనర్చునో
ఆతఁడట్టి ఫలమును బొందును ఆతఁడు కర్మను
దప్ప వేఱుగ నీశ్వరుని అంగీకరింపఁడు అందువలన వారినిఁ
గొందఱు నాస్తికులందురు; కాని అసలులో నేమున్నది!
నాస్తికుఁడైనను నాతనికిని మూలాధారము భగవంతుఁడే.
భగవంతునిఁ బట్టుకొనియే వాని వాద మారంభమగును
అందఱును దమతమ వాదములే సత్యములని భావించునట్లుగ
భగవానుఁడు తన మోహినీ మాయను వ్యాపిపఁ జేసినాఁడు,
అద్వైతవాది భగవానుఁ డద్వైతమనును. భగవానుఁడు
మెదలకుండ నాతని చెవిలోఁ దానద్వైతినని చెప్పెననును.

ఇంకొకఁడు భగవంతుఁడా ద్వైతియడును, ఆతఁడు రెండు కన్నులను గప్పి ఆతని చెవియందును 'నీవు చెప్పునదియే నిజము. నేను యథార్థమున ద్వైతినని చెప్పెను. ఇట్లే ఆస్తిక, నాస్తిక, దక్షిణమార్గము, వామమార్గము, శైవులు, శాక్తేయులు, గాణాపత్యులు, సౌరులు, వైష్ణవులు వీరినందఱను నాతఁడు మాయలోఁ బడవైచినాఁడు.

సూతుఁ డిట్లనెను :- 'మునులారా ! అమాయకులగు గోపకులు సమస్తకర్మలకును ఫలదాత ఇంద్రుడేనని ఆతని పూజ నొనర్చుచుండిరి. పైగా నింద్రునకును గర్వమెక్కినది, ఆతఁడు తానే అండజికి అధిపతియను నహంకారమున నుండెను. అందువలన నిద్దరకును మేలు చేయవలయునను తలంపుతో శ్రీకృష్ణుఁడు కర్మవాదమును బ్రశంసించుటకుఁ గడంగెను. ఆతఁడు గోపకులందఱకును జెప్పుచు, ముఖ్యముగ నందుని సంబోధించుచు నిట్లనెను :- 'నాయనా ! మీరు జీవనదాత యింద్రుఁడే నని చెప్పుచున్నారు. కాని ఆ విషయము సత్యముకాదు. జీవుఁడు కర్మాధీనుఁడు. ప్రాణులన్నియును దమ తమ కర్మానుసారముగఁ బుట్టుచుండును, కర్మానుసారముగ మరణించుచుండును. సుఖ దుఃఖములు, భయశోకములు, హాని లాభములు. కీర్త్యపకీర్తులు, యోగ క్షేమములు, మానావమానములు ఇవన్నియును గర్మానుసారముగఁ బ్రాప్తించుచుండును '

నందుఁ డిట్లనెను :- 'వత్సా ! కర్మ జడమైనది. అది తనకుఁ దానుగా సుఖదుఃఖముల నెట్లొసంగఁ గలదు ? లోహయంత్రము దానంతట దయే తిరుగునా ? ఎవఁడైన నడుపువాఁడుండినచే అది నడువఁగలదు లేకున్న నడువఁ జాలదు. నడిచిన నదియే పనిగ నడమచుండును. అదే విధముగ ఫలము కర్మానుసారముగ లభించుచుండుననుట సత్యమే. కాని యీ కర్మలకు ఫలము నిచ్చువాఁడింకొకఁ డెవఁడో యుండవలయును. అప్పుడు కర్మఫలము నొసంగువాఁడు గొప్పవాఁడా కర్మ గొప్పదియా ?'

శ్రీకృష్ణ భగవానుఁ డిట్లనెను :- 'ఫల మొసంగు వానితో మనకేమియును బనిలేదు ఈ ప్రపంచమంతయును గాలకర్మ, స్వభావానుసారముగా నడుచుచున్నది. ఏ కాలమున జీవులయొక్క కర్మ భోగాన్ముఖమగునో, స్వభావానుసారముగ జీవులకట్టి ప్రవృత్తి చే కలుగును నీటిబిందువు గాడిద లద్దెమీఁదఁ బడినచో దానిచే స్వభావానుసారముగఁ దమకుఁ దామే తేళ్లుపుట్టును జలమును జడమే. లద్దెయును జడమే. ఆ రెంటియొక్క సంయోగముచే స్వభావాను సారముగ చైతన్యముగల జీవులుదయించును. సరియే. ఫలము నొసంగువాఁడు కలఁడని కొంతసేపు ఒప్పుకొందము. సుఖదుఃఖఫలముల నొసంగువాఁడీశ్వరుఁడుండిన నుండనిండు.

యొక్క ప్రాధాన్యత తగ్గుట

లేదు కర్మ నొసఁగువాఁ డెవఁడైనఁ గానిండు, అతఁడు కర్మానుసారము ఫలము నొసంగును. ఎట్టి కర్మ చేయఁబడునో అట్టి ఫలమునే యొసంగును. కర్మలు చేయువాని కాతఁడు ఫలముల నొసంగఁ జాలఁడు, ఒకఁడు ప్రవేశ పత్రముల నమ్ముచుండెను. దానికి నియుత మూల్యము నెవఁడొసంగుచున్నాఁడో వానికా ప్రవేశపత్రము నొసంగును. వానికి చాలడబ్బు ప్రోగయ్యెను. అతఁడు ద్రవ్యము లేకున్న నీయఁ జాలఁడు. అతఁడును ద్రవ్యమున కధీనుఁడై అతఁడమ్మకము పనినిఁ జేయుచున్నాఁడు కావున వాతఁడును ద్రవ్యమున కధీనుఁడై యున్నాఁడు కావున కర్మ ఫలముల నొసంగుటకై యెవరినైనను గల్పింపుఁడు. అతఁడును గర్మాధీనుఁడయి యే ఫలముల నొసంగుచున్నాఁడు,'

నందుఁ డిట్లనెను :- నాయనా ! ఇచ్చువాఁ డాతఁడే'

శ్రీకృష్ణుఁ డిట్లనెను:- 'ఇచ్చువాఁ డెక్కడున్నాఁడు పూర్వకర్మానుసారముగ నెవని కెట్లు జరుగవలయునని వ్రాయఁబడినదో ఆ ప్రకారము జరుగవలసినదే కాని కాని ఆ ఫలమునిచ్చువాఁడును నన్యథా చేయఁ జాలఁడు కర్మానుసారముగఁ బ్రాప్తింపవలసిన వస్తువు మనకవశ్యము లభించి తీరును, తప్పక లభించితీరును జీవులు కర్మానుసారమునను సరించునప్పుడు కర్మ ఫలస్వరూపమునచే సుఖదుఃఖములను భోగించుచుండ నింక నింద్రునితో నేమి ప్రయోజనము!'

నందుఁ డిట్లనెను:- 'వత్సా! ఈ విషయము మా బుద్ధికిఁ బట్టుటలేదు, ఒకేదినమున నొకేసమయమున నిద్దరు పిల్లలు పుట్టిరి. ఒకఁ డత్యంత దరిద్రుని యింటఁ బుట్టినాఁడు, రెండవవాఁ డత్యంత ధనికుని యింట బుట్టినాఁడు. పుట్టఁగానే ఒకనికి సమస్త సుఖసామగ్రులు ప్రాప్తించు చుండెను, రెండవవానికి, కడుపునిండ పాలైనను లేవు, వారిద్దరు నేమియును దక్కువచేయలేదు, అట్టియెడ నొక్క నికి పుట్టుకతోడనే సుఖము లేల ప్రాప్తింపవలయును? ఆ సమయముననేపుట్టినవేరొకనికిదుఃఖము లేలఁ ప్రాప్తింపవలయును.

భగవాఁ డిట్లనెను:- 'వీరు ధనికులుగాఁ గాని దరిద్రులుగాఁగాని అప్పటి జన్మవలనఁ గాదు, పూర్వ జన్మములలోఁ జేసిన కర్మవలననే అట్లు జరిగినది, ఒకని కర్మ యింకొకని కంటదు. ఒక గోశాలలో వేలకొలఁది గోవులొక్కటిగనే యున్నవి. వానిలో నే యావుదూడ యేదియో అది తన తల్లినిఁ గనుఁగొని దానిపాలనే త్రాగును. దీనినిఁ బట్టి జీవుఁడు దన పూర్వ స్వభావము ననుసరించి పూర్వ సంస్కారముల కధీనులై యున్నారని తెలుచున్నది. దేవతలు కానిండు, అసురులు కానిండు, మనుష్యులు కానిండు, పశు, పక్షి, కీట, పతంగాదులలో నేదైనఁ గానిండు, సమస్త చరాచర జగత్తునందలి ప్రాణులందఱును దమదము స్వభావముల ననుసరించి యుందురు. కొందఱు ఉత్తమ కర్మ లొన

ర్చినవారు ఉత్తమ జన్మల నెత్తుచుందురు, అట్లే అధమ
కర్మలొనర్చినవారు అధమ జన్మల నెత్తెదరు, ప్రపంచమున
మనకు శత్రువులును లేరు, మిత్రులును లేరు, ఉదాసీను
లును లేరు. కర్మానుసారముగనే శత్రుత్వమును, మిత్రత్వ
మును, ఉదాసీనత్వము నుండును. గురువును గర్మాను సార
ముగనే ప్రాప్తించు చుండును. ప్రాప్తించుట యేమి?
కర్మయే గురురూపమును ధరించును. కర్మయే గురువు,
ఈశ్వరుఁడును గర్మయే. అన్నిటికంటెఁ బరమాదరణీయ
మైనది కర్మయే.

క॥ కర్మమునఁ బుట్టు జంతువు
కర్మమునను వృద్ధిఁ బొందుఁ గర్మమునఁ జెడున్
కర్మము జనులకు దేవత
కర్మము సుఖదుఃఖములకుఁ గారణ మధిపా॥'

నందుఁ డిట్లనెను:- 'వత్సా! మనము కర్మను జేయు
చునే యున్నాము. యజ్ఞ మొనర్చుట కర్మ కాదా?'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'అది కర్మ యెందులకుఁగాదు,
అవశ్యము కర్మయె, మీరు యజ్ఞము చేయరాదని నే
ననుట లేదు, యజ్ఞము నవశ్యము చేయవలయును. కాని
కర్మ నాదరించి యజ్ఞ మొనర్పఁడు, మీరింద్రుని భయముచే
దాని నాదరించుచున్నారు. ఇంద్రుఁడే సర్వస్వమనుకొను
చున్నారు. నేను కర్మలను జేయవలదనుట లేదు. కర్మ

లందఱును జేయవలసినదే. తమ పూర్వజన్మ సంస్కారముల
ననుసరించి యెవరి కే వర్ణమును, ఏ యాశ్రమమును
ప్రాప్తించినదో ఆ ప్రకారము కర్మలొనర్చుచు సదా కర్మల
నాదరింపవలయును.'

నందుఁ డిట్లనెను – 'అవును నిజమే. కర్మల నాదరింప
వలయును కాని యజ్ఞాదులందేదో ఒక యిష్టదేవము
నేర్పఱచుకొని పూజింపఁబడును. ఇప్పుడీ యజ్ఞమం దిష్టము
నెవరినిఁగాఁ బెట్టుకొనవలయును. ఎవనినిఁ బూజింపవలయును.

భగవానుఁ డిట్లనెను:– 'నాయనగారూ! అందఱకు
నొకే యిష్టదైవముండఁడు. కర్మానుసారముగ నందఱకును
నిష్టము వేఱు వేఱుగ నుండును. ఎవని కారణమున నెవని
జీవితము సుగమముగ నడుచునో వానికాతఁడే యిష్టదేవుఁడు
ఆతనినే మనము పూజింపవలయును. ఒక పల్లెవాఁడుండెను.
అతని జీవితము నౌకవలన జరుగుచుండును. కావున నాతఁడు
నౌకనే తనయిష్టదేవతగ భావించి పూజన మొనర్పవలెను.
బ్రాహ్మణునకుఁ బుస్తకమున జీవితము జరుగుచుండును.
అతఁడు పుస్తకమును బూజింపవలయును. క్షత్రియున కస్త్ర
శస్త్రములతోడను, గుఱ్ఱములు, ఏనుఁగులు వీనిచే జీవితము
నడచును. అతఁడు వానినే పూజింపవలసియుండును. వైశ్యు
నకు తరాజుచే జీవితము నడుచును. అతఁడు తరాజునే
పూజింపవలయును. స్త్రీకి పతిచే జీవితము నడుచును. ఆమె

పతినే పూజింపవలయును ఇష్టదేవతకు నివేదించి భోజనమును జేయవలయును. కాని ఇష్టము కృత్రిమమైనదిగ నుండరాదు, స్వభావానుసారముగ నుండవలయును. గంగకుం బోయి గంగాదాసగుటయు, యమునకుం బోయి యమునాదాసగుటయు కాదు తన స్వాభావకర్మానుసారముగ నిష్టదైవముండవలయును.

అంత శౌనకుం డిట్లడిగెను:- 'సూతా! కృత్రిమ యిష్టదైవ మెట్లుండును?'

సూతుండిట్లనెను:- 'వినుండు స్వామీ! ఈ విషయమున నేనొక నవ్వుల యిష్టదైవమును గూర్చి చెప్పెదను. ఒక రైతు ఉండెను. రైతు మిక్కిలి సరళుండు; కాని ఆతని భార్య చాలగయ్యాళి. దానికి జిహ్వా చాపల్యమెక్కువ. జిహ్వాచాపల్యము గలస్త్రీ మంచి మంచి పదార్థములను దస్తూరు చేసికొని యెవ్వరికిం దెలియక తినును. తన భర్తనుగాని బావలు మఱందులనుగాని తలంపనే తలంపదు. ఆమె యింటిలో నొంటరిగ నుండెను భర్త పగలంతయును పొలములోం బనిచేయుచుండును, ముందుగా నామె భర్తకేదో అన్నమువండి పచ్చళ్ళు వేసి పెట్టును. ఆతనికి నాంగలి యెద్దులనిచ్చి పొలము కుం బంపి వేయును తరువాత మంచి గోధుమపిండినిం దెప్పించి, దానిని దోరగా నేతిలో నెఱ్ఱగా వేయించి దించి, ఒక బాణలిలోం బంచదార పాకమును బట్టి, కొంచెము జిగటు పాకము రాంగ నేదానిలో నాపిండిని గలిపి దానిలో నేయినిం బోసి కలుపుచుండవలెను. రుచి సువాసన కొఱకు జీడిపప్పు కిస్మిస్, యాలకుల పొడి కుం.

కుము ఘన్నిష్ఠ వచ్చు ర్యాదినముల చేసికొనుచున్నారు. ఇట్లాచేయి యంతయును నాపిండిలో నిగిరిపోవునట్లు చూడవలయును. ఇట్లు చేయఁగా నది గోధుమ హాల్వాయగును. ఇట్లు ప్రసాదమును సిద్ధముచేసి దీనినైనను నిష్టదైవమునకుఁ జేసికొని నైవేద్యమును బెట్టవలయును. యథార్థమగు సిష్టదైవమగు ధనపతి నా కొసఁగ వంచించఁ దలఁచెను. అందువలన నామె యిటిమండిగమునే తన కృత్రిమ యిష్టదైవమునకుఁ జేసికొనెను. ప్రసాదమునకు గోధుమ హాలువా అని పేరుపెట్టెను ఎందువలన ననఁగా నాప్రసాదము గోధుమతోఁ జేయబడినది. ఆమె తన యిష్టదేవతయగు మండిగము మీఁదనే కూర్చుండి యిట్లు మంత్రమును బఠించి నివేదించును. 'వినవే వినవే మండిగమ్మా! నా కొత్తలు నాదు బిడ్డలు లేరు! నీ యాజ్ఞయైనచో హాలువా భోగంబిదిగోనమ్మా! హాలువా భోగము చలువేనమ్మా! ఇట్లు మంత్రమును బఠించి, తనకుఁ దానే 'అవును తినుము, తినుము' అని దానిమీఁదఁ గొంచెముగ నీటిచేఁ జలుకరించి ఆ హాలువానంతను దానొక్కతెయే గుటకు గుటకు మని మ్రింగివేయును ఇట్లు ప్రతిదినమును నేతి హాలువా తినఁగా దినఁగా నామె శరీర మొప్పఁబడెను. బాగుగా బలిసెను. రైతు పాపము ప్రతిదినమును జిక్కిపోవుచుండెను ఇట్టిలోఁ గేవలము అన్నము పచ్చళ్లు తప్ప కూరేమియును జేయనే చేయదే; ఈమె యెట్లు బలిసి యొరప్పఁబడినది! అని ఆతనికి సందేహము. దీనిలో నేదైన కారణముండి తీరవలయును. అతఁడా కారణము నన్వేషింపఁ జొచ్చెను.

శత్రువులును, మిత్రులును నందఱును నుందురు. ఎవరో రైతుతో నిట్లు చెప్పిరి:- 'నీ భార్య ప్రతి దినమును హాలువా ప్రసాదమును మెక్కుచున్నది. అందువలన నామె బలిసినది.' ఒక దినమున నాతఁడు మొదలకుండ పొలమునుండి యింటికి వచ్చెను. దైవవశమున సరిగా నదేసమయమునకు ఆతని భార్య హాలువాను సిద్ధముచేసి, తన కిష్టదేవతయగు మండిగము మీఁద గూర్చుండి యీ మంత్రమును జపించు చుండెను:- 'వినవే వినవే మండిగమ్మా! నాకత్తెలు నాడు బిడ్డలు లేరు నీ యాజ్ఞయైనచో హాలువా భోగం బిడుగో నమ్మా! హాలువా భోగము చాలువేనమ్మా' అని తరువాత నామెయే అవును తినుము, తినుము' అనుచు నాప్రసాదమును మెక్కుచుండెను. ఆతఁడు దీనినంతను గాంచి యిట్లనుకొనెను:- 'నా భార్య చాల మోసకత్తె. డబ్బు ఖర్చు చేసి హాలువా చేసి బాగుగా మెక్కుచున్నది. ఈమె మండిగమునే కృత్రిమ యిష్టదేవతగఁ జేసికొనినది. నేనును నిట్టి కృత్రిమ యిష్టదేవతనే యేర్పఱచుకొందును. ఇది యిన్నాళ్ళనుండి చేసిన దానికిఁదగిన చికిత్సను జేసెదను' అని యాలోచించి అతఁడు తన కత్తినే తన కృత్రిమయిష్ట దేవతగఁ జేసికొనెను

మఱునాఁడు నియమానుసారముగ నాతని భార్య మరల గోధుమ హాలువాను నైవేద్యముగఁ జేసెను. నేఁడు రైతు ముందుగానే వచ్చి యింటిలో మచ్చుమీఁద దాగి యుండెను. ఆమె నైవేద్యమును బెట్టుటకై ఆమె మండిగముపైఁ గూర్చుండి 'వినవే వినవే మండిగమ్మా! నాకత్తెలు

నాడు బిడ్డలు లేరు. నీ యాజ్ఞ యైనచో పాలువా
భోగం బిడగోనమ్మా! పాలువా భోగము చలువేనమ్మా'
అవును తినుము, తినుము' అనుచుఁ దిన నారంభింపగానే
రైతు దండమును దీసికొని వచ్చి యెదుటగా నుంచుకొని
'వినవే వినవే పొన్నులకత్తా! నకు మామలులేరు బావలు
లేరు. ఆసతియైన మోసగాండ్ర వీపును మోఁతను
మ్రోగింతు' అని తనకుఁ దానే 'సరే, మ్రోగించు
మ్రోగించు' అని పలికి అతఁడు తన దండముచే బడితెపూజ
కావించెను.'

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! దీనినే కృత్రిమ
యిష్ట మందురు ఇది దంభము. పాపము తన జీవితము
దేనిచే జరుగునో దానినే యిష్టముగ భావించి పూజింపవల
యును భగవానుఁడు కర్మవాదమునకుఁ బుష్టినొసంగుటకై
దీనినంతటను జెప్పెను. గోపకులకు నచ్చఁ జెప్పుచు నిట్ల
నెను:- 'దేనిచే మన జీవితము నడుచునో అట్టి ఒక దేవ
తను బూజించి యుపాసింపవలయును. నేఁడొక ఉపాసన
యును, రేపింకొకటియు, నెల్లుండి మఱియొక దాని నుపాసించు
చుండినచో నట్టివాని కెన్నటికిని శాంతి లభింపదు. వ్యభి
చారిణి స్త్రీకివలె నేఁడొకనినిఁ బ్రేమించి, రేపింకొకనిఁ
బ్రేమించి, యెల్లుండి యింకొకనిఁ బ్రేమించినచో నామె
ప్రేమ యొక్కని యందును స్థాయిగా నుండదు. ఆమెకు నిత్య
నూతన పతి యేర్పడుచుండును. అట్లు వేరువేరుగఁ బ్రేమను
బ్రసరింపు మాడిన దానికెన్నడును శాంతిలభింపదు. అదే

విధముగ నటునిటు నిత్యమును నిష్టదైవముగా మార్చుకొను
చుండినచో శాంతి యెన్నటికిని లభింపదు.'

నందుం డిట్లనను:- 'అయితే, నాయనా! ఎవనికై
నను నిష్టమేదియై యుండును? మన మెవనిం బూజింప వల
యును?'

భగవానుం డిట్లనను:- 'బ్రాహ్మణుల వృత్తి వేదము.
కావున వేదము బ్రాహ్మణుల కిష్టము, క్షత్రియునకు వృత్తి
భూపాలనము. కావునం బృథివియే అతనికిష్టదేవత. వైశ్యుని
వృత్తి వ్యాపారము. కావున లక్ష్మి అతనికిష్టదైవము.
శూద్రుని వృత్తి సేవ. కావున వారికిష్టము ద్విజాతియే
వైశ్యునకు వృత్తి నాల్గువిధములుగ నుండును. వ్యవసాయము
చేయుట, వ్యాపార మొనర్చుట, గోసంరక్షణము, వాణి
జ్యము ఇందులో నొకదానికంటె నొకటి నికృష్టమైనది.
అనంగా వ్యవసాయ మొనర్చుట సర్వోత్తమము అంతకంటె
నీచమైనది వ్యాపారము, వ్యాపారము కంటె నీచమైనది
రసాది విక్రయము. అన్నిటికంటె నీచవృత్తి వడ్డీవ్యాపారము
ముచే జీవనము జరుపుట.'

నందుం డిట్లనను:- 'అయితే, మనమే వృత్తిలో
నుండవలయును?'

శ్రీకృష్ణుం డిట్లనను:- 'మనకు కృషి, వాణిజ్యము,
వడ్డీ వ్యాపారములేదు. మన కేవలము వృత్తి గోసంరక్షణము.
గోవులే మన కిష్టదేవతలు. కావున మనము గోపూజ
నొనర్చుకొనవలయును. గోవుల కాహారము నొసంగు పర్వ
తము కావున గోవర్ధనపూజ నొనరింపవలయును.'

నందుం డిట్లనెను:- 'ఓరీ! గోవర్ధనము గోవులకు గడ్డి నిచ్చుననుట నిజమే, కాని యింద్రుఁడు వర్షమును గురిపింప కుండినచో గడ్డి యెట్లు మొలచును? వర్షింపఁ జేయు వాఁ డింద్రుఁడుకదా!'

భగవానుం డిట్లనెను:- 'తండ్రీ! నే నిదివరకే యింద్రుఁడును నొక కర్మానుసార దేవతయని చెప్పియుంటిని. ఒక కల్పమందు పదునలుగురు మనువులును, పదునలుగురు దేవేంద్రులును మారుచుందురు. కర్మానుసారముగఁ గర్మ ననుభవించు వాఁడేమి వర్షమును గురిపింపఁ గలఁడు? ఈ ప్రపంచము యొక్క ఉత్పత్తి, స్థితి, లయములు సత్త్వరజస్తమో గుణములవలన జరుగుచుండును, నానా యోనులందు భ్రమించుజీవి స్త్రీపురుష సమాగమముచేఁ బుట్టుచున్నాఁడు. స్త్రీ పురుషుల హృదయమునందు రజోగుణజన్యమగు కామముత్పన్నమైనపుడు రజోవీర్య సంబంధముచే శరీర మేర్పడుచున్నది అదే విధముగ రజోగుణ ప్రేరితమై మేఘగణము వర్షించుచుండును.'

నందుఁడిట్లడిగెను:- 'మేఘము వర్షమును దాని కదియే యెట్లు వర్షింపఁగలదు? దానిచే నింద్రుఁడే వర్షమును గురిపింపఁ జేయును.'

భగవానుఁడిట్లనెను:- 'తండ్రీ! ప్రతిసంవత్సరమును జలాధిపతియును, ధాన్యాధిపతియును, రాజు, మంత్రి వేఱు వేఱుగ నుండుటను మీరెఱిఁగిన దే కదా! సూర్యుఁడు తన కిరణములచే సముద్రము నుండియు, నదులనుండియు, కూప తటాక సరోవరాదులనుండియు, సమస్త ప్రాణులశరీరముల

నుండియు సూర్యకాంతము జలములను గ్రహించి, వర్షాకాలమున నా జలములను మేఘముల కొసంగును. వాయు ప్రేరణచే మేఘము లొకటొకటి రాచుకొని గర్జించును. అంతనవి అచ్చటచ్చట జలములను వర్షించును ఆ జలముచేఁ దృణ, గుల్మ, వృక్ష, లతాదులుద్భవించి పెరుగును. ఓషధులును పెరుగును, అవి ఫలించును, వాని వలన నన్నము కలుగును. ఆ యన్నము వలనఁ బ్రాణుల జీవములు నిలుచును. అందరును దమతమ ప్రారబ్ధకర్మానుసారముగ భోగముల ననుభవించెదరు. కర్మములచేతనే దుఃఖజన్మ, మరణ, రోగ, శోక, ఉత్పత్తి, విపత్తి, సంపత్తి, విద్యా, బుద్ధి, కవితా, కళా, యశ, అపయశ, పుణ్య, పాప, నరక, స్వర్గ ముక్తి, భగవద్భక్తి కలుగుచుండును, కర్మానుసారముగనే అప్పుడప్పుడు వర్షములు కురియుచుండును ఇఁక నింద్రునితోఁ బని యేమున్నది!'

నందుఁడిట్లనెను:- 'నాయనా! ఈ పూజ వంశపారంపర్యముగా జరుగుచున్నది. అందరును దీనిఁ జేయుచుండిరి. కులాగత ధర్మమును వీడు టెట్లు!'

భగవానుఁడిట్లనెను:- 'తండ్రీ! ఈ విషయములన్ని నగర నివాసులగు నాగరికులకును, పురవాసులకును, నగర వాసులకును సంబంధించియుండును. మనకు పురములును లేవు, నగరములును లేవు, గ్రామములును లేవు. మనము వనవాసులము నిత్యమును వనములందును, పర్వతములందును, కందరములందును నివసించుచుందుము. శకటములే మన యిండ్లు, మనమెచ్చట తలఁచుకొనిన నచ్చట మేము

లను పాలించిన గుడిసెలు [illegible] సుకొనిన, అప్పుడే మనకు నివాసస్థాన మేర్పడినది. మన మొక్కచోటున నివాసస్థాన మేర్పఱచుకొనుము. ఏ వనమున నావులకు మంచి మేత యున్నదో, నీటివసతియున్నదో అచ్చట గుడారమును వేసి కొందుము. మన యిష్టదైవములు మన పురోహిత బ్రాహ్మణుడును, ఈ గోవులును, గిరిరాజమగు నీగోవర్ధన పర్వతము వీరే మనకుఁ బూజ్యులు. వీనిని మనము పూజింపవలయును.'

సూతుఁడిట్లనెను: 'మునులారా! ఈ విధముగను భగవానుఁడనేక యుక్తులతోఁ నింద్రుని కొఱకు చేయఁబడు యజ్ఞమును ఖండింపఁగా గోపకు లాశ్చర్య చకితులైరి. ప్రతి సంవత్సరమును యజ్ఞమును జేయుచుండిరి. కావునయజ్ఞమును జేయకుండఁజాలరు. దీనికితోడుగా వారు శ్రీకృష్ణుని అనేక అలౌకిక లీలలను గాంచుచుండిరి. అనేకులగు నసురులను భగవానుఁడు నిమిషములోఁ జంపివైచెను. భగవానుని దర్శనముకొఱకనేకులగు ఋషులును మునులును వచ్చుచుండిరి ఇంతేకాక భగవానుని, వేణుమాధురినిఁగాంచి వ్రజవాసులందరును నాకర్షింపఁబడిరి. అందువలన నాతని యభిప్రాయమునకు విరుద్ధముగ నేమియును జేయఁజాలకుండిరి. అందువలన వారు తామేమిచేయవలయునో భగవానునే అడిగిరి. మనమేమి చేయవలెను? దేని నొనర్చుటచే మనకు సుఖశాంతులు కలుగఁగలవు? అట్టి కర్మయేదియో మాకుపదేశింప వలయును. అంతట భగవానుఁడు గోవర్ధన పూజాప్రస్తావము నెట్లు కావించెనో, దాని వర్ణనమును నేను చెప్పెదను వినుఁడు.'

పుట నెంబరు, ఫారం నెంబరు తప్పు. కలిపి చదువవలెను.

గోవర్ధనపూజాప్రస్తావము

(౯౪౮)

ఏ పూజనమున సమృద్ధిగ పూజావిధానము, మంచి పుష్పాది సామగ్రి, మంచిమంచినై వేద్యములు వినియోగింపఁ బడునో అట్టి పూజయే సుందరముగను సుఖకరముగను నుండును. పూరక శుష్క శంఖనాదముతోడనే చేయు పూజకు మనము గృహమున నుండియే ఒక్క నమస్కారమును బెట్టవచ్చును. ప్రసాద విస్తారము లేని పూజ యేమి పూజ ? శుభకర్మయొక్క ఫలము శుభప్రసాదము. అన్నిటి కంటె గొప్పప్రసాదము మంచి మనః ప్రసన్నతయే ఏ కర్మ యందు మనస్సాహ్లాదమును జెందునో, ఏ పూజయందందఱకును సమానమగు నుత్సాహముండునో అట్టి పూజయే నిజమగు పూజ. మిగిలినదంతయును పొట్టపూజ: తన పొట్టకూటి ప్రయత్నమున కొక వ్యాసంగము. కేవలము జీవనము కొఱకు చేయుపూజ పొట్టకూటి ప్రయత్నమునకు జేయుట కొక ఉపకరణమే. పూజయొక్క సఫలత యిష్టదేవతా ప్రత్యక్షముననే కలదు. ఇష్టదేవత ప్రత్యక్షమైన పూజయే నిజమగు పూజ.

సూతుఁడిట్లనెను: . 'మునులారా! అనేక యుక్తులచే దేవేంద్రుని పూజ నిరాకరింపఁబడఁగా నందుఁడిట్లడిగెను:-

'అయితే! నాయనా! ఇప్పుడెవరిపూజను చేయవలయునో, ఎవని నుద్దేశించి చేయవలయునో నీవే చెప్పుము.'

భగవానుఁడిట్లనెను:- 'తండ్రీ! ప్రత్యక్ష దేవతలను వదలి పరోక్ష దేవతల వెంటఁబడుటేల? పృథివియందు గోవులు, బ్రాహ్మణులు, గోవర్ధనపర్వతము ఇవి యొకఁడే ప్రత్యక్ష దేవతలు ఈమూఁడింటికే పూజజరుగవలయును. గిరిరాజమగు గోవర్ధనమునకు నైవేద్యమును బెట్టవలయును. వేదాధ్యయన పరులగు బ్రాహ్మణులు వచ్చి విధి విధాన పూర్వకముగ నగ్నిహోత్రము చేయవలయును. నానా విధములగు ద్రవ్యములు, అన్నము, వస్త్రములు, గోవులు దానదక్షిణలతో నీయవలసియుండును. గోవుల నలంకరింపవలయును. వానికిఁ బచ్చ పచ్చని పచ్చని పచ్చగడ్డిని మేపవలయును. నాఁడుద్దేశ్యమున నిట్టి యుత్సవమొనరింపవలయును.'

నందుఁ డిట్లడిగెను:- 'ఇట్టి నీ యజ్ఞమునకు మరల నదే సామగ్రిని సమకూర్పవలయునా యేమి?'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'తండ్రీ! అవును. క్రొత్త సామగ్రి అవసరము లేదు. మీరీ యింద్రయాగమునకే సామగ్రిని సమకూర్చిరో ఆ సామగ్రితోడనే యీ యజ్ఞానుష్ఠానమును గావింపుఁడు. కాని ఒక్క విషయమున్నది. మా దేవత యీ యవలు, తిలలు, బియ్యము వీనిని నివేదిం

చినఁ దిని సంతుష్టినిఁ జెందువాఁడు కాఁడు. దీని కొఱకు పక్వ పదార్థము లెన్నో కావలయును.'

నందుఁ డిట్లనెను:- 'మే మడుగున దేనయ్యా! ఏ యేమి వస్తువులు కావలయును? నీ దేవతయొక్క స్వభావమును మేమింకను నెఱుఁగఁ జాలకున్నాము. ఆతఁడే సామగ్రిచే సంతుష్టుఁ డగునదియును మే మెఱుఁగఁ జాలకున్నాము. ఇప్పటి వఱకు మే మింద్రుని పూజ నొనర్చుచుంటిమి. మాకు గోవర్ధనమొక నూతన దేవత.'

శ్రీకృష్ణుఁ డిట్లనెను:- 'సరేకాని, మీరు నేఁటి వఱకు మీ దేవత యెన్నడైనఁ బ్రత్యక్షముగ నైవేద్యము నారగించుటను గాంచితిరా?'

నదుఁడిట్లనెను - 'నాయనా! దేవతలు పరోక్ష ప్రియులుగ నుందురు. అగ్ని దేవతలకు ముఖము. ఆతఁడే దేవతలందఱకును హవిర్భాగములను దీసికొనిపోయి అందించుచుండును. మే మగ్నియందు హవిస్సులు భస్మమగుటను గాంచుచున్నాము. ఇంద్రుఁడు ప్రత్యక్షముగ వచ్చుటను గాంచలేదు. తినుట అట్లుంచుఁడు. నేఁటివఱకు మే మెన్నఁడును నింద్రుని దర్శింపనే లేదు.'

భగవానుఁ డిట్లనెను :- 'మీరు మా దేవతను గాంచుఁడు అది ప్రత్యక్షమై మీ యందఱ సమ్ముఖమునఁ

ప్రసాదమును గైకొనును. మీరందఱును అది ప్రసాదమును స్వీకరించుటను గాంచెదరు.'

అంత గోపకులందఱును నానందముతో నిట్లనిరి:- 'బాబు! బాబు! ఈసారి మనమందఱమును శ్రీకృష్ణుని దేవతనే పూజింతము. ఇంద్రుని న్నాళ్లనుండి పూజించు చుంటిమి కదా, ఆతఁడెన్నడైన దర్శనమిచ్చినాడా? ఈయలేదు. కృష్ణుని దేవత అందఱ సమ్ముఖమునఁ బ్రత్యక్షము కాఁగలఁడఁట. ఇది చాల ఆనందకరమగు విషయము. మన మంద ఱము నాతని దర్శన మొనర్చెదము.'

ఇది విని నందుఁడిట్లనెను:- 'మంచిది. మీ అందఱ కది సమ్మతమైనచో నటులనే చేయుదము. కాని దేవత క్రొత్తది. కృష్ణుఁడే దాని నరములను నాడులను గుర్తింపఁ గలఁడు. దాని సంగతి యంతయును ఆతనికిఁ దెలియును. కావున నాతఁడేమి తినునో కృష్ణుఁనే అడుగుడు. ఆ వస్తువు లనే ఆ దేవతకు సమకూర్చెదము.'

శ్యామసుందరుఁడిట్లనెను:- 'మా దేవత యేమి తినునో ఆ విషయమును గూర్చి అడుగకుఁడు. ఆతఁడధికముగఁ దినఁ గలఁడు. నానావిధములగు తీపి, పులుసు, కారము, ఉప్పఁ వగరు, చేదు మొదలగు నీషడ్రుచులుగల పదార్థములను, భక్ష, భోజ్య, లేహ్య, చోష్యములను చతుర్విధ పదార్థము

లను క్రమింగి వేయగలండు. ఇప్పుడండఱును నీ పదార్థము
లను యథేష్టముగఁ దయారు చేయుఁడు.'

నందుఁ డిట్లనెను:- 'ఓరీ! కొన్నిటి పేర్లను జెప్పుము.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'పేరులేమని చెప్పుదును?
పచ్చిని, వండినవియు, ఫలాహారములను, పాలతోడను, మిాఁ
గడతోడను జేయు పదార్థముల నన్నిటినిఁ జేయుఁడు, మంచి
సన్నబియ్యముతో నంతపలుకును గాకుండ, అంత మెత్తన
గాకుండ పొడిపొడిలాడు నట్లన్నమును వండింపుఁడు. కమ్మగఁ
దేనె పాకముగ పాయసమును వండింపుఁడు. అన్నిరకములగు
పదార్థములను వండవలయును. పప్పు, పులుసు, కూరలు,
మంచిమంచి పచ్చళ్లు, గారెలు, బూరెలు, అరిసెలు రవ్వ
కేసరి, హాలువా, లడ్డు, జిలేబి. పూరణములు, అంవడలు
మొత్తము నెన్ని ఉత్తమములగు పిండివంటలుకలవో వాని
నన్నిటినిఁ జేయవలయును. పిండివంటలన్నియు స్వచ్ఛమగు
నావు నేతితోడనే చేయఁబడవలయును. ఇంకను పులిహోర,
చిత్రాన్నము చక్రపొంగలి చేయఁబడవలయును. ఇదియును
గాక పాలకోవాను దీసి వానితో లడ్డు, రసగుల్లాలు. గులాబు
జామున్ వగైరా పిండివంటలను, మంచి గోధుమపిండి పంచ
దారతో మాల్పువా, గవ్వలు, ఖాజాలు, పోళీలు మొదలగు
నవి చేయఁబడవలయును. పెరుగుపచ్చడి, మొదలగుపచ్చళ్లు,

మజ్జిగపులుసు, దోసకాయ, వంకాయ, అరటికాయ, పొట్ల కాయ, ఆనపకాయ మొదలగు కూరలెన్నో వండవలయును. మంచి కందిపప్పును వండవలయును. వడియాలు, అప్పడాలును ఉండవలయును. ఇంకను గోధుమపిండి, తోడను, సెనగపిండి తోడను ఎన్ని పిండివంటలు చేయ వీలుండునో వాని నన్నిటినిఁ జేయవలయును. అన్నియును గోవర్ధనునకుఁ జేలికగఁ దిన వీలగు వస్తువులను చక్కఁగను, రుచికరముగను జేయవలయును. మన దేవతకు పక్వపు పిండివంట, అపక్వపు పిండివంటయను భేదము లేదు. ఇంకను కూరలను కలిపిగాని కలుపక విడివిడిగాఁ గాని చేయవలయును. వేపుడుపిండిని గూడ చేయవలయును. మన దేవత ఫలాహారములనుగూడ మెగుడఁ గొట్టఁగలఁడు. ఈ ఋతువునందు దొరకు ఫలముల నన్నిటిని సమకూర్చవలయును. ఇంతేగాఁ జెప్పనేల ? ఎన్ని పదార్థములను జేయుటకు వీలు కలదో, ఎన్ని పదార్థములను సమకూర్ప గలుగుదుమో అన్నిటిని సమకూర్పవలయును. కనీసము ఛప్పన్నాఱు (ఏబదియాఱు) పిండివంటలను జేయ వలయును ఎన్ని యెంత యెక్కువగఁ జేయఁగలిగిన నంత మంచిది. పప్పు మొదలుకొని పరమాన్నమువఱకు అన్నియును జేయ వలయును.

గిరిరాజగు గోవర్ధనమును బూజించి, ఆతనికి నివేదించి, ఆ ప్రసాదపదార్థములను చండాలుడు మొదలుకొని బ్రాహ్మ

నాపు న[illegible]. పం[illegible] [illegible]. ప[illegible]ను

బావనులకును, కుక్క మొదలు గోవులకును యథాయోగ్య

ముగఁ బెట్టి మీరందఱును మీ బంధు బాంధవులతోడను,

జాతి కుటుంబాదులతోడను ప్రసాదమును గైకొనవలయును.

ప్రసాదమును గైకొనిన పిదప స్త్రీపురుషులందఱును మంచి

మంచి నూతన వస్త్రాభూషణాదులచే నలంకృతులై గిరిరాజగు

గోవర్ధనమునకు జయజయ ధ్వానము లొనర్చుచు నాతనికిఁ

బ్రదక్షిణ మొనర్పవలయును. గోవులకు బ్రాహ్మణులకును

బ్రదక్షిణ మొనరింపవలయును. తండ్రీ! నా యభిప్రాయమిది.

మీ రందఱును బెద్దలు. మీ కందఱకేది యుచితమనితోఁచిన

దానినిఁ జేయుఁడు. ఈ యజ్ఞమువలన గోవులు మిక్కిలి

తృప్తినిఁ జెందును. బ్రాహ్మణులకు బూజ జరుగును. వారికి

దానదక్షిణలు లభించును. కావున వారును సంతసించెదరు.

గోవర్ధన గిరిరాజము ప్రత్యక్షమై మీకు దర్శన మొసంగఁ

గలఁడు. మీరు చేసిన పూజను బ్రత్యక్షముగఁ గ్రహింపఁ

గలఁడు. నాకును నీ గోవర్ధన పూజచే మిక్కిలి యానందము

కలుగును.'

ఇది విని నందాది గోపకు లిట్లనిరి:– 'నాయనా! మా

కందఱకును గావలసినది నీ యానందమే. నీ కానందమును

గలిగించు పనుల విషయమున మే మందఱమును బ్రాణము

లను బణముగఁ బెట్టి చేయుటకు తత్పరులమై యుందుము.

ఎవరైన రోషమును జెందినచో నీవు మాత్రము రోషమును జెందినచో నీవు మాత్రము రోషమును జెందరాదు. మేము నిన్ను సంతోషపెట్టవలసియుందుము. నీవు ప్రసన్నుఁడవైనచో విశ్వబ్రహ్మాండమంతయును బ్రసన్నము కాఁగలదు.'

అంతఁ గొంచెముగ దుర్బలహృదయముగల గోపకుఁ డొకఁడిట్లనెను:- 'సోదరులారా! అన్ని విషయములను బాగుగాఁ దెలిసికొనుఁడు. ఇంద్రుఁడు సమస్త దేవతలకునురాజు. పూజింపక పోయినచో నాతఁడు క్రోధమును జెందునేమో! ఆతఁడు కోపమును జెంది వర్షము కురిపింప కుండినచో మనకు సర్వనాశనము కాఁగలదు.'

అంత నింకొకఁడు భగవంతుని మీఁద విశ్వాసముగల గోపకుఁడిట్లనెను:- 'ఓరీ! మీరిన్నాళ్లనుండి శ్రీకృష్ణుని బల పురుషార్థములను చూచుచునే యున్నారు. అట్లయ్యును మీకు విశ్వాసము కలుగుట లేదు. బాల్యకాలముననే పూతన, తృణావర్తాసురుఁడు, శకటాసురుఁడు మొదలగు వారినిఁ జంపి, అఘాసుర, బకాసురులను, ధేనుకాసురాది దైత్యులను బలరామునితోఁ గూడి జంపినను, ప్రచండ పరాక్రముఁడగు కాళీయుని యమునా హ్రదమునుండి వెడల నడిపినవాఁడు దేవేంద్రుని మదమణఁప లేఁడా? క్రుద్ధుఁడగు నద్దేవేంద్రుని గర్వమును ఖర్వమొనర్ప నతఁడు సమర్థుఁడుకాఁడా? ఎవఁడు మనలను గాలివాననుండి, వాయువునుండి, వర్షమునుండి రక్షించి

నాఁడో, ఎవఁడు దావానలమును నిమిషములోఁ బానమొన ర్చెనో అట్టివాని నింద్రుఁడేమి చేయఁగలఁడు. ఇప్పుడు మీ సర్వ సంశయములను హృదయమునుండి తొలగించు కొనుఁడు. శ్రీకృష్ణుఁడు చెప్పిన దేవతను నిర్భయులరై, నిశ్శంకతోఁ బూజింపుఁడు'

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! ఈ విధముగ గోప కులు శ్రీకృష్ణ భగవానుని ఆజ్ఞను మన్నించి ఇంద్రయాగ మునకు బదులుగా గిరిరాజగు గోవర్ధనునిఁ బూజింప నిశ్చ యించుకొనిరి.'

—//—

గోవర్ధన పూజ

భగవద్వచనములందు విశ్వాసముంచుటయే సాధనకు మొదటిమెట్టు, చివరమెట్టును. ఏ కర్మ నొనర్చినను భగవ దాజ్ఞగా భావించి చేయవలయును. దానిలో సుఖముకలిగెనా భగవంతుని కర్పింపుము. దుఃఖము కలిగినచో నప్పుడును నాతని శరణమును జెందవలయును. ఇట్టి యనన్యోపాసకుని దుఃఖములన్నిటిని నాశమొనర్చి శ్యామసుందరుఁడగు పరా

త్పరుఁడు సుఖము నొసంగును. జీవునకు మూఢాచారము లందు మోహమెక్కువ. ఆతఁడు అలౌకిక వైదిక పరంపరలను త్యజించి లోకవేదములకు బరమగు నిష్ఠగుణ్యుఁడు కాఁగో రఁడు. ఆతఁడు లోక మర్యాదాదులందుఁ దగుల్కొనఁ గోరుచుండును. జీవుఁడు సర్వధర్మములందును మోహ మును వీడి, అనన్యుఁడును సర్వేశ్వరుఁడగు శ్రీహరి నాశ్ర యింప నంతవఱకు ఆతని యెదుట శ్రీహరి ప్రత్యక్షము కాఁడు. దేవుఁడు ప్రత్యక్షము కానంత వఱకు సాధనము పూర్తి కానట్లే. కావునఁ దన్నుఁ దాను సర్వాత్మభావముతో భగవానున కర్పణమొనర్చుకొనుట వలననే జీవునకు పరమ! పురుషార్థము కలుగఁగలదు.

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! ఇప్పు డింద్ర యాగము విషయమునే గోపకులు మఱచిపోయిరి. ఇప్పు డందఱును గోవర్థన పూజకు ప్రయత్నించుచుండిరి. యజ్ఞము లలో నింద్రుని మదము నణఁగఁ గొట్టవలసియున్నది. అందు వలన వారిట్టి విషయములను స్వీకరించిరి. శ్యామసుందరుఁ డెట్లు చెప్పిన వారట్లు పనులు చేయుచుండిరి. అందఱును వివిధములగుఁ బిండివంటలను, ఆహారపదార్థములను జక్కఁగఁ దయారు చేసికొని బండ్లలో వైచుకొని గోవర్థన గిరిరాజము వద్దకు వచ్చిరి. అచ్చటికి వచ్చిన తరువాత విధ్యుక్తముగ సంకల్పమొనర్చి, స్వస్తి వాచన పూర్వకముగ గిరిరాజము

ననే షోడశోపచారపూజను గావించిరి. పూజాసమయముననే బ్రాహ్మణులు 'గంగాజలస్నానం సమర్పయామి' 'వ్రజరాజా ఇప్పుడు గిరిరాజమునకు గంగాజల స్నానమొనర్పవలయును.'

అప్పుడు భయపడి నందుఁడిట్లనెను:- 'బ్రాహ్మణులారా! అయ్యో! మఱచితిని. గంగాజలము సీసాను దెచ్చుట మఱచితిమి. ఇప్పుడేమి చేయవలయును. మీరు చెప్పినచో నిప్పుడు జలముతోడనే స్నానము చేయింతము.'

అంత భగవానుఁడిట్లనెను:- తండ్రీ! గంగాదేవి సర్వవ్యాపకమైనది. మనకు హృదయపూర్వకమగు ప్రేమయున్నచో గంగ యిచ్చటనే ప్రకటముకాఁగలదు. ప్రేమచేఁ బరమాత్మయే ప్రకటమగుచుండ గంగాదేవి ప్రకటమగుటలో నాశ్చర్యమేమున్నది. మీరు ప్రేమతో మానసికముగ గంగాదేవిని ధ్యానింపుఁడు.'

ఇది వినఁగానే వ్రజరాజు మానసికముగఁ బతితపావనియగు గంగా స్రవంతిని ధ్యానమొనర్చెను. మానసికముగ ధ్యానము చేయఁగానే ప్రభు ప్రేరణచే మానసీగంగా స్రవంతి అచ్చటనే గోవర్ధన గిరిరాజమునుండి బయలువెడలెను. అద్దమువలె స్వచ్ఛమును, సుందరమును, నిర్మలమునగు నీరమచ్చటినుండి పెల్లుబికెను. అప్పుడందఱిట్లనిరి:- 'ఓయీ కృష్ణుని దేవత గొప్ప చమత్కారమైనది. చూడుఁడిచ్చటకి

గంగను బిలిచినాఁడు ఇప్పుడు మనమందఱమును సదా దీనికిఁ బూజ నొనర్చెదము; కాని కృష్ణప్ప దేవత ప్రత్యక్షముగఁ బ్రకటమగునని చెప్పుచున్నాడు. అది యింతవఱకును ప్రత్యక్షముగఁ బ్రకటము కాలేదు.'

బ్రాహ్మణుఁడు పంచామృతస్నానము, గంధస్నానము, శుద్ధ గంగాజలస్నానమును జేయించి యజ్ఞోపవీతమును, వస్త్రాలంకారములను, ధూపదీపముల నొసంగిన మీఁదట గోపకులతో నైవేద్యము నచ్చట పెట్టుఁడని కోరఁగా గోపకులందఱకును విశ్వాసమును గలిగించుటకై భగవానుఁడగు శ్రీకృష్ణచంద్రుఁడు స్వయముగ నొక విశాలకాయమునఁ దానే ప్రకటమయ్యెను. చాల పెద్దశరీరమును ధరించి, పర్వతముపైన నిలుచుండి యిట్లనెను:- 'నే నే గోవర్ధన గిరిరాజమను.'

ఒక రూపమున భగవానుఁడు గోపకులతోడనే కలిసి యుండెను, మఱియొక రూపమున గోవర్ధనుఁడై పర్వతము మీఁద నిలుచుండెను. గోపరూపమున నిప్పుడు తన వ్రజవాసులతో నిట్లనెను:- 'చూడుఁ డెంతటి యాశ్చర్యమో! మీ భక్తి ధన్యమైనది. మీ పూజకుఁ బ్రసన్నుఁడై గిరిరాజు స్వయముగఁ బ్రసన్నుఁడైనాఁడు. అతఁడు మూర్తిమంతుఁడై మనయా వేఁ గృపను జూపినాఁడు. ఇది మన సౌభాగ్యము.'

గిరిరాజు కనఁబడుటకు రూపమునను, రంగులోను, వైఖరియందును కృష్ణునివలెనే కనఁబడుచుండుటను గోపకులు గాంచిరి. వారాశ్చర్య చకితులై గిరిరాజముయొక్క ఆ మనోహరమూర్తినిఁ గాంచుచుఁ గాంచుచు నట్లే నిలిచిపోయిరి. వారు మాటిమాటికి ఇట్లనుచుండిరి:- 'కృష్ణుని దేవతయును గృష్ణునివలెనే యున్నది.'

ఇది విని భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'అయ్యో! మీరింతగా విస్మితులగుచుంటి రేల నయ్యా? ఈ గోవర్ధన నాథుఁడు సర్వశక్తిమంతుఁడు. ఈతఁ డెట్లు కావలయునని నట్టిరూపమును ధారణ చేయఁగలఁడు. ఈతఁడు తన్నుఁ బూజించువారికి కోరినకోరిక లొసఁగు చుండును. వనవాసులలో నీతని పూజ నెవరొనర్పరో, ఎవరు నిరాదరించెదరో వారిని యథేష్టముగ దండింపఁగలఁడు, నష్టమును గలిగింపఁగలఁడు. కావున మీరందఱును రండు. మనమందఱమును గలిసి మనకును గోవులకును గల్యాణ మొనర్చు నీ ప్రత్యక్షదేవునకుఁ బ్రణామ మొనర్చెదము.'

ఇట్లు పలికి తన రూపమునకుఁ దానే ప్రణామ మొనర్చెను. గోపకులందఱును నాతని ననుకరించిరి.

అప్పుడు బ్రాహ్మణులిట్లనిరి:- 'సరే, ఇప్పుడు నైవేద్యము నర్పింపుఁడు.'

ఇది విని గోపకులందఱును అన్నమును, పప్పును, కూరలను వ్యంజనములను, వివిధ భక్ష్యములను నైవేద్యము నకై గోవర్ధనుని ముందుంచిరి. గిరిరాజిప్పుడు ప్రసాదమును గైకొన నారంభించెను ఆతఁ డొకటి రెండు లడ్లను దీసి కొనలేదు. పిండివంటలనుఁ బిండివంటలను. కూరలను, అన్నమును నొక్కసారిగాఁ బట్టి తీసికొని నోట వైచుకొని గుటుక్కున మ్రింగెను. క్షీరాన్నపు గంగాళమును నొక్కసారిగా నెత్తుకొని గుటగుట త్రాగివైచెను. ఎదుట నుండిన కూరల పళ్ళెరములలోని కూరలను పూర్తిగాఁ దుడిచితినెను. చారు, పులుసు కళాయిలురాఁగా వాని నన్నిటిని ద్రాగివైచెను. గోపకులిట్లనుకొనిరి:- 'ఓయీ! ఈతఁడిట్లే మ్రింగుచుండిన చో మనకు ప్రసాదమొక పిసరైనను మిగులదు. అందువలనఁ గొన్ని లడ్లగంపలను, హల్వా పళ్ళెరములను పైనుండి క్రిందికి లాగసాగిరి. పల్లమున నున్న నా గంపలను, పళ్ళెరములను గోవర్ధన నాథుఁడు చేతులనుజాచి అందుకొని గంపలకు గంపలనే నోటి కందించుకొనెను. అప్పుడు గోపకులు తమలోఁ దాము ఈ విధముగ ననుకొనదొడంగిరి:- 'ఆనో, ఆనో' అనఁగా నింకను దీసికొనిరండు ఇంకను దీసికొనిరండు.' అని అర్థము. అందువలన నా గోవర్ధనము సమీపమున నిప్పటికిని 'ఆనోర్' అను గ్రామము కలదు.

"ఈ దేవత మిక్కిలిగఁ దినువాఁడుగాఁ గనఁబడు చున్నాఁడు. ఈతని నోరు మూఁత పడుట లేదు. ఈతని వైఖరిలోను శైథిల్యము గోచరించుట లేదు. ఈతఁడెంతటి యాఁకలినిఁ జెంది యున్నాఁడో కదా!' యని నందుఁడనుకొను చుండెను.

భగవానుఁడిట్లనెను:-'చూడుఁడీతని కెన్నాళ్లనుండియో పూజ జరుగుట లేదు. ఈ దేవత చాల దినములనుండి ఆఁక లినిఁ జెందియున్నాఁడు. ఈతనినిఁ గడుపునిండఁ దిననిండు. తిని మరల మీ పదార్థముల నన్నిటిని యథాప్రకారముగ నుంచఁగలఁడు.'

నందుఁడిట్లనెను:- 'లేదయ్యా! మేము తినుటకభ్యంత రము పెట్టుట లేదు. కడుపునిండఁ దిననిమ్ము.'

ఇచ్చట గోవర్ధన దేవుఁడు ఆగక యే తినుచుండెను. తినుచుఁ దినుచు నాతఁడు కొంచెమాగి దంతములను నాలు కతోఁ దుడుచుకొనుచుండెను. గిరిరాజము పంటిసందున లడ్డైన నిరుకుకొన్న దేమోనని నందుఁడనుకొనెను. అందు వలన నందుఁ డిట్లనెను:- 'ఒరే, మీరెవ్వరైనఁ బల్లు కుట్టు కొనుటకై నిమ్మముల్లేమైన నందింపుఁడు,'

ఇది విని కొందఱు గొల్లపిల్లలు నిమ్మముల్లు కొఱకు పరువిడిరి. అంత భగవానుఁ డిట్లనెను:- ఓరీ! నిమ్మముల్లుతో

నింతటి పెద్దనోటిలో నేమి పని జరుగును. పల్లు కుట్టుకొనుట
కీతనికొక పెద్దబల్లెమును దీసికొనిరండు' ఇది వినఁగానే అంద
ఱను బొట్టలు చెక్కలగునట్లు నవ్వి నవ్వి దొర్లి గింతలు పెట్ట
నారంభించిరి. ఒకఁడొక పెద్ద బల్లెమును దెచ్చి గోవర్ధన
దేవుని చేతి కందించెను. ఆతఁడా బల్లెముతో దంతములను
గుట్టుకొనఁగానే అప్పటికి నోటిలోనుండిన హాలువా క్రిందపడి
పోయెను. అంత మరల నాతఁడు వ్యంజనములను మ్రింగ
నారంభించెను.'

పొట్టను నింపుకొని, ప్రసాదమునుదిని గిరిరాజిట్లనెను:-
'గోపకులారా! నేను మీయెడల సంతుష్టుఁడనైతిని. మీకు
కావలసిన వరమును గోరుకొనుఁడు.'

ఇదివిని అందఱును జేతులను జోడించుకొనియిట్లనిరి:-
'గిరిరాజా! నీవు మాయెడలఁ బ్రసన్నుఁడవైనచో మా యీ
కృష్ణుఁడు సదా సుఖగానుండునట్లు వరమొసంగుఁడు. మేమం
దఱ మెల్లప్పుడును నీతని బ్రసన్నచిత్తముతోఁ జూచుచుండ
వలయును.'

'తథాస్తు' అనిపలికి గిరిరాజంతర్ధానమయ్యెను. అంత
గోపకుల పాత్రలు పదార్థములతో మరల నిండిపోయెను.
గోవర్ధన ప్రసాదముచే గోపకులు ముందుగా బ్రాహ్మణులను
దృప్తులను గావించిరి. వారికి సుందరాతి సుందరములగు

వస్త్రాభూషణాదులను, సువర్ణముద్రలను, గోవులను దానముగ నొసంగిరి. అంత గోవులకుఁ బచ్చని గడ్డిని మేపిరి. బ్రాహ్మణులాశీస్సులొసంగిరి. అప్పుడు భగవానుఁడిట్లనెను:- 'సోదరులారా! ముందుగా గిరిరాజుకు ప్రదక్షిణమొనర్చి, అనంతరము ప్రసాదమును గైకొందము.'

ఇదివిని గోపగోపికాజనమంతయును మిక్కిలి యుత్సాహముతో నలంకరించుకొని, వస్త్రాభూషణాదులతో సుసజ్జితులై గోవర్ధన ప్రదక్షిణ మొనర్పసాగిరి. అందఱును బూర్తిగాఁ బరిక్రమ మొనర్చిరి. పరిక్రమ మొనర్చి అందఱును మానస గంగా సమీపమునవిడిసి, అందఱును గోవర్ధన నాథునకు జయజయధ్వానముల చేయఁగా నాకాశము ప్రతిధ్వనించెను. చేతులనుగాళ్లనుగడుగుకొని అందఱును ప్రేమపూర్వకముగ బ్రసాదమును దీసికొని విశ్రాంతి గైకొనఁదొడంగిరి.

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! ఆ దినములలో గోపకులందఱును గోవర్ధన పర్వత సానువుల సమీపముననే తమ గోవులతోఁగూడి యుండిరి. ఈ విధముగ భగవదాజ్ఞచే వారందఱును విధిపూర్వకముగ గోవర్ధనమును, గోవులను, బ్రాహ్మణులను బూజించి, ప్రసాదమును గైకొని విశ్రమించి, శ్రీకృష్ణుని వెంటఁబెట్టుకొని తమతమ నివాసములకుఁబోయిరి. ఇఁక వ్రజవాసులపై నింద్రుఁడు కోపించిన కథను నేను ముందు చెప్పఁబోవుచున్నాను.'

వ్రజ వాసులపై నింద్రుని కోపము

౯౫౦

మనకు గర్వమును గలిగించినవానిని మఱచి సమస్త
మును మన మేసను గర్వమును జిన్నవానినుండి పెద్దవాని వఱ
కును భగవంతుఁడు నింపి వైచినాఁడు. భగవంతుఁడు తప్పితే
యింకొకటి లేదు. ఇంకొకటి కలదంటిమా అదియే అభిమా
నము. ఈ ప్రపంచములో నెక్కడ చూచినను ప్రతి ప్రాణి
కిని, అతఁడు కటిక దరిద్రుఁడగుగాక, దుఃఖాతి దుఃఖితుఁడగు
గాక చిన్నవాఁడగుగాక పెద్దవాఁడగుగాక అహంకారమును,
గర్వమునుకలదు. ఎవరినైన సనఁడుగుఁడు మేమితరులకుఁ దీసి
వేసిన వారమా యేమి యని యందురు. చీమకు వత్తిడి తగి
లెనా అది క్రోధించి కుట్టును. అదియును నవమానమునకుఁ
గోపమును జెందును. మిథ్యాభిమానమే క్రోధమునకుఁ గార
ణము. మనము దేహమునే ఆత్మగా భావించుచున్నాము.
ఆత్మ అన్నిటికంటెను శ్రేష్ఠమైనదే. దాని సత్తావలననే
అందఱును దమ్ము శ్రేష్ఠులమని భావించుకొనుచున్నారు;
కాని వారు భ్రమవశమున దేహమునే ఆత్మగాభావించి దాని
సుఖ దుఃఖములు తన సుఖదుఃఖములుగ భావించుచున్నారు.
ఆత్మ కెవరైన నవమాన మొనర్పఁగలరా ? అది మానావ
మాన రహితమైనది; కాని శరీరమునే ఆత్మగా భావించు

వారు అజ్ఞాన వశమున దేహావమానమునే తమ కవమాన ముగ భావించు చుందురు. అట్టివారు క్రోధమును జెందు చుందురు, చివరకు దుఃఖపడుచుందురు. ఇదియే యజ్ఞానము. ఇదియే భ్రమ, ప్రపంచమునఁ గ్రోధమును గలిగియుండినచో నది బంధనమునకు హేతువగును. ఆ క్రోధమునే భగవానుని యెడల నొనర్చినచో బంధనముక్తి హేతువు కాఁగలదు.

సూతుఁడిట్లనెను:-'మునులారా! శ్రీకృష్ణుని యాజ్ఞచే వ్రజవాసులగు గోపకులింద్రుని వార్షిక పూజ నొనర్పక గోవర్ధన పూజ చేయఁగా నింద్రుఁడు వారియెడల నత్యంత క్రోధమును జెందెను. కాని నందనందనుఁ డెవరికి రక్షకుఁడుగ నున్నాఁడో, ఎవరి సుఖదుఃఖభారమునంతను విశ్వంభరుఁడే వహించి యున్నాఁడో వాని కనిష్టమెవరు కావింపఁగలరు?'

ఇంద్రునకు మిక్కిలి గర్వము కలిగెను. ఆతఁడుతానే శ్రేష్ఠుఁడగు నీశ్వరుఁడనని భావించు కొనుచుండెను. తాను త్రిలోకాధీశ్వరుఁడననియుఁ దనతో సమానుఁడింకెవరున్నా రనియు నాతనికి గర్వము కలదు.

ఆతఁడిట్లనెను:- 'ఈ గోపకులు నా ప్రభావమును మఱచిరి. నేను గడచిన సంవత్సరములలో సమృద్ధిగ సకాలమున వర్షములను గుఱిపించుచుంటిని. దానివలన నీ వ్రజ వనములందు సమృద్ధిగ పచ్చిక మొలిచినది. గోపకులు గోవులు

బాగుగా బలిసినవి. చాల పెరిగినవి. పాలధికముగ నిచ్చు చున్నవి. ఎక్కుడుగ నాదాయము వచ్చుచుండుటచే గోపకు లందఱును ధనికులైరి. ధనము హెచ్చిన మదము హెచ్చును. మూర్ఖత పెరిగినది. ఐశ్వర్యము కలిగినవారందఱికిని మదము కలుగును. ఈ పల్లెటూరి గోపకుల మూర్ఖతను గాంచుఁడు. ఒక చిన్నపిల్లవాఁడు కృష్ణుని మాటను విని యింతటి గొప్ప దేవతనగు నన్ను వీరవమానము కావించినారు. కావున నేను వీరి మదము నణఁప వలయును. వీరు చేసిన పనికి తగిన శాస్తిని చేసి చూపించెదను.'

సూతుఁడిట్లనెను:- 'మునులారా! మేఘ గణములుం డును. అవి అప్పుడప్పుడు దేవేంద్రుని ప్రేరణముచే వర్షమును గురిపించుచుండును. ఆ గణములలో సాంవర్తకమను మేఘ గణము కలదు. అవి సదా మెదలకుండును. ప్రళయ మాస న్నమైనప్పుడివి విడువఁబడును. ప్రళయ కాలమందు చాల కాలము వఱకు వర్షముండదు. ప్రళయకాల సూర్యుఁడు తపించును. ఆ తాపముచేఁ జరాచర జీవులందఱును నశించె దరు. అంత నేనుఁగు తొండమంత ధారతో సాంవర్తక మేఘములు వర్షించును. ఆ వర్షముచే సప్త సముద్రము లొక్కటి యగును. పృథివి యంతయును జలమయమగును. సాంవర్తక మేఘములు మధ్యలోఁ బ్రేరేపింపఁ బడుట యుండదు. కాని నేఁడింద్రుఁడు కోపమును జెందుటచే సాం

వర్తక మేఘములను బిలిచి యిట్లనెను:- 'మీరు పోయి గోవర్ధన గిరిరాజము మునుఁగు నట్లుగ వర్షింపుఁడు. నందుని, వ్రజవాసుల నందఱను నాశ మొనర్పుఁడు. అచ్చటి గోవులను గోపకులను నెవరిని మిగల్పరాదు. అందఱను సర్వనాశ మొనర్పుఁడు. నందాది గోపకులు విడిచిన చోటు నంతయును జలమయము కావింపుఁడు.'

సాంవర్తక మేఘము లిట్లనెను:- 'ప్రభూ! మేము ప్రళయ కాలమునఁ బ్రేరేపింపఁ బడువారము. ఇంద్రు లెవరును మమ్ముఁ బ్రేరేపింప లేదు. కల్పాంతమునఁ బదునాల్గవ యింద్రుఁడు మమ్ములను బ్రేరించును. అప్పుఁడు మేము ప్రళయము కావించెదము.'

ఇంద్రుఁ డిట్లనెను:-'మీరు నా యధీనమున నున్నారు మధ్యలో నేదైనఁ బనిపడినచో మిమ్ములను మేముపయోగించుకొనవచ్చును. ఇప్పుడట్టి సమయ మాసన్నమైనది.'

మేఘము లిట్లడిగెను:- 'అట్టి అవసర మేమి వచ్చినది?' ఇది విని యింద్రుఁ డిట్లనెను:- 'అసలు విషయమిది. ఈ గొపకులు వట్టి మూర్ఖులు. పైఁగా వీరిలో నొక వాచాలుఁడగు పోఁకిరి బాలకుఁడు పుట్టినాడు. ఆ కుఱ్ఱవాఁడు చదివిన వాఁడేమియునుగాదు. కాని తానే గొప్పవాఁడ నను కొనును. అతఁడు మూఁర్ఖీభవించిన గర్వస్వరూపమే.

అతఁడు జ్ఞానమునకుఁబయుఁడు. తానే గొప్ప తెలివికలవాఁడ ననుకొనును. ఆ కుఱ్ఱవాఁడు గోపకుల మోసగించినాఁడు. ఆతఁడింద్రునిపూజ అక్కఱ లేదని చెప్పినాఁడు. ఇంక నీ గోప కులు బ్రదికి యుండఁగలరా? మర్త్య ధర్ముఁడగు కృష్ణుని మాటలను విని అమరాధిపతినగు నన్నీ యజ్ఞ లవమాన మొనర్చినారు.'

సాంవర్తక మేఘము లిట్లనెను:- 'శ్రీకృష్ణుఁడు కొంచె మెఱిఁగియే మీ పూజనాపి యుండవచ్చును.'

ఇంద్రుఁడు క్రోధోద్రిక్తుఁడై యిట్లనెను:- 'వానిలో నింతమాత్ర మాలోచించు శక్తి యుండినచో నిట్టి యనర్థ మేల యొనర్చును? అతఁడు మర్త్యలోకములో నుండువాఁ డయ్యు స్వర్గాధిపతినగు నన్నాతఁడు లెక్క చేయకున్నాఁడు. గోపకులును నాతఁడు చేసిన రెండు చిన్నవి పెద్దవి చమత్కా రములను గాంచి, ఆతనికి వశపడినారు. మనకు రక్షకుఁడు కృష్ణుఁడుండఁగా నింద్రుఁ డేమి చేయఁగలడని గోపకు లను కొనుచున్నారు. కప్ప యెలుక బలమున సర్పమున కవమా నము చేసినట్లున్నది. సుదృఢమగు నౌక లేక కేవలము కుక్కతోఁకను బట్టుకొని గోదావరి నీదినట్లుగను, మందమతి యగువాఁడు బ్రహ్మ విద్యను వీడి, నామమాత్రముగనున్న యితర ఆ దృఢ నౌకతో సమానమగు కర్మమయ యజ్ఞము

లచే నీ భవసాగరమును దాటఁ గోరినట్లు, కృష్ణాశ్రయమును బొంది యీ గోపకులందఱును తాము సురక్షితుల మనుకొను చున్నారు, నేను వీరు చేసిన పనికి తగిన ఫలమీయవలసి యున్నది. నన్నవమానించి నందులకుఁ బ్రతీకార మొనర్చె దను. మీరు నిశ్శంకతోఁ బోయి కృష్ణుని మూలమున గర్వా తిరేకులై, ధనోన్మత్తులైన గోపకుల యైశ్వర్యమును ధూళిలోఁ గలిపి వేయుఁడు. వీరి పశువులన్నిటిని సంహరింపుఁడు.'

సావర్తక మేఘములిట్లనెను:- 'ప్రభూ మేమచ్చటి కొంటరిగ రాము. మేము శ్రీకృష్ణ ప్రభావము నెఱుఁగము, పైఁగా మీరు మమ్ముల నసమయమునఁ బంపుచున్నారు. కావున మీరును మా వెంట రావలయును.'

ఇంద్రుఁ డిట్లనెను:- 'మీరు ముందుగాఁ బోవుచుం డుఁడు. నేనింతలో మీ వెనుకనే ఐరావతము నెక్కి నలుబది తొమ్మిది వాయువులను వెంటఁగొని వచ్చెదను. మీరు వర్షించుచుండ మరుద్గణములు తీక్ష్ణవాయువును వీచెదరు. అప్పుడు వ్రజనాశనము నిశ్చితమగును.'

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! మేఘ గణము నంద్రుని యధికారములో నుండురు. ఇంద్రుఁడే యిట్టి యన ర్థమును గావింపుఁడని ప్రేరించుచుండ వారు చేయగలిగిన దేమున్నది? ఇప్పటివఱకు అవి ప్రళయకాలమునకై ఒక

చోట బంధింపఁబడినవి. ఇంద్రుఁడు స్వయముగఁ దాళము దీసికొని వారిని బంధమునుండి విడిపించి పంపఁగా నవి వ్రజము మీఁదకుఁబోయి కుంభపోతగా వర్షింపఁ దొడగెను. వాని ధార లేనుఁగు తొండములవలెను, స్తంభములవలెను నుండెను. మేఘములయొక్క ధణధణ గర్జనములకును, దళతళ మెఱుపులకును వ్రజవాసులత్యంత భయభీతులై యుండిరి. వర్షము నిరంతరము కురియుచుండిరి. ప్రచండవాయువుచేఁ బ్రేరితములై మేఘములు జలముతోఁగూడ పెద్దపెద్ద వడగండ్లను గూడ వర్షించుచుండెను. నిరంతరము వర్షము కుఱియుటచే సమస్త సమ విషమభూమి యంతయును నొక్కటిగనయ్యెను. అంతయును జలముతో నిండిపోయెను. ఎటుఁజూచినను జలమునకు జలమే కనఁబడుచుండెను. దీనినిఁ గాంచి గోపకులు పరమ విస్మితులైరి.

—//—

గోవర్ధనధారి వనమాలి

(౯౨౧)

జీవి భగవంతుని శరణమునకుఁ బోవుటకు భయపడును. తన సర్వస్వమును సమర్పించుటకు వెనుకాడును. కొంచెముగ విపత్తులు సంభవించెనా భయపడును. సమర్పణమునకు సందే

హించుచుండును. సర్వాత్మ భావముతో నెవఁడు సమర్పణ మొనర్చునో భగవానుఁడు వాని సుఖదుఃఖముల చింత తానే వహించును. నాకు లక్షరూపాయల ఖర్చు ఉన్నది, యిచ్చట నొక్క పైసాయైనను లేదే, యెట్లు పని జరుగునని జీవి అవి శ్వాసమును జెంద నక్కఱలేదు. నీవు సర్వాత్మ భావముతో నిన్ను నీవు భగవంతుని కర్పించుకొనినచో నా లక్ష్మీపతికి లక్షలును గోట్లు నేమి లెక్క? వసుంధరకు స్వామియైనవాఁ డెచ్చటనుండియైనను వసు (ధన) వును దెచ్చి యీయఁ గలఁడు. ఆతని దృష్టిలో సృష్టియున్నది. ఆతని కెచ్చటను, నెన్నఁడును, కొంచెమైనను నసంభవ మనునది లేదు. ఆతని కన్నియును సంభవములే. ఆతఁడు జడమును జైతన్యముగను చైతన్యమును జడముగను జేయఁగలఁడు. అచరమును జర ముగను చరము నచరముగను జేయఁగలఁడు. మాయాపతికి అసంభవ మనునది కొంచెమైనను నుండఁజాలదు.

సూతుఁడిట్లనెను:- ,మునులారా! గోవర్ధన పర్వత సానువులలో నివసించుచుండిన గోపకుల మీఁద సాంవర్తక మేఘములు వచ్చి వెంటనే కుంభవృష్టిని గురిపింప నారంభిం చెను. అందఱును సుఖముగ నిద్రించుచుండిరి. ఆనంద విహార మొనర్చుచుండిరి. కమనీయ భక్తిక్రీడలొనర్చుచుండిరి. బాలురతోడను, స్త్రీలతోడను నవ్వులు, వినోదములతోఁ గడుపుచుండిరి. సరిగా నా సమయముననే వర్షము కురియ

నారంభించెను. మొదట వారిట్లనుకొనిరి:- 'ఇది సాధారణ జలమే. వెడలిపోఁగలదు.' కాని పెద్దధారగా నిరంతరము వర్షించుటను గాంచఁగనే ఆకారమునకుఁ పెద్ద తూటుపడి ఆకాశగంగ పడుచున్నదని వారందఱనుకొనిరి.

కొంచెముసేపు విడువక వర్షించుటచేతను, ప్రబలమగు ప్రచంచవాయువు ప్రళయంకరమగు వేగముతో వీచుటచే గోప, గోపీ, గోపబాలకులును, గోవులును వణఁకనారంభించిరి. గోపికలు తమ పిల్లలను వడిలోఁబెట్టుకొని యేడ్వనారంభించిరి. ధారావాహిక వృష్టిచే వ్యాకులమును జెందిన గోవులు తమ వత్సములను దమ తమ శరీరమున కాపించుకొనెను. తలలు ముడుచుకొని వణఁకుచు నవి తమ శరీరములోఁదాము దూరిపోఁదలఁచి నట్లుండెను. సానువులందు నాల్గు వైపులను జలముతో నిండిపోయెను. బండ్లమీఁదుగా నీరు పారుచుండెను. ప్రవాహమున గోవత్సములు కొట్టుకొని పోవుచుండెను. గోవత్సముల ముఖములు శీతము చేతను భయము చేతను దయనీయముగ నుండెను. వాయువేగముచే నవి అరఁటి ఆకులవలె గడగడ వణఁకుచుండెను.

గోపికలు తమలోఁ దామిట్లను కొనుచుండిరి:-'అయ్యో! ఇది యంతయును నిద్రయాగమును జేయని దానికి ఫలము. మన మీ సంవత్సర మింద్రునకుఁ బూజను గావింప లేదు.

అందువలన నాతఁడు కుపితుఁడై వర్షమును గురిపించు చున్నాఁడు. ఆతఁడు మనలను సర్వనాశము కావింపఁగలడు. అయ్యో! గోపకు లింద్రయాగమును వదలి గోవర్థన పూజ నేలఁ జేసినారు. ఈ గోవర్థన దేవత తినుటకు వికట వేష మును ధరించి వచ్చినాఁడు కాని యిప్పుడు రక్షించుటకు రాలేదేమి ? ఎవరెవరికి దేవుఁడో వారిమాటను మన్నింతురు. ఏడ్చుచు గోపికలందఱును దీనినిఁ జెప్పుటకు శ్రీకృష్ణుని బండి కడకు వచ్చిరి. గోపకులును భయభీతులై శ్రీహరి శరణము నకుఁ బోయిరి. గోవులును అంకెలు వేయుచు నలువైపుల నుండియు వచ్చి శ్రీకృష్ణునిఁ జుట్టుకొనెను. అందఱు నైక్య కంఠముగ నిట్లనిరి:– 'వ్రజచంద్రా! నందనందనా! ప్రణత దుఃఖ భంజనా! భక్తవత్సలా! గోకులేశా! ఏకైక గోకుల జీవనధనమా! శ్యామసుందరా! మా యీ విపత్తునుండి రక్షింపుము, రక్షింపుము, మేము నిన్ను శరణు వేఁడు చున్నాము.'

గోపకులును, గోపికలును, గోపబాలురును, గోవులును ప్రచండ వాయువుచేతను, వడగండ్లతోఁ గూడిన ప్రచండ వర్షముచేతను బీడితులై, అచేతనులగుటను గాంచి భగవా నుఁడిది యంతయును నింద్రుని కార్యమని గ్రహించెను. ఆతఁడు కుపితుఁడై యిట్టిపనినిఁ జేసినాఁడు. ఈ సమయము

వర్షాకాలము కానేకాదు. ఈతనికిఁ దా నింద్రుఁడనను గర్వము కలదు. నేను వాని గర్వము నణఁచెదను.'

ఇప్పుడు భగవంతుఁ డిట్లాలోచించుచుండఁగా నచ్చట నందునిస్థితి విచిత్రముగ నుండెను. ఆతఁ డిట్లనుకొనుచుండెను:- 'మే మింద్రపూజ నొనర్పక పోవుట మేమే యీ విపత్తును గొని తెచ్చుకొంటిమి. ఇంద్రుని పూజను గూడ చేయవలసినది. గోవర్ధనపూజను జేయవలసినది. ఆతఁడు చేతులను జోడించుకొని ప్రార్థన నొనర్చుచుండెను:- సురపతీ! నీవు మా యపరాధమును క్షమింప వలయును. మమ్ములను ముంచు నాలోచనమును విడువుము.'

అంత భగవానుఁ డిట్లనెను: 'తండ్రీ ! మీరిదేమి చేయుచున్నారు? మీరు మీ యిష్ట దేవుఁడగు గోవర్ధనుని ప్రార్థన చేయుఁడు. ఆతఁడు మీ కష్టము లన్నిటినిఁ బోఁగొట్టఁ గలఁడు.'

నందుఁడిట్లనెను:- 'ఓరీ! గోవర్ధనుఁడు మన మొఱలను విన నేరఁడు. ఈ కృత్య మంతయును నాతని యెదుటనే జరుగుచున్నది కదా!'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'వర్షము వచ్చినచో నీవు నన్నెత్తి నన్ను గొడుగుగాఁ జేసికొనుము. నా క్రిందకు గోవు

లను. గోపకులను గూర్చుండఁ బెట్టుమని నాకు గోవర్ధనుఁడు కలలోఁ జెప్పినాఁడు.'

నందుఁడిట్లనెను:- 'నాయనా! ఏడు క్రోసులు పొడవు గల పర్వతము నెట్లు లేవఁదీయఁ గలవు? ఇది అసంభవముగఁ గనఁబడుచున్నది.'

శ్రీకృష్ణుఁడిట్లనెను:- 'నాయనా! ఇంత కొండనిఁ దినిన దేవత కిది యేమి యసంభవము కాఁగలఁదు?'

నందుఁడిట్లనెను:- 'నాయనా! జలమును, అగ్నియును నెవరికిని వశముకాదు.'

ఇది విని భగవానుఁడు నవ్వెను. ఆతఁడిట్లనుకొనెను:- 'నేను నా యోగ మాయచే నసంభవమైన దానిని గూడ సంభవము కావించెదను. ఇంద్రుని గర్వము నణఁచెదను అజ్ఞాన వశముచే నీ యింద్రుఁడు లోకపాలు రందఱికంటె శ్రేష్ఠుఁడనని భావించుకొనుచున్నాఁడు. నియమానుసార ముగ సత్వగుణముండుటచే వారు గర్వమును జెందరాదు. కాని అజ్ఞాన వశమున నాతనికిట్లు మదమెక్కినది. ఇంద్రుఁడు నా యైశ్వర్యమును మఱచినాఁడు. నావల్ల మానభంగమును జెందినను నాతనికి మేలు కల్గును,' ఇట్లాలోచించి భగవా నుఁడు తన యోగ ప్రభావముచె గోవర్ధన పర్వతమును దాఁకెను. తాఁకగనే ఏడు క్రోసులు పొడవు గల

తము పృథివి నుండి యెగిరి పైకి లేచెను. భగ
కుఁడు తన యెడమచేతి చిటికెన వ్రేలి మీఁద నా
తము నంతను ధరించెను. దాని క్రింద నేడు క్రోసుల
వున విశాలమగు సుందరమగు గుహ యేర్పడెను.
తు భగవానుఁ డిట్లనెను:- ' మీరందఱును మీ మీ
వులను, కుటుంబములోని వారిని, పిల్లలను జల్లలను బండ్లను
ని యీ పర్వతము క్రిందకు రండు. ఇచ్చట మీకేమి
ను భయముండఁబోదు.'

భగవానుని మాటను విని గోపాలురందఱును దమతమ
వులను, సమస్త వస్తువులను దీసికొని పర్వతము క్రిందకు
చిరి. తన చిటికెన వ్రేలి మీఁద గోవర్ధన ధారణ మొన
గా సి గోపకులందఱును జకితులై రని తెలిసికొని వారంద
భగవంతుఁ డిట్లనెను:- 'ఇది యందఱపని, ఐదారు
లు ఒక్కొక్కరి వంతు, మీరందఱును మీ కఱ్ఱలతోఁ
టీనేర్పఱచుఁడు. అందఱును దీని నాదుకొని పట్టినచో నీ
ర్వతము క్రిందకు పడదు.'

ఇది వినఁగానే గోపబాలకు లందఱకును మిక్కిలి
ర్షము కలిగెను అందఱును దమ తమ కఱ్ఱలను దెచ్చిరి.
వర్ధన ధారణమునఁ దాము సహకరించితిమని వారికిని
ంము కలిగెను.

కొందఱు గోపాలురనిరి:- 'కృష్ణా! నీవు పర్వతము నెత్తి చాల సేపైనది. కొంచెము సేపు నీవు విశ్రాంతిని దీసి కొనుము. అంతవఱకు మేము దీని నెత్తి పట్టుకొందుము.'

ఇది విని భగవానుఁడు నవ్వి కొంచెము చేతిని దింపఁ గాఁ బర్వతము క్రిందఁ బడఁబోయెను, అప్పుడందఱిట్లనిరి:- 'కృష్ణా! నీవు విడువఁ గూడదు. నీ దేవత నీ మాటను వినును లెమ్ము. మాకును నాతనికినిఁ గుదురదు.'

ఇది విని భగవానుఁడు దాని నెత్తుకొని అట్లే నిలుచుండెను.

అంతశౌనకుఁడిట్లడిగెను:- 'సూతా! పైనుండి పర్వతము వర్షము నాపియుండవచ్చును: కాని నలువైపులను వర్షమువలన నీరుండి పోయియుండవచ్చును. అవి క్రిందకు వచ్చి యుండలేదా?'

సూతుఁడిట్లనెను:- 'స్వామీ! భగవానుఁడు జలమును నేలమీఁదకే రానీయలేదు. జాజ్వల్యమానమగు సుదర్శన చక్రము నాతఁడు పిలువఁగా వచ్చి అది పర్వతముపైనఁ గూర్చుండెను. ఎఱ్ఱఁగాఁగాల్చఁబడిన పెనముమీఁద నీరుపడిన నెట్లు యిగిరిపోవునో, సముద్రములోని బడబానలము జలధి లోనిజలము నెట్లు శోషింపఁజేయునో, అట్లే వర్షమువలనఁ బడుచున్న జలమును సుదర్శనచక్రము మధ్యలోనే యిగురిఁ

జేయుచుండెను. ఈ విధముగ నేడు దినములవరకు నిరంతర ముగ వర్షము కురియుచుండెను. భగవానుని యోగ మాయా ప్రభావముచే నెవ్వరికిని నీ కాలము గుర్తునకు రాలేదు. అందఱును మిక్కిలి యానందముతో నాటలు పాటలతో నానందమొందుచుండిరి. శ్రీకృష్ణామృతమును ద్రావు చుండిరి. యశోదమ్మకు మిక్కిలి చింత కలిగెను. ఆమె మాటిమాటికి శ్యామసుందరుని చేతికి వెన్నను బూయుచు నిట్లనెను:- 'వత్సా! చేయి తీపు పుట్టుట లేదుకదా!' శ్రీకృష్ణ చంద్రుఁడు నవ్వుచు నిట్లనెను:- 'అమ్మా! నీవు నాకింత వెన్నను బెట్టి మేఁపితివి. దానికి బలముండి తీరవలయును. గోపకు లందఱును లేచుచుఁ గూర్చుండుచు, నిద్రించుచు లేచుచు నుండిరి, కాని శ్రీకృష్ణుఁడు నిలుచుండ, వాని యెదుట వాని కన్నులలో, గన్నులను గలుపుచు గోపరాజగు వృష భానుని గౌరవర్ణముగల కన్యక నిలుచుండి యుండెను. ఆమె యును నేడు దినములును గూర్చుండలేదు. ఎవరైనను నామెను గూర్చుండు మనిన నామె వారికిట్లు సమాధానమును జెప్పెడిది:- స్వప్నమున గోవర్ధన నాథుఁడు శ్యామసుందరుని తోఁగూడ నీవును నిలుచుండవలయునని జెప్పినాఁడు. నీవు నిలుచుండక పోయినచో నెప్పుడైన శ్యామసుందరుని చేతి నుండి పర్వతము పడవచ్చును. అందఱును నణఁగి పోవుదురు. అప్పుడు గొప్ప యనర్థము ప్రాప్తింపఁ గలదని చెప్పినాఁడు.

అందువలన నే నందఱమేలు కోఱకు నిలుచుంటిని. ఇది విని అందఱిట్లనిరి:- ఈపిల్ల, పిల్లవాఁడు జంట చాల సుందరముగ నున్నది. ఈ పిల్లలలో నేదియో చమత్కార ముండియుండ వలెను. అందుకనియే శ్యామసుందరుఁడు కనుఱెప్పను వేయుట లేదు. అంతయును మఱచి తదేక దృష్టితో నీమె వైపే చూచుచు నిలుచుండినాఁడు.'

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! గోపకులకు భగ వానుని వచనము లందు సంపూర్ణ విశ్వాసము కలదు. అందువలనఁ బర్వతము పడిపోవునని మీరేమాత్రమును శంకింపరాదను నాశ్వాసనమును గలిగింపఁగా వారందఱును దమతమ బండ్లను, గోవులను, భృత్యులను, బురోహితులను, పరివారమును గూడుకొని ఆనందముతో నేడు దినముల వఱకు పర్వతము క్రింద కూర్చుండి యుండిరి. ఇంత సేపటి వఱకును దన యోగమాయా ప్రభావముచే భగవానుఁ డొకే స్థాన మున నిలుచుండెను. కుసుమంతైన నతఁడు నిటు విచలితులు కాలేదు.'

—॥—

ఇంద్రుని గర్వము అణఁగెను

(కాశీ)

జీవునకుఁ దనబల పౌరుషముల గర్వమున్నంత వఱకును, తన యల్ప శక్తికే మదమత్తుఁడై యున్నంత వఱకు సర్వశక్తిమంతుఁడగు భగవానుని శరణమునకుఁ బోఁడు. తన సంపూర్ణ బలమును, పౌరుషమును వినియోగించినను దన సంకల్పము నెఱవేరక పోయినపుడు వాని మదము దిగిపోవును. తనకంటె గొప్పశక్తి కలదని అప్పుడనుభవమునకువచ్చును. జీవితనపురుషార్థమున భంగపడనంతవఱకు హరి శరణమునకుఁ బోఁడు. అందువలన మాటిమాటికి పురుషార్థము విఫలమగుట ఆతని కృపయే. అనుగ్రహమే; పరమ దయయే, భగవంతుఁ డెవరినిఁ దనవానిఁగాఁ జేసికొనఁ దలఁచునో వాని బల పురుషార్థములను, దపమును, ప్రభావమును, ధనమును, నింక నితర మదముల నణఁచి వేయును. కన్నులలో నభిమానరూపమగు పొర వేయఁగా మానభంగమను శస్త్రముచే దానినిఁ గోసి జ్ఞానరూపమగు చూపు నొసంగును. ఆతని ప్రతి పని యందును జీవునకుఁ గల్యాణము నిహితమై యున్నది.

సూతుఁడిట్లనెను:– 'మునులారా! అమరాధిపుఁడగు నింద్రుఁడు ప్రథమమున సాంవర్తకములను మేఘములను బంపి, వాని వెను వెంటనే మరుద్గణములను నలుబది

తొమ్మిదింటినిఁ గైకొని, ఐరావతము మీఁద నెక్కి ఆతఁడు స్వయముగ వచ్చెను. గోవర్ధన పర్వతముతో సహా గోపకు లందఱును నెప్పుడు మునిగిఁ పోవుదురా యని ఆతఁడు నిలుచుండి చూచుచుండెను; కాని యేడు దినముల వఱకు నిరంతరము వడగండ్లతోఁ గూడ వర్షము కురిసినను నొక్కబిందువైనను గోపకుల కడకు పోవకుండెను. వారానందముతో సుఖముగఁ గూర్చుండిరి. తమ నిత్య కార్యము లొనర్చుకొనుచుండిరి. మదముచే వాతఁ డంధుఁడై పోయెను. గర్వాతిరేకమున నే వ్యక్తియైనను దన మిథ్యాహారముల నిలిచియుండినచో, వానియొక్క వివేకమంతయును విలీనమైపోవును. ఆతఁడు సమస్త ఉచితానుచితములగు నుపాయములచేఁ దన మతమును నెఱవేర్చుకొనఁ జూచుచుండును. ఇంద్రుఁ డిట్లనుకొనెను:- 'వర్షముచే గోపవంశము నశింపకున్నచో నేను నా యమోఘమగు వజ్రముచే వీరినందఱను నశింపఁజేసెదను. నా వజ్రము మహాతపస్వియగు దధీచియొక్క యోగతపోమయమగు నస్తులచే నిర్మితమైనది. అది యెన్నటికిని వ్యర్థము కాఁజాలదు. ఈనందాది గోపకుల గర్వమునకుఁ దగిన ప్రతిఫలము సేయవలయును.' అని యిట్లాలోచించుకొని ఆతఁడు తన అమోఘాస్త్రమును గోవర్ధనము మీఁద వేయుటకుఁ దీయునంతలో నాతని చేయి స్తంభించిపోయెను. ఆతని సంకల్పము నశించెను. తన శక్తి యంతయును నశించిపోఁగా

నాతని యింద్రత్వాభిమానము దూరమయ్యెను. వెంటనే ఆతఁడు మేఘములు వర్షించుట నాపెను. లోలోన శ్రద్ధాభక్తులతో గురుప్రదత్తమగు శ్రీకృష్ణ మంత్రమును జపింప నారంభించెను. లోలోన నాతఁడు సమాహిత చిత్తముతో శ్రీకృష్ణునిశరణమునకుఁ బోయెను. నిర్వ్యళీక, నిరభిమానుఁడై ఆతఁడు ప్రపన్నుఁడు కాఁగా, శరణాగతుఁడు కాఁగా నాతనికి తంద్రవలె కలిగెను. ఆతనికా తంద్రావస్థలో విశ్వమంతయును కృష్ణమయముగఁ గాఁబడెను. ఆతనికిఁ జరాచర విశ్వమంతటను వేణుగాన వినోదుఁడును, వనమాలను ధరించినవాఁడును, శిఖిపింఛ మకుటమును ధరించిన వాఁడును, ద్విభుజుఁడగు శ్రీకృష్ణుఁడే కనబడుచుండెను, ఆతని తనశక్తి తోఁగూడి నానా విధములగు రమణీయ క్రీడలొనర్చుచుండెను. ఇప్పుడాతనికి చైతన్యము కలిగెను. 'స్వార్థతావశమున నిఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండ నాయకుఁడగు నందనందనున కవమానము గావించితిని. ఆతఁ డీశ్వరులకును నీశ్వరుఁడు.' అను నీ భావముచే నాతఁడు ప్రభుని పాదపద్మములకుఁ బ్రణామము కావించెను. ప్రపన్నుడని భావించి భగవానుఁడు వెంటనే వానికభయ మొసంగెను. స్తంభితమైన ఆతని హస్తము మరల సరియయ్యెను. మేఘములతోడను, మరుద్గణముల తోడను నాతఁడు లజ్జితుడై స్వర్గమునకు వెడలిపోయెను. మేఘములు తొలఁగి పోవుటచే నాకాశము స్వచ్ఛమై

పోయెను వాయువు శాంతించెను. సూర్యదేవుఁడు వెలుఁగ నారంభించెను. ఎండ వచ్చుటచేఁ జలికూడ పోనారంభించెను. మంచి యందమగు దృశ్యముండెను. ఆ సమయమున గోవర్ధనమును ధరించియే నందనందనుఁడు నందాది గోపకు లందఱితోడ నిట్లనెను:-'మీ రందఱును జేసిన పూజచేఁ బ్రసన్నుఁడై గోవర్ధనుఁ డెట్లనుగ్రహించినాఁడో చూడుఁడు. ఇంతటి వర్షము కురిసినను ఒక్క జలబిందువైనను మన సమీపమునకు రాలేదు. ఇప్పుడు వర్షమును బోయినది. సూర్యుఁడును ఉదయించినాఁడు. ఇఁక నే భయమును నుండఁజాలదు. మీరందఱును నిర్భయులరై మీమీ భార్యలను, పిల్లలను, గోధనమును, ఇతర ధనమును బాడ్లతో వైచుకొని పర్వతము క్రిందుగా దూరి బయటకుఁ బొండు. ఇప్పుడు గోవర్ధన గిరి రాజముపకుండవలయును. ఆతనికిఁ నిద్రవచ్చుచున్నట్లున్నది.'

ఇది విని భయపడి గోపకు లిట్లనిరి:- 'అన్నలారా! ఇప్పుడు గోవర్ధనునకు నిద్రవచ్చినచో మనమందఱమును జూర్ణము చూర్ణము కాఁగలము ఇప్పుడప్పుడే చేతిని వదలకుము. అట్లే నిలిపియుంచుము. గోవర్ధనుఁడు నిద్రించినమే మందఱమును దీక్షించనే శాశ్వతముగ నిద్రించునట్లు చేయకుము. ఇప్పుడు వర్షము లేకున్నను నదీనదముల జలమింకను నుప్పొంగుచున్నది.'

శ్రీకృష్ణుఁడిట్లనెను:- 'మీరందఱును బయటకు బోవు వఱకు నేను జేతిని దింపను. ఇప్పుడు బయట నేమియును భయములేదు. ఎండకాయుటచే భూమియును నెండిపోయినది. ఇప్పటికింతవఱకును వీచుచుండిన ప్రచండవాయువును శాంతించినది. నదులలోని జలమును తగ్గిపోయినది. ఇప్పు డందఱును బయటకుఁ బొండు.'

భగవానుని ఆజ్ఞ కాఁగానే గోపగణమంతయును దమ తమ బండ్ల మీఁద సామానంతయును వైచుకొని దారాపుత్రాదులను, గోవులను వెంటఁ దీసికొని పర్వతము క్రిందనుండి బయటకు వచ్చిరి. భగవానుఁ డచ్చటనే నిలుచుండి యిట్లనెను:- 'ఎవ్వరును నే వస్తువును వదలిపెట్టలేదు కదా! వదలి పెట్టిన మరల వచ్చి తీసికొనిపొండు, గోవర్ధనుఁడు పడుండెనా ఆవస్తు విచ్చటచే నిలిచిపోఁగలదు.'

ఇది విని పిల్లలిట్లు గోలపెట్టిరి:- 'ఓ కృష్ణయ్యా! నా బంతి అచ్చటనే నిలిచి పోయినదయ్యా! దానినిఁ దెచ్చుకొనవలసి యున్నది.' ఒక ముసలిది యిట్లు గోలపెట్టెను:- 'వత్సా! నా కఱ్ఱను మఱచితిని' గోపికలిట్లు గోలపెట్టిరి:- 'కృష్ణా! నా పాతగుడ్డల మూటయును, సూది, దారమును నిలిచి పోయినది. వానినిగూడ తెచ్చుకోనీయుమయ్యా!' ఇంకొకఁడిట్లనెను:- 'కృష్ణా! నీ మురళీ ఉన్నదో లేదో చూచుకొనుము.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'నా మురళినిఁగూర్చి మీరు చింతింపకుఁడు. అది నా పొందిన కోపఁబడినది. ఇప్పుడు నా చేయి తిరిగిపోవుచున్నది. ఇంకెవరికైన వస్తువులుండినచో వచ్చి తీసికొనిపొండు.'

ఇది విని అందఱు వచ్చి మరలఁ దమతమ వస్తువులను దీసికొనిపోయిరి. కఱ్ఱలను గొనివచ్చి గోపకు లిట్లనిరి:- 'కృష్ణా! ఎట్లుంచెదవయ్యా దీని నిప్పుడు. ఒక్కసారిగాఁ బెట్టినచో నీవు మధ్యలోనే నలిఁగిపోయెదవు.'

నవ్వి భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'మీరు నన్నుఁగూర్చి చింతింప నవసరము లేదు. గోవర్ధన నాథుఁడు నాకు సమస్తోపాయములను జెప్పుచున్నాఁడు. మీరందఱును బయటకుఁ బొండు.'

గోపకు లిట్లనిరి:- 'కృష్ణా! మేము నిన్ను వదలిపెట్టి పోము. మేము నీ వెనువెనుకనే వచ్చెదము.'

ప్రేమార్ద్రితతో బలికిన నా వచనములనువిని ఆనంద కందుఁడగు శ్రీకృష్ణుఁడు నవ్వి యిట్లనెను:-'సరే,నడువుఁడు, నేనుగూడ వచ్చుచున్నాను, ఇట్లు పలికి వారు ముందుకుఁ బోయిరి. అందఱును బయటకు వచ్చిన తరువాత గోపకులను దాని క్రిందనుండి తొలఁగించి, అందఱును జూచుచుండ నా యేడు క్రోసుల పర్వతమును లీలగాఁ బూర్వరీతిగాఁ బ్రాచీన స్థానమున సరిగా నుంచెను.

బయటకు రాఁగానే అందఱకును జాల ఆనందము కలిగెను. శ్రీకృష్ణుని మీఁద వ్రజవాసులందఱకును మిక్కిలి ప్రేమ కలదు; కాని నేఁడా ప్రేమ అనంతగుణితముగఁ బెరిగెను. అందఱ హృదయములందును నానంద తరంగము లుబికెను. ప్రేమ యుప్పొంగినప్పుడు మానవుఁడు నిలువఁ జాలఁడు. సమ్ముఖమునఁ దమ ప్రేమాస్పదునిఁ గాంచఁగనే చిత్తము వివశమగును. వానిని గట్టిగాఁ గౌఁగిలించుకొనుట జరుగును. గోపకులు శ్రీకృష్ణుని మాటిమాటికి ఆలింగన మొనర్చుకొనిరి. తల్లులు వానిని మాటిమాటికి ముద్దిడుకొనిరి. సిగ్గుపడుచు గోపికలు శ్యామసుందరుని మస్తకమున దధి తోడను అక్షతల తోడను, కుంకుమతోడను దిలకము నుంచిరి. వెన్నను మీఁగడలను నైవేద్యము పెట్టిరి. గోపికలు వృషభానునందినిఁగూడ మిక్కిలి యాదరించిరి. ఆమెను గూడ వడిలోనికిఁ దీసికొని దీర్ఘ సౌమాంగల్యమును బొందుమని ఆశీర్వదించి, లోలోన భగవానునకు గుప్తమును రహస్యమయము నగుఁ బ్రార్థనమును గావించిరి. ప్రప్రథమమున యశోదాదేవి వచ్చి శ్రీకృష్ణుని హృదయముతో గట్టిగాఁ గౌఁగిలించుకొనెను. ఆమెకు ప్రేమోద్రేకముచే స్తనములందు బాలుబికి చేఁపు వచ్చెను, రోహిణీదేవియును నిలువఁ జాలకపోయెను. ఆమెయును శ్రీకృష్ణుని గట్టిగా నెత్తుకొని కౌఁగిలించుకొనెను. నందుఁడును వచ్చెను. అప్పుడు గోపిక

లాంఛనములు బైటలను సవరించుకొనిరి. శ్రీకృష్ణుని తల్లి యొడిలో నిలుచుండెను. వ్రజరాజు నందుడు శ్రీకృష్ణుని వీపు మీఁదఁ దపతప చఱచి, చాలసేపటివఱకును నాతనిఁ గౌఁగిలించుకొనెను. ఆతనిఁ గౌఁగిలినుండి విడుచుట కాతని కిష్టము లేనేలేదు. ప్రేమయొక్క అద్భుతగతి యిదియే. హృదయముతోఁ గలిసికొన్నప్పటికిని శరీరముతోఁ గూడ నెప్పుడట్లే కలిసికొని యుండవలయునని చిత్తము కాంక్షించు చుండును.

ఇంతలోనే బలరాముఁడు వచ్చి యిట్లనెను:- 'సోదరా! కృష్ణా! నేఁడీ దినము చమత్కార మొనర్చితివి.' తన యన్న యిట్లనఁగానే శ్రీకృష్ణుఁ డాతని పాదములంటుటకై ముందుకుఁ బోయెను; కాని మధ్యలోనే బలభద్రుఁ డాతనిఁ బట్టుకొని గట్టిగాఁ గౌఁగిలించుకొనెను. వృద్ధ గోపికలు భగవాను నాశీర్వదించిరి. వృద్ధులాతని గూర్చి గానమొనర్ప నారంభించిరి. వ్రజాంగన లాతని లీలలను గీతములలో మధుర స్వరమున గానము చేయ నారంభించిరి. సర్వత్ర ఆనందోత్సవము జరుగు చుండెను.

ఇచ్చట భూమండలమున వ్రజమం దీ విధముగ నానం దోత్సవము జరుగుచుండ, నచ్చట స్వర్గమున దేవగణము భగవానుని యీ యద్భుత ప్రభావమును గాంచి విస్మితులగు చుండిరి. వారును నానంద వారిధిలో మునిఁగి, వివిధములఁ

దమ యానందమును ప్రకటించుచుండిరి. ఆకాశమున నుండిన దేవతలును, సాధ్యులును, సిద్ధులును, చారణాదులును నానందోన్మత్తులై గిరిధారుని గుణగణములను గానము చేయ నారంభించిరి. కొందఱు అమర గణములలోని వారు తమతమ పదుల నిండ, నందనోద్యానములోని అమ్లాన కమనీయ కుసుమములను విమానములనుండి వర్షింపఁ జేయుచుండిరి. శంఖ, భేరీ, మృదంగ, దుందుభీ మొదలగు వాద్యముల తుములధ్వనిచే దశదిశలు మారు మ్రోగెను. అప్సరసలు నృత్య మొనరింప సాగిరి. తుంబురు, సుదర్శన, చిత్రాంగదాది ముఖ్యముఖ్య గంధర్వులనేకులు గాన మొనర్పసాగిరి. సారాంశ మేమనఁగా భూలోక, భువర్లోక, సువర్లోకములందీ యద్భుత ఘటనలచే నపూర్వానందము కలిగెను.

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! ఈ విధముగ నింద్రుని కోపమునుండి తన కనురక్త భక్తులను, అనన్యాశ్రయులగు గోపకులను సకుటుంబుగ శ్యామసుందరుఁడు రక్షించెను, ఇంద్రుని మదమణఁగెను. గోవర్ధన మహిమము పెరిగెను. తన యద్భుత యోగశక్తిని గూడ చూపించెను. గోపగణ మత్యంత ప్రేమలో మునిఁగి, నలువైపులను శ్యామసుందరుని జుట్టుకొని వ్రజమువైపు వెడలిరి. వారి వెనుక వెనుకనే తమ రంగుల రంగుల మేలి ముసుఁగులను గప్పి

కొని, గుంపుగుంపులుగ దిరుగు లేగలను గదిలించుకొనుచు, నందనందనుని పూర్వోక్త లలిత లీలలను బాడుకొనుచు గోపి కలు ... ఈ విధముగ వారందఱును నానందోల్లా సముతోఁ దమతమ పూర్వపు నివాసస్థానములకు వ్రజమందుఁ జేరుకొనిరి.

శ్రీకృష్ణ సంబంధమున గోపకుల శంక

౫౬౩

శ్లో॥ దుస్త్యజశ్చానురాగోఽస్మిన్సర్వేషాం నో వ్రజౌకసామ్।
నంద తే తనయేఽస్మాసు తస్యాప్యౌత్పత్తికః కథమ్॥
క్వ సప్తహాయనో బాలః క్వ మహాద్రి విధారణమ్।
తతో నో జాయతే శంకా వ్రజనాథ తవాత్మజే॥

శ్రీభాగ. ౧౦, స్కం. ౨౬ అ. ౧౪ శ్లో॥

ఈ దేశమందు జాతీయైక్యము సుదృఢముగ నున్న ప్పుడు జాతి యానందము చెందును. జాతిలోఁ బెద్ద, చిన్న యెవఁడును లేఁడు. జాతి సోదరులందఱొక్కటే. జాతిలో నెవరైన ననుచిత కార్యమొనర్చినచో నా జాతిలో నందఱి కంటెఁ జిన్నవాఁడును వానిని దండింపవచ్చును. పూర్వము

పెద్దరికము ధనముచే గాని, విద్యచేఁగాని ప్రభావముచేఁగాని యెన్నఁబడలేదు. కులీనత, శీలీనత, సదాచారములే గొప్ప వారగుటకుఁ గారణము. అందువలన జాతి భయముచే నెవఁడును ననుచిత కార్యములను జేసెడువాఁడు కాఁడు. తమ జాతిలో నెవఁడైన నిర్ధనుఁడైనచో నందఱును గలిసి వానికి సహాయమొనర్చి వానినిగూడ ధనవంతుని నొనర్చెడు వారు. అప్పుడు సమాజ శాసనము జాతీయ పంచాయతీలం దే యుండెడిది. ఎవరైనఁ దమలో మాట వినకుండిన విరుద్ధముగ నడిచిన వారిని నిత్యమును న్యాయాలయమున దండించెడు వారు కారు. ఉచితానుచితములు గ్రామస్థులకుఁ దెలిసినట్లి వ్యక్తికిఁ దెలియవు. గ్రామస్థులే బాగుగా విచారించి నిర్ణయ మును జేసెడువారు. ఇంటిలోని అత్యల్పమగు సమస్యనుండి బృహత్సమస్యలవఱకు నిర్ణయము జాతీయ పంచాయతీల యందే నిర్ణయమగుచుండెడిది. ఈ కారణమున జాతి గౌర వము నిలిచెడిది. దానిలో వర్ణ సాంకర్యము, వృత్తి సాంక ర్యము, ఆచార విచారసాంకర్యము రాదు. లోకులు కంచము పొత్తునను, మంచము పొత్తునను విశుద్ధముగ నుండెడువారు. ఈ సదాచారమే పరిపాలనమునకుఁ బ్రధానమగు బునాది.

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! భగవానుఁడు గోవర్ధనమును ధరించుటచే నాతనికి గోవర్ధనధారి, గిరివర

ధారి, గోవర్ధన నాథుఁడను పేర్లు ప్రసిద్ధికి వచ్చెను. గోవర్ధన ధారణ లీలయైన తరువాత గోపకులు వ్రజమునకు వచ్చినప్పటికిని వారికా యలౌకిక లీల మరపునకు వచ్చుటలేదు. ఆసమయమున విపత్తున నుండుటచే నంతగా మనస్సునకు రాలేదు. ఇప్పుడన్ని విపత్తులను దాటి యింటికి రాఁగానే వారీ సంఘటనమును గూర్చి యోచింప నారంభించిరి. వారందఱికిదే సందేహము. శ్రీకృష్ణుఁడేడేండ్ల వాఁడే. ఏడేండ్ల వాఁడేడు క్రోసుల పొడవుగల పర్వతము నేడు దినములొక్క చిటికెన వ్రేలిమీఁద ధరించి యుండుట గోపబాలకునకు సంభవమా యని వారి సందేహము.'

శ్రీకృష్ణుని యమిత ప్రభావము గోపగణమునకుఁ దెలియదు. వారి కాతని యపారైశ్వర్యము తెలియనే తెలియదు. ఆతని స్నేహము మాధుర్యయుక్తమైనది. అందువలన నందఱకును శంకకలిగెను. 'శ్రీకృష్ణుఁడు నందపుత్త్రుఁడు కాఁడు. ఈతఁడు మన గోపజాతిలోని కొక విలక్షణ పురుషుఁడు వచ్చినాఁడు.' ప్రేమలో నడుగడుగునకును శంకయుండును. ప్రభావశాలి యెవరైన మనల నత్యధికముగఁ బ్రేమించినచో మన మిట్లనుకొందుము:– 'మన మాతనికి సౌగ్యులము కాము. ఈతఁ డింతగాఁ బ్రేమను బ్రవర్తించుట యథార్థమా? లేక కపటమా? గోపకులకును నిదియే మనస్సునఁగల శంక శ్రీకృష్ణ చంద్రుని కార్యములా యలౌకికములుగ నున్నవి,

కాని ఆశ్చర్యము వనవాసులమును, గ్రామీణులమగు మనగోప
కులతో సహవసించుచును, బంధువువలెను వర్తించుచున్నాఁడు.
సమానవయస్కులతో సుహృద్భావ పూర్వకముగాఁ గలసి
మెలసి యున్నాఁడు. ప్రేమించుచున్నాఁడు. ఈతఁడు మన
జాతివాఁడేనా లేక మనకు విలక్షణుఁడగు దేవతయేమో!'
ఈశంక కలిగినది ఒక్కని మనస్సులోఁగాదు, అందఱ మనస్సు
లలో సమానరూపమున నీ శంక కలిగెను. వారు శ్రీకృష్ణుఁ
డొనర్చిన పూర్వలీలలను స్మరించిరి. వారాతని పూర్వలీలలను
స్మరించిన కొలఁది వారికింకను శంక కలుగ నారంభించెను.

ఒకానొక దినమున గోపకులందఱును సమావేశమై
సభ నొనర్చిరి. ఆసభలో శ్రీకృష్ణ చంద్రుఁడెవరను ప్రశ్న
యుదయించెను ఒక వృద్ధగోపకుఁడు తన తెల్లని తలగుడ్డను
సవరించుకొనుచు నిట్లనెను:- 'సభాసదులారా ! నందకుమా
రుఁడగు నీ కృష్ణచంద్రుఁడు మన యందఱిలో విలక్షణుఁడు.
బాల్యము నుండియు నాతని కర్మలన్నియును నతి విలక్షణ
ములు, విచిత్రములు. ఆతని కర్మలను బట్టి, యీతఁడు
దేవతా భవనములందు నివసింప యోగ్యుఁడు; కాని
యీతఁడు వనవాసులమగు మనమధ్య సామాన్య బాలకుని
వలెనివసించుచున్నాఁడు: ఇది యితనికి ప్రతికూల విషయము.
మీరు మీ కన్నులారఁ బ్రత్యక్షముగఁ జూచితిరి కదా! ఏడు
క్రోసుల పొడవుగల యింతటి పెద్ద పర్వతమును నీతఁడు గజ

రాజు కమల నాళమును బట్టినట్లు శ్రమ యే మాత్రమును జెందకయే యేడు దినములు ధరించెనుకదా! ఇంకను బాలుడు వర్షాకాలమున భూమియందు నుత్పన్నమగు కుక్క-గొడుగును ధరిత్రినుండి బట్టుకొనినట్లును, లేక సింహము జిల్లేడు కాయనుండి వెలువడిన దూది పింజను ధరించినట్లు, ఏడేండ్ల పిల్లవాఁ డేమాత్రమును విశ్రాంతిని గొనకయే, యేడు దినములు చిటికెన వ్రేలియందుఁ బర్వతము నెత్తినాఁడు ఇది యేమంత తక్కువ ఆశ్చర్యము కల విషయము!'

అంత నింకొక గోపకుఁ డిట్లనెను:- 'అయ్యా! మన మారంభము నుండియును నీ బాలుని యందిట్టి యద్భుత లౌకిక శక్తులను జూచుచున్నాము. ఇప్పుడీతఁ డేడు సంవత్సరముల యీడు కలవాఁడైనాఁడు. ఈతఁడు చాల చిన్నవాఁడైనాఁడు. ఈతఁడు చాల చిన్నవాఁడుగ నున్నప్పుడు అనఁగాఁ బది దినముల లోపుకూడ లేదు, అప్పుడీతఁ డతి వికరాళి రూపయు, పిశాచియుఁ, గ్రూరకర్మయు, రాక్షసి యునగుఁ బూతనను సింహశాబకము బాగుగాబలిసి మదించిన యేనుఁగును నిర్జీవ మొనర్చినట్లును, మృత్యువు పెద్ద శరీరమును నిమిషములో నిర్జీవమొనర్చినట్లు పూతనను బడ వైచి, యీ రాక్షసి స్తనములందు గల స్తన్యమును పాన మొనర్చుచుఁ బ్రాణములను హరించినాఁడు. దాని మృత శరీర పాతముచే నేడుక్రోసుల వఱకు గల వృక్షము లన్ని

యును పిండి పిండి యయ్యెను? సద్యోజాత శిశు వెట్లైన నిట్టి కార్య మొనర్పఁగలఁడా ?'

అంత నింకొకఁ డిట్లనెను:- 'ఈతని విషయము లన్ని యును నాలోచించినచో జాల విస్మయములగు చుండును. ఈతఁడు మూఁడు నెలలవాఁడై యుండఁగాఁ దన కాలి బొటన వ్రేలిచేఁ బెద్ద బండిని దన మీఁదఁ బడవైచుకొనెను. అప్పు డీతని కేమియును హానికలుగ లేదు.'

అంత నింకొకఁ డిట్లనెను:- 'బండినిఁ బడవేయుటంతటి ఆశ్చర్య జనకమైనది కాదుగాని యీతనిఁ బైకి లేవఁ దీసి కొని పోయిన తృణావర్తుని విషయమెంత విలక్షణమైనది! అప్పుడీతఁ డొక సంవత్సరము ఈడైన వాఁడునుగాఁడు. అప్పు డంగణమందు సుడిగాలి రూపమున నీతని నాయసురుఁ డెత్తుకొని పోఁగా నీతఁ డాతని గొంతును బిసికి వానినిఁ జంపి వైచెను.'

అంతనొక యువక గోపకుఁడిట్లనెను:-'అయ్యలారా! మాకు యమళార్జునుల సంఘటన మిప్పటి వఱకు మరుపునకురాదు. వెన్నను దొంగిలించుటచే నుదరమునఁ ద్రాటితోఁ గట్టి తల్లి యశోద ఱోలునకు బంధింపఁగా, దానిని బండివలె లాగి, రెండు అర్జున వృక్షముల మధ్యగాఁ గొనిపోఁగా చదదదమ్మని

యెన్నియుగముల నుండియో యుండిన చెట్లు పడిపోయెను. ఇది యేమంత తక్కువ ఆశ్చర్యము కలదా?'

అంత నొక చిన్న గోపాలుఁడిట్లనెను:- 'ఓ సభాసదులారా! మీరిదియే చూచినారు. గోపాలకృష్ణుఁడు పర్వతమువలెనున్న బకుని బటానీ కాయను జీల్చినట్లు దానిముక్కును బట్టుకొని జీల్చివైచెను. వత్సరూపమును ధరించి వచ్చు వత్సాసురుని తోకను బట్టుకొని గిరగిరఁ ద్రిప్పి కదంబ వృక్షమునకుఁ గొట్టెను. బలరాముఁడును ధేనుకాసురుని పాదములను బట్టుకొని గిరగిరఁ ద్రిప్పి కొట్టి యమసదనమునకుఁ బంపినాఁడు. వాని నొక్కనినేకాదు, వానికుటుంబ పరివారము నంతను స్వాహా కావించినాఁడు. అంతేకాదు, ఆనాఁడు దావానలమునుండి మమ్ముల నందఱను రక్షించెనుగదా!'

ఇది విని ఒక గోపకుఁడిట్లనెను:-'ఇదంతయును సత్యమే. కాని మాకాశ్చర్య మేమనఁగాఁ గాళియఫణి ఫణాగ్రమున శ్రీకృష్ణుఁడు నృత్యము చేయుటలోఁ గలదు. కాళియ హ్రదమునకు సమీపమునకు వెడలఁగానే ప్రతి జీవియు మరణించుచుండెడిది. రమణక ద్వీపమునుండి వచ్చిన కాళియుఁడీ బృందావన భూమియందు దన నివాసము నేర్పఱచుకొని యమునా జలమును దూషిత మొనర్చుటయేకాదు, అచ్చటి వాయుమండలమును గూడ విషయుక్త మొనర్చెను.

ఇంతటి ప్రబల పరాక్రమముగల శత్రువు నీ బాలకుఁడు నవ్వుచు నవ్వుచుఁ దన వశము కావించుకొనినాఁడు. వందల కొలఁది ఫణములు కల నాతని శిరస్సున నటశేఖరుఁడగు నందనందనుఁడు నాట్య మొనర్చి తన నృత్యమును జూపించి నాఁడు. వానిని బలవంతముగ కాళియ హ్రదమునుండి వెడల నడపి కాళిందిని విషహీన మొనర్చినాఁడు. ఇవన్నియునేమి ? ఈ బాలకునందిట్టి యలౌకిక విషయము లెట్లు వచ్చినవి ?'

అంత నొక వృద్ధ గోపకుఁ డిట్లనెను:- 'వ్రజరాజగు నందునే యీ విషయములన్నిటికినిఁగారణమడుగవలయును ఇటువంటి యలౌకిక కార్యము నొనర్చిన వ్యక్తి మన గోప వంశమం దింకొకఁడిదివఱకు పుట్టలేదు. ఇది మన జాతికి విచిత్రమగు విషయము.'

అప్పుడొక వృద్ధసభాసదుఁడిట్లనెను:- 'నందా! ఇప్పు డింక నటునిటు మభ్యపెట్టి అడుగు టెందులకు? ఈతఁడు నీ ఔరసపుత్రుఁడుకాఁడని మాకు తోఁచుచున్నది, నిజ మును జెప్పుము. నీవీతనికి జాతకర్మలను గూడ చేయలేదు. నామకరణోత్సవమున జాతిజనులకు భోజనమైనను బెట్టలేదు. ఈ పిల్లవానిని నీవెచ్చటఁ దెచ్చితివి? మాకీతని జన్మకర్మల విషయమున సందేహమున్నను మాకాతని యెడల నేవగింపు లేదు. వ్రజమండలి నరనారీ జనము వీనినిఁ దమ స్వాంత

పుత్రులకంటెను నధికముగఁ బ్రేమించుచున్నారు. ఈతని యెడల నందునకును సహజ స్వాభావికమగు ననురాగము కలదు. సదా యీతని ముఖారవిందమును జూచుచుండ వలయునని వ్రజవాసుల మందఱమును నిరంతరమును గోరు కొనుచుందుము. అయినను మా కందఱకును నీతని విష యమున సందేహము కలదు. ఈతఁడు మన జాతి బాల కుఁడు కాఁజాలఁడు. నీ విన్నాళ్లనుండి యీ రహస్యమును దాచియుంచితివి. నేఁడు సత్యమును జెప్పుము. కాకున్నచో నేఁటినుండి మాకు మీకు భోజన ప్రతిభోజనములు వేఱుగ నుండఁగలవు. మేము మాకు వేఱొకరోజు నేర్పాటు చేసి కొందుము. మేము నిన్ను సభలో సభ్యునిఁగఁ గూర్చుండ నీయము నీవు మా శంకకు సమాధాన మీయవలయును. మీ పిల్లవాని జన్మవృత్తాంతమును గూర్చి చెప్పవలయును.'

సూతుఁడిట్లనను:- 'మునులారా! పంచాయతీసభలో నీ బాలుండు తన కుమారుఁడు కాఁడను నభియోగము నందునిపైకి రాఁగానే నందుఁడు భయపడెను. ఆతఁడు తన ముఖమునకుఁబోసిన చెమటను వస్త్రముతోఁ దుడుచుకొని కొం[illegible] వగ్గి, కంఠము [illegible] [illegible]నేసికొని సభాసదులకుఁ బ్రత్యుత్తర మొసంగ నుద్యు[illegible]య్యెను.

నందుని మాటల గోపకు లంగీకరించుట

(954)

శ్లో॥ శ్రూయతాం మేవచోగోపా వ్యేతు శంకా చ
వోఽర్భకే ।
ఏన కుమారముద్దిశ్య గర్గో మే యమువాచ హ ॥

శ్రీ భాగ. ౧౦స్కం ౨౬ అ. ౧౫ శ్లో ॥

ఏదైనను శంక సంభవవిషయమును గాంచి శంకించుట స్వాభావికమే. జీవుఁడు సర్వజ్ఞుఁడుకాఁడు. అతఁడను మాన బలముననే చాల విషయములను స్థిరమొనర్చుకొనుచుండును. జీవులకు విషయభోగములందు స్వాభావికప్రవృత్తియుండును. ఏకాంతమున నెవండైనయువతియగు దన సోదరితో నవ్వుచు మాటలాడుచుండినచోఁ జూచువారలకు సర్వప్రథమమున దృష్టి దుష్టభావము వైపునకే పోవును. వారిలో నీచప్రవృత్తిగల ఖలుఁడా సమయమున నా వ్యక్తి సదాచారహీనుండని యానమయముననే నిశ్చయించును. ఖలుఁడగు వాఁడు కొంచెము ఛిద్రము కనఁబడెనా, అనేక కల్పనలను గల్పించి సర్వత్ర చెరుపునే చేయుట కారంభించును; కాని ధర్మమునకును భగవంతునకును భీతి జెందు గంభీరపురుషులు పరుల విషయములో శంక కలిగినను నేమియును నిశ్చయింపక నెవని యెదుటను దానినిఁ బ్రకటింపఁడు, ఎవని విషయమున

శంక కలిగినచో, అతఁడు సామాన్యమానవుఁడైనచో, ఆతఁడు తన కేవిధముననుసంబాధించినవాఁడు కాకుండి నచో నప్పుడాతఁడు దానిని మ్రింగివేయును. ఆతఁడు ఏమైన నేమి నాకు దీనివలనఁ బ్రయోజన మేమున్నదని అనుకొనును. అట్టి శంక తనకత్యంత ఆత్మీయుల విషయమున నైనచో, సమయమును గనిపెట్టి ప్రేమపూర్వకముగ వాని కడ ప్రకటించును. శంక కలిగినపుడు ప్రకటించుట యేలన నఁగా శంకయుండఁగాఁ బూర్ణప్రేమ యుండదు. ఇది అత్యంత ఆత్మీయతకు చిహ్నము. వానివలన శంకకు సమాధానము లభించినచో సిఁక నా పురుషునకుఁ బశ్చాత్తాపము కలుగును. 'అయ్యో! ఇంతటి పవిత్రుఁడును విశుద్ధుఁడునగు బంధువుమీఁద నేను వ్యర్థముగ శంకించితినేల? కాని శంకకు సమాధానము లభించుట మంచిది. చిత్తమున నేమాత్రము శంకయున్నను హార్దిక ప్రేమ యుండదు. స్వార్థ పరుల విషయము వేఱు. స్వార్థులెవరినిఁ బ్రేమింపఁజాలరు. వారికిఁ గావలసినది వారి స్వార్థప్రయోజనమే, ఎంతవర కెవని వలనఁ దన స్వార్థము నెఱవేరునో, ఆతఁడు మంచి వాఁడు కానిండు, చెడ్డవాఁడు కానిండు వాని వలనఁ దన స్వార్థమును నెరవేర్చుకొనును. స్వార్థము నెఱవేరకున్నచో నాతఁడు వాని యింటనుండును, ఈతఁడు వీనియింటనుండును

ఎప్పుడైనను శంక ప్రేమయున్నచోటనే కలుగును. సమాధానము లభించిన తరువాతఁ బ్రేమప్రవృద్ధినిఁ జెందును.

సూతుఁడిట్లనెను:- 'మునులారా! గోపకులు నందుని యెదుటనే నిండుసభలోనే యిట్టి శంకను లేవఁదీయఁగా నవఁగా శ్రీకృష్ణుఁడు నందుని పుత్రుఁడు కానట్లున్నదనఁగా నప్పుడు నందుఁడిట్లనెను:- 'సభాసదులారా! మీరు నా మాటను నమ్ముఁడు. శ్రీకృష్ణుడు నా పుత్రుఁడె.' అంత నొక వాచాలుండగు గోపకుఁడిట్లనెను:- 'వ్రజరాజా! ఇప్పుడు నీవు వెఱుగఁదలంపరాదు. మునుముందు శంకకలుగుటయే చెడ్డది. ఒక వేళ మనస్సులో శంకకలిగినచో దానిని దాచుట మహాపాపము. మాకే కారణములచే శంక కలుగుచున్నదో దానినిఁ జెప్పినచో నీవన్యథా తలంపవు గదా!' నందుడు దృఢతా స్వరమున నిట్లనెను:- 'అన్యథా తలంచుట కేమున్నది? లోపలనున్న విషయము బయటకు వచ్చుట చాలమంచిది, ఈ విషయములు లోపలయుండినచో నది ప్రబల్లును. మీరు మీ శంకలను స్పష్టముగఁ జెప్పుఁడు.' ఆ గోపకుఁడే యిట్లనెను:- 'చూడుఁడు. మాకీ విషయములో శంక యున్నది. సాధారణముగ నుత్రుఁడు తల్లిపోలికలోఁగాని తండ్రిపోలికలోఁగాని యుండును. ఒకప్పుడు దీనికి విపరీతముగఁగూడ నుండును. శ్రీకృష్ణుని

ముఖమున నీ పోలికలును లేవు యశోదాదేవి పోలికలును లేవు. నీ ముఖము కొంచెము పొడుగు, పెద్దది శ్రీకృష్ణుని ముఖము చంద్రునివలె గుండ్రగుండ్రముగా నున్నది. వర్ణమును గలియుటలేదు. నీవును గౌరవర్ణుఁడవే, యశోదారాణి యును గౌరవర్ణయే. అట్టియెడ నీ యీపుత్రుఁడు నల్లవాఁ డెట్లైనాఁడు. నలుపైనను సామాన్యపు నలుపుకాదు. ఇంతటి నల్లనివానిని మేమీలోకమున నొక్కనినైనను జూడలేదు. మిక్కిలి ఆకుపచ్చగ నుండువాఁడు కొంచెము నీలముగను గొంచెము నలుపుగను విచిత్రమగు రంగులతో నుండును. జలముచే నిండిన మేఘమువలెను, మయూర కంఠమువలెను, ఇందీవరమువలెను, అతసీపుష్పమువలెను, వర్షాకాలమందలి సఘన దూర్వాదళమువలెను, ఇంద్రనీలమణివలెను నీ బాలకు నకు విచిత్రమగు రంగుగలదు ఋషులును, మునులును వచ్చినచో నీతని వాసుదేవుఁడని పిలుచుచుందురు. వసుదేవ పుత్రుని వాసుదేవుఁడందురు. ఇందును బట్టియును మాకు సందేహము కలుగుచున్నది. పైఁగా స్వభావముచేతను నీతఁడు మీతోఁ గలియుటలేదు. మీరు మిక్కిలి సాధువ్రులు ఈతఁడో మహాచంచలుఁడు. ఆకృతియును గలియుటలేదు. నీవు సరళుఁడవు, సరసుఁడవు. ఈతనికి మూఁడుచోట్లవంకర. దృష్టిలోను బోలికలేదు. మీ దృష్టి సూటిగా నుండును. ఈతఁడెప్పుడు చూచినను గోరచూపులు చూచును. కర్మల

లోను బోలిక లేదు. నీ వెప్పుడైనను మణుఁగున్నరనైన నెత్తు
టను మేము కాంచలేదు, కాని యీతఁడు తన చిటికెన
వ్రేలిమీఁద నేడు క్రోసుల మహాపర్వతమును నేడు దినము
లట్లే మోసినాఁడు. ఇదవరలో మన వ్రజమున కెన్నడైన
తోఁడేళ్లు వచ్చినచో నీవు సమస్త గోపకుల సహాయమున
వానినిఁ జుట్టి చంపించెడు వాఁడవు; కాని యీతఁడింతంత
పెద్దపెద్ద రాక్షసులను నిమిషములో మట్టుపెట్టినాఁడు. ఈ
విషయములన్నిటిని జూచినచో మా మనస్సులలో శంక
కలుగుచున్నది. ఈతఁడు నీ పుత్రుఁడు కానేకాఁడని. నీవీతని
నెచ్చటనైనను దెచ్చినావా? లేక యేదైన గడబిడ మోసము
జరిగినదా? ఏదో జరిగినది.'

ఇదివిని యందఱును నవ్వనారంభించిరి. నందుఁడు
గంభీరుఁడై అట్లేయుండి, నవ్వక, సంబాళించుకొని యిట్లు
చెప్పుట కారంభించెను:- సభాసదులారా! మీరు నాయె
దుట పలికిన శంక నామీఁదఁ గృపచేతనే పలికినారు.
హితైషులయొక్క లక్షణమేమనఁగా నేవిషయమున శంక
కలిగినను దానిని స్పష్టముగఁ జెప్పుటయే. మీకు శంక కలు
గుట స్వాభావికమే. మీకే కారణమున శంక కలిగినదో అది
యందఱకును గలుగఁ గలదు. కొందఱు స్వార్థవశమునఁ
బ్రకటింపరు, కాని మీరు ప్రేమవశమున నీ పలుకులు పలికి

తిరి. ఇఁక నీ విషయమున నేను చెప్పుమాటలను వినుఁడు. ఈ పిల్లవాఁడు పుట్టిన కొలఁది దినములకే జ్యోతి శాస్త్రాచార్యుఁడును, యదువంశ రాజులకుఁ బురోహితుఁడు నగు గర్గాచార్యులవారు తిరుగుచుఁ దిరుగుచు నిచ్చటికి వచ్చిరి. రామశ్యాముల కిద్దరకును నామకరణ సంస్కార మొనర్ప వలసినదని నేను వారిని వేఁడితిని' అంత నొక వృద్ధ గోపకు డిట్లనెను:- 'నీవు గర్గమహామునిని నామకరణ సంస్కార మొనర్పుమని యేల నడిగితివి? మనకుల పురోహితుఁడు శాండిల్యుఁడు కదా'!

ధైర్యముతో నందుఁడిట్లనెను:- 'ఆసమయమున శాండిల్య మహాముని వ్రజమందు లేఁడు. బయటకెచ్చటికో పోయినాఁడు, దైవికముగ గర్గాచార్యులవారు విజయ మొనర్చిరి బ్రాహ్మణుఁడు జన్మచేతనే అందఱకును గురువగును. నేనిట్లను కొంటిని :- 'ఇంతటి గొప్ప విద్వాంసుడును, త్రికాల దర్శియు, జ్యోతిషాచార్యుఁడును, మహామునియునగు గర్గుడుఁ తనకుఁ దానే-మనము పిలువకయే రాఁగా నీతని ద్వారా నామకరణ సంస్కారమేలఁ జేయింపఁగూడదు?' ఈతఁడు త్రికాలజ్ఞుఁడు ఈతఁడు జన్మచక్రమును రచించి నాకు బాలకుని భవిష్యద్విషయముల నన్నిటిని సత్యముగఁ జెప్పఁగలఁడు. అందువలన నే నాతనిఁ బ్రార్థించితిని.' నే నిట్లనుకొంటిని:- 'మిక్కిలి

వైభవముగ మహోత్సవమును నెన్నడైనను జేసికొనవచ్చును ఇది మాయింటి స్వంత విషయము. ఈ సమయమునఁ దల యెత్తుకొని తిరుగవలయును,' అని యాలోచించుకొని మన జాతివారికి విందులు పెట్టకయే, యెవరినిఁ బిలువకయే యీ మహామునిచే నామకరణ సంస్కార మొనర్పఁజేసితిని. తరువాత నేను మూఁడవ నెలలో జన్మనక్షత్ర దినమున నుత్సవము కూడ చేయించితిని. జాతి జనములకును విందులొనర్చితిని. దానిని మీరంగీకరింపకుండినచో మరల నేఁడు జాతి జనులందఱకును మరల సంతర్పణ చేసెదను.' అంత నొక వృద్ధ గోపకుఁ డిట్లనెను:- 'ఇందులోఁ జెడ్డవిషయ మేమియును లేదు. గర్గుఁడేమి చేయుట యుచితము? ఆతఁడేమి చెప్పెనో తరువాతఁ జెప్పవచ్చును.'

నందుఁ డిట్లనెను:- 'గర్గుఁడు పిల్లలిద్దరకును సంస్కార మొనర్చినారు. అంత నచ్చట కూర్చుండియే ఆతఁ డిద్దర జన్మ పత్రికలను లిఖించినాఁడు. జన్మ పత్రికను లిఖించి యాతఁ డీకృష్ణునుద్దేశించి యీ విషయములను నాతో నిట్లు చెప్పినాఁడు. ఆతఁడిట్లనెను:- "నందా! ఈ నీ పిల్లవాఁడు సాధారణ బాలకుఁడుకాఁడు. ఈతఁడు ప్రతి యుగమునను బుట్టుచుండును. కృతయుగమున నీతఁడు శ్వేతవర్ణముగ నుండును. ద్వాపరమునఁ బీతవర్ణముగ నుండును. ద్వాప

రాంతమునను గలియుగాదిని నీతఁడు కృష్ణవర్ణుఁడుగనుండును. ఈ నీ పుత్రుఁడు జీవుఁడుకాఁడు ఈశ్వరుఁడే. ఈతఁడవతారములు ధరించు చుండును. ప్రతియుగమునను నీతఁడవతరించుచుండును. ఇదివఱలో నొకానొకప్పుడీతఁడు వసుదేవునకుఁ బుత్రుఁడయ్యెను. అందువలన ఋషులును, మునులును, మహర్షులును, జ్ఞానులగు మునులును నీతని వాసుదేవుఁడనుచుందురు. దీనివలన మీరన్యథా తలంపరాదు. మీ యీ పుత్రున కనంతగుణములుకలవు. అనంత కర్మలు కలవు. ఆతని గుణకర్మలను బట్టి యీతని పేర్లును ననంతములుగఁ గలవు. అందువలన నీతనిఁ గొందఱు పూతనారి, బకాసుర సంహారి, వనమాలి, గిరివరధారి, కుంజవిహారి, లీలాధారి, ఇంకను ననేక నామములతోఁ బిలుచుచుందురు. మీరన్యథా తలంపరాదు. ఈ రహస్యములను గొంతవఱకు త్రికాలజ్ఞుఁడనగుటచే నేను బాగుగా నెఱుఁగుదును. సాధారణ మానవులగు నితరు లెఱుఁగఁజాలరు. నేనును బూర్ణముగ నెఱుఁగఁజాలను. నీ యీ బాలుఁడు మిక్కిలి యశస్వియగు నక్షత్రమున నుద్భవించినాఁడు. అందువలన నీతనికిఁ బ్రపంచమున గొప్ప [illegible] సమస్త [illegible] వ్యాపకుఁడు, గోకులమండలి గోపగోపికా జనములకును నానందము నొసంగుచుండును. మీ రీతనివలన ననఁగా వ్రజవాసులందఱును

గొప్పగొప్ప విపత్తులను నిమిషములోఁ దరించెదరు." అంత నొక గోపకుఁడిట్లనెను:- "గర్గాచార్యులవారి యీ భవిష్యద్వాణి నూటికినూఱుపాళ్లు సత్యములైనవి. ఈతని బాల్యము నుండి నేఁటివఱకు వ్రజమున కెన్ని విపత్తులు వచ్చినవో, ఆ విపత్తులనుండి యీతఁడు రక్షింపకుండినచో వ్రజమిప్పటికి మిగిలియుండెడిది కాదు. మే మందఱ మెప్పుడో స్వాహా అయి యుండెడి వారమే"

నందుఁడిట్లనెను:- 'గర్గాచార్యులవారు నాకీ విషయముల నన్నిటిని ముందుగానే చెప్పియుండెను. ఈతఁ డిప్పుడే దుష్టులను సంహారించుటయే కాదు; పూర్వయుగములందును నరాజకత యేర్పడినపుడు దుష్ట దస్యుల వలనఁ బ్రజలను బీడించుచున్నప్పు డందఱును నీతని శరణు చొచ్చిరి. సాధువులు దుఃఖించుటను గాంచి యీతఁడు వారి పక్షమును వహించెను. ఈతని వలన సబలులై, సురక్షితులై సజ్జనులు దుర్జనులను దమన మొనర్చిరి. నీయీ పుత్రుఁడు సామాన్యుఁడు కాఁడు. ఈతని మహిమమును గూర్చి యెవరును వర్ణింపఁజాలరు. ఈతని నెవరు ప్రేమించెదరో వారును జగత్పూజ్యులు కాఁగలరు. సౌభాగ్యశాలురగు పురుషులే యీతనిని బ్రేమించెదరు. ఈతని నెవరును నణఁపఁ జాలరు, కొట్టఁజాలరు,' తర్వాత నాతఁ డత్యంత దృఢముగ నిట్లనెను:-

'నందా ! నీ యీ పుత్రుఁడు అలౌకికుఁ డు. గుణ, శ్రీ, కీర్తి ప్రభావముల దృష్టితో నీతఁడు సాక్షాన్నారాయణ సదృశుఁడు. సంభవా సంభవ కర్మలలో నీతఁ డేకర్మ నొనర్చినను మీరు దాని విషయమున నాశ్చర్యమును జెంద నవసరము లేదు. ఈతఁ డేదైనను జేయుటకు సమర్థుఁడు, ఈతని కీ ప్రపంచ మున నసంభవమనునది లేదు.' కావున సభాసదులారా! గర్గా చార్యులవారు నాకిదివఱకే చెప్పియున్నారు. చెప్పుటయే కాదు, ఈ సమస్త విషయములను నాతఁడు వ్రాసిన జాత కములలో వ్రాసి నా కాతఁ డిచ్చిపోయినాడు.' అతఁడిది చెప్పి మధురలోఁ గల తన యింటికి వెడలి పోయినాఁడు. నేను వ్రజములోనే యుండి ఆ వాక్యముల నాలోచించుచుం టిని అప్పటినుండి నేను యక్లిష్ట కర్ముఁడగు శ్రీకృష్ణచంద్రుని శ్రీమన్నారాయణుని యంశగా భావించుచున్నాను. ఒక వేళ మీకు విశ్వాసము లేకున్నచో నిదిగో నావద్ద జన్మపత్రికను జూఁడుడు. అప్పటికిని విశ్వాసము లేకున్నచో నేనబద్ధమును జెప్పుచున్నానని కొన్నచో మీరందఱును బోయి యీ మాట నిజమో, అబద్ధమో గర్గాచార్యులవారి నడిగి తెలిసి కొనుఁడు. ఇప్పుడు నేను జెప్పిన మాటలలో నసత్యమున్నచో గజదొంగ కెట్టి శిక్షను విధింతురో అట్టి దండమును నాకొసం గుఁడు.' ఇది వినగాఁనే గోపకులందఱును మిక్కిలి యానం

దించిరి. తాము వేరైన బంధువుల గౌఁగిలించుకొనిరి. అంత నంద
ఉకు నైక్యకంఠముగ నిట్లనిరి:- 'వ్రజరాజా! శంకకు సమా
ధానము పూర్ణముగ లభించినది. నీవు సత్యవాదివి. మేము
శంకించితిమని నీవు మాయెడల నప్రసన్నుఁడవు కారాదు.
మాయెడల పూర్వరీతిగఁ గృపఁజూపుఁడు. మా విస్మయము
దూరమైనది. సదా మా విపత్తుల నన్నిటిని అవి యెంత
గొప్పవైనప్పటికిని రక్షించిన శ్రీకృష్ణుఁడు ధన్యుఁడు. ఇట్టి
పుత్రరత్నమును బొందిన నీవును బ్రపంచమున ధన్యుఁడవు.
ఇట్టి యవతార పురుషునితో నుండు భాగ్యము లభించిన
మేమును ధన్యులము.'

సూతుఁడిట్లనెను:- 'మునులారా! ఈవిధముగ గోప
వ్రుల శంకకు సమాధానము కలుఁగగా, వ్రజవాసు లందఱును
బరమ ప్రముదితులైరి. వారు భగవాను వతిశయముగఁ
బ్రశంసించిరి. భగవానుఁడును సుఖపూర్వకముగ వారితో
నుండి నానా విధముల ననేకాద్భుత క్రీడల నొన
ర్చుచు వ్రజవాసులకు సుఖమును గూర్చుచుండెను. ఇప్పు
డింద్రుఁడు వచ్చి యేవిధముగ భగవానున కభిషేక మొన
ర్చెనో, యా కథా ప్రసంగమును నేను మీకు చెప్పఁగలను
[illegible]

—//—

ఇంద్రుఁడు నందనందనుని క్షమింప వేడెను

(౨౮౮)

శ్లో॥ గోవర్ధనే ధృతే శైల ఆసారాద్రక్షితే వ్రజే ।
గోలోకాదావ్రజత్కృష్ణం సురభిః శక్ర ఏవచ ।

శ్రీభాగ. ౧౦ స్కం. ౨౭ అ. ౧ శ్లో॥

సురాపానముచే మత్తుఁడైన వానికి కర్తవ్యాకర్తవ్యతా జ్ఞానముండదు. ఏపనిఁ జేయవచ్చునో, ఏపనిఁ జేయరాదో ఆ వివేకముండదు. బెల్లము, బియ్యము లేక యవలు, తుమ్మచెక్క రసము, దానిమ్మ మొదలగు వస్తువులతోఁ జేసిన సారాయియొక్క మత్తు ఒకరోజులో దిగిపోవును, కాని కామమదమును, మోహమదమును, ఐశ్వర్యమదమును జాల దినములకు భగవంతుని కృపవలనఁగాని దిగదు. 'సంపన్నాంధుః కఃజనం వినుమా దారిద్ర్య మాహింపఁగన్' ఆ యైశ్వర్యము నాశము కాఁగానే మద మణఁగును. మనకు ధనము నష్టమైనను, ఐశ్వర్యము తగ్గినను మనకు విపత్తు వచ్చిపడినదని మనమనుకొనుచుందుము. కాని యిది విపత్తుకాదు, భగవంతునియొక్క అవ్యాజ కృపయే. ధనము డినచో నెన్నియో యనర్థములు కలుగును. దుష్టులు వెంటఁ బడుచుందురు. ధననష్టమును గలుగఁజేసి భగవానుఁడు మనహృదయమునందు దీనతా సంచార మొనర్చును.

ధనహీనుఁ డట్లు జీవితమునుగడుపునో దానినాలోచించుట కవకాశ మొసంగెను. మదమణగిన మీఁదట లభించిన యైశ్వర్యమును ప్రభు ప్రభావమని భావించి యనుభోగించినచో దాన నెన్నటికిని మోహము కలుగదు. మన శరీరము విషయమున మనము పథ్యపూర్వకముగ హితముగను మితముగను గావలసినంతవఱకు భోజనము చేసినచో దేహము రోగరహితమై యుండును. మనము జిహ్వాచాపల్యమున నైనదియుఁ గానిదియుఁ దినుట ప్రారంభించినచోఁ బొట్ట పెరిగిపోవును. శరీరము స్థూలమగును. భేదమధికమగును, రోగములువచ్చి శరీరమునఁ గాపుర మొనర్చును. బాహ్యదృష్టి కలవారు ఈతఁడు బలిసిన వాఁడనియు, లావెక్కినాఁడనియు, రోగరహితుఁడనియు, స్వస్థుఁడనియు భావించుచుందురు; కాని వాస్తవముగ నాతఁడు రోగియే. ఆతనికి జ్వరము వచ్చినచో నాతనిలోని వికారము లన్నియును జీర్ణించును. పెరిగిన ధాతువులు శమన మగును. జ్వరమణఁగఁగానే మరల క్రమక్రమముగఁ బథ్య భోజన మొనర్చుచు నెన్నడును గుపథ్య మొనర్పకున్నచో శరీరము స్వస్థముగనుండును. కావున భగవానుఁడు ధన సంపత్తులనుండి యెవనిని భ్రష్టునిఁ గావించినను నాతఁ డాతనిపై కృపఁ జూపుచునే యున్నాఁడని తెలియవలెను.

సూతుఁడిట్లనెను:- 'మునులారా! తానే త్రిలోకముల కధిపతినని యింద్రున కధికమగు గర్వము కలదు. ఇట్టి యహంకారమునకు వశుఁడై యాతఁడు భగవానునిఁ గూడ అనరాని మాటలనెను. తన్ను గూర్చి యజ్ఞ మొనర్పక పోవుటచే గోపకులపైఁ గూడ కోపించెను. వ్రజమునంతను ముంచివేయ వలయునని ప్రయత్నించెను అతఁడు తన ప్రయత్నమున విఫలుఁడు కాఁగా, నాతఁడు మేఘముల నన్నిటినిఁ ద్రిప్పి పంపివైచి, మిక్కిలి లజ్జితుఁడై తన లోకమునకు వెడలిపోయెను. భగవానుఁడు తిరిగి వ్రజమునకు రాఁగానే యింద్రుఁడిట్లనుకొనెను:-'పోయి, తన యపరాధమును క్షమింపుమని భగవంతుని క్షమాపణమును గోరెదను; కాని అందఱి యెదుట కెట్లు పోఁగలను. గోపకు లేమను కొందురో. ఈ దేవతాధిపతి యెట్టి దీనుఁడై నాఁడో చూడుఁడను కొందురు: భగవంతుఁ డెప్పుడేకాంతమునఁ జిక్కునా యెప్పుడు క్షమింప వేఁడుదునా యని యాతఁడాలోచించు కొనుచుండెను.

దైవ వశమున నొక దినమున భగవానుఁ డొంటరిగ వనమున విచరించుచుండెను. ఎచ్చటికో సంకేత స్థానమున కొంటరిగాఁ బోవుచుండెను. ఇంతలోనే శ్వేతగజమగు నైరావతము వీపు మీఁదనుండి దిగి. సూర్యస్పర్శను గావించుచు నాతని సమ్ముఖమున సాష్టాంగము పడెను. తన పాదములకు

సాష్టాంగము పడువాఁ డెవఁడాయని భగవానుఁడు పార
చూచెను. నేను నాగంతవ్య స్థానమునకుఁ బోవుచున్నాను.
ఎవఁడో యర్థార్థియగు దరిద్రుఁడు మధ్యలో వచ్చి
నా ప్రయాణమునకు విఘ్నమును గలుగఁ జేయుచున్నాఁడు.
ఇతని వేషభాషలను బట్టి యీతఁడు దేవతలకు రాజగు
దేవేంద్రుఁడని తెలియ వచ్చుచున్నది. అతఁడు చాలసేపటి
వఱకు పాదములపైననే పడియుండెను. దేవతాగణము నేలను
స్పృశింపక అంతరాళముననే యుందురని యున్నను, నేఁడిం
ద్రుఁడా నియమమును మఱచిపోయెను. భగవానుఁడిట్లనెను:-
'లేవండయ్యా! లెమ్ము. ఎవరవు నీవు? ఏమి కావలయును?'

భగవానుఁ డెన్నో సాకులన్నను భగవదవజ్ఞ నొన
ర్చుటచే లోలోన నత్యంత లజ్జితుఁడగుచు నింద్రుఁడు తలను
వంచుకొని దీనభావముతో భగవంతుని సమ్ముఖమున నిలిచి
యుండెను. తాను త్రైలోక్యాధిపతినను గర్వ మణఁగెను,
అతఁడిప్పుడు మదరహితుఁడై అశ్రువులను గార్చుచు భగ
వానుని స్తుతింప నారంభించెను:- 'నీవు శుద్ధ సత్వమయుఁ
డవు. గుణాతీతుఁడవు, అజ్ఞానమువలన నీ జగత్తు నీ సత్తాచే
సత్తుగా భాసించుచున్నది. నీకు జగత్తుతో నే విధమగు
సంబంధము లేకున్నను, నీవు ధర్మ స్థాపనము కొఱకు యుగ
యుగములం దవతారములను ధరించుచుందువు. నీవందఱకును

సర్వస్వమవు. నావంటి మదమత్తుల మానమును మర్దించి వారిని గృపఁ జూచుచుందువు. నీవు శిష్టులను పాలించుటయును, దుష్టులను శిక్షించుటయును కారణముగ యుగయుగమున నవతరించుచుందువు. నీ వందఱకును సర్వేశ్వరుఁడవు. నావంటి మదమత్తుల మానమును మర్దించి వారిపైఁ గృపఁ జూపువాఁడవు. నీవు శిష్టులను పాలించెదవు, దుష్టులను శాసించెదవు. నీయవతారము కేవలము భక్తుల ప్రీతికొఱకే. నీవు కృష్ణుఁడవు, జగదీశ్వరుఁడవు కావున నీపాదపద్మములకు పునః పునః ప్రణామము.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'మాటలు పెంచవలసిన పని లేదు. నీయవసరమేమిటో చెప్పుము! నీకేమి కావలయును.'

దేవేంద్రుఁ డిట్లనెను:- 'స్వామీ! నేను మీ చేత నిర్మింపబడిన యింద్రుఁడనే నాకు నాయైశ్వర్యము మీఁద మిక్కిలి గర్వము కలదు. యజ్ఞభాగములను నిరంతరమును దిని తిని, సమస్త యజ్ఞములకు నేనే యేకైక అధీశ్వరుఁడనని యనుకొనుచుంటిని. అందుచేత నా యజ్ఞమునే చేయవలయు ననుకొను చుంటిని. గోపకులు మీ యాజ్ఞచే నా యజ్ఞమును చేయకపోఁగా నిది నాకు గొప్ప యవమానమని భావించితిని. గోపకులు చేసిన యీ యవమానమునకుఁ బ్రతీకారము చేయవలయునని నేనత్యంత క్రోధమున వర్షము చేతను వ్రజమును

నశింపఁ జేయఁజూచితివి; కాని కృపాళూ! నీవు నాపైనను వ్రజవాసులపైనను గృపను జూపితివి.

ఇది విని భగవానుఁడు నవ్వి యిట్లనెను:- 'వ్రజవాసులను వర్షమునుండి రక్షించితిని కావున వారిపైఁ గృపఁ జూపితి ననవచ్చును. కాని నీపై నేమి కృపను జూపితిని. పైఁగా నీ యజ్ఞమును భంగ మొనర్చితిని.'

అంత నింద్రుఁ డిట్లనెను:- 'స్వామీ! కృప మాత్రము నామీఁద నే యెక్కువగఁ బ్రసరించినది నీవు నా యభిమానమును నాశ మొనర్పకుండినచో నేనింకను గొప్పగొప్ప యనర్థముల నొనర్చెడు వాఁడనే.'

ఇది విని భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'అవును, యథార్థవిషయ మదియే నీవు నీయైశ్వర్యమును జూచుకొని అత్యంతము మదించిపోయితివి, నేనిట్లను కొంటిని:- 'నీతో మదముడుగుమని చెప్పినచో నీవు నామాటను వినవు. ఏలననఁగా నెవఁడు తన ధనమును, ఐశ్వర్యమును, ప్రభావమును, తపస్సును, సిద్ధులను జూచుకొని గర్వపడునో అట్టివాఁ డితరుల మాటలను వినఁడు. ఐశ్వర్య మదముచేతను, లక్ష్మీ మదముచేతను అంధుఁడై నవాఁడు దండపాణి ప్రభువునగు నన్నుఁ జూడనే చూడఁడు. కావున నే నెవ్వరి ననుగ్రహింపఁ దలఁ

తునో వాని నైశ్వర్యమును భ్రష్టము కావించెదను. దాని
వలన నాతఁడు నిశ్చింతతతో నన్ను భజింపఁ గలఁడు.'

అంత శౌనకుఁ డిట్లడిగెను:- 'సూతా! భగవంతుఁడు
భక్తుల ధనమును, ఐశ్వర్యమును హరించి తన స్వజనులనుండి
వేఱు చేయుటవలన నేమి మేలొనర్చినట్లు?'

ఇది విని సూతుఁడు గంభీరుఁడయ్యెను. ఆతఁడిట్లనెను:
"స్వామీ! సాంసారికవస్తువులు నాశవంతములును, క్షణిక
ములునైయున్నవి. ఇవి వచ్చుటలోను రాకపోవుటలోను నేమి
కష్టమున్నది? భగవంతుని మరచుటయే విపత్తు. భగవంతుని
స్మరించుటయే సంపత్తు. భగవంతుని మఱచి సాంసారిక విష
యము లందాసక్తి కలిగియుండుట సుఖముకాదు, ఇది మహా
దుఃఖము. భక్తునకు దేహయందధికాసక్తి కలదో భగవంతుఁ
డాతనికి దానిని దూరము కావించును. పురాణములలో నీవిష
యమున ననేక దృష్టాంతములు కలవు. నలకూబర మణిగ్రీవు
లకు దమనైశ్వర్యమును గూర్చిన గర్వముండఁగా నార
దునిద్వారా వారి నైశ్వర్యమును భ్రష్టముకావించి వారికి
భగవానుఁడు వృక్షజన్మలనొసగెను. చివరకు వారిని గృపఁ
జూచి తన భక్తిని బ్రసాదించెను. చిత్రకేతుమహారాజునకుఁ
దన యేకైక పుత్రునిమీఁద నత్యంతాసక్తి కలదు. అతనికి
తన విమాతలచే విషమును బెట్టించి మృత్యువును గలు

గఁజేసి, చివరకాలమునకు సంపూర్ణభగవత్ప్రాప్తినిఁ గలుగఁ జేసెను. హృదయమున భక్త్యంకురమున్నవారికిఁ దమకుఁ బ్రియాతి ప్రియమైనవాఁడును, సర్వగుణసంపన్నుఁడునగు బుత్రుఁడు చచ్చుచుండుటను మనములోకమునఁ గాంచు చునే యున్నాము. ఆ సమయమున నాతని కత్యంతదుఃఖము కలుగును. నిరంతర మేడ్చుచునే యుండును, కాని ఆతని యా విషాదమున నాతని యంతఃకరణమందలి మలమంత యును దుడుచుకొనిపోవును. అతఁడిదివఱకుకంటె నధిక భక్తుఁడగును. నిత్యము మనమిట్టి సంఘటనములను గాంచు చునే ఉన్నాము.

బుద్ధభగవానుఁడీ పృథివియందు విచరించుచున్నప్పు డాతఁడు సర్వత్ర వైరాగ్యములోనే సుఖముకలదని బోధించు చుండెను. వేలకొలఁది పురుషులాతని చరణసన్నిధికివచ్చి శాంతిలాభమును బొందుచుండెడువారు. ఆతనికి మిక్కిలి ఖ్యాతి కలిగెను. అందఱాతని శాంతిదూతగా భావించిరి.

ఆ రోజులలో నత్యంతధనికయగు నొక మహిళ ఒక పెద్ద పట్టణమున నివసించుచుండెడిది. ఆమెకు గొప్ప ధన సంపత్తికలదు. ఆమెకు మిక్కిలి చక్కని కుమారుఁడుండెను. ఆమె ఆతనిఁ దన ప్రాణములకంటె నెక్కుడుగఁ బ్రేమించు చుండెడిది. అతనికొఱకు ఆమె తన సర్వస్వము నర్పింప సిద్ధ

ముగ నుండెను. పిల్లవాఁడును మిక్కిలి సుందరుఁడు, సుశీ
లుఁడు, అభివృద్ధికి రాఁగలవాఁడు, మాతృభక్తి కలవాఁడై
యుండెను. అకస్మాత్తుగ నాతని కొకనాఁడు జ్వరము వచ్చెను.
తల్లి ప్రాణములొడ్డి ఆతనికి చికిత్సను గావించెను. తన పిల్ల
వానిని బ్రదికించువానికిఁ దన సర్వస్వము నిచ్చెదనని ఆమె
ప్రకటించెను. మృత్యుముఖమునుండి రక్షించుట కెవనికి
శక్తి కలదు, పిల్లవాఁడు బ్రదుకకుండిన నామెయును ప్రాణ
ములను విడుచును. తల్లి దుఃఖమునకు మేరలేకుండెను.
ఆమె పిల్లవాని శవమును గౌఁగిలించుకొని యేడ్చుచుండెను,
ఒక్కక్షణమైనను ఆమె ఆతని విడలేదు. ఈ విధముగ
నామెకు రోజులు గడిచెను.

సరిగా నా సమయమున బుద్ధభగవానుఁడు తన నగర
మునకు వచ్చెనని ఆమె వినెను. ఆతఁడు చచ్చినవారిని బ్రతి
కింపఁగలఁడనుకొనెను ఆమె ఆ పిల్లవాని నట్లు కౌఁగిలించు
కొనియే ఆతని సమీపమునకుఁబోయి యిట్లనెను:— 'తథా
గతా! మీరు మా పిల్లవానిని బ్రదికింపఁగలరా!'

బుద్ధభగవానుఁ డామె మోహమును గాంచి ఆమె
సంస్కారము కలదని తెలిసికొనెను. అనిత్యవస్తువు నందింతటి
యాసక్తి కల యీయామెకు వైరాగ్యమున నాసక్తి యుండినచో
సంసారసాగరమునుండి తరించెడినని యనుకొని ఆతఁడిట్ల

నేను:- 'అవును, నేనితని బ్రదికింపఁగలను, కాని నీ వొక వస్తువును దీసికొని రావలెను.'

అత్యంతోత్సాహముతో నామె యిట్లనెను:- 'మీ రాజ్ఞాపించినచో నే నెంతటి ద్రవ్యమునైనను వ్యయమొనర్చి మీరు చెప్పిన వస్తువును దప్పక తెచ్చెదను.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'నాకు మూల్యవంతమగు వస్తువు అవసరము లేదు. నాకొక పిడికెడావాలు మాత్రము కావలెను. కాని ఆ యావాలు తమయింట నెన్నడును నెవనికిని మృత్యువు సంభవింపని యింటినుండి కావలయును.'

ఆమె పుత్రప్రేమమున నున్మత్తయై యుండెను. ఆమె కేమియును నాలోచనము లేకుండెను. ఆమె వెంటనే లేచి బయటవెడలెను. ఆమె ప్రతియింటికినిఁ బోయి తనకొక పిడికెడావాలు నొసఁగుమని యాచించెను. ఇంతటి ధనవంతురాలు పిడికెడావాలకై యాచించుటను గాంచి అందఱును మిక్కిలి యాశ్చర్యమును జెందిరి. ఆమెకొఱకావాలను దెచ్చి యీయఁగా మీయింట నెవరును జావలేదు కదా!' యని యడిగెనామె. అప్పుడువారు తమయింట మృత్యువు సంభవించినదని చెప్పుచుండిరి. ఆమె అచ్చటినుండి యింకొక యింటికిఁబోయి అడిగెనది. అచ్చటను నిట్టి ప్రత్యుత్తరమునే విని మూఁడవ యింటికిఁ బోయెను. ఈ విధమున నామె దిన

మంతయును దిరుగుచునే యుండెను. తిరిగితిరిగి ఆమె అలసి పోయెను. ఆమెకు మృత్యువు లేని యిల్లు దొరకలేదు. తమకు సంబంధించిన వారిలోఁ జావనివ్యక్తి ఆమెకుఁ గనఁబడ లేదు. ఆమె తిరిగి బుద్ధభగవానుని కడకు తిరిగి వచ్చెను.

భగవానుఁ డిట్లడిగెను:- 'నీవు ఆవాలను దెచ్చితివా!'

ఆమె దీనతా స్వరమున నిట్లనెను:- 'ప్రభూ! ఎచ్చటను దొరకలేదు.'

కపట విస్మయ స్వరమున భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'నీకొక పిడికెడావాలు దొరకలేదఁటమ్మా?'

ఆమె యిట్లనెను:- 'ఎందుకు దొరకలేదు. ఆవాలు చాలగ దొరకినవి. కాని మృత్యువు లేని యిల్లు దొరకలేదు. తమ సంబంధులలో నెవరును జావని వ్యక్తి నాకు దొరకలేదు.'

అంత నవ్వి భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'అన్ని యిండ్లలో మృత్యువు సంభవించుట అనివార్యమైనపుడు నీయింట మృత్యువు సంభవించుటలో నాశ్చర్యమేమియున్నది! అందఱకును సంబంధించిన వారెట్లు బ్రదుకఁగలరు. పుట్టినవాఁడు గిట్టితీరును. పుట్టినవానికి మృత్యువు తప్పనిసరి.' ఇది వినఁగానే ఆమెకు జ్ఞానము కలిగెను. ఆమె సర్వస్వమును త్యజించి భిక్షుకి యయ్యెను. ఆమెకు భగవానుని కృపకలిగెను.

సూతుఁడిట్లనెను:- 'మునులారా! హానిలాభములును, జీవన మరణములును, కీర్త్యపకీర్తులును నివి యన్నియును దైవాధీనములు. భగవానుఁడు ధనహానియు, తన బంధువుల యొక్కయు, ప్రియుల యొక్కయు మృత్యువును నపయశమును గలిగించియును కృపఁజూపును. ఇంద్రుని నైశ్వర్యమును నష్టపఱచి యాతఁడాతని ననుగ్రహించెను. ఇంద్రుఁడీ రహస్యమును దెలిసికొనఁగానే భగవానుని శరణువేఁడి, తన యపరాధమును క్షమింపుమని కోరెను. భగవానుఁడు భక్తవత్సలుఁడు, శరణాగత ప్రతిపాలకుఁడు, ఇంద్రుఁడు దీనుఁడగుటనుగాంచి శ్రీకృష్ణుఁడిట్లనెను:-'ఏమియును లేదు దేవేంద్రా! ఇప్పుడిఁక నీ లోకమునకుఁ బొమ్ము. ఆనంద పూర్వకముగ స్వర్గమును బాలింపుము. నాయాజ్ఞను బాలించుచు నభిమానరహితుఁడవై నీయధికారమున నుండుము.' భగవానుని యీయాజ్ఞను బొంది యింద్రుఁడు తన లోకమునకుఁ బోయెను. ఇప్పుడిఁకఁ గామధేనువు వచ్చి భగవానునకు గోవిందుఁడను బిరుదు నెందుల కొసంగెనో దాని వర్ణనమును ముందు చేసెదను.'

—||—

గోవుల ఇంద్రుడు గోవిందుడు

(956)

శ్లో॥ దేవేవర్షతి యజ్ఞ విప్లవరుషా వజ్రాశ్మ వర్షానిలైః
సీదత్పాల పశుస్త్రి ఆత్మశరణం దృష్ట్వానుకం
పృత్స్మయన్ ।
ఉత్పాట్యైక కరేణ శైలమబలో లీలోచ్ఛిలీంధ్రంయథా
బిభ్రద్గోష్ఠ మపాన్మహేంద్ర మదభిత్ప్రీయాన్న
ఇంద్రోగవామ్ ॥

శ్రీభాగ. ౧౦ స్కం, ౨౬ అ. ౨౫ శ్లో॥

మనము మన శ్రద్ధను జూపుటకై పెద్దల సమ్ముఖమునం జిన్న చిన్న వస్తువులను నుపహారముగ నుంచెదము. పెద్దలను దమ తమ బుద్ధుల ననుసరించి చిన్న నామములతో సంబోధించుచుందుము. మా దృష్టిలో నదిచాల గొప్ప ఆదరమే కాని వారికది యే మాత్రమును గొప్పదికాదు. అయినప్పటికిని వారు మన సంతోషముకొఱకు క్షుద్రోపహారమును నాయల్ప బిరుదమును గ్రహించెదరు. మహాపురుషులయొక్క సమస్త కార్యములు పరుల నిమిత్తమే యుండును. వారు స్వయముగ నాప్తకాములై యుందురు; కాని భక్తుల కొఱకును అనుగతుల కొఱకును వారు సర్వమును జేయుచుందురు.

వారితో నవ్వుచుందురు, ఆడుకొనుచుందురు. శిష్టాచార వాక్యములను బలుకుచుందురు వారొనర్చిన పూజను గ్రహించెదరు. ఇదియే మహాపురుషులయొక్క మహాత్మ్యం.

సూతుఁడిట్లనెను:- 'మునులారా! ఇంద్రుఁడు క్షమాపణమును గోరిన తరువాత సమస్త గోజాతికి ఆదిమాతయగు సురభి శ్రీకృష్ణుని సమీపమునకు వచ్చెను. మహామనస్విని యగు నా కామధేనువు వచ్చి ప్రథమమున గోపవేషధారి యగు శ్రీకృష్ణభగవానుని పాదపద్మములకుఁ బ్రణమిల్లి చక్కని సంబోధనలచే సంబోధించుచుఁ దన సంతానముతోఁ గూడి ప్రార్థించుట కారంభించెను. కామధేనువిట్లనెను:- ఓకృష్ణా! శ్రీకృష్ణా! నీవు సమస్త చరాచర జగత్తున కేకైక అధీశ్వరుఁడవు. మహాయోగీ! నీవు సంభవా సంభవము లన్నింటిని నొనర్ప సమర్థుఁడవు. విశ్వాత్మా! నీవు సమస్తోపాధుల నెఱుంగుదువు విశ్వోత్పత్తి స్థితి సంహారముల కేకైక స్థానమగునో స్వామీ! ఈ జగత్తు నీలీలా విలాసము మాత్రమే. ఓ అచ్యుతా! నీవు యథార్థముగ లోకనాథుఁడవు. నీవలన గోజాతియును సనాథయైనది. ఇంద్రుఁడు కోపించి నాసంతానమును జంప నుద్యుక్తుఁడైనాఁడు. నీవే నీయోగ ప్రభావముచే గిరిరాజగు గోవర్ధనమును గొడుగువలె నెత్తి గోజాతిని రక్షించితివి. జగత్పతే! నీవు మాకు పరమ పూజనీయుఁడవగు

దేవుఁడవు. నీవు మా ప్రార్థనము నొక్కదాని నంగీకరింప వల యును. మేము మీ చరణములకుఁ గొంచెము నివేదింపఁ దలఁచుచున్నాము.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'కామధేనూ! నీవు చెప్ప కోనదలఁచిన దేమిదో నిర్భయమై చెప్పుకొనుము. సంకో చింపవలసిన పని లేదు.'

ఇది వినఁగానే సురభికి సాహసమధికమయ్యెను ఆమె వినయముతో భగవానునితో నిట్లనెను:-'ప్రభూ నీవు సర్వదా గో, దేవ, బ్రాహ్మణ, సాధువు, సజ్జనులను రక్షించుటకై అవతారమును ధరించెదవు. నీవు గోవుల కింద్రుఁడవు కావల యునని మాకోరిక. మేము నీకు 'గోవిందుఁ' డను బిరుద విభూషితులు కావలయునని మాకోరిక.'

ఇది విని నవ్వుచు శ్రీకృష్ణుఁ డిట్లనెను:- 'సురభీ! త్రిలోకముల కింద్రుఁడీ శతక్రతువగు దేవేంద్రుఁడే. మరల మీకు నన్ను గోవులకు వేఱుగా నింద్రునిగా నేలఁ జేయుచు న్నారు! ఈతఁడే సమస్త ఋషులకును, మునులకును, దేవత లకును, త్రిలోకములకును నింద్రుఁడు.'

కామధేను విట్లనెను:- 'ప్రభూ! విపత్తుల నుండి రక్షించువాఁడే యింద్రుఁడగును. ఇంద్రుఁడు బుద్ధిపూర్వక ముగ గోపకులను గోవులను విపత్తులలోఁ బడవేయుటకుఁ

ప్రయత్న మొనర్చినాఁడు. రక్షణమును నీవు చేసితివి. కావున మేము మా శ్రద్ధాభక్తులను వ్యక్తమొనర్చుటకై నిన్నింద్రుని నిగా నొనర్పఁ దలఁచుచున్నాము. దయతో నీవుమా వినయమునంగీకరింపవలెను.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'గోమాతా! బ్రహ్మాండమందింద్రుని ప్రప్రథమమునలోకపితామహుఁడగు బ్రహ్మయేర్పఱచును అతని యనుమతి లేక నింకెవని నింద్రునిఁగా నొనర్ప నధికారము లేదు. ఇది సృష్టియందలి కల సనాతన నియమము.'

తొందఱగఁ గామధేను విట్లనెను:- 'నేను లోకపితామహుఁడగు బ్రహ్మయొక్క ఆజ్ఞచేతనే యీ ప్రస్తావమును చేయుచున్నాను. అతఁడే మమ్ములను, దేవతల మాతయగు నదితిని నీ కడకుఁ బంపినాఁడు. స్వామీ! నీవు భూభారమును హరించుటకై భూమండలమున నవతార ధారణ మొనర్చితివి. అందువలన మేము నేఁడు నీకు విశేషాభిషేకము నొనర్చి నీకు 'గోవిందుఁ'డను బిరుదముచే విభూషిత మొనర్పదలఁచుచున్నాము.'

భగవానుఁడు సరళముగ నిట్లనెను:- 'మంచిది. మీ యానంద మెట్లుండిన నట్లు చేయుఁడు. కాని యీ యింద్రుఁడిందుఁ దన యవమానమని భావింపఁడు కదా!'

అంత నింద్రాది సమస్త దేవతలకును దల్లియగు నదితీ దేవి యిట్లనెను:- 'స్వామీ! నీవు చరాచర విశ్వమున కింద్రుండవు, గోవుల కింద్రునిఁగా నొనర్చుట నీ మహాత్మ్యమును దగ్గించుటయే, ఇంద్రుఁడు దీనికిఁ దన సౌభాగ్యముగ భావింపఁగలేఁడు. దీనివలన నాతని గౌరవ మింకను నినుమడించును. ఆతఁడు స్వయముగఁ దన యైరావతముయొక్క తొండము ద్వారా తెచ్చిన ఆకాశ గంగా జలముచే నిక నభిషేకము చేయఁగలఁడు.'

అందఱును నిట్టి కోరికను గలిగియుండుటను గాంచి భగవానుఁ డభిషేకమున కనుమతించెను. కామధేనువు తన దివ్య దుగ్ధములచే యశోదా నందనున కభిషేకమును గావించెను. తదనంతరము ఐరావతము తన తొండముతోఁ దెచ్చిన గంగాజలముచే నింద్రభగవాను నభిషేకించెను. అందఱును గలిసి విధ్యుక్తముగ భగవానునిఁ బూజించిరి. ఆ సమయమునఁ దమ తమ విమానములలోఁ గూర్చుండి దేవతలును, సిద్ధులును, గంధర్వులును, గుహ్యకులును, విద్యాధరులును, చారణులు మొదలగువారు అచ్చటఁ జూచుచుండిరి. అభిషేకము నిమిత్తమై గొప్ప సమారోహము చేరెను. భగవానుఁడగు శ్రీకృష్ణ చంద్రు నొక దివ్యసింహాసనము మీఁదఁ గూర్చుండఁ బెట్టిరి. సర్వప్రథమమున నారద మహర్షి

స్వర బ్రహ్మ విభూషితమగు వీణా తంత్రుల మీఁద రాగాలాపన మొనర్చుచు 'శ్రీకృష్ణ గోవింద హరే మురారే, హేనాథ నారాయణ వాసుదేవ' మొదలగు సుమధుర భగవన్నామములతోఁ గీర్తనము గావించెను. తదనంతరము తుంబురాది గంధర్వులు గోవింద భగవానుని స్తుతిఁ జేయుచు నితని గీతములను బాడిరి. అన్యగంధర్వులును, విద్యాధరులును, సిద్ధులును, చారణగణమును భగవానుని సంసార దోషాపహారియగు నిర్మల యశమును గానమును జేయనారంభించెను. స్వర్గమండలి యప్సరస లందఱును భగవంతుని యభిషేకసందర్భమున నృత్య మొనర్చుటకై సిద్ధముగ నుండిరి. దేవేంద్రుఁడు సైగఁ జేయఁగనే వారతి సంతోషమున వివిధములగు హావభావములను జూపుచు నృత్యము చేయ నారంభించిరి. నేఁడు వారి నృత్యకళ సార్థకమని భావించిరి భగవత్సేవకుఁ బనికివచ్చు కళయే నిజమునకుఁ గళ. మిగిలిన కళలు కుకళలు. అవి ఉదరపూర్తి సాధక మాత్రములే నేఁడప్సరసలు తమ నృత్యముచే నందఱను విముగ్ధులను గావించిరి.

సమయమును గనిపెట్టి ముఖ్య ముఖ్య దేవతలును, లోకపాలురును భగవానుని స్తుతించి, యాలసిపై నందనవన మండలి సుమములను వర్షింపఁ జేసిరి. త్రిలోకములందును

జరమానందము వెల్లివిరిసెను. గోవులయొక్క స్తనముల నుండి తమకుఁ దామే పాలను గార్చుచుండెను. అప్పుడు పృథివి యంతయును దుగ్ధమయ మయ్యెను. అది భగవాను నకుఁ బ్రియురాలగుఁ బృథివిని అభిషేకించుచున్నట్లుండెను. నదుల జలములు అమృత తుల్యము లయ్యెను. వాని జలము లందు నానా ప్రకారములగు రసాస్వాదనము కలుగ నారం భించెను. వృక్షములు తమతమ కోటరములనుండి మధువును గ్రక్కుచుఁ దమ యానందమును బ్రకటించుచుండెను. ఆసమ యమున నన్ని వృక్షములందును ఫలపుష్పములు పూయ సాగినవి, దున్నకయే విత్తకయే ఓషధులుత్పన్నము లయ్యెను, పర్వతముల లోపలనున్న బహుమూల్యములగు మణులు ప్రత్యక్షముగఁ బ్రకటమై కనఁబడు చుండెను.

సూతుఁడిట్లనెను:- 'మునులారా! ఈవిధముగ మహా వైభవముగ జయప్రదముగ భగవానునకు అభిషేకము జరి గె [illegible]మందుగా నింద్రుఁడు భగవానుని 'గోవింద' [illegible], తదనంతర మందఱును గోవిందయని పలికి భ[illegible]కుఁ బ్రణామము కావించెను. స్వభావమునఁ [illegible]ండు జీవులు వైరహీనులయ్యెను. ఈవిధముగ [illegible]కారియగు శ్రీహరిని 'గోవింద' పదమున నభిషే కించి, భగవదాజ్ఞను బొంది, కామధేనువును, దేవేంద్రుఁ

డును, సమస్త దేవతలును, ఉపదేవతలును శ్రీకృష్ణ పరమాత్మయొక్క పాదపద్మములకుఁ బ్రణమిల్లి తమ తమ లోకములకుఁ బోయిరి. భగవానుఁడును నచ్చటికి వెడలఁ దలఁచెనో అచ్చటికిఁ బోయెను. ఆతని కీ విషయముచే నేమి కాఁగలదు. ఆతఁడు నిఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండ నాయకుఁడు కదా! ఈవిధముగ భగవానునియొక్క నామము గోవింద యని ప్రసిద్ధినిఁ జెందెను. మునులారా! నేనత్యంత సంక్షేపమున గోవర్ధనధారి, గిరిధారి, భగవాన్ నందనందనునియొక్క గోవర్ధన ధారణలీలలో భగవానుఁ డింద్రుని మదము నణఁచి నుద్ధరించుటను వర్ణించితిని. ఇప్పుడిఁక నేవిధముగ జలేశుఁడగు వరుణునకు దర్శన మొసఁగి ఆతనిఁ గృతార్థు నొనర్చెనో, ఆకథను ముందు చెప్పఁబోవు చున్నాను. మీరందఱును సమాహితచిత్తులరై వినఁగలరని నా ఆశ.

—//—

వరుణునిపై శ్రీకృష్ణుని అనుగ్రహము

(957)

శ్లో॥ చుక్రుశుస్తమపశ్యంతః కృష్ణ రామేతి గోపకాః ।
భగవాంస్త దుపశ్రుత్య పితరం వరుణాహృతమ్
తదంతికం గతో రాజన్యవానామ భయదో విభుః ॥

శ్రీభాగ. ౧౦ స్కం. ౨౮ అ. ౩ శ్లో॥

వైష్ణవ ధర్మమునందు ఏకాదశీ వ్రతమునకు గొప్ప మాహాత్మ్యము కలదు. ఏకాదశీ దినమునఁ బాపములన్నియును నన్నము మీఁదకువచ్చి యుండును గావున నెవఁడేకాదశినాఁ డన్నమును దినునో అతఁడు పాపములను దినువాఁడగుచున్నాఁడని చెప్పఁబడినది. ఏకాదశికి హరివాసరమను పేరు కూడ కలదు. పురాణములలో మనము ముఖ్యముగ నాలుగు విషయములనే కాంచుచుందుము. భగవంతుని యొక్క నామ గుణములయొక్క మహిమ, తులసీ మహిమ, గంగామహిమ, ఏకాదశీవ్రతమహిమయు, వీనిని గుఱించి చెప్పని పురాణము పురాణములందు లేనేలేదు. ఏకాదశీ వ్రతమును గుఱించి, పురాణములలో నధికముగఁ జెప్పఁబడినది. ఒక చోట ఏకాదశీవ్రత మహిమమును గూర్చి యెక్కువగఁ జెప్పుచు నిట్లు చెప్పఁ బడినది. దేవతలలో శ్రీకృష్ణుఁడు శ్రేష్ఠుఁడు. వర్ణములలో బ్రాహ్మణ వర్ణము శ్రేష్ఠమైనది. దేవతలలో గణపతి శ్రేష్ఠుఁడు. శాస్త్రములలో వేదమును, తీర్థములలో గంగయును, ధాతువులలో సువర్ణమును, జీవులలో వైష్ణవుఁడును, ధనములలో విద్యాధనమును, సహచరులందు ధర్మపత్నియును, ప్రమథులలో రుద్రుడును, శ్రేయః ప్రదాతృత్వమున బుద్ధియును, ఇంద్రియములలో నాత్మయును, చంచలత్వమున మనస్సును, గురువులలోఁ దల్లియును, ప్రియులలో

భర్తయును, బలవంతులలో దైవమును, గణన మొనర్చు వానిలోఁ గాలమును మిత్రులలో సౌశీల్యమును, శత్రువులలో రోగమును, కీర్తిమంతులలోఁ గీర్తియును, గృహస్థులలో గృహమును, హింసకులలో ఖలుఁడును, దుష్టులలో బుంశ్చలియును, తేజస్వులలో సూర్యుఁడును, సహిష్ణువులలో బృథివియు, తినెడు పదార్థములలో నమృతమును, కాల్చువారిలో నగ్నియును, ధనమునొసంగు వారిలో లక్ష్మియును, సతీసాధ్వులలో శివ ప్రియగు సతీదేవియు, ప్రజాపతులలో బ్రహ్మయు, జలాశయములలో సాగరమును, వేదములలో సామవేదమును, ఛందస్సులలో గాయత్రియును, వృక్షములలో నశ్వత్థ వృక్షమును, పుష్పములందు తులసీ మంజరియు మాసములలో మార్గశిరమాసమును, ఋతువులలో వసంతమును, ఆదిత్యులలో సూర్యుఁడును, రుద్రులలో శంకరుఁడును, వసువులలో భీష్ముఁడును, వర్షములలో భారత వర్షమును, దేవర్షులలో నారదుఁడును, బ్రహ్మర్షులలో భృగువును, రాజులలో రామచంద్రుఁడును, సిద్ధులలోఁ గపిలుఁడును, జ్ఞానులలోను యోగులలోను సనత్కుమారుఁడును, ఏనుఁగులలో నైరావతమును ,పశువులలో శరభమును, పర్వతములలో హిమాలయము ను, మణులలోఁ గౌస్తుభమణియును, పుణ్యస్వరూపిణియగు నదులలో సరస్వతియును, గంధర్వ

లలోఁ జిత్రరథుడును, యక్షులలోఁ గుబేరుఁడును, రాక్షసులలో సుమాలియు, స్త్రీలలో శతరూపయును, మనువులలో స్వాయంభువమనువును, సుందరియగు నప్సరసలలో రంభయు సమస్త మాయలొనర్చు వారిలో మాయయును సర్వశ్రేష్ఠులైనట్లు సర్వవ్రతములలో నేకాదశి వ్రతము సర్వశ్రేష్ఠమైనది. పురాణములలో నేకాదశివ్రతము సర్వశ్రేష్ఠమైనదని చెప్పఁబడినది. పురాణములలో నేకాదశి వ్రతవిధానమును గురించి విస్తారముగ వర్ణింపఁబడియున్నది దశమీ దినమున నొక్కసారియే హవిష్యాన్నమును భోజన మొనర్ప వలయును. ఏకాదశినాఁడు నిర్జలోపవాసముండవలెను. ద్వాదశీ దినమున నొక్కసారియే పారణచేయవలయును ఈ విధముగ దాని విధిని గూర్చి వర్ణనము కలదు. వ్రజవాసులందఱును నేకాదశీవ్రతము నొనర్చెడువారు. శ్రీకృష్ణుఁడవతరించుట యును నేకాదశీ వ్రత మొనర్చుట చేతనే వచ్చిన దని చెప్పుదురు. అందువలన నందుఁడు సదా ఏకాదశీ వ్రతమును జేయుచుండెడువాఁడు. పగలంతయును వ్రత మొనర్చి రాత్రియందు జాగరణ మొనర్చి, అనంతరము మిక్కిలి వైభవముగఁ బారణ మొనర్చెడువారు.

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! వ్రజమునుండి భగవానుఁడు పృథివియందుండు వారలను కృపాదృష్టితోఁ

జూచుటయేకాదు, దేవతలను లోకపాలురను గూడ తన పాద ధూళిచేఁ గృతార్థులను గావించుచుండెను. బ్రహ్మ మోహమును దూరము కావించెను. ఇంద్రుని మదము నణఁచెను. ఈ విషయము లన్నియును దేవలోకమందు సర్వత్ర వ్యాపించెను. లోకపాలుఁడగు వరుణుఁడు మొదట నుండియును భగవద్భక్తుఁడు. భగవానుఁడగు నందనందనునిఁ డానును సపరివారముగ దర్శింపవలయునని ఆతని మనస్సున సంకల్పము కలిగెను. తానును దన చేతులార నాతనిఁ బూజించి తన నైశ్వర్యమును సార్థకము చేసుకొనవలయు ననుకొనెను. సర్వాంతర్యామియగు ప్రభువాతని కోరికను దీర్పఁదలఁచెను.

నిరాహార నిర్జలోపవాసవ్రతము సర్వశ్రేష్టమని చెప్పఁబడుటచే నొకదినమున నందుఁడే కాదశి వ్రతము నేర్పఱచెను. ఒకవేళ నిర్జలోపవాసముండకుండినచోఁ గొంచెముగ జలమును ద్రాగవలెను. ఒకవేళ నీటితో నుండఁజాలకుండినచోఁ బాలను ద్రాగియుండుట మధ్యమ పక్షము. ఫలములను దినియుండుట అధమ పక్షము. చలిమిడి, వేపుడు పిండి, రొట్టె, పేలపిండి మొదలగువానినిఁదినుట అన్నము నకుఁ బ్రత్యామ్నాయము మాత్రమే. నందుఁడు సదా నిరాహారముగ నుండెడువాఁడు. పగలంతయును వ్రత మొనర్చి

రాత్రి జాగరణ మొనర్చెను. ఆ దినము కార్తీక శుద్ధము
నందు వచ్చు దేవోత్థాపినీ ఏకాదశి. శాస్త్రీయవిధిని ఆతఁ
డింటిని గోమయమును దెచ్చి అలికి, సాలగ్రామమును
స్థాపించి స్వామికిఁ బూజార్చనలను గావించెను. రాత్రి జాగ
రణ మొనర్చుటచే నాఁకలిలో నిద్రయును తఱిగి పోవును.
జాగరణ రాత్రియందు రాత్రి దీర్ఘముగఁ దోఁచెను. అర్ధరాత్రి
దాటఁగనే నందునకరుణోదయమైనట్లుతోఁచెను. ఆతఁడు
వెంటనే తన పట్టువస్త్రమును, నీటిచెంబును దీసికొని ఒక
సేవకుని వెంటఁబెట్టుకొని యమునాతీరమునకుఁ బోయెను.
నిత్యకృత్యములను నెఱవేర్చుకొని ఆతఁడు జలమును బ్రవే
శించెను, ఆ సమయమున నింకను రాత్రి శేషముండెను,
ఆసురీవేళ. జలమున వరుణదూతలు కాపాలాయుందురు. ఆ
సమయమున జలమునఁ బ్రవేశించుట నిషేధింపఁబడినది.
కాని నందునికా విషయము మనస్సునకు రాలేదు. దైవవశ
మున నా సమయమున నొకానొక వరుణదూత జలములో
పలఁ గూర్చుండి యుండెను, ఆతఁడీ నందుని సాధారణ
మానవుఁడనుకొని జలమార్గమునఁ బట్టుకొని వరుణలోకము
నకుఁ గొనిపోయెను. తన భృత్యుఁడు తెలియక ఆనంద
కందుఁడగు శ్రీకృష్ణుని తండ్రినిఁ బట్టుకొని వరుణలోకము
నకుఁ దెచ్చిన సంగతిని దెలిసికొని, అప్పుడాతని నతఁడు

క్రుద్ధుడయ్యెను. సేవకుఁడిట్లనెను:- 'ప్రభూ! నేను తెలిసికొనక ఆసురీవేళయందు స్నానము చేయుచుండిన నీతనిఁ బట్టుకొని తెచ్చితిని.'

వరుణుఁడిట్లనుకొనెను!- 'ఏమియును ఫరవాలేదు. భగవంతుఁడేది చేసినను మన మేలుకొరకే యొనర్చును. ఈ కారణమున నా గృహమును భగవంతుఁడు తన పాద పద్మ పరాగముచేఁ బావన మొనర్చుఁగాక! తండ్రినిఁ గొనిపోవుట కాతఁడు నాలోకమునకు వచ్చినపుడు నేను నా పరివార సహితముగ నాతనిఁ బూజ చేయగలను. అని యాలోచించుకొని యాతండు నందుని మిక్కిలి యాదరముతోఁ దన సమీపమున నుంచుకొనెను. వ్రజరాజు మునిఁగి చాలసేపటివఱకు లేచి రాకపోవునప్పటికి సేవకులాతనిఁగూర్చి మిక్కిలి సందేహించిరి. వారును నీటిలో మునింగి నందుని బాగుగా వెదికిరి గాని జాడ చిక్కలేదు. అప్పుడు వారు మిక్కిలి భయపడిరి. అట్లే పరువిడి వ్రజము నకుఁ జేరుకొనిరి. గోపకులందరును సమావేశమైరి. క్షణకాలమున నీవృత్తాంతమంతయు వ్రజమంతటను వ్యాపించెను శ్రీకృష్ణుఁడు తప్ప యింకెవరును నీ విపత్తునుండి రక్షించువారెవరును లేరని అందరనుకొనిరి. ఆతఁడే యిదివరలో వారి విపత్తులనుండి రక్షించెను. ఇప్పుడును నాతఁడే మన

యీ విపత్తునుండి రక్షింపగలఁడు.' అని తలంచి వారు రామకృష్ణులనామమును స్మరించుచుఁ గరుణా స్వరమున నాక్రందింప నారంభించిరి. యశోదారోహిణులును విని అయ్యో! అయ్యో! అని యేడ్వ నారంభించిరి.

బలరామ కృష్ణులు సుఖపూర్వకముగ శయ్యపై శయనించి యుండిరి. తల్లుల యొక్కయు, గోపకుల యొక్కయు కరుణాక్రందనమును విని భగవానుఁడు మేల్కొని, తల్లి సమీపమునకు వచ్చి యిట్లనెను:- 'అమ్మా! నీవింతగా దుఃఖించుచుంటి వేల? నీవు నీయొక్క దుఃఖ కారణ మేమిటో నాకుఁ జెప్పుము.'

తల్లి యిట్లనెను:- 'నాయనా! నీ తండ్రి జలములలో మునిఁగి పోయినాడు. యమునా స్నానమునకుఁ బోయినాడు. మునిఁగిన తరువాత మరల లేవనే లేవ లేదు.'

శ్రీకృష్ణుఁడు క్రుద్ధుఁడై యిట్లనెను:- ' జలమునకు నాతండ్రిని ముంచివేయు సాహసమా? మీరు చింతింపకుఁడు. నేనిప్పుడే తండ్రినిఁ దెచ్చెదను.'

ఇట్లు పలికి భగవానుఁడు గోపకులతో నా ఘట్టమునకుఁ బోయెను. అచ్చటికిఁ బోయిన తరువాతఁ దన యోగమాయా ప్రభావమున నా శరీరము తోడనే వరుణ లోకమునకుఁ బోయెను.

హృషీకేశుఁడు తన లోకమునకు వచ్చుటనుజూచి అమితముగ సంతోషించెను. ఆ సంతోషమునకు మేర లేకుండెను. ఆనంద మగ్నుఁడై ఆతఁడు నృత్యము చేయఁ దొడఁగెను. జీవునియొక్క కర్మలన్నియును భగవత్ప్రాప్తి కొఱకే యుండును. భగవానుఁ డనుగ్రహించి యెవని భవనమునకు విచ్చేయునో ఆతని కింకేమి చేయవలసిన కార్యములుండును. లోకపాలుఁడును, జలేశ్వరుఁడునగు వరుణుఁడు ప్రభు దర్శనము వలనఁ బరమ ప్రముదితుఁడై పూజన సామగ్రుల ద్వారా ప్రేమ పూర్వకముగ నాతనికిఁ బూజార్చనలను గావించెను. అంత రెండు చేతులను జోడించి గద్గద వాక్కులతో నిట్లనెను:- 'ప్రభూ! నేను శరీరమును ధరించి నందులకు నేఁటికి నాజన్మము ధన్యమైనది. నేఁడు నామనోరథములన్నియును నెఱవేరినవి; ఏలననఁగా సమస్త సిద్ధుల నొసఁగునవి నీ చరణారవిందములే. ఏ మానవుఁడు నీ చరణారవిందములను శ్రద్ధాభక్తులతో సేవించునో వారు సంసార సాగరమునుండి ప్రయాసము లేకయే దాఁటి పోవుదురు. ఇప్పుడింక నా యుద్ధారము విషయమున సందేహమేమి కలదు? నీచరణ దర్శనముచే నేను కృతార్థుఁడనైతిని. నీయొక్క భావమయమును, మనోమయమునగు మూర్తిని చింతించుట చేతనే సమస్త శోకములు శాంతించును. అట్టియెడ నేను నిన్నుఁ

ప్రత్యక్షముగ దర్శించితిని. లోకసృష్టి కల్పన మొనర్చు మాయకు నీ వీశ్వరుఁడవు. నీవు షడైశ్వర్య సంపన్నుఁడవు. సర్వవ్యాపకుఁడవు అంతటికిని బరమాత్మతుఁడవు. నేను నిన్నెట్లు సేవింపఁగలను ? కేవలము నీ చరణ కమలములకు శ్రద్ధా పూర్వకముగఁ బ్రణామ మొనర్చెదను.' భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'సరియే, ప్రణామ నమస్కారములైపోయినవి. మాతండ్రి యెచ్చట నున్నాఁడో ముందుగాఁ జెప్పుము. నీవా తనిని నీ లోకమునకుఁ బట్టుకొని వచ్చితివని వినియుంటిని.' వరుణుఁ డిట్లనెను:- 'లేదు స్వామీ ! నేను బట్టుకొని రాలేదు. అజ్ఞానియగు నా భృత్యుని వలన నీయపరాధము జరిగినది యథార్థమే. అతఁడును దెలిసి తెలిసి యీ యపరాధమును గావించి యుండలేదు. భ్రమవశమున, అజ్ఞాన వశమున నాతఁడిట్టి యనుచిత కార్యము నొనర్చినాఁడు. నీవు శరణాగత వత్సలుఁడవు. కృపాసాగరుఁడవు, అతని యజ్ఞాన కృతమగు నపరాధమును నీవు క్షమింప వలయును.'

ఇట్లు పలికి వరుణుఁడు లోపలఁ గూర్చుండిన నందుని సత్కార పూర్వకముగఁ దెప్పించి చేతులను జోడించుకొని యిట్లనెను:- 'పితృవత్సలుఁడవగు నో ప్రభూ ! ఈతఁ డిడుగో పూజనీయుఁడగు నీ తండ్రి. నా భృత్యుని వలన నీతనికి గష్టము కలిగినది. అతఁడు చేసినది అసభ్యమగు నపరాధమే;

కాని దీనివలన నాకు జాల లాభము కలిగినది. నేను నాయింట నుండఁగనే దేవ దుర్లభమగు నీ దర్శనము లభించినది. నా గృహము నీ చరణ ధూళిచేఁ బవిత్రమైనది. నీవు సర్వుల హృదయముల నెఱుంగుదువు. ప్రాణులందఱకును సాక్షివి. కావున నీవు నాపై కోపపడరాదు. సదా సేవకునిఁగ భావించి కృపాదృష్టితోఁ జూడవలయును.'

తన తండ్రినిఁ గాంచి భగవానుఁడు లేచి నిలుచుండెను. ఆతనిని ఉచ్చాసింహాసనమునఁ గూర్చుండఁ జేసెను. వరుణుఁడు విధ్యుక్తముగ శ్రీకృష్ణుని, నందునిఁ బూజించెను. వరుణుఁడిట్లు చేసిన స్వాగతమును గాంచి నందుఁడు చాలగ విస్మితుఁ డయ్యెను. ఆతఁడు శ్రీకృష్ణుని అమిత ప్రభావమును, మహైశ్వర్యమును గాంచి చకితుఁ డయ్యెను. భగవానుఁడువరుణునితో నిట్లనను:- 'జలేశా! ఇప్పుడింక మేము పోయెదము. నీవు మిక్కిలి యానందముతో నీపదవియందుండి నన్ను స్మరించుచుండుము.'

భగవదాజ్ఞచే వరుణుఁడు నందునితోఁ బాటుగా శ్రీకృష్ణుని సాశ్రునయనములతోఁ బ్రేమపూర్వకముగ వీడ్కొలిపెను. భగవానుఁడు వెంటనే ఆ ఘట్టమునకే వచ్చి నందుని తోఁ గూడి ప్రకటమయ్యెను. చచ్చిన వాఁడు బ్రదికిన వాని బంధువులెల్లను నెట్లు సంతోషించెదరో అట్లే వారినిఁ గాంచి

గోపకులందఱును సంతోషించిరి. అందఱును నందుని చరణార
విందములకు వందనము గావించిరి. కొందఱాతని హృదఁ
గౌఁగిలించుకొనిరి. కొందఱాలింగన మొనర్చిరి. గోపకు
లిట్లడిగిరి:- 'నందబాబు! మీరెచ్చటికి వెడలితిరి ?'

నందుఁ డిట్లనెను:- 'నాయనలారా! ఏమని చెప్పు
దును! వరుణ సేవకుఁడొకఁడు నన్నుఁ బట్టుకొని వరుణలోక
మునకుఁ గొనిపోయినాఁడు. అతఁడుకొనిపోయి నన్నపరాధివలె
వరుణుని యెదుట నిలువఁబెట్టెను. అతఁడు నన్ను గుర్తించి,
తన యాసనమునుండి లేచి నిలుచుండెను. అతఁడు నాకు
గొప్పగా స్వాగత సత్కారము లొనర్చెను. అది గొప్ప
దివ్యలోకము. వరుణునకు గొప్పయైశ్వర్యము కలదు. అతఁడు
పశ్చిమదిశకు లోకపాలకుఁడు. తర్వాత శ్రీకృష్ణుఁడు నా
స్థానమునకుఁ జేరుకొనెను. అతనిఁ గాంచఁగనే వరుణుఁడు
చాల విస్మయమును జూపించెను. సేవకునివలెఁ జేతులను
జోడించుకొని, యాతని సమ్ముఖమున నిలుచుండి, వినతు
లొనర్చుచు వెనువెంటఁ దిరుగఁ దొడఁగెను. మిక్కిలిగఁ
బూజించెను. ఈతని తరువాత నాపూజయును జరిగినది.'

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! నందుని నోట
గోపకులు శ్రీకృష్ణుని మహదైశ్వర్యమును గూర్చియుఁ
బ్రభావమును గూర్చియు వినఁగానే అందఱాతని నిప్పుడీశ్వ

రునిఁగ భావించుచుండిరి, అత్యుత్సాహమున వారులోలోన మనస్సులలో నిట్లను కొనిరి:- 'శ్రీకృష్ణుఁడు సర్వేశ్వరుఁడును ఈశ్వరులకును నీశ్వరుఁడగుచో నెప్పుడైన మనలను గూడ కృప జూచునా! మన కింతవఱకును నసురులను జంపుటనే చూపించుచుండెను. తన యొక్క యీదివ్య ప్రభావము నెన్నడును జూపింపలేదు. మనలను నెన్నడైనఁ దన సూక్ష్మ గతి వఱకు చేర్చునా! మనకును నెన్నడైన వైకుంఠదర్శనము కావించునా?' భగవంతుఁడు భక్తవాంఛా కల్ప తరువు. ఆతని భక్తులు మనస్సుతో దేనినిఁ గోరుదురో దానిని నెఱవేర్చును. గోపకుల కేవిధముగ వైకుంఠదర్శనమును జేయించెనో ఆ కథను నేను ముందు చెప్పెదను.'

—— // ——

గోపకులకు వైకుంఠ దర్శనము

[958]

శ్లో॥ ఇతి సంచిత్య భగవా న్మహాకారుణి కో హరిః ।
దర్శయామాస లోకం స్వం గోపానాం తమసః పరమ్॥

శ్రీ భాగ. ౧౦ స్కం. ౨౮ అ. ౧౪ శ్లో॥

సుఖశాంతులకును, సంతోషానందములకును నేక మాత్రమగు స్థానము ప్రభువుయొక్కలోకమగు పరమపదమే. జీవుఁడు దానిని దెలిసికొనజాలక అజ్ఞానవశమున విషయ సంపాదనము కొఱకై కామ్యకర్మ లొనర్చుచు వానిలోఁ బట్టుపురుగు తనకుదాను బంధింపఁ బడునట్లు, ఎనుబది నాలుగు లక్షల జీవరాసులలోఁ బడి సంసారమునఁ దిరుగు చున్నాఁడు. జీవునకుఁ దన వాస్తవిక గతి తెలిసెనా, తన యథార్థ స్వరూపము తెలిసెనా యీ విషయములు వచ్చినను రాకున్నను హర్ష విషాదములుండవు. ఈ సంసార మాగమా పాయి. ఇందులో నేవస్తువు స్థిరముగనుండును. పుట్టిన దేమో గిట్టి తీరును. ఈ పంచభూతములతో నేర్పడిన పదార్థము లందు స్థాయిత్వ మెక్కడిది. ఇవన్నియును నశించెడివియే, ఏవి నశ్వరములో అవి సుఖదాయకములు కాఁజాలవు. సుఖము శాశ్వత వస్తువునందే యుండును. కేవలము ప్రభువు

యొక్క ధామము, ప్రభువుయొక్క నామము, ప్రభువు యొక్క రూపము, ప్రభువుయొక్క లలిత లీలలు శాశ్వతములు. వీనినే చూచుట, వినుట, చెప్పుట యందిచ్ఛ కలిగియుండుట వీని నొనర్చుటచే సుఖము కలుగును. లేకున్నచో దుఃఖమునే అనుభవింపవలసి వచ్చును; కావునఁ దన కేదైన నిచ్ఛయున్నను నది యీ ప్రభువునకు సంబంధించియే యుండును. దానిని నెఱవేర్చుకొనుటకై ఆతఁడు ప్రభువునే ప్రార్థింపవలయును.

సూతుఁ డిట్లనెను:— 'మునులారా! నందుఁడు ద్వాదశీ వ్రతము నొనర్చెను. కార్తీక శుద్ధ త్రయోదశీ దినమునఁ బ్రాతఃకాలమున నాతని వరుణదూత పట్టుకొని పోయెను. ఆదినముననే శ్రీకృష్ణభగవానుఁడు వరుణలోకమునుండి నందునిఁ దీసికొనివచ్చెను. రాఁగానే ఆతఁడు గోపకులతో శ్రీకృష్ణభగవానుని పరమైశ్వర్యమును గూర్చి చెప్పెను. ఆ సమయమున నందఱి మనస్సులలోను భగవానుని యొక్క వైకుంఠధామమును జూడఁ గోరిక కల్గెను. ఆ దినమునఁ జాల ఆలస్యమైనది. యశోదమ్మ చాల వ్యాకులతను జెందెను. అందువలన గోపకులందఱును నింటికిఁ బోయిరి. ఆ దినమున నానందోత్సవమునందు శ్రీకృష్ణుని మహిమమును వర్ణించుట యందే గడిపిరి. ఇప్పుడు చతుర్దశీ దినము వచ్చెను. గోప

కులందఱ హృదయములలో నొక్కసారిగా వైకుంఠ దర్శన
లాలస ఉత్కటమయ్యెను. అందఱును వచ్చి శ్రీకృష్ణునితో
నిట్లనిరి:- 'కృష్ణా! నీ లోకము వరుణలోకము కంటెను
సుందరమని వినియున్నాము. నీవా లోకమందే యుందువఁట
మాకా లోకమును జూపింపవలయును.'

శ్రీకృష్ణభగవానుఁ డిట్లనెను:- 'ఓయీ, నేఁడు మీ
రందఱును భంగేమైనను ద్రాగినారా? నాయనలారా! నా
లోకము ఈ బృందావనమే. గోవులును, మాఅమ్మ యశో
దయును, నందబాబును,గోపికలును మీరు నెచ్చటనుందురో,
యమునయును, గోవర్ధన పర్వతమును గల బృందావన
మెచ్చట నున్నదో అదియే నాధామము. మీ రెట్టి వెఱ్ఱి
మాటలను మాటలాడుచున్నారు?' గోపకులిట్లనిరి:- 'ఓయీ!
నీవు మమ్ములనేల మోసము చేసెదవు? వైకుంఠలోకము
చాల బాగుండునని మేము వినియుంటిమి. ఆ భూమి రమణీ
యముగ నుండునఁట. అమృత వాపీకూప తటాకములుండు
నఁట. అచ్చటి సరిత్తులు దివ్యామృతముతోఁ బ్రవహించు
చుండును. వాని తటములు దివ్యమణులచే నిర్మింపఁబడిన
వఁట. అచ్చనుండువారు శుద్ధ సత్వగుణులుగ నుందురఁట.
అచ్చటనుండు వారి వస్త్రములును, ఆభరణములును, కిరీ
టాంగదాదులన్నియును దివ్యములఁట.,

భగవానుఁడిట్లనెను:- 'నాయనలారా! దివ్యములైనవి ఉండవచ్చును. దివ్యములలో నేమికలదు. ఇవి యన్నియును బృందావనమునకు మించినవి కావు.'

గోపకులిట్లనిరి:- అట్లు కాదయ్యా! నీవు మాతండ్రికి వరుణలోకముయొక్క ఐశ్వర్యమును జూపించితివి. ఇప్పుడు మావద్ద మాయమాటలు చెప్పి మోసగించుచున్నావు.'

ఇది విని భగవానుఁడు నవ్వెను. ఆతఁడిట్లనుకొనెను:- 'ఈ జీవులజ్ఞానముచే నానావిధములగు చిన్న పెద్ద కోరికల చేతను, కామ్యకర్మలచేతను నిరంతరము చిన్న పెద్ద,ఉచ్చ, నీచ యోనులలో భ్రమించుచున్నారు. ఒకొక్కప్పుడు భూమ స్వర్గసుఖములను గోరుచుందురు. ఒకొక్కప్పుడు పాతాళ స్వర్గసుఖములను, ఇంకొకప్పుడు వరుణలోకము యొక్కయు, ఇంద్రలోకముయొక్కయు, పాతాళస్వర్గము యొక్కయు సుఖములను గాంక్షించుచున్నారు. ఇంకొక్కప్పుడు జనలోక సుఖములను, తపోలోకసుఖములను, బ్రహ్మలోకసుఖములను, ఇట్లొకలోకమునుండి యింకొకలోకసుఖములను గాంక్షించుచుందురు. అట్లు సర్వలోకములందును దిరుగుచుందురు, అసమానమగు నాపరమపదము నందెవరును మనస్సును స్థిరమొనర్పరు. తమ వాస్తవిక గతిని గుర్తించి దానియందారూఢులైనచో నీ జీవుని సమస్తశోకమోహ

ములును, దుఃఖాదులును దూరముకాఁగలవు.' ఇట్లాలో చించుకొని భగవానుఁడిట్లనుకొనెను:- 'సరియే, వరుణ్ణుఁడు. నేను మీకు వరుణలోకముకంటెను నొక దివ్యాతిదివ్యలోకమును జూపించెదను.' ఇట్లు పలికి వారిని యమునా తీరము నకుఁ గొనిపోయెను.?

యమునానదియందొక హ్రదము కలదు. దాని పేరు 'బ్రహ్మహ్రదము. భగవానుఁడిట్లనెను:- మీరందరును మీ వస్త్రములను వీడి యీ హ్రదమునఁ బ్రవేశించి, మునుఁ గుఁడు. ఏమి చమత్కారము కనఁబడునో కాంచుఁడు.'

ఇది విని సమస్త నందాది గోపకులుత్సాహముతోఁ దమ తమ వస్త్రములను విడిచి బ్రహ్మహ్రదమునఁ బ్రవేశించిరి.

భగవంతుఁ డిట్లనెను:- 'ఇప్పుడేమి చూచుచున్నారు? మునుఁగుఁడు.'

శ్రీకృష్ణ భగవానుఁ డిట్లు చెప్పఁగానే మునిఁగిన వారందఱును వైకుంఠ లోకమునకుఁ జేరుకొనిరి, అది అపూర్వమగులోకము. అచ్చటి శోభ అవర్ణనీయము. అచ్చట నున్న వారందఱును జతుర్భుజాకారులే. వారి ముఖము లన్నియును గోటిశరత్పూర్ణిమా చంద్రులవలెఁ బ్రకాశమానముగ నుండెను. అందఱి శిరస్సులందును దివ్యమణి

జటితములగు పరమ ప్రకాశవంతములగు గిరీటములుండెను. వారి వస్త్రా భూషణము లన్నియును ననుపమములుగ నుం డెను, వారికే చింతలును లేవు. వారు నిత్యనిరంతరము బ్రహ్మానంద సుఖమున నిత్యనిమగ్నులై యుందురు. శంఖ, చక్ర, గదా, పద్మ ధారులై యుందురు. గోపకు లచ్చట బలరామునితోఁ గూడిన శ్రీకృష్ణుని గాంచెను. ఆతఁడు రత్న జటిత మణిమయమగు నుచ్చ సింహాసనమున విరాజ మానుఁడై యుండెను. బ్రహ్మాది దేవతలును, ఇంద్రాది దిక్పాలకులును సూత మాగధ వందీ గణములవలె వారిని స్తుతించుచుండిరి. సర్వత్ర అతివైభవమును, ఆనందోత్సవము లును జరుగుచుండెను. గోపకులనుగాంచి శ్రీకృష్ణుఁడు సింహా సనమునుండి లేవను లేదు. వ్రజములోఁ జనువునఁ దమ్ముఁ గౌఁగిలించుకొనినట్లు కౌఁగిలించుకొనను లేదు. గోపకు లిట్లను కొనిరి:- 'ఓరీ! మన కృష్ణున కిచ్చట నిట్టిరోగము వచ్చిన దేమి? ఈతనికి రెండు భుజములకు బదులుగా నాలుగు భుజ ములున్న వేమి? ఈతని శిరస్సున నెమలి పింఛముండిన ముకు టములేదే! కఱ్ఱలేదు, కిరీటము లేదు, వేణువు లేదు, వులు లేవు, బృందావనము లేదు. అయ్యో! మన కృష్ణుఁ డిచ్చట నెట్టి వక్కియై బక్కచిక్కియున్నాడు! కిరీటము నందు మెఱయుచుండిన రాళ్లున్నవి. గురివెంద పూసల దండ లేదు. నల్లని వెంద్రుకలు లేవు. మనతో నీతఁడు మిత్రునివలెఁ బలు

కఁడేమి? కలిసికొనడేమి?' బావా! యని పిలువఁడు. ఇట్టి వైకుంఠము మన కెందులకు? వారందఱును శిఖిపింఛమాళి, బృందావన విహారి, వంశీధారియునగు ద్విభుజుఁడగు శ్రీకృష్ణుని ఉపాసకులు. ఇచ్చట నాతని జతుర్భుజ రూపమున నుంకుటను గాంచి భయపడిరి. ఈరూపమున వ్యవధానము కలిగినా భక్తుని చిత్తము విచలితమై బాధను జెందును. అది జ్ఞానాతీతమైన లోకము. అది సత్య, జ్ఞాన, అనంతానంద, సనాతన బ్రహ్మజ్యోతి స్వరూపమగు ధామము. దాని దర్శన మందఱకును లభింపదు. గుణ సంబంధమును సర్వథా త్యజించి మునిగణముల కాగ్రచిత్తులరై మిక్కిలి యత్నముతో దానినిఁ బ్రాప్తించెదరు. గోపకులచ్చటికిఁ బోయి ఆనంద నిమగ్నులైరి. కాని ద్విభుజ కృష్ణునిఁ గాంచక కొట్టుకొను చుండిరి. ఎచ్చటికిఁ బోయిన మరలఁ దిరిగిరారో అది అట్టి ధామమైనప్పటికిని, ఆ గోపకుల మనస్సులలో ద్విభుజుఁడగు శ్రీకృష్ణుఁడే వసించియుండెను. వారి చిత్తము లాతని యందే లగ్నమై యుండెను. అందువలన సర్వాంతర్యామియగు ప్రభువు వారిని దానినుండి బయటకు లాగెను. గోపకులు బ్రహ్మహ్రదమునుండి బయట పడఁగానే యమునా తటమున వారికి త్రిభంగ లలిత గతిచేఁ గదంబ వృక్షముక్రింద వ్యత్యస్త పాదుఁడై నిలుచుండి, వేణుగాన మొనర్చుచు శిఖిపంచ మాళియగు వనమాలి కనఁబడెను. వెంటనే జలము

28.	తులసి నిత్యపూజ, తులసీఉపయోగాలు	10-00
29.	శ్రీ చక్ర రహస్య విజ్ఞానమ్	36-00
30.	శ్రీచక్ర పూజావిధానం(పెద్దది)	36-00
31.	లక్ష్మి - గౌరీ నిత్యపూజ	10-00
32.	శ్రీ సరస్వతీ నిత్యపూజ	10-00
33.	శ్రీ దుర్గానిత్యపూజ	10-00
34.	కాలభైరవ నిత్యపూజ	10-00
35.	శివపూజ	10-00
36.	వీరభద్ర పూజ	10-00
37.	ఆంజనేయ నిత్యపూజ	10-00
38.	నాగేంద్ర స్వామి పూజ	10-00
39.	సుబ్రహ్మణ్య నిత్యపూజ	10-00
40.	రామదేవుని కథ	10-00
41.	శివదేవుని కథ	10-00
42.	లక్ష్మీనరసింహపూజ	10-00
43.	వేంకటేశ్వరపూజ	10-00
44.	బ్రహ్మంగారి నిత్యపూజ	10-00
45.	సూర్య నిత్యపూజ	10-00
46.	నవగ్రహ నిత్యపూజ	10-00
47.	రుక్మిణీ కల్యాణం	25-00
48.	ఉమామహేశ్వర వ్రతం	36-00
49.	శ్రీ కామేశ్వరీ వ్రతం	36-00
50.	16 సోమవారముల వ్రతము	25-00
51.	పార్వతీకల్యాణం	25-00
52.	సహస్రకమలవర్తి వ్రతము	25-00
53.	పంచముఖ ఆంజనేయ పూజావిధానము	36-00
54.	అష్టనాగపూజ	36-00
55.	పూజలు ఎందుకుచేయాలి ?	36-00
56.	ఏ దేవునికి ఏపుష్పాలతో పూజించాలి?	36-00
57.	ఏ దేవునికి ఏప్రసాదం నైవేద్యం పెట్టాలి?	36-00
58.	ఏదేవునికి ఏవిధముగాదీపారాధనచెయ్యాలి?	36-00
59.	ఏదేవునికి ఎన్ని ప్రదక్షిణలుచేయాలి ?	36-00
60.	హనుమద్ వ్రతం	36-00
61.	పంచాయతన పూజ	63-00
62.	28 వ్రతములు	120-00

63. కలశపూజలు (9ఒకేసారి) 150-00
64. కలశపూజలు (విడివిడిగా) (ప్రింటులో) ....
65. హ్రీంకార మహాయజ్ఞం (ప్రింటులో) ....
66. గోమాత 40-00

2. స్తోత్రాలు-సుప్రభాతములు సహస్రనామములు

1. శ్రీ లలితా విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు 45-00
పురాణపండ రాధాకృష్ణమూర్తిగారి సంకలనం
2. లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రములు (హిందీ) ,, 50-00
3. లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రములు (ఇంగ్లీషు) ,, 50-00
4. స్థూలాక్షరిలలితావిష్ణుసహస్రనామస్తోత్రములు(పత్రికసైజ్) 99-00
5. లలితావిష్ణు (కేస్ బైండ్) 1/8 డెమ్మి 63-00
6. స్థూలాక్షరీ లలితావిష్ణు (క్రౌన్‌సైజు)కేస్‌బైండ్ 108-00
7. సర్వదేవతా స్తోత్రమంజరి 120-00
8. సకలదేవతా అష్టోత్తరశతనామావళిః (63) 24-00
9. విష్ణుసహస్రనామస్తోత్రమ్ (క్రౌన్) 25-00
10. లలితా సహస్రనామ స్తోత్రమ్ (క్రౌన్) 36-00
11. లలితా సహస్రనామములు 24-00
12. లక్ష్మీ సహస్రనామములు 24-00
13. దుర్గా సహస్రనామములు 24-00
14. ఆంజనేయ సహస్రనామములు 24-00
15. శివ సహస్రనామములు 24-00
16. విష్ణు సహస్రనామములు 24-00
17. గణపతి సహస్రనామములు 24-00
18. సుబ్రహ్మణ్య సహస్రనామములు 24-00
19. గాయత్రి సహస్రనామములు 24-00
20. లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు 24-00
21. శ్రీరామా సహస్రనామములు 24-00
22. సరస్వతి సహస్రనామములు 24-00
23. సూర్యసహస్రనామములు & ఆదిత్యహృదయం 24-00
24. శ్రీవేంకటేశ్వరసహస్రనామములు 24-00
25. మణిద్వీపవర్ణన (పెద్దది) 24-00
26. సంధ్యావందనం 24-00
27. మంత్రపుష్పమ్ ....
28. త్రిభాషా హనుమాన్‌చాలీసా 15-00
29. హనుమాన్ చాలీసా 10-00

30.	మణిద్వీపవర్ణన (పాకెట్)	10-00
31.	ఆరు చాలీసాలు	10-00
32.	శివారాధన (శివస్తోత్రాలు)	10-00
33.	వేంకటేశ్వర సుప్రభాతం (పాకెట్)	10-00
34.	ఆరుదండకాలు	5-00
35.	వేంకటేశ్వర గోవిందనామములు	5-00
36.	అష్టలక్ష్మీ స్తోత్రమ్ కనకధారాస్తోత్రమ్	10-00
37.	దేవీఖడ్గమాలాస్తోత్రమ్ (మహిషాసురమర్దనీస్తోత్రంతో)	10-00
38.	సుందరకాండ (పాకెట్)	10-00
39.	భగవద్గీత మూలం	27-00
40.	రామరక్షాస్తోత్రమ్	15-00
41.	స్తోత్ర రత్నావళి	36-00
42.	పురాణపండ లలితా-విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రమ్(మినీ)	10-00
43.	పురాణపండ లలితాసహస్రనామస్తోత్రమ్(మినీ)	10-00
44.	పురాణపండ విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రమ్	10-00
45.	పురాణపండ ఆదిత్య హృదయం	10-00
46.	మంత్రపుష్పం (మినీ)	10-00
47.	శివానందలహరి-సౌందర్యలహరి	36-00
48.	కుజదోషం	10-00
49.	కాలసర్ప దోషం	10-00
50.	మీ అప్పులు తీరాలా?	10-00
51.	దృష్టిదోషాలు నివారణ	10-00
52.	పంచసూక్తములు	10-00
53.	సంధ్యావందనం	10-00
54.	రుద్రనమకమ్-చమకమ్	10-00
55.	గాయత్రీమంత్రాలు	10-00
56.	హయగ్రీవ స్తోత్రమాల	10-00
57.	దక్షిణామూర్తి స్తోత్రమాల	10-00
58.	ద్వాదశ జ్యోతిర్లింగాలు - పంచారామాలతో	10-00
59.	శ్రీసూక్తం పురుష సూక్తం	10-00
60.	నవగ్రహస్తోత్రమాల	36-00
61.	మహాన్యాసమ్	36-00
62.	సుందరకాండ గానామృతం	36-00
63.	గోమాతపూజావిధానము	10-00
64.	ఆనందసిద్ధి - 1 శ్రీదేవీ స్తోత్రమాల	108-00

65.	ఆనందసిద్ధి - 2 ఏ సమస్యకు ఏ స్తోత్రమ్ పారాయణచేయాలి	108-00
66.	ఆనందసిద్ధి-3 మానసదేవీ స్తోత్రమాల	108-00
67.	శ్రీ కాలభైరవ రక్షా కవచమ్	63-00
68.	అర్చన	40-00
69.	నిత్యదేవతార్చన	40-00
70.	సర్వదేవతా స్తోత్ర నిధి	99-00
71.	శ్రీచక్ర నవవరణార్చన	63-00
72.	చండీ సప్తశతి పారాయణ క్రమం	99-00
73.	శ్రీదేవి స్తోత్ర రత్నావళి 32 దేవి స్తోత్రాలకు తాత్పర్యంతో	99-00
74.	వనదుర్గా మంత్రానుష్ఠాన క్రమమ్	63-00
75.	శ్రీ కాలభైరవ వ్రతము	63-00

3. శ్రీ సాయి దత్త గ్రంథములు

1.	శ్రీ సాయిబాబా సచ్చరిత్ర	120-00
2.	సంపూర్ణ శ్రీ గురు చరిత్ర	120-00
3.	శ్రీ సాయిఆరాధన-షిర్డివైభవం	120-00
4.	శ్రీ సాయిబాబా జీవిత చరిత్ర (క్రౌన్)	63-00
5.	శ్రీ గురుచరిత్ర (క్రౌన్)	63-00
6.	నవనాథ చరిత్ర	99-00
7.	శ్రీసాయిచరిత్ర (బైండు) ప్రయాణపుపారాయణగ్రంథం	63-00
8.	శ్రీగురుచరిత్ర (బైండు) ప్రయాణపుపారాయణగ్రంథం	63-00
9.	సత్యదత్తవ్రతం దత్తాత్రేయపూజాకల్పం,సహస్రంతో	30-00
10.	అనఘాదేవీ వ్రతం	30-00
11.	భక్తుల ప్రశ్నలకు బాబా జవాబులు	30-00
12.	శ్రీ సాయిపూజాకల్పం (సహస్రంతో)	25-00
13.	శ్రీ సాయిభజనమాల	20-00
14.	శ్రీ సాయి భజన్స్	20-00
15.	శ్రీ సాయిభక్తి గీతాలు	20-00
16.	శిరిడిహారతులు (భావంతో)	20-00
17.	"శ్రీసాయి"కోటి	27-00
18.	"శ్రీసాయిరామ్"కోటి	20-00
19.	శ్రీ సాయినాథ స్తోత్రమంజరి	10-00
20.	శ్రీ సాయివేయినామాలు	8-00
21.	శ్రీ సాయి హారతులు (పాకెట్)	15-00
22.	శ్రీ సాయి స్తవనమంజరి	10-00
23.	హిందీ శ్రీ సాయి హారతులు	15-00

24. శని సింగణాపూర్ క్షేత్రమాహాత్మ్యం	63-00
25. ఇంగ్లీషు శ్రీ సాయిహారతులు	15-00
26. షిరిడి దర్శనం-శ్రీసాయి వైభవం	99-00
27. సాయిసత్యవ్రతం	30-00
28. సాయి అనుగ్రహమ్	120-00
29. నవగురువారాల వ్రతకల్పము	15-00
30. శ్రీదత్తలీలామృతము	99-00
31. హృదయంలో సాయి	15-00
32. శ్రీషిరిడీసాయి లీలామృతం(శ్రీసచ్ఛరిత్ర)	120-00
33. గజాననమహరాజ్ చరిత్ర	99-00

4. జ్యోతిషాలు

1. 'కాలచక్రం' గంటలపంచాంగం (గార్గేయ)	72-00
2. గ్రహభూమి పంచాంగము (గార్గేయ)	108.00
3. ఆనందసిద్ధి పంచాంగం (వై.వి.శాస్త్రి)	63.00
4. ములుగు వారి రాశిఫలితాలు (12రాశులువారికి)	50.00
5. ములుగు వారి రాశిఫలితాలు విడివిడిగాఒక్కొక్కటి	12.00
6. కాలచక్రంజ్యోతిషక్యాలండర్	25.00
7. గ్రహబలం క్యాలండర్ (శ్రీనివాసగార్గేయ-భక్తిటివి)	25.00
8. శుభమస్తు (పిడపర్తి) క్యాలండర్	25.00
9. సాదా క్యాలండర్	5.00
10. పాకెట్ క్యాలండర్	15.00
11. తాజకనీలకంఠీయమ్	100-00
12. కేరళ జ్యోతిష రహస్యాలు	180-00
13. జ్యోతిష బ్రహ్మ రహస్యాలు	180-00
14. మానసాగరి జాతకపద్ధతి	180-00
15. వరాహమిహిర జాతకపద్ధతి	180-00
16. వధూవర వివాహమైత్రిద్వాదశకూటములు	99-00
17. సింపుల్ రెమిడీస్	180-00
18. శంభు హోరప్రకాశిక	250-00
19. పూర్వ పరాశరి	100-00
20. పరాశర జ్యోతిషవిజ్ఞాన సర్వస్వం	200-00
21. ప్రశ్న సింధు	99-00
22. నక్షత్ర విశేష ఫలితాలు	63-00
23. సూర్యసిద్ధాంతపంచాంగగణితంచేయడంఎలా?	180-00
24. దృక్సిద్ధాంతపంచాంగగణితం చేయడంఎలా?	180-00

25.	ఆయుర్దాయ నిర్ణయం	63-00
26.	జాతక గణిత ప్రవేశిక	63-00
27.	జ్యోతిషమర్మబోధిని	63-00
28.	జ్యోతిష ప్రశ్నోత్తరమాల	63-00
29.	ముహూర్తం నిర్ణయించడంఎలా?	63-00
30.	జాతక మకరందం	63-00
31.	జ్యోతిష సరస్వతి	63-00
32.	మీజననకాల విశేషాలు	63-00
33.	ముహూర్త విజ్ఞాన భాస్కరం	63-00
34.	జ్యోతిష స్వయంబోధిని	63-00
35.	శుభముహూర్త శిరోమణి	63-00
36.	నక్షత్ర ఫలమంజరి	36-00
37.	పంచాంగం చూసే విధానం	36-00
38.	సర్వార్థ జ్యోతిషం	36-00
39.	ప్రాథమిక జ్యోతిషం	36-00
40.	నవరత్నములు శుభయోగములు	36-00
41.	శుభశకునాలు	30-00
42.	హస్తరేఖాఫలితాలు	36-00
43.	సంఖ్యల్లో భవిష్యత్	36-00
44.	ముహూర్త దీపిక	99-00
45.	పుట్టుమచ్చలు ఫలితాలు	30-00
46.	కలలు ఫలితాలు	30-00
47.	జాతక చక్రం వేయడం ఎలా?	36-00
48.	మానసాగరి (ప్రాచీనజ్యోతిషగ్రంథం) -పుచ్చాశ్రీనివాసరావు	250-00
49.	జ్యోతిషశాస్త్ర చిట్కాలు	120-00
50.	గుప్తా శతాబ్ది పంచాంగం (1940-2050)	999-00
51.	ప్రశ్నచండేశ్వరమ్	63-00
52.	ద్వాదశభావ ఫలచంద్రిక	250-00
53.	జ్యోతిష శతయోగరత్నావళి (నూరుయోగాలఫలితాలు)	120-00
54.	అంగసాముద్రికం	36-00
55.	హస్త సాముద్రికం	63-00
56.	లాల్ కితాబ్	99-00
57.	శకునశాస్త్రం	63-00
58.	ఆధునికప్రశ్నశాస్త్రం	120-00
59.	పరాశరజ్యోతిష ప్రశ్నజ్యోతిషం	180-00

60. అష్టకవర్గు (కొండపల్లి)	63-00
61. బృహత్‌జాతకం (ప్రాచీనప్రతికిపునర్ముద్రణ)	250-00
62. లగ్నరత్నాకరం	63-00
63. షట్పంచాశిక	120-00
64. 40 రోజుల్లో జ్యోతిషంనేర్చుకొనండి	270-00
65. 40 రోజుల్లో సాముద్రికంనేర్చుకొనండి	180-00
66. 40 రోజుల్లో సంఖ్యాశాస్త్రం	180-00
67. 40 రోజుల్లో నక్షత్ర (నాడీ) ఫలితములు	270-00
68. 40 రోజుల్లో వైద్యజ్యోతిషం నేర్చుకోండి	250-00
69. మీ పుట్టినతేదీ అద్భుతరహస్యాలు (సాయిగణపతిరెడ్డి)	270-00
70. కె.పి.జ్యోతిషం (పరిచయం)	63-00
71. ముహూర్తచింతామణి	99-00
72. సూర్యచంద్ర గ్రహణములు	63-00
73. ప్రసిద్ధవ్యక్తుల జాతకాలు (వేరేకొండప్ప)	180-00
74. అదృష్టరెమెడీస్	144-00
75. గ్రహసంచార ఫలనిర్ణయదీపిక	63-00
76. జ్యోతిష రెమిడీస్	300-00
77. జాతకమార్తాండం పాతప్రతికి యథాతథం (కొండపల్లి)	250-00
78. జ్యోతిషవిద్యాప్రకాశిక పాతప్రతికి యథాతథం (కొండపల్లి)	250-00
79. నాడీజ్యోతిషం	63-00
80. నక్షత్రపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	63-00
81. లగ్నపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	63-00
82. గౌతమసంహిత	63-00
83. హోరరత్నమాల	63-00
84. జాతకఫల మణిమంజరి	200-00
85. పుష్కర పంచాంగం (2013-14నుండి 2024-25)	560-00
86. దశాభుక్తిఫల నిర్ణయం	250-00
87. వింత జోష్యములు	63-00
88. షోడశవర్గులు	200-00
89. రవిగ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
90. చంద్ర గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
91. కుజ గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
92. బుధ గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
93. గురు గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
94. శుక్ర గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00

95. శని గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
96. రాహు & కేతు గ్రహముల సమస్త ప్రభావములు	99-00
97. ఆధునిక గ్రహములు-ఉపగ్రహములు సమస్త ప్రభావములు	99-00
98. ముహూర్తమార్తాండం	63-00
99. లఘుజాతకం	63-00
100. జాతకాలంకారము	63-00
101. మేషలగ్న ఫలితములు	99-00
102. వృషభ లగ్న ఫలితములు	99-00
103. మిథున లగ్న ఫలితములు	99-00
104. కర్కాటక లగ్న ఫలితములు	99-00
105. సింహలగ్న ఫలితములు	99-00
106. కన్యలగ్న ఫలితములు	99-00
107. తుల లగ్న ఫలితములు	99-00
108. వృశ్చిక లగ్న ఫలితములు	99-00
109. ధనుస్సు లగ్న ఫలితములు	99-00
110. మకర లగ్న ఫలితములు	99-00
111. కుంభ లగ్న ఫలితములు	99-00
112. మీన లగ్న ఫలితములు	99-00
113. నారద సంహిత	200-00
114. పంచాంగపీఠికలేఖికాగణితం	250-00
115. తారాబలం - చంద్రబలం (వేరే కొండప్ప)	99-00
116. సులభలగ్న సాధన (చిత్రాలగురుమూర్తిగుప్తా)	200-00
117. రాహు కేతువుల యోగము	99-00
118. ఛాయాగ్రహములు	99-00
119. జ్యోతిషవిజ్ఞాన దీపిక	63-00

బి.వి.రామన్ గారి గ్రంథములు

120. జ్యోతిష విద్యారంభం	50-00
121 గ్రహభావ బలములు	50-00
122. కాలచక్రదశ	50-00
123. అనుభవ ప్రశ్నాజ్యోతిషం	50-00
124. జ్యోతిషశాస్త్రంలో వాతావరణ భూకంపాలు	50-00
125. పురోగామి జాతకం	50-00
126. భావార్థరత్నాకరం	75-00
127. భారతీయజ్యోతిష సర్వస్వం	75-00
128. అష్టకవర్గ పద్ధతిః	75-00

129. జ్యోతిషశాస్త్రంలో సందేహాలు,సమాధానాలు	75-00
130. ప్రశ్నతంత్ర	75-00
131. ముహూర్తం	75-00
132. విశిష్ట జాతకములు	125-00
133. భారతీయఫలితజ్యోతిషం	125-00
134. 300 ముఖ్యమైన యోగములు	125-00
135. జాతకంపరిశీలించడంఎలా ?	300-00

రాష్ట్రపతి అవార్డుగ్రహీత, మహామహోపాధ్యాయ, వాచస్పతి
శ్రీ మధురకృష్ణమూర్తిగారి గ్రంథములు

136. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-1	200-00
137. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-2	200-00
138. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-3	200-00
139. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-4	200-00
140. భావార్థరత్నాకరము	100-00
141. ముహూర్త చింతామణి	100-00
142. ముహుర్త చింతామణి-పార్టు2	200-00
143. స్వప్న శాస్త్రము	36-00
144. శతయోగమంజరి	50-00
145. వ్రతనిర్ణయకల్పవల్లి	250-00
146. దైవజ్ఞవల్లభం	75-00
147. వసంతరాజశకునమ్ (బృహత్శకునశాస్త్రం)	250-00
148. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-1	100-00
149. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-2	200-00
150. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-3	100-00
151. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-4	200-00
152. అనుభవసులభవాస్తు - 1	50-00
153. అనుభవసులభవాస్తు - 2	100-00
154. పంచాంగ వివేకము	99-00
155. వశిష్ఠ సంహిత	360-00
156. పంచపక్షి శాస్త్రం (కేస్‌బైండ్)	200-00

5. వాస్తులు

1. 40 రోజుల్లో "వాస్తువిద్య" నేర్చుకొనండి	180-00
2. వాస్తుశాస్త్ర రహస్యములు	200-00
3. వాస్తునుబట్టి మీ ఇల్లు	63-00
4. మీరూ మీ వాస్తు	63-00

5.	గృహవాస్తు చిట్కాలు	63-00
6.	వాస్తు పూజ	63-00
7.	వాస్తు సూత్రములు	63-00
8.	వాస్తుశాస్త్ర రహస్యాలు	63-00
9.	గృహవాస్తు వర్గులు	99-00
10.	విశ్వకర్మవాస్తు శాస్త్రరీత్యా మీ ఇంటి ప్లానులు	63-00
11.	విశ్వకర్మ వాస్తుశాస్త్రరీత్యా మీఇండ్లఆయములు	99-00
12.	విశ్వకర్మ వాస్తు శాస్త్రం(చిత్రాలగురుమూర్తిగుప్తా)	180-00
13.	ఆధునిక గృహవాస్తు	99-00
14.	శుభవాస్తు	270-00
15.	వాస్తుయంత్ర రత్నావళి	120-00
16.	వాస్తుశాస్త్రం	120-00
17.	హౌస్ ప్లాన్స్	63-00
18.	గృహనిర్మాణ వాస్తు	63-00
19.	వాస్తు రెమెడీస్	63-00
20.	గృహవాస్తు దర్పణం	63-00
21.	జ్యోతిష-గృహవాస్తుచంద్రిక	200-00
22.	వాస్తురత్నాకరం (కొండపల్లి)	63-00
23.	వాస్తుశిరోమణి ,,	120-00
24.	వాస్తుసంగ్రహమ్ ,,	63-00
25.	పంచవాస్తు పారిజాతం ,,	120-00
26.	వాస్తుడిండిమమ్ ,,	63-00
27.	వాస్తుదుందిభి ,,	120-00
28.	విశ్వకర్మవాస్తుప్రకాశిక (కేస్‌బైండ్)	250-00
29.	కృష్ణవాస్తుశాస్త్రము	63-00
30.	జలవాస్తు,శల్యవాస్తు (దంతూరిపండరీనాథ్)	99-00
31.	మయవాస్తు (గోరసవీరభద్రాచార్య)	120-00
32.	వాస్తు జ్యోతి	63-00
33.	మన ఇల్లు-మనవాస్తు	99-00
34.	వాస్తవ వాస్తుపూజావిధానము	108-00
35.	వాస్తు దర్పణం	120-00

6. మంత్రశాస్త్రాలు

1.	మంత్రసాధన	63-00
2.	తంత్రజాలం	63-00
3.	మంత్రశక్తి	63-00

4.	దత్తాత్రేయ తంత్రవిద్య	63-00
5.	దత్తాత్రేయ మూలికాతంత్రమ్	63-00
6.	తాంత్రిక పంచాంగం	63-00
7.	యక్షిణీ తంత్రం	63-00
8.	మంత్రానుష్ఠాన చంద్రిక	63-00
9.	సర్వదేవతా మంత్రకవచములు	63-00
10.	మంత్రాక్షరాలరహస్యం (బీజాక్షరనిఘంటువు)	63-00
11.	సర్వదేవతా మంత్రరత్నావళి	63-00
12.	సదాచార దీపిక	63-00
13.	యోగినీ-వామకేశ్వరతంత్రం	63-00
14.	ప్రపంచసారతంత్రం	63-00
15.	బదనిక తంత్రమ్	63-00
16.	ఉచ్ఛిష్ట గణపతి తంత్రమ్	63-00
17.	గుప్త సాధన తంత్రం	63-00
18.	గంధర్వ తంత్రమ్	63-00
19.	సౌందర్యలహరి (మంత్రయంత్రరత్నావళి)	63-00
20.	యంత్ర మంత్ర తంత్ర	63-00
21.	పాశుపత తంత్రం	99-00
22.	పంచదశ మహాఖడ్గ తంత్రం	99-00
23.	రుద్రాష్టాధ్యాయః	99-00
24.	మంత్రసిద్ధి	120-00
25.	పరశురామతంత్రమ్	108-00
26.	శ్రీలలితావిలోమ పంచదశీ	108-00
27.	శ్రీ గురు తంత్రం	108-00
28.	గాయత్రీ తంత్రమ్	108-00
29.	మహాశక్తి మంత్ర తంత్ర రహస్యాలు	150-00
30.	శ్రీ దుర్గ తంత్రమ్	200-00
31.	మహామృత్యుంజయఅమృతపాశుపతమ్	200-00
32.	సర్ప (నాగ)తంత్రం	250-00
33.	హవన తంత్రం	250-00
34.	షోడశనిత్యతంత్రం	250-00
35.	శాక్తేయతంత్రం	250-00
36.	రుద్రయామళతంత్రం	250-00
37.	లక్ష్మీప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
38.	హిరణ్యశూలినీ తంత్రమ్	250-00

39.	మాయాప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
40.	శ్రీ విశ్వరూప ప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
41.	స్వర్ణాకర్షణభైరవతంత్రం	250-00
42.	కాశీవిశాలాక్షి తంత్రం	250-00
43.	శాంతితంత్రమ్	250-00
44.	యంత్రసిద్ధి	360-00
45.	శ్రీ లక్ష్మీతంత్రమ్	360-00
46.	మంత్రమహోదధి (స్త్రీదేవతాఃకల్పమ్)	360-00
47.	మంత్రమహోదధి (పురుషదేవతాఃకల్పమ్)	360-00
48.	మంత్రశాస్త్రం (గ్రంథము)	360-00
49.	ప్రత్యంగిరాకృత్యాతంత్రం	360-00
50.	కామధేనువు తంత్రం	360-00
51.	శూలినీదుర్గాతంత్రం	360-00
52.	శ్రీవిద్య రహస్యం	290-00
53.	కులార్ణవ తంత్రమ్	150-00
54.	ఆచార్య సిద్ధ నాగార్జునతంత్రం (ఒరిజనల్)	390-00
55.	సిద్ధమూలిక రహస్యం (మంత్ర,యంత్రసహితం)	63-00

7. గ్రంథాలు - ఆరాధనలు

1.	భగవద్గీత శ్లోక తాత్పర్య సహితం	54-00
2.	భగవద్గీత (వచనం)	99-00
3.	భగవద్గీత శ్లోకతాత్పర్యం-కేసుబైండింగ్	72-00
2.	గణేశ ఆరాధన 1	99-00
3.	గణేశోపాసన 2	99-00
4.	నవగ్రహావైభవం	99-00
5.	నవగ్రహ రెమెడీస్	99-00
6.	నవగ్రహ వేదం	99-00
7.	శనిగ్రహారాధన	99-00
8.	ఆదిత్యారాధన	99-00
9.	సుబ్రహ్మణ్యారాధన	99-00
10.	శ్రీ శివ ఆరాధన	99-00
11.	లక్ష్మీ ఆరాధన	99-00
12.	హనుమదారాధన	99-00
13.	లలితారాధన	99-00
14.	శ్రీ చక్రారాధన	99-00
15.	గాయత్రీ ఆరాధన	99-00

16.	వీరభద్రారాధన	99-00
17.	కుజగ్రహారాధన	99-00
18.	భైరవారాధన	99-00
19.	దైవారాధన	99-00
20.	గీతారాధన (భగవద్గీత శ్లోకతాత్పర్యసహిత)	99-00
21.	శ్రీవేంకటేశ్వరాధన	99-00
22.	హయగ్రీవారాధన	99-00
23.	లక్ష్మీనరసింహారాధన	99-00
24.	శ్రీ బాలాత్రిపురసుందరీ స్తోత్ర కదంబం	99-00
25.	దేవీ లీలామృతం	99-00
26.	పురాణపండ సుందరకాండ వచనం	99-00
27.	పురాణపండ రామాయణం	99-00
28.	పురాణపండ భారతం	99-00
29.	పురాణపండ భాగవతం	99-00
30.	(సూరి) వాల్మీకి రామాయణం	99-00
31.	కాలసర్ప యోగం	99-00
32.	నిత్య జీవితములో రుద్రాక్షలు	99-00
33.	నిత్య జీవితములో నవరత్నాలు	99-00
34.	వేదసూక్తములు	99-00
35.	వేమన పద్యసారామృతం	99-00
36.	పండగలు పర్వదినాలు	99-00
37.	సూక్తిరత్నాలు	99-00
38.	హనుమచ్చరిత్ర	99-00
39.	నవగ్రహ దర్శనమ్	99-00
40.	నిత్యజీవితంలో నవగ్రహాలు	99-00
41.	సాలగ్రామములు	99-00
42.	గురుశుక్ర ప్రభావము చంద్రకళానాడీ	99-00
43.	శనిగ్రహరెమిడీస్	99-00
44.	జాతకసుధాసారము-జాతకమోక్షప్రదాయిని	99-00
45.	వివాహజ్యోతిషమంజరి-మ్యారేజ్‌మ్యాచింగ్‌గైడ్ (సాయిగణపతిరెడ్డి)	99-00
46.	మీపుట్టినతేదీనిబట్టి మీజీవితరహస్యాలు (న్యూమరాలజీ లైఫ్‌గైడ్) ,,	99-00
47.	మీఅదృష్టానికి (పేరు) నేమ్‌కరక్షన్ ,,	99-00
48.	న్యూమరాలజీ రెమిడీస్	99-00
49.	మూకపంచశతీ	99-00
50.	శ్రీరామకర్ణామృతం	99-00

51.	రహస్యకుక్కుటశాస్త్రం	300-00
52.	ఉపాసన విధానం	99-00
53.	పంచమవేదం మహాభారతం	99-00
54.	దేవుళ్ళు డాట్ కామ్	99-00
55.	గణపతిభాష్యం	99-00
56.	యజుర్వేద ఉపనయనవివాహప్రయోగమంజరి	99-00
57.	నవయోగులు	99-00
58.	ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోనిదర్శించవలసిన ప్రముఖదర్గాలు	99-00
59.	సకలదేవతాఅష్టోత్తరాలు(పెద్దది)-(180అష్టోత్తరశతనామావళులతో)	99-00
60.	సకలదేవతా అష్టోత్తరశతనామావళులు (కేస్‌బైండింగ్)	216-00
61.	సకలదేవతా సహస్రనామములు	99-00
62.	ఆధ్యాత్మిక సూక్తి నిధి	99-00
63.	బ్రాహ్మణులు గోత్రాలు,ప్రవరలు	99-00
64.	సర్వదేవతాస్వరూపుడు శ్రీ వేంకటేశ్వరుడు	99-00
65.	శ్రీ లక్ష్మీసన్నిధి	99-00
66.	శ్రీలక్ష్మీగణపతి హోమకల్పం	99-00
67.	మార్షల్‌ఆర్ట్స్ (కరాటే,కుంగ్‌ఫూనేర్చుకోండి)	99-00
68.	మ్యాజిక్‌గైడ్	99-00
69.	చదరంగం	99-00
70.	పంచముఖ హనుమత్ వైభవం	63-00
71.	గరుడపురాణం	40-00
72.	మాఘపురాణం	36-00
73.	శివపురాణం	36-00
74.	వైశాఖపురాణం	36-00
75.	కార్తీక పురాణం	36-00
76.	కార్తీక పురాణం (చిన్నది)	25-00
77.	సర్వకార్యసిద్ధికి రామాయణపారాయణ	63-00
78.	పెద్దబాలశిక్ష	50-00
79.	గాయత్రీ మహిమ	36-00
80.	వృక్షదేవతలు	63-00
81.	యాజుష స్మార్త సంస్కార చంద్రిక	200-00
82.	సనాతనవైదిక బ్రాహ్మణస్మార్తాగమకల్పమ్	150-00
83.	చతుర్వేదములు	120-00
84.	నవగ్రహారాధన	120-00
85.	తాళపత్ర సమాహార గోపురం	120-00
86.	మనుధర్మ శాస్త్రం (వచనంలో...) (కేస్‌బైండు)	250-00

87.	మానవధర్మములు		120-00
88.	వేదమంత్ర సంహిత		120-00
89.	సహస్రలింగార్చన		120-00
90.	శ్రీ శివగీత		120-00
91.	ద్వాదశఉపనిషత్తులు		120-00
92.	పురాణపండవారి సౌందర్యలహరి	(కేస్‌బైండ్)	250-00
	(శ్లోకతాత్పర్యసహిత విపులవ్యాఖ్యతో)	సాదా	120-00
93.	బృహత్ శివ స్తోత్ర రత్నాకరము		200-00
94.	బృహత్ దేవీ స్తోత్రరత్నాకరము		200-00
95.	బృహత్ విష్ణు స్తోత్రరత్నాకరము		200-00
96.	కేదారనాథ్ బదరీనాథ్ యాత్రాగైడు		63-00
97.	దక్షిణావృత శంఖములు		63-00
98.	108 దివ్యదేశాల విష్ణుక్షేత్రదర్శని		36-00
99.	ధర్మసింధువు(కేస్‌బైండింగ్)		270-00
100.	భారతీయ శైవక్షేత్రయాత్రాదర్శిని		99-00
101.	చిలుకూరి బాలాజీచరిత్ర		36-00
102.	భగవత్‌స్తుతి		63-00
103.	సూర్యోపాసన		36-00
104.	కాశీఖండం		250-00
105.	దేవీభాగవతం		360-00
106.	శ్రీ ఆంజనేయం		216-00
107.	ధర్మసందేహాలు		216-00
108.	ఆధ్యాత్మిక దైవిక వస్తువులు		250-00
109.	రామాయణం		600-00
110.	పోతన భాగవతం		900-00
111.	శివమంత్రములు		63-00

8. వైద్య గ్రంథాలు

1.	ఆహారం ఆరోగ్యం	36-00
2.	మూలికావైద్య చిట్కాలు	36-00
3.	ఆయుర్వేద వైద్య చిట్కాలు	30-00
4.	గృహవైద్య రహస్యాలు	36-00
5.	గృహవైద్యసారం	36-00
6.	హోమియోవైద్యం (ద్వాదశలవణచికిత్స)	63-00
7.	ప్రకృతివైద్యం	36-00
8.	ఆహారం-వైద్యం	99-00

9.	సంపూర్ణ ఆయుర్వేద-చిట్కా వైద్యం	99-00
10.	ఆయుర్వేదమ్	36-00
11.	ఆయుర్వేద మూలికావైద్యదీపిక	99-00
12.	దుంపకూరలు, ఆకుకూరలు, కాయగూరలు (వాడకం - ఉపయోగాలు)	99-00
13.	ఏకమూలికావైద్యం	99-00
14.	అష్టాంగ హృదయం (4భాగాలు)	1200-00
15.	రహస్యసిద్ధయోగవైద్యసారమ్	99-00
16.	ప్రాథమిక హోమియోవైద్యం	99-00
17.	ఒబెసిటి	99-00
18.	హెల్త్‌గైడ్	99-00
19.	ఆయుర్వేదం-జీవనవేదం	99-00
20.	ఫుడ్‌థెరపి	63-00
21.	న్యాచురల్‌థెరపి	99-00
22.	సంపూర్ణఆరోగ్యానికి 20ని॥	63-00
23.	కీళ్ళనొప్పులు మీ సమస్యలైతే...	99-00
24.	యోగామంత్ర	63-00
25.	యోగా మండే టు సండే	63-00
26.	హెర్బల్ మెడిసిన్-హెల్త్‌టుడే	99-00
27.	హెల్త్‌ఫైల్	108-00
28.	వస్తుగుణపాఠం	250-00
29.	రసాయన వాజీకరణ తంత్రం	150-00
30.	వస్తుగుణ మకరందం	400-00
31.	నాటువైద్యం -(కేస్‌బైండ్)	360-00
32.	నాటువైద్యం (చిన్నది)	99-00
33.	ప్రాణాయామము-యోగ	63-00

9. అయ్యప్ప - భవానీ రకాలు

1.	శ్రీ అయ్యప్ప లీలామృతం	30-00
2.	శ్రీ అయ్యప్ప భజనపాటలు	63-00
3.	శ్రీ అయ్యప్ప పూజాకల్పం	20-00
4.	శ్రీ అయ్యప్ప భక్తి గీతాలు	20-00
5.	హారతిగైకొనుమా	40-00
6.	శ్రీ అయ్యప్ప దీక్ష F	10-00
7.	శ్రీ అయ్యప్ప భజనమాల F	10-00
8.	శ్రీ అయ్యప్ప నిత్యపూజ P	10-00

9.	శ్రీ అయ్యప్ప నిత్యనియమావళి P	10-00
10.	భవానీదీక్ష (శ్రీ భవానీ లీలామృతం)	36-00
11.	దేవీలీలామృతం	99-00
12.	శ్రీ దేవీ పూజాకల్పం	20-00
13.	దేవీ భక్తిగీతాలు	20-00
14.	భవానీదీక్ష P	10-00
15.	దేవీ భక్తిమాల F	10-00
16.	శ్రీ అయ్యప్ప భజనావళి	120-00
17.	అయ్యప్పపూజావిధి (జేసుదాసుసాంగ్స్‌తో)	24-00

10. భజనలు - కీర్తనలు

1.	అన్నమయ్య కీర్తనలు	20-00
2.	శ్రీరామదాసు కీర్తనలు	20-00
3.	సర్వదేవతా మంగళహారతులు	20-00
4.	వసుంధర మంగళ హారతులు	25-00
5.	సౌభాగ్య దేవతా మంగళహారతులు	36-00
6.	సర్వదేవతా భజనలు	36-00
7.	చిట్టి పొట్టి పాటలు	10-00
8.	జాతీయ గీతాలు	10-00
9.	దేశభక్తి గీతాలు	36-00
10.	పండుగలు-పుణ్యక్షేత్రాలు భక్తిగీతాలు	36-00
11.	గొబ్బిళ్ళపాటలు,లాలిపాటలు,కోలాటపాటలు	36-00
12.	అన్నమయ్య సంకీర్తనలు	99-00
13.	పెళ్ళిపాటలు-స్త్రీలపాటలు	36-00
14.	భక్తానంద భజనకీర్తనలు(ఓల్డ్‌సినీస్టైల్)	36-00
15.	సర్వదేవతాభక్తిమణిమాల	36-00
16.	బతుకమ్మ ఉయ్యాల పాటలు	36-00
17.	అన్నమయ్య సంకీర్తనానిధి(1000కీర్తనలు)	270-00

11. హిట్స్ సాంగ్స్

1.	ఘంటసాల భక్తిగీతాలు-భగవద్గీత	36-00
2.	ఎస్.పి.బాలు భక్తిగీతాలు	36-00
3.	ఘంటసాల సుమధురగీతాలు	99-00
4.	పి. సుశీల సుమధురగీతాలు	99-00

5.	ఎస్.పి. బాలు సుమధురగీతాలు	99-00
6.	ఎస్.జానకి సుమధురగీతాలు	99-00
7.	వేటూరి సుందరరామమూర్తిహిట్స్	99-00
8.	సర్వదేవతా సినీభక్తిగీతాలు	99-00

12. స్త్రీలకు ఉపయుక్త పుస్తకములు

1.	శ్రీకాంతామణి వంటలు (వెజ్)	63-00
2.	శ్రీకాంతామణి వంటలు (నాన్‌వెజ్)	63-00
3.	శాకాహార వంటలు	30-00
4.	మాంసాహారవంటలు	30-00
5.	చిట్టిచిట్కాలు	30-00
6.	అందానికి చిట్కాలు	30-00
7.	పిల్లల పేర్లు (పెద్దది)	30-00
8.	పిల్లల పేర్లు (చిన్నది)	10-00
9.	లేటెస్ట్ ఎంబ్రాయిడరీ శారీబోర్డర్స్	36-00
10.	లేటెస్ట్ ఎంబ్రాయిడరీ డిజైన్స్	36-00
11.	చిన్నారులకు చిరుతిళ్ళు	30-00
12.	పసందైన ఫాస్ట్‌ఫుడ్ వంటలు	30-00
13.	పలావ్‌లు, ఫ్రైడ్ రైస్‌లు, వెరైటీరైస్‌లు	30-00
14.	వేపుళ్ళు-ఇగుర్లు	30-00
15.	బ్రేక్‌ఫాస్ట్ వంటలు	30-00
16.	పండుగలలో చేసుకొనే పిండివంటలు	30-00
17.	మైక్రోవేవెన్ వంటలు	99-00
18.	సర్వదేవతాభక్తిమాల	36-00
19.	పిల్లలపేర్లు (బాబు)	36-00
20.	పిల్లలపేర్లు (పాప)	36-00
21.	మోడ్రన్ మెహంది (గోరింటాకు డిజైన్స్)	36-00
22.	మోడ్రన్ పిల్లలపేర్లు	99-00
23.	నోరూరించే నాన్‌వెజ్‌వంటలు	99-00
24.	మోడ్రన్ టైలరింగ్ (లేడీస్ & జంట్స్)	99-00

వివిధ రకాలు

ఎందరోమహానుభావులు	270-00
యోగాసనాలు	36-00
సూర్యనమస్కారములు	36-00
పొడుపు కథలు (చిన్నవి)	10-00

హిందీ-తెలుగు-స్వబోధిని	20-00
ఇంగ్లీషు-తెలుగు-స్వబోధిని	20-00
జనరల్ నాలెడ్జ్	20-00
నూరు ఎక్కాలు	10-00
1-100 టేబుల్ బుక్	10-00
1-100 టేబుల్‌బుక్ (క్రౌన్‌సైజు)	4-50
శ్రీరామకోటి	27-00
శ్రీశివకోటి	27-00
మేజిక్	30-00
అంకెలతో గారడీ	30-00
హృదయస్పందన (కవితలు)	30-00
వాత్స్యయన కామసూత్రాలు	36-00
ఎ.పి.టూరిస్ట్ గైడు	36-00
ఇంద్రజాల రహస్యాలు	30-00
మహేంద్రజాల రహస్యాలు	30-00
శరీరభాష (బాడీ లాంగ్వేజ్)	99-00
క్రియాయోగం	36-00
ఆనందంగా జీవిద్దాం	99-00
హరిశ్చంద్ర నాటకం	50-00
వాత్స్యాయనకామసూత్రాలు	99-00
పంచసాయకం	99-00
రతిరహస్యాలు	99-00
అనంగరంగం (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	99-00
శృంగారకేళి (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	99-00
గాయత్రీవిజ్ఞాన్	99-00
చింతామణి (నాటకం)	50-00
బాలనాగమ్మ	50-00
కాళహస్తి స్త్రీల వ్రతకథలు	36-00
కాళహస్తి రామాంజనేయ యుద్ధం(బదిరెడ్డి)	50-00
కాళహస్తి గోవింద నామాల భగవద్గీత	36-00
కాళహస్తి గృహవాస్తు చింతామణి	99-00
కాళహస్తి గృహవాస్తు మర్మాలు (బైండు)	63-00
రామరాయవాస్తుశాస్త్రం(ముద్రగడరామారావు)	90-00
ఎం.ఎస్.ఆర్.హనుమాన్‌చాలీసా	10-00
ఎం.ఎస్.ఆర్.సుందరకాండ	80-00
బ్రహ్మంగారిజీవితచరిత్ర (జవంగుల)	125-00
శ్రీ ఆదిశంకరాచార్య దివ్యచరితామృతం	40-00

కాశీరామేశ్వర మజిలీ కథలు		63-00
శ్రీలలితాసహస్రనామము(భాస్కరభాష్యం)		600-00
ప్రకృతిసిద్ధాంతములు-వేదవిజ్ఞానము-ఫలితజాతక సూత్రములు		595-00
ముదుండి విశ్వనాథరాజుగారి గ్రంథములు		
విశ్వకర్మ ప్రకాశము		80-00
ప్రాచీనవాస్తుశాస్త్రాలు-ఆధునికవాస్తుపరిశీలన	,,	250-00
నారద సంహిత	,,	150-00
వాస్తురాజవల్లభము-మూలానువాదము	,,	60-00
మయమతము - వచనము	,,	80-00
బృహత్సంహిత - వచనము	,,	160-00
వాస్తువిజ్ఞానజ్యోతి		......
పురోహిత దర్శని (గోరసవీరభద్రాచార్య)		....
విశ్వకర్మవాస్తువిద్యారహస్యములు	,,	....
వాస్తు విజ్ఞాన చంద్రిక	,,	....
మహాదశా పారిజాతం	,,	....
వాస్తు నారాయణీయం	,,	120-00
యోగావళీఖండం	,,	120-00
ముహూర్తసింధువు		150-00
సర్వార్థచంద్రిక (4భాగాలు)		1208-00
మీరే న్యూమరాలజిస్ట్ (దావూద్)		370-00
నిర్ణయసింధు (2భాగాలు)		590-00
సాయి...	,,	45-00
శ్రీ దుర్గానందలహరి	,,	200-00
ఆరతిసాయిబాబా	,,	11-00
ప్రతిష్ఠకల్పః(సాగి నరసింహమూర్తి)		500-00
తాజుద్దీన్‌బాబా సచ్చరిత్ర		100-00

సుమారు 100 సం॥రాలునాటి ప్రాచీన ప్రతులు తిరిగి ఈ క్రింది గ్రంథములు ప్రచురించబడినవి.

శ్రీరామ మంత్రానుష్ఠానము	300-00
శ్రీరామనవరాత్రోత్సవకల్పః	300-00
సీతారామ కథా సుధ అయోధ్యకాండ	200-00
సీతారామ కథా సుధ బాలకాండ	150-00
అరణ్యకాండ	100-00
శ్రాద్ధము ఎందుకు పెట్టాలి ? షోడశ సంస్కారములు	200-00
స్మార్త కాపర్ది కారికలు	200-00
నపుంసక సంజీవనము, వైద్య శిరోమణి	200-00
విషవైద్య చింతామణి	200-00

హేమాద్రి సూరిణా ప్రాయశ్చిత్తాధ్యాయః	300-00
సర్వమూలికా గుణరత్నాకరం	300-00
ఆపస్థంబీయ ధర్మసూత్రాలు	300-00
సర్వశాంతి దర్పణం - అపర ప్రయోగ దర్పణం	200-00
గణకరంజని	200-00
సంతాన దీపిక	200-00
తిథినిర్ణయ కాణ్డః	250-00
ముహూర్త దర్పణం	200-00
జ్యోతిష శాస్త్ర రత్నము (శ్రీపతిజాతక పద్ధతి)	250-00
లఘుతాచకము	200-00
శ్రీ వైఖనస పైతృమేదిక ప్రయోగః	300-00
స్మృతి రత్నాకరము (ధర్మశాస్త్రం)	400-00
జాతకామృతతసారం	300-00
జాతక బోధిని	300-00
సంగీత విద్యాదర్పణం	300-00
సంగీత సర్వార్థసారసంగ్రహం	300-00
ముహూర్త మార్తాండం(టీకతాత్పర్యం)	450-00
జాతకరహస్యం	200-00
రాజమార్తాండం	200-00
ఆయుర్దాయదీపిక	200-00
వైద్యామృతం	200-00
అనుపానమంజరీ	200-00
నవగ్రహశాంతి విధానం-ఉదకశాంతి విధిః	200-00
చికిత్సరత్నము	200-00
స్వరచింతామణి	200-00
ద్వాదశలోహ భస్మవిధానం	200-00
దైవజ్ఞయశో విభూషణం	200-00
అనుపాన రత్నకరము	200-00
కాలామృతము	250-00
దైవజ్ఞకర్ణామృతము	300-00
రసేంద్ర చింతామణి	300-00
రసరత్న సముచ్చయం	300-00
వస్తుగుణరత్నాకరము	300-00
హోరానుభవదర్పణము	360-00
విశ్వకర్మ ప్రకాశిక వాస్తుశాస్త్రము	250-00
స్త్రీజన కల్పవల్లి	450-00
సంగీత సర్వార్థ సంగ్రహం	300-00
సంగీత సుధాసంగ్రహము	250-00
అర్క ప్రకాశము	200-00
సంగీత మార్తాండము	200-00
సంగీత ప్రథమబోధిని	200-00

వైద్యకల్పతరువు	200-00
రసప్రదీపిక	250-00
గణకానందము	250-00
శ్రీ లలితాసహస్రనామావళిః-వివరణాత్మక భావంతో	200-00
నవచండీ వేదోక్త శ్రీ దేవీ పూజాకల్పం	200-00
శ్రీ గాయత్రీ అనుష్ఠాన తత్త్వప్రకాశిక	360-00
సంగీతమార్తాండము	250-00
సారావళి	360-00
భేషజకల్పము	200-00
గురుశిష్య ఆయుర్వేద వైద్యచింతామణి	360-00
జాతకమణి	200-00
సర్వశకున ప్రకాశిక	200-00
యాజుష ప్రయోగ చంద్రిక	250-00
శిక్షావల్లీ-ఆనందవల్లీ-భృగువల్లీ	300-00
వసంతరాజ శకునము	250-00
తొట్టి వైద్యం	450-00
జ్యోతిష సిద్ధాంత సంగ్రహము (పంచాంగ గణితం)	300-00
సహస్ర యోగప్రకాశిక	300-00
శ్రీవిద్యారహస్యం	290-00
మహర్షుల చరిత్ర 1,3 300+300	
వేంకట సోమయాజీయం అను ధర్మశాస్త్రకాండము	250-00
శ్రీఆంజనేయం	216-00
రాశితుల్యవత్సర ఫలితం	200-00
నాడి జ్యోతిష విశ్లేషణ	400-00
రహస్యకుక్కుటశస్త్రం	300-00
స్త్రీ ధర్మరత్న బాండాగారము	200-00
శైవోత్సవరత్నాకరం	300-00
యాజుషప్రయోగ చిన్తామణి	300-00
సుస్వర ఋగ్వేద ప్రయోగదర్శిని	300-00
ఆయుర్వేద వైద్య సంగ్రహం	300-00
వశిష్ఠ సంహిత	360-00
హోమియోపతి గృహవైద్యం	200-00
వ్రతచూడామణి	300-00
వైశ్యధర్మప్రకాశిక	300-00
ఆలయ నిత్యార్చన పద్ధతి	200-00
స్మృతిముక్తాఫలం	300-00
ఆపస్థంబయల్లాజీయమ్	300-00
జ్యోతిషశాస్త్రసంగ్రహము	200-00
కర్మవిపాకాఖ్యయం	360-00
ముహుర్త రత్నావళి	250-00
సుదివిలోచనం	300-00
ఉత్తర కాలామృతం	200-00
సర్వవిషయ సర్వస్వసంగ్రహం	200-00